

İTHAKİ > ÇAĞDAŞ TÜRK EDEBİYATI

SERSERİ STANDARTLARI SEMPOZYUMU

VECDİ ÇIRACIOĞLU

ithaki

ithaki

SERSERİ STANDARTLARI SEMPOZYUMU VECDİ ÇIRACIOĞLU

Vecdi ıracıoğlu

Bursa'da, 9 Aralık 1953 tarihinde doğdu. Bursa Erkek Lisesi'nden sonra İTÜ Metalurji Fakóltesini bitirdi.

Çeşitli edebiyat dergilerinde öyküleri ve gazetelerde röportajları yayınlandı.

"Kara Büyölü Uyku" adlı romanıyla, Can Yayınları İlk Roman Ödölü'nü, ilkinin verildiği 1999 yılında kazandı.

2002 yılında TESK'in Türkiye Edebiyatçılar Derneği'yle düzenlediği "Esnaf Öyküsü" yarışmasında birinci oldu. 2003 yılı, Ocak ayında "Nehirler Denize Kavuştuğunda" adlı, ilk öykü kitabını yayımladı.

"Serseri Standartları Sempozyumu", "Cimri Kirpi" adlı romanından sonra, üçüncü romanıdır.

Yazar, PEN Yazarlar Derneği, TYS ve Türkiye Edebiyatçılar Derneği üyesidir.

İthaki Yayınları - 290

Edebiyat - 234

ISBN 975-273-060-4

Vecdi Çıracıoğlu / *Serseri Standartları Sempozyumu*

Yayına Hazırlayan: Ahmet Öz

1. Basım, İstanbul, 1 Ekim 2004

vecdihisar@hotmail.com

© Vecdi Çıracıoğlu 2004

© İthaki, 2004

Yayıncının yazılı izni olmaksızın alıntı yapılamaz.

Yayın Koordinatörü: Füsün Taş

Kapak Tasarımı: Murat Özgül

Desen: Rafet Ekiz

Sayfa Düzeni ve Baskıya Hazırlık: Cemile Öz - Yeşim Ercan

Kapak, İç Baskı ve Cilt: Kitap Matbaacılık

İthaki Yayınları

Mühürdar Cad. İlder Ertüzün Sok. 4/6 81300 Kadıköy İstanbul

Tel: (0216) 330 93 08 – 348 36 97 Faks: (0216) 449 98 34

www.ithaki.com.tr

ithaki@ithaki.com.tr

Dağıtım:

Çatalçeşme Sok. Yavuz Han No: 26 Çağaloğlu-İstanbul

Tel: (0212) 512 76 00 Faks: (0212) 519 56 56

Serseri Standartları Sempozyumu

Vecdi ıracıoğlu

*Tüm zamanların ‘zamandışı’
kardeşliğinde, ressam Rafet Ekiz’in anısına...*

İlk sayfalarını çevirdiğiniz bu roman, Rumelihisarı sahilinin tek bakkalında tesadüfen ele geçirilen, leblebi kavutu doldurulmuş, kimi yerleri silik sarı defter sayfalarına yazılı günlük ve teatral metinlerden esinlenilerek yazılmıştır.

Dikkatli ve meraklı bir müşteri, kûlahların tümünü satın alarak sayfaları kurtardığında, hem kekeme hem de geveze bakkal: “Amelenin biri bir defter getirerek, onu, yapımı yarım kalmış bir apartmanın ikinci katındaki bir zulada, horozlu bir ayna ve geçersiz paralarla birlikte bulduğunu söyledi. Defteri, kilit ve deri kapağın cazbesiyle; iki ekmek, yüz elli gram helvayla değiştim. Kilidine çilingirden bir anahtar uydurup, sararmış ve nemden yer yer ıslanarak birbirine yapışmış sayfaları kapağından ayırdım ve yeni ilkokula başlayan kızımın güzelyazı defterini içine yapıştırdım,” demiştir.

Defterin kurtarılmış yaprakları, eski Hisarlı meraklıda halen mevcuttur.

Yağmur yeni kesmişti!

Tarlabaşı'nın parke taşı döşeli arka sokağı ıslaklığını korurken, sokağın, kaldırım taşları arasında yer bulan su birikintileri, loş evlerin kimi pencerelerinden yansıyan ışıklarla menevişleniyordu. Birikintilere yaklaştıkça, meneviş gölgem yerini; önce petrolün moruna, sonra maviye ardından gümüşü bir renge bırakıyor.

Fötr şapkamı ve dizlerimin altına kadar uzun, kalkık yakası kulaklarımı örtecek kadar büyük bej pardösümü; duble paça lacivert pantolon ve klasik kahverengi ayakkabılarım bütünlüyor. Arada, küçük su birikintilerine basmamak için sıçrayıp, dikkatle yürüyorum.

Dirsek temasıyla yan yana sıralanmış apartmanlardan en sondakinin önünde durdum. Başımı kaldırıp baktım. Eski apartman dört katlı ve her katında dar bir cumba var. Üzerine birçok haşere temizleme ve farelerle mücadele şirketinin küçük el ilanlarının yapıştırıldığı yarı düşmüş kunt demir sokak kapısını zorla iteledim. Kapı, iç gıcıklayan buruk bir sesle, apartmanın girişine yer etmiş çeyrek daire çizginin üzerine bir çizik daha bırakarak açıldı. Kapının apartman girişine attığı son imzaya inadına basarak içeri girdim. Yüzümü yalayan loş küf kokusuna

karışmış kimbilir kimlerin hatıraları, dışarıdan gelen sokak kokusuyla çarpıştı.

Giriş karanlıktı. Gözlerimin alışmasını bekledim bir süre ve elektrik düğmesini buldum. Elektrik düğmesi, bir ateşböceği gibi parlıyordu duvarda. 'Apartmana göre yeni bir düğme. Markası Molvano olmalı, fosforlu olduğuna göre' diye, içimden geçirdim. Parmağımı ateşböceğine götürdüm ve düğmenin eğimine bastım.

"Klik..."

Bu sesle, solgun sarı bir ışık yayıldı girişi yüksek tavanlı apartmana, geniş mermer basamaklı merdivene doğru yürüdüm. Kirliydi merdivenler.

Arnuvo tarzı ferforje basamak korkuluklarını süsleyen, gürz şeklinde pik dökme demir topuz trabzanbaşını tutarak, ağır adımlarla basamakları çıktım. Kimbilir hangi ressamın fırçasından çıkmış, kat aralarındaki merdiven boşlukluklarını süsleyen yağlı boya peyzajlar, ampullerden sıyrılan loş ışıkla aydınlanıyordu. Yarıya kadar filetolu yeşil rengin titremelerinin bol kullanıldığı bu silik ve kirli manzaralar, iki katın arasına gelindiğinde, üzerine sis çökmüş, 'Kara' denilen, Hoyratdeniz'in herhangi bir yaylasının gelişigüzel bir mezrasını andırıyor ve yukarı çıkan her basamakla biraz daha netlik kazanarak, nihayetinde sis tamamen ortadan kalkıyor, her figür tek başına ortaya çıkıyordu.

Başımda, kenarına sıkıştırılmış sarı, mor ve kırmızı renk karışımı ince bir tüyle, sürekli sağa, sola, ön ve arkaya kaykılan bir şapka var. Ellerim pardesümün ceplerinde, dairelerden birinin kapısı önünde durdum. Kahverengi boyalı ahşap iki kanadı, küçük buzlu camlı gözleme pencereleri pirinç çerçeveli bir kapı bu; kenarları kalın oymalı latalarla pekiştirilmiş...

Kapı çingiraklı...

Bir Osmanlı hançeri gibi içe kıvrık, keskin ucu sivri, siyah kiti baş ve işaret parmaklarımla tutuyorum çingırağı ve çingiraktan boğuk bir ses çıkıyor.

Kapıyı açan yok.

Bir kez daha yineliyorum.

Yine boğuk bir ses.

Anlaşılan çingırak uzun süredir ellenmemiş, tozlar tınısına zırh olmuş.

Kapıyı yine açan yok.

Pardösümün derin cebinin dibinde bir anahtar var. Kaygan kiti elime, çingırağın çevirme kulağından çok daha küçük anahtarın sapını tutabilmek için deri bir eldiven giyiyorum.

Anahtar, parmaklarımla arasında yerini aldı. Deliğe girdi, kilidin içinde döndü.

Kapı, "Garçç!" diye açıldı, kenarlarından tozlar döküldü.

Daire ışığının nereden yandığını biliyordum. İçeri girip, arımdan kapıyı kapadım. El yordamıyla elektrik düğmesinin kulağını buldum ve çevirdim. Yanmadı. Yalama olduğu, uzun yıllardır kullanılmamasından belliydi. Idmansızdı düğmenin kulağı.

Bir kez daha denedim, yandı. Hem de gür bir hüzmeyle...

Yere baktım, ayak uçlarıma. Desenli döşeme karoları üzerinde inanılmaz bir hareketlilik vardı. İnsancıklardı bu hareketliliği yapan. Işık yanınca, kaçışmaya başladılar, şişesi kırılıp azat olmuş cıva parçacıkları gibi köşe bucak. Kimdi bunlar? Eğilerek baktım, tanıdığım biri yoktu içlerinde. Hoş, yüzlerini de pek seçemiyordum ya!

Sakindim...

Önce en yakınımıdaki olmak üzere sırayla yakalayabildiklerimi, 'pat pat' sesleriyle, ayakkabılarımla kösele tabanlarıyla ez-

dim. Seri hareketlerim fôtrümün kafamda bir tencere kapağı gibi oynamasına neden oluyordu.

Ne kadarını ezdim kakalakların, bilmiyorum. Kaçan birkaç tanesi, yer karolarıyla aynı desenli süpürgeliklerin birleşme yerlerindeki aralıklardan girerek, gözden kayboldu.

Sükunetimi koruyordum...

Gerisin geriye döndüm. Kapı eşiğinin hemen önüne konulmuş eski bir havludan bozma paspasta ayaklarımın tabanlarını silerken, üzerine nelerin bulaştığına bakmadım bile...

Sükunetimi koruyordum...

Aynalı askının önüne gelerek, pardösüme çeki düzen verdim ve ayaklarımı dairenin tabanına sırayla birkaç kere vurup onların sakinleşmesini sağladım.

Onların sakin olması gerekirdi, ne de olsa onlar katildi.

Askının üzeri bir karış toz kaplıydı ve aynasının cıvası yer yer dökülmüş, sırsız donuk, soluk ve sırsızdı...

Aynada kendime baktım, yüzüm yoktu!

Eldivenli elimle, yana yatmış fôtrümü düzelttikten sonra çıkarp, şapka rafına yavaşça bıraktım.

Silik aynada bir karafatma, bir hamamböceği idim. Bir süre öylesine, kendimi seyrederek kalakaldım.

Ensemi ve yüzümü ılık, yumuşak bir rüzgar yaladı. Arkamı döndüm. Sofaya açılan kapılardan birinin aralandığını fark ettim, rüzgar oradan geliyordu. Aralık kapıyı biraz daha açarak, odadan içeriye baktım. Penceresi açık odaya sokak lambasının ışığı dolmuştu, kenara sıyrılmış tül perde uçuşurken bir kucak dolusu ıslanmış kuruyaprak da pencere ve odanın içinde bu rüzgarla oynayıyordu.

Serseri bir polenin toprağı döllemesiyle peydahlanmış avlanduz piçinin, süratle büyüyüp ağaç olmuş dallarından biri, rüzgar-

la pencereye bir girip çıkıyor ve her geri dönüşle düzenli ortaya çıkan gün ışığı aydınlık küre, odanın içine siyah beyaz film oynatan bir sinemaymışçasına bir dolup, bir boşalıyordu.

Nedenini bilmediğim, istemsiz bir hareketle tutunduğum kapıya yaslanarak içerideki bu garip, garip olduğu kadar da masum oynanan oyunu seyre daldım.

Bir süre sonra odaya girdim. Attığım her adımda, ayaklarımın altında yerlerinden oynamış, cilaları dökük eski parkeler, odanın içine kah giren, kah da çıkan ışığa gıcırtilarıyla eşlik ediyordu. Sanki odada başka birileri daha varmış da, onları rahatsız edecekmişim gibi parmak uçlarıma basmaya gayret ederek gıcırtyı hafifletmeye çalıştım.

Camı örttüm ve geriye dönerek odanın kapısını sessizce kapattım. Daireden çıkıp, apartmanın merdivenlerinden inerek kendimi yine sokakta buldum. Geldiğim yere dönmüş, ayaklarım yine ıslak kaldırım taşlarına değmişti.

Sokakta geçmiş yağmurun ıslattığı bir sokak lambası vardı ve ışığı, yeniden çiselemeye başlayan yağmurun altında, örümcek ağına düşmüş bir ateşböceği telaşı içindeydi. Direğin iki yana uzanmış kolları rüzgarda sallanırken, az ilerde bir aktar dükkanının saçağının altına sığınmış bir insanın karanlıkta seçilemeyen bedeninin yanından, gürültüyle akan yağmur suları galvanizli borudan garip bir sesle akışını hızlandırmaya çalışıyordu. Karartının karşısına geldiğimde onun bir erkek olduğunu anladım. Sırılsıklamdı ve yüzü aynaya her baktığımda gördüğüm yüzle aynıydı. Karşılıklı gülümsedik.

Ona doğru bir adım daha attım.

Yüzyüzeydik.

“Parola?” diye sordu, “Yoksa sizi kabul etmem olanaksız...”

Yüzümden kaybolmayan tebessümle, “Parola artık yok, artık

o kaldırıldı, herhalde sizin haberiniz yok yeni gelişmelerden," dedim ve bir adım daha atarak ıslak paltosunun açık düğmelerinin arasından içine sızdım.

Ter içinde uyandım...

Hava yeni yeni kararmak üzereydi.

1

Yarı iblisim...

Küçüktüm, tek tip apoletli yetiştiren yatılı erkek iblis okulunda sınıfın en başarılı öğrencisiydim. Dört bir yanını çevreleyen kalın duvarın ardındaki okulun tavanı yüksek, sınıfları geniş ve çok pencereliydi. Geniş döşeme tahtalarını, her sabah erkenden sırayla nöbetleşe kalkıp, ağır yağlar sürerek tımarlardık. Kışın koca kavlan yarmalarını peşi sıra tüketen, yazınsa yerinden kaldırılmayan iki boğumlu pik döküm bir soba, sınıfın ortasına kuruluydu.

Her penceresinden görülen eşsiz Boğaz manzarasının sınıflara dolan parlak, beyaz ve mavi ışık hüzmelerine karşın bir kez bile denize bakamamıştım. Her şey gibi, o da yasaktı.

Usta öğretmenim, bana, bütün yeteneklerini en ince noktalarına kadar öğretti. Hünerle dolu bilgilerle mezun olduğumda, sonsuza kadar yanında kalıp ona hizmet etmemi isteyen ustam, gitmeme izin vermedi.

Apoletli iblisler okulunda kendimi dışlanmış hisseder, alt ve üstlerimin ilgisizliğinden, çok olumlu şeyler anlatsam da dik-kate alınmazdım. İlk başta ben ve ötekiler durumumun farkında değildik ta ki içimdeki birikim birdenbire şiddet olarak üstlerime patlayana dek...

Kararlıydım ve kaçtım. Yakalandım. Bir kez daha kaçtım, yine yakalandım. Sonunda beni bir ahıra kapattılar, bir tavuskuşu ahırındı ki her zil çalışında hep bir ağızdan 'gule gule' atarlardı. Ahırda hep kaçmayı düşledim, nasıl kaçacağımı bilmeden... Akıp geçen zaman mutsuzluğuma neden oldu.

Bir gün karanlık ahırın içinden geçen bir ışık hüzmesi gördüm. Kapının ortasındaki çatlaktan sızan hüزمة, beni yanına çağırıyordu! O an bir hazine bulmuş kadar sevindim.

Çoğu insan deli rolüyle apoletlerinden kurtulmak için dik-katlidir. Piranhalar kendilerini yemezler ama birlikteyken bir da-nayı bir dakikada yok ederler... Bir piranha kendini pir korur...

Küçüldükçe küçüldüm. Pembe uzun burnum, seyrek ve ince bıyıklarım, pençelerim oluştu. Gri ve kırçillıydı vücudumu kaplayan kıllar. Bir domuz dişi kadar sağlam, keskin dişlerimle önüme çıkacak her engeli kemirmeye hazır ve her delikten geçebilecek esneklikte bir iskelet yapısına sahiptim artık.

Fareydim... Belki de yaratıcının casusuydum bu hayatta...

Değiştigimi önsezimle anlamıştım. Önceki benliğim tamamıyla un ufak olmuş, bir kum saati elimden kayarak düşüp parçalanmış, zamanın an parçası kum taneleri çevreye yayılmışlardı.

Zamanı durduramamıştım ve hakkında hiçbir şey bilmediğim bir yaratık ortaya çıkmıştı. O, benim için bir yabancı, düşüncelerimle çakışan düşünceleri de kafirceydi. Koyamadığım ismi çılgınlıktı ve çılgınlık, zamanın haşarı oğlu an gibi, deliliğin haşarı oğluydu.

Güneş hüzmelerinden dönüşen işte o 'öteki' yapımla geçtim ve mutsuzluğumu kırdım.

İşte o günden bu yana kedi kılığındaki Düşkırıncı ustam, ya-

nına ötekileri de alarak yanı iblis olan beni takipte...

Dağıldım apoletliler okulunda çok dağıldım, birike birike geldiler üstüme ve bir yerde dağılıyor dağılanlar, sürekli ellerini yıkıyorlar korku içinde, 'pıt' sesinde kendilerini yere atıyorlar siperane, bir kedi hışırtı yapıyor irkiliyorlar, sürekli zilleri çalan kapılar sürekli açılıyor gibi yolda giderken ayak seslerini dinlersin sana öyle gelen...

Iblisler okulunda arkadaşlarım, yanı iblis olan bana, "Kuyruklu Hitler" diyorlardı.

"Kuyruklu Hitler!" aşağı, "Kuyruklu Hitler!" yukarı... Bu yakıştırmadan ne utanıyor, ne de onlara kızıyordum.

İçin için, sinsi gülümsemelerle, çevreme baktığımda, diğer öğrencilerin de acı içinde kıvrandıklarını hissedebiliyordum. Kendi acımı hissedip biliyordum da, onlar neden bildiklerini bastırarak saklıyorlardı? Ben, kendimle uğraşan birinin varlığını daha çocukken kapatıldığım, tek renk giysili apoletliler okulunda hissetmişim ve o, o hain Düşkinci hâlâ peşimde. O zamanlardan başlayan Düşkinci hain takip tüm hızıyla devamda. Ondan, düşlerimde ortaya nereden çıktığı belirsiz kutsayıcı bir ışık sayesinde korunuyorum. Bu korunma, sadece bir düş süreci kadar.

Piranhaları oluşturmam, örgütleyemedim. Yapsaydım bu işi çok büyük bir güç olacaktık ki bizler bütün yenilmişliğimizi imar ve ifade edebileceğimiz bir yapılanmaya dönüştürecektik kaybedenler olarak hayatta, güçlenecektik birbirimize dayanarak, bizi kaale almayanlara kendimizi dikkate aldıracaktık, tanıtacaktık bir güç olarak...

İnsanın da içinde bulunduğu her şey bir değişimin ürünü değil mi? Bu, gerçek ve bugün köşklerin, konakların bahçelerinde görevine sadık yetiştirilen bir kurt köpeği veya sürüleri kollayan bir çoban köpeği değişime uğramış canavar bir kurttan başka nedir? Ekmeğe dönüştürülerek, insanları besleyen buğday, Fırat vadilerindeki yabani bir otun devşirilmiş hali değil midir?

Peki, ben neyim? Kimim ben? Arada bana neler oluyor? Ben insanım. Fare değilim ki; benim, onlar gibi su içmeme, beslenmeme gerek yok ki... Nasıl güvercinler, diğer kuşlardan farklı ve türlerine özgü bir şekilde su içerler, ben de öyle içerim. Bir insan, bir fare gibi su içebilir mi? İçemez! Öyleyse arada bir bana neler oluyor?

Romos, Romulus kardeşler, bir kurt tarafından beslenerek büyültüldüğü gibi, ben de bir fare tarafından mı büyültüldüm? Neden olmasın?

İçeride bir güç var dışarıdaki gibi, dışarıdaki daha parçalayıcı sinsice yaklaşan, seni ele geçirecek olan, küçük düşürecek olan ki sen küçük düşürülmeye temayülü olmayan bir 'asla'sın, hiçbir güç istemezsin kendinin güç olmasını istediğin kadar, kendini ifade eden seni koruyan bir insan istersin içindeki 'öteki sen' gibi...

Hormon iğnesiyle hassasiyet kazandırılan bakire denek farelerinin öteki yavrulara ve kauçuktan yapılmış oyuncak küçük toplara annelik içgüdüsüyle ilgi gösterdiğini bir dergiden okumuştum. O dergide, hormon iğnesi yemiş bakire bir farenin, yavruları yuvasına götürdüğü, büyük bir istek ve sevgiyle yalayarak emzirdiği yazıyordu.

Evet! Bütün bunlar kaybolan bir çocuğun fareler tarafından

alınıp, büyütebileceğini göstermiyor mu?

Belki annem bir faredir! Fareler, hayvanlar âleminin insanlara en yakın sınıfıymış. Belki şeytan, küçükken üzerime işedi. Ya da ben hela kuburundaki kardan adamın üzerine işedim?

Bir mum yanmalıdır karşımda sürekli ona baktığım, kim bilebilir ki onunla olan ilişkimi?..

Çocuktum; ablaları görüp kısa pantolonumdan utanmadığım ve gelecekte karşıma çıkacak büyük tabloları henüz görmediğim zamanlardı. Okula daha başlamadığım zamanlarda sanırlar, hezeyanlar, uykuda gezmeler ve garip nöbetler başlamıştı. Gece yarılarını yatağımdan kalkıp, annemin her zaman mutfak kapısının arkasına bıraktığı ince belli sarıkız süpürgesini ve galvanizli saçtan lehimli farasını alıp sokakları süpürüp temizliyor, pirüpak yapıyordum. Erken kalkıp işlerine giden sokak sakinleri, benim o gece yine işbaşında olduğumu artık çok iyi biliyordu. Buna alışmışlardı, 'bal dök yala' sokaklar benim eserimdi, bu işin sorumlusu bendim.

Yıllardan bu yana gündüzleri bambaşka bir yaşam sürüyorum. Her güneş batıp akşam oluşunda, üzerime ağır bir yorgunluk çöküyor, her yerde uyumak ve uyduğum yerden kesinlikle kaldırılmak istemiyorum. Uykuda başka bir yerde olan öteki ben, bir zindelik içinde uyanıyor ve gözkapakları açılırken benimki kapanıyor. Tanımadığım o başka yerdekinin, benden ona, ondan bana geçen bir tahteravallinin iki ucundan sarkan bileşik kapları var. Gece olup da düşlerin karanlıklarında kaybolduğumda dinlenip, güç topluyorum. Bu; bana; uyanık zamanlara zinde, atak çıkmaya zemin hazırlarken, gücün benden dolup taşmasıyla da ötekini aşırı bir yorgunluğa, ardından kendi düşünceye doğru itiyor.

Gördüğüm düşlerde bir balığım tıpkı güneşi özleyen köpekbalıkları gibi su yüzüne çıkıp dünyanın kıyısına şöylesine bir göz atıyor sonra hızla ve büyük bir istekle tekrar dipteyim, kendimi ancak bir başıma ıssız derinliklerde yunus ve balinaların uyarı sinyallerini dinlerken iyi hissediyorum, su yüzüne bu kısa çıkışlarda benden daha yavaş ve daha farklı soluyan, bütün ağırlığını yere vererek yapışan, bedenim gibi yaşadığı hazdan yoksun karada çamurun içinde de yaşayabilen balık mı kurbağa mı olduğu kesinleşmemiş tuhaf yaratıkları farkediyorum, fark şu, haz ve bedenin birbirinden ayrılmaz bir bütün oluşturduğunu insanların hissedememeleri, bunu böylece anlayamamaları...

Düşlerimi kırıp başkalarına anlatarak yarattıkları boşluklara yerleşiyor bunlar, kendi düşlerinin egemenliklerini kurarak avlayacaklar gibi geliyor bana ama avlayamayacaklar çünkü onları uykuya daldıklarında kokularından tanıyorum, evet ötekilerin düşleri çok kötü kokuyor ama düşlerimi faka bastırarak kokutup çürütemeyecekler...

Ben, ben olduğum için, benlik davasının garip bir parçası, toplumun istediği davranış kurallarına ve getirdiği ölçütlere uygun, uzlaşıcı, iyimser, kalender, şükredici bir yaşam sürdüremeyen itaatsiz; benim gibi görünenlerle sonunda bu deliler evine.. Büyü(k) Ev'e, kapatılmış buldum kendimi.

Belki de biraz geç doğdum yaşama! Yaşamın dayatılarını yerine getiremeyen uyumsuzlarla her anlamda açık seçik bir şekilde akla hayale alınmayacak yöntemlerle uğraşıldığı bir çağda doğsaydım, çağdaşıma sorun olmayacakmışım gibi geliyor bana. O zaman, beni, 'şeytan içine girmiş' tanısıyla yargılayıp cezalandıracak ve ölene dek taşılayacaklardı belki.

Şair ve oyun yazarı olduğum çevremdeki kifayetsiz muhterisler tarafından söyleniyor.

Belki öyleyimdir! Her şeye karşın, kendimle ilgili bildiğim bir şey varsa mürekkep ve harfler konusunda duyarlı ve yetenekli olduğumdur. Mürekkepten ya da kalem karbonunundan harf, harften kelime yaratma ve onları bir araya getirip cümleleri oluşturabilme, değer verdiğim en yüce iş.

Rutubetli havalarda, gözlerim kapalı her harfi kokusundan tanırım.

Yazdıklarımla, buruk bir haysiyet, şeref müptelası şairleri, acılı keyiflere çağırırım fırtınalı gecelerde dalgaların köpükleri arasından duyulan sirenler misali...

Özetle seviyesiz, geri zekalı ve zevksiz; keyif ve ızdırap tanımayan, seri başı, başı hoş, başı boş, avare, çirkin bir serseri, biçimsiz, kendini kendi gibi sessiz ve boş kağıtların ustası sanan, kifayetsiz bir insanım...

Uzun seneler, mürekkep kokusunun selüloz üzerinde çıkarttığı hışırtılar benliğime zaferler kazıdı ve o meşum koku, hep ağır bastı. Arada bir kullandığım daktilonun tıkırtısına da hayranım. Tıkırtı çıkarmak, hele hele geceleri el ayak çekildikten sonra çok hoşuma gider ama elyazısıyla yazdığım defterleri hep tercih etmişimdir. Kitap ve defterleri koklayıp, ardından ısırmaya bayılırım.

Bu garip tutku, ilkokul ikinci sınıf öğrencisiyken, Hayat Bilgisi kitabıyla başladı.

Sınıfta, çalışkanlığın simgesi olan kırmızı kurdelayı alamayan tek öğrenci bendim.

Henüz uzmanı olmadığım düşlerime yavaş yavaş ısındığım, ağır kapıların ardındaki bir düşe ulaşabilmek için sürgüyü içeriden açmayı bilmediğim zamanlardı, bir insanın keyfince uyana-

bilmesi için nasıl davranması gerektiğini bilmediğim, çarpışan otoların daha lunaparklara girmediği zamanlar...

İblistim diğer arkadaşlarıma göre ama çocuksu bir erkek kalbe sahip mahcup bir öğrenciydim, işim fark etmekte. Sınıfa bir soru sorulduğunda bildiklerimi parmak kaldırıp söyleyemez, önümde oturanın sırtında kendimi gizleyerek azat kampanasının çalmasını özlemle beklerdim.

O günü unutmam imkansız.

Yağmurlu bir günün ilk dersi idi Hayat Bilgisi. Sözlü imtihan olacaktık. Şans bana güldü. İlk soru, "Yağmur nasıl yağar?" oldu.

"Tencerelerden, çaydanlıklardan buhar çıkar! Buharlar, gökyüzünde soğuğa rastlar ve suya dönüşerek, damla olarak yere dökülür..."

O an nereden aklıma geldi ve neden böyle bir cevap verdim, şimdi bile anlamış değilim.

Dedim ya, "Çocuktum, küçüçük, ufacıktım!"

"Ya... Demek öyle. Yağmur yağdırmak için tencerede su mu kaynatacağız?"

Sınıf gülüyordu, bazılarıysa sert öğretmenin gülerek söylediği bu cümleyi fırsat bilip, daha da fazla hançerelerini zorluyorlardı.

Cetveli kürsüye vurarak sınıfı susturdu önlüğü dizkapaklarının altına kadar uzun, şişko, kargaburunlu öğretmen. Kollarında, kenarlarına lastik geçirilmiş siyah kollukları vardı.

Mahcup bir çocuk çöşkusuyla, "Madem," dedim, "dünya yuvarlak ve donarak buz olmuş su düzdür... O zaman, evet o zaman zaman ne olacak ki; kim, nerede yağmur istiyorsa orada su kaynatsın?!"

"Otur yerine, sıfır..." dedi, şu an adını unuttuğum öğretmen Düşkırıcı...

Süklüm püklüm yerime oturmaya giderken geniş ufuklu kü-

çücük aklımdan, 'Hiçbir şey görüldüğü gibi değildir sersemler!' diye, geçirdim. Yerime oturduğumda, ön sıradakiler arkalarına dönüp hâlâ gülmeye devam ediyorlardı.

Çevremizde o yerden bitme, o iri yarı gözleriyle boy fukaralığından hep aşağıdan yukarıya bakmaya zorlanan, koşuşan, gülüşen çocuklar yapmacıksız yaratıktır bebekliğinde uzatılan çiçeği mama sanan, minicik kuş, ağzını açan, yaşamaya niyetli.

Önemli icatların pek çoğu çocukların buluşudur ki yağmurdan dışarıya çıkamadığı günlerde ne yapacağını şaşırıp evdeki kediye komparsita öğretmeye çalışırlar, kuşlarla, böceklerle arkadaşlık ederler sonra uyumun, katıksız mutluluğun resmi çıkar yüzlerinde.

O dönem Hayat Bilgisi notu kırk geldi karneme ve sınıfta bir tek bana kırmızı nişan takmadı gaddar Düşkırıncı. Okuldan süklüm püklüm çıkıp, oturduğumuz sokağa geldiğimde köşe başında kendi yaptığım kurdeleyi kalbimin üzerine takar, göğsümü gere gere, kabaran karafatma hindiler gibi, evin yolunu tutardım.

Ne yapayım, o zamanlar rüzgar erkekmiş..!

Hain yağmuru yağdıramadığım o günden sonra, okulun tek sınıfında özel eğitim alan sağır ve dilsizlerle arkadaşlık ettim.

Şimdi ben bilirim ki, bugüne kadar bulunmuş en eski kehanet kemiklerinin üzerine kazınmış bir soru, nasıl ve ne zaman yağmur yağar? Acildir bu soru şimdiden geride kalan geçen zamanda ilkel yazı karakterimde bile hissedilir, yağmur adaktır Tanrılara, kurban edilir kurak zamanlarda...

Kozmozdur yağmurun rahmi, rüzgar eser, eril ilke dölleri dişi ilkeyi yağdırır yağmuru...

Kitap ısırma güdüsü o günden sonra gelişti, bir çığ gibi büyüdü içimde. Koklayıp ısırarak yaşımın oranla daha şiddetli boyutlara ulaştı. Ne yapsam, ne etsem çocukluğumdan kalma bu huydan daha sonraları da bir türlü vazgeçemedim.

Sömestr tatilinde çalışmak için önümde açık duran Hayat Bilgisi kitabını derin derin koklayıp dişlediğimi ilk kez gören babam, kafama bir tokat aşkettikten sonra, "Koklayıp ısıracağına oku ve onu terlet. Terlet ki, bilgi sahibi olasın," demişti.

İçimde, hâlâ bazı kitaplara karşı koklayıp ısırma konusunda engellenemez bir güdü var.

Şimdilerde defterimi koklayıp duruyorum. O kadar güzel kokuyor ki. Bakalım onu ne zaman dişleyeceğim? Kitap ve defterlerin selülozla karışık mürekkep kokusunun ulviligini, yeni ders yılına başlamış bir öğrenciyle ilk kitabı yayınlanmış bir yazar anlar herhalde.

Düşünüyorum da, acaba ilk kitabı çıkan bir yazar, sayfalarını aralayıp, derin nefes alarak koklamış mıdır hiç? Eğer koklamışsa, yeni doğmuş bir çocuğun kokusunu burnunun derinliklerinde hissedirdi herhalde. Ben, bu kokudan bihaberim. Çünkü kitapsızım!

Defterimden etkileniyorum. Her an kırılabilir, ince ve hassas bir ruh gibi onu belime sokarak taşıyorum.

Güneşli bir gündü. Geçidi bir kapıyla Beyoğlu, diğeriyle Tepebaşı'na açılan Hacıpulos Pasajı'nda diş protez malzemeleriyle uğraşan bir arkadaşımın çakıl taşı döşeli dükkanı önünde taburelere oturmuş kahvelerimizi yudumluyorduk.

Yanımızda, vitrinin hemen önünde, her halinden rutubetli bir depodan çıktığı belli bir yığın ciltli kitap üst üste diziliydi. İl-gilendiğimi gören arkadaşım, "Dedemin kitapları, depoyu bo-

şalttık da...” dedi.

Kitapların bazıları deri ciltli ve Ermenice, Fransızca taşbaskıydı. Birkaçının baskı tarihine baktım. 1850’yi geçen yoktu. Kapak ve sırtlarını süsleyen sarı yaldızlar yer yer dökülmüştü, açılmayan kimi küflü sayfalar birbirine yapışık, ekşi kokuyordu.

Aralarında angudi renkli deri kapağı kilitli bir defter vardı. Onun akıbeti de diğerlerinden farksızdı.

Gerçek adının ne olduğunu hiçbir zaman sormadığım arkadaşım, “Ben daha doğmadan ölmüş dedem. Onun defteri... Nebatlarla çok ilgiliymiş. Onlar üzerinde çok deneyler yapmış. Babamın anlattığına göre, bir tek fidede birçok sebze yetiştirebilmekmiş hayali. Düşünebiliyor musun? Domates fidesi üzerindeki mor patlıcanların, kırmızı kaldırıntaşı domateslerle birlikteliğini... Kumpirleri düşün! Kökten gövdeli nebat olmasına rağmen, toprağın üstündekilerle aynı sap üzerinde... Çalışmalarını, işte bu defterde toparlamaya çalışmış ama ömrü sonuca gitmeye yetmemiş. Zehirlenmiş...

“Çünkü, gerçekleştirmek istediği hayalin düşmanı olan kemirgenlere karşı savaş açmış, bilhassa farelere. Onları da değiştirmeye çalışmış ama kendi yaptığı ilaçlardan zehri kapmış, felç geçirmiş, titrek olmuş eli ayağı tutmaz bir biçimde... Uzun süre konuşamadan yatmış, çok kötü durumlara düşmüş. Altından sıçıttığı bokları alıp ağzından bebekler gibi beslemişler ama nafile, çünkü, güvercinler gibi yerken sıçmaya başlamış. Bir pelte gibi yaşamış son nefesini verene kadar. Bazı büyüklerim ansızın odasına girdiklerinde, bir iki farenin karşısında garip garip sesler çıkartarak güldüklerine yemin billah şahit olduklarını söyledikleri gizliden gizliye, kulaktan kulağa sülalenin içinde yayılmıştı o zamanlar. İşte böyle bir şey...” demişti.

Arkadaşının anlattıkları bittiğinde, ona, bilginin nazik, kırıl-

gan ve camdan bir kalp olduğunu, tuzla buz olduğunda, gelecek gibi, çok çabuk ekşiyip, çok zorlu bir insanın bile sıhhatiyle oynayabileceğini nedense söyleyememiştim.

Defteri evirdim, çevirdim. Bu arada arkadaşım dükkandan bir tomar anahtar getirdi. Yağladığımız kilide denediği anahtarlardan biri uydu. Defterin kapağını açtım, sayfaları araladıkça hapsirmeye başladım.

“Defter senin olsun istersen,” dedi, arkadaşım.

“Alırım ama içini istemem...”

“O zaman bir bisturi getireyim de, kabını sayfalarından ayıralım.”

İşte o gün, içine beş forma saman kağıtlı ‘Lise Defteri’ni yapıştırarak elde ettim kutsal defterimi.

Issız, yabanıl, kesif bir korku gibi sızan ve yayılan kimse-sizlik, uzak çocukluğum süregidiyor zamanda, oysa kalabalıkta yaşarım, yiyeceğimi insanların artıklarından alırım, misafirlidir çamaşırlarım, vücudumda beslerim bir dolu böcek, bit, taklaböcekleri emer ruhumu acıtmadan, canımı sürüp gider zaman, yürüyen hayvanat bahçelidir tüm canlılar, hareket etmeseler de olur, ağaçlar da bizim gibidir kuş yuvasını kurduğunda, arkadaşlarını bulurlar onda, mesudum arkadaşlarımla, dönüşürken bir postun içinde, büyük kedere, şaşkın sevince, böceklerimi avlarım dertleri bana zarar vermek değil, yaşama azim ve istekle tutunuyorlar, kıllarıma, derime, hayat kavgadır da önce herkes kendini düşünüyor, insan olduğum zamandan bilirim bunu, elindeki bıçakla hemen kan dökmeye yönelebilirdi bıçak, oysa bıçak bıçaktı ve olgun domatesleri kesmesi lazımdı...

Böcekler bitleri avlar, bitler mikropları, derin karmaşa, şaşırtıcı harikuladelik her şeye bir zarar verirken bir de faydaya dönüşür...

Bunları daha fazla severiz kendi canıyla bizi besleyen annemizi, maviliği uçurtmayı, taklaböceklerinin bitlerimizi ayıklamalarını, hayattır ve uzun derin delikli maviliktir delilik...

Rivayet o ki, adını güzel gözlü kraliçesinden alan, İran'ın en büyük yaşlı şairi, adaşı, ümit vadeden genç bir şairi karşısına alıp, adlarındaki iki 'Y' harfinden birine, bir el tavla atmış. Oyu-nu büyük şair kaybetmiş ümit vadedene, üç pulla tek el tavlayı. Genç şair bu olayı kendine büyük bir onur addedip adına bir 'Y' harfi daha eklemiş.

Onun gibi bir şey yaptım.

Şiire başladığım yıllardı. Adımdaki 'H' ve iki tane 'T'den birini çıkarttım ve adım Faretin oldu. Kendi çapımda şairler arasında, ikinci derece sıçan bakışlı, aylak ve 'Hisli Adam' diye anılırım.

Eskilerde adımlı, soyadımlı ne kadar birlikte zikretsem de, şimdilerde unutmuş olan ben, kendi kendime derim ki, 'Belki de böylesi daha uygundur!'

O kadar karalamama ve yazmama karşın, yapıp ne ettimse bugüne kadar bir cümle düzyazımı, bir kıta şiirimi bile yayınlamadım. Oysa, neler okudum neler? Hiçbiri, yaşamımın akışını belirleyen aruzu bulmama yardımcı olamadı! Kimbilir, belki de aradığım, bir kitapçının raflarına göz atarken önümde duruyor ya da bir kütüphanede her zaman önünden geçtiğim kitapların arasından mahzun bakışlarıyla bana göz kırptıyordu! Bu, bir insanın yaşamında aradığı ve bir türlü bulamadığı aşkın, her gün yanından habersiz geçmesi gibi bir şey!

Zaman, kulakları kırlangıç olmuş uçan bir ata binip hızını alırken, üzerinde bulunan ben yerimden kımıldayamıyorum... Ah, nasıl yetişeceğim edebiyat kulvarında atbaşı koşan bu kadar eküri küheylana?! Nasıl yakalayacağım onları? Kelimelerin tu-

tundukları, sığındıkları ve alışkanlık yaptıkları sayfaları nasıl sindireceğim içime?

İçimi yakan bu sorular gerçek ve bunun bir aldatmaca olma olasılığını düşünmüyor değilim.

İbadetin dışında insan Tanrıyla ne zaman ve nasıl bir ilişki içindedir ki bu, her kişinin kendi bileceği bir iş ve kendiyle ilgilidir, ben yazarken Tanrıyla yakın bir işbirliği içine girerim belki de böyle hissederim, o an güneş kağıdın üzerine düşer kavurur yakar, gözlerimden yayılan ısı ciğerlerimi deler geçer ışıldar, kalemin ucu elmaslaşır, amorf yapı da istemdişi sürer gelir, kelimeler akar sonunda durulur, denize akan nehirler misali suskun, güneş Tanrının öz be öz oğludur, kağıdıma her düştüğünde bana yardım ettiğini fısıldar, aman ses etme kimse duymasın sana yardım ettiğimi, lafını eder dedikodunu yapar bu yazar şair milleti işleri güçleri yoktur üretmez konuşurlar çenelerinin vidaları gevşektir der, merak etme derim ona yeter ki sen beni hep kolla hep gözle...

Yazma tutkusu, kalemi her elime aldığımda benliğimi üvendireyle dürtüklüyor ve yazacağım metnin içinde önce bir kıpırdanma ardından titreme ve son olarak da bir kıvrınma başlıyor. Bu, kağıda kalem ucunun sürtünmesinden çıkan o harikulade meşum sesle, beynimde yazmaya çalıştıklarımı barındıran yoğunluktan kaynaklanıyor.

Kıvrınmanın getirdiği şaşırtıcı terleme ne zaman başlar, onun ilki nedir? Bu ilk, sürececek mi? Sürecekse nasıl sürececek? Yoksa, sona mı erecek? Bu meçhul sorularla yazmaya başlıyorum. Her seferinde başlama, sürme, sona ermenin sınırlarını belirlemeden bir öngörü sınırı içersinde kelimeler cümleleri, cüm-

leler paragrafları doğuruyor. Tersine amip tarzı bölünme, o kadar hoşuma gidiyor ki..! Parçalar, kalın çizgili bir yolda, luna-park çarpışan arabaları gibi oynaşarak daireler çiziyor ve her biri dönüşümlerden geçerek hız alıyor, yollarına, yatağına ulaşıyor ve çavlanından son durağına dökülüyor.

Çoğu kez metne girip yazmanın gerçek üretim noktasını bulamazken, elimde kalemle, kağıt önünde uyukladığımda bir ka-bus görmüşçesine irkiliyorum. Kan ter içinde kaleme sarılıyorum, büyük harflerle başlayan yazı –büyük harf, yazının şiirinin uçmaması için en iyi ‘o an’ yöntemidir benim için– kağıda dökülüyor.

Yazmanın sıfır noktası ve üretim rahminin bulunmayışı belki çok eski bir unutuştan, bir hatırlayamayıştan kaynaklanıyor. Sıfır noktasına bırakılan bir tohum nasıl ki kıpır kıpır ediyorsa yazan ‘ben’in belleğinde, arada bir de siliniveriyor. Ama her zaman zihninin içinde bir yeri olduğunu o kadar iyi biliyor ve o, o kadar vicdansız ki...

Çoktandır kendime soruyorum. Neden bu yazma isteğı..?

Önceden yazılan metinlere bakmam, onları okumam, eğer yeni bir kitapsa derin derin koklamam, sonra yazılabileceklerle eksik bir, bütünlükle acı veren bir isteğinin benliğimde mayalanarak kabarması bazen aşırı kıskançlıklara da neden oluyor. ‘Neden bu kadar güzel yazamıyorum?’ diye hayıflandığım çokcadır kendi kendime. Sait gibi, Sarı Sait gibi yazamadığıma üzüliyorum.

Yazmasam ne olacak? Yazmaya koyulmasam, o güzelim iki yanı gülbahçeleriyle süslü yolda mis gibi kokular eşliğinde cennete doğru yürümesem, yer yerinden mi oynardı içimde? Dünyanın sonu mudur bu..? İçimde kıpırdayanlara destek veren, dışarıda birikenler, usaresiyle destekli bir özistekle öyle patlayacak ki, bunun sesini ve acısını başka biri asla ama asla duyamayacak.

Kapatıldığım Büyü(k) Ev'de, önümdeki defter, yüksüklü kamışa geçirilmiş küçük DMO damgalı boyasız kurşun kalem ve parmak ucu kadar küçük lastik silgimle yazmaya başlamaktan, başlamamaktan, başlama tutukluluğu ya da korkusundan, yarına ne yazacağım endişesinden, bu yazdığım bir öncekinden daha iyi oldu mu paniğinden artık korkmuyorum. Tüm bunları içeren kargaşa, yazmaya başlamak için geçerli ve onu oluşturacak anlamlı gerekçelerin varlığıyla beni destekliyor. Çünkü bu korkular, başlama ve yaratma cesareti noktamın, üretim noktasının, diğer bir deyişle sıfır noktasının çok ötelerinde, o kadar uzakta ki...

Korunma limanımın ve ruh sağlığı kalkanımın yazmak olduğunu biliyorum. Yaşanılan dünyanın insanlara sunduğu albenili çiçeğiyle oynamaya kalkışmam, ilk zamanlarda bana çok zor anlar yaşattı. Yazıyla kutsal oyuna girmem, zorla yapılan, yaptırılan bir ibadet gibi ensemden kuyruk sokumuma boşalan terlerle gece yarlarına kadar sürüyordu. Bu bir karşı gelme, belki de bir savaştı; kendimle yaptığım bir içsavaş...

Evet, ne kadar zormuş bir nokta veya virgülün içine saklanan şeytanları ortaya çıkartmak!

An gelir benlikte biriken yazmayla tutku lavının ateşi söner. An gelir, yayılır çevresine afacan bir çocuğun yırtılan cebinden dökülen misketler gibi, sıçraya sıçraya dağılır. Bu, bir yanardağ indifai misalidir benliğimin derinliklerinde...

Bir hülyam var, nedenini kendimin de bilmediği; insanın itaatsizliğinin itaatsizlikle yok edildiği bir dünya yaratmaktan geçiyor. Tek arzum, önce bu coğrafyada ardından dünyanın çeşitli yörelerinden Bilge Serserileri bir araya toplayarak, günlük yaşamdan uzak, maddi dünya nimetlerini dışlayarak yeni bir yaşam yaratmanın temellerini atacak Serseri Standartları Sempozyumu'nu hayata geçirmek.

Acı çeken insanlığın geleceği bana göre, 'Serseri Standartları Sempozyumu'nda yatıyor.

Çok geniş bir ceset tarlasında hayatta kalan, aralardan can bulan bir gelincik çiçeği gibi tek başına dimdik duran biri olmak istiyorum. Anlamıyorsa eğer insanlar bu ceset tarlasının benim dışımda herkesi kucakladığını, toprağın kendimi de örtmesini istiyorum.

Serseri Standartları Sempozyumu'nun tanıtım taslağı manifestosunu, kesintisiz bir uykuda, gördüğüm rüyanın sonunda yazmıştım. Üzerinde çalışmam gerekiyor. Uyuduğum saatlerin içine giren düşlerin sonunda herkes için normal olan hayata döndüğümde, düşünüp içinden çıkamadığım çelişkili düşünceler arasındaki ilişkileri bir anlama kavuşturabilmek için yaptığım karalamalar ve aldığım notlar var defterimde.

Kimbilir, bütün bunları uykumda yazarken, zamanın kardeşliğinde, geçmişte yaşadıklarımı simgesel olarak kapalı göz kapaklarımla sinema perdesine aksettirip, geri dönüşünde yakalamıştım. Bu geri döndürmeyi yaratma, uykumun bütünü içindeki aykırı evre çatışmalarının yeniden canlanmasıyla, bilinmeyen başka bir hayatın sahnesinde belki de oyuna yeniden başlamaydı, bir şekilde...

Yaşarken, varoluşun nedenini sormaya fırsat bile bulamayan ben, algının sınırlı zamanda, sınırlı olmak zorunluluğunu tek bir biçimde algılıyorum. İşte bu yüzden ki, görünenin arkasındaki serseri ruhu ve farkının, birtakım karmaşık durumların ortaya çıkmasının, tanık olunmasının ve anlaşılmasının bu Sempozyum'dan geçeceğine inanıyorum.

Derinleşebilmenin ve saygı duymanın duygusal temelini oluşturarak bilgeliliğin tutumuyla serseriliğin geleceğini hazırla-

mak ve Bilge Serseri'nin son noktada bizden sonrakilere daha iyi bir dünya bırakmanın ön koşulu olarak bu ütopyamı, bu güzel 'yokülke'mi hayata geçirebilmek için var gücümle çalışacağım. Bunun için buradan, zoraki tıklandığım Büyü(k) Ev'den kurtulmam, özgür olmam gerekiyor.

Bir kalemim ve yazacaklarımı barındırabilecek defterimin sararmış sayfaları var, şimdi bu deli adam kısaca ben, abuk sabuk yazmak istediğim sürece hezeyanlarım kelime şekline girip kağıda döküldüğünde ne de iyi olur, kelimeler havada yükseliyor koğuşun biteviye süregelen gürültüsü, kargaşasına karışabilir içimdeki öteki benin düşündükleri, değişik mi benimkinden, belki de çılgınca ama benim daha çılgın bir düşüncem var onu kaleme alıp bitirmek istiyorum, belki de düşüncelerimi kalemimin ucundan sarkan ipe asar sallarım, defterimin sarı sarı çipil gözlerle bakan sayfalarının üzerine bir sarkaç misali kelimeleri zapt altına almalıyım, benliğimde kalem yoluyla, böylece uzun süre yazmanın ritmini yakalamalıyım, ortaya çıksın Serseri Standartları Sempozyumu (SSS) taslakları, işte şimdi içimdeki bir at olduğunu anladım, ehlileşmemiş halini ne kadar kabullensem de ehlileştirilmesi için elimden geleni ardıma koymamalıyım, kendime bunu şiar edinmeli, söz vermeliyim önümde uzanan yemyeşil ve pırıl pırıl güneş ışınları altında ışıldayarak salım salım salınan uzun çimenlerin üzerinde özgür, azgın bir aygırı ehlileştirmek isterim, ruhumu dinginleştirmek için ama içimdeki at da benim gibi deli, ne yapacağımı bilemiyorum, huy-suz şu an onunla nasıl başa çıkabilirim, onunla baş edebilmek için bir yol bulurum elbette, çünkü ikimiz de aynı elleri kullanıyoruz, bu ellerle dokunduğumda aynı hisse gark olur öteki ben...

Küçük loplara dönüşen her parçam geçmişin içine yavaş yavaş giriyor.

Tarlabaşı'nda, Galatasaray Lisesi'yle aynı yıllarda inşa edilmiş, anacaddeye yakın bir apartmanın zemin katında, heykeltıraş-ressam bir arkadaşım ile aynı daireyi paylaşıyordum. Rutubetli, eski, tamir yüzü görmemiş ve bakımsız olmasına karşın bu zemin katını yine de seviyordum. Çünkü, barınağımdı.

Ortalığı pislik götürüyordu. Arkadaşımın yonttuğu heykellerden kalma mermer parçalarıyla ve boş Şarabi Ateş şarap, Kızıl Ateş kanyak şişeleri bir kenara yığılmış, bir yanda da içi çöp dolu tenekeler üst üste birikmişti. Tembellikten, onları çöpe atma zahmetine bile katlanmıyordum. Mahalleli evimin bu durumunu bilse şikayet eder ve belediye ekipleri evimi boşaltıp, dezenfekte edip, çöp toplamaktan hakkımda dava açardı.

Dezenfekte edilme korkusu beni çileden çıkartırken korkumdan pek dışarı çıkamıyor, her şey üzerime üzerime geliyordu. Yok pahasına sattığım kitaplar içkiyle yer değiştirerek, bir işe yaramışlardı!

Kim olduklarını bilmediğim ve o kadar çabalamama karşın yüzlerini bir kez bile göremediğim bazı 'Haşere İlaçlama Servisleri' apartman ve sokak kapısının altından küçük kart atıyorlardı. Güya; iki şekilde, kokusuz ve kokulu ilaçlıyorlarmış da, her türlü haşereye karşı kapalı ve açık alanlarda "Dünya Sağlık Örgütü" standartlarında leke bırakmayan makinelerle garantili olarak yapıyorlarmış da, yirmi dört saat kesintisiz garantili hizmet veriyorlarmış da... Gerçekte çevreyi kirletenler kendileri.

Kartların üzerlerine fare resimleri koyarak, elemanlarının uzman ve tecrübeli olduklarını da eklemeyi unutmamışlar...

Sevgilimin beni terkenden önceydi arkadaşımın evden kaçması...

Bir yanı ev duvarı, diğer yanı bahçe duvarıyla sınırlı, omuz genişliğinde bir yokuştan irademin dışında hızla kayıyordum. Düşüncelerimin temel örgüsü gevşemiyor, bilakis hızlanıyordu. Aralardan başka hatların ilmiklerini görüyor, ağız dolusu konuşuyor ve nedenini kendimin de bilmediği, insan bedeninde yaşayan veya insan bedenine girmeye can atan asalaklardan söz ediyordum hep...

Aldığım ilaçlar kılcal damarlarımı öylesine büzmüştü ki, kendimi kuyuları kurumuş vahalar gibi hissediyordum. Burnum da kurumuş kör bir kuyu gibiydi. Bozkırın ortasında ağzım burnum tozla tıkanmış, yüze yakın insanın arasında uyanıp paniğe kapıldığım, tanımadığım, bilmediğim bir yerde, ahşap bir evde bir akrebin soktuğunu, ağı kesiciler yutup soğuk suların altına girerek kendimi bedenimin yalnızca karıncalandığına, erimediğine, dökülmediğine inandırmaya çalıştığımı hatırlıyorum.

Akrebi umarsızca öldürmüştüm..!

Geceleri sesler azaldıkça azalıyor, evin çevresinde birilerinin dolaştığını, Düşkırıncı Misyonerler Ordusu avcı sürülerinin evimi kuşattıklarını ve akabinde kapımı zorladıklarını sanıyordum. Birkaç kez elime geçirdiğim bir sopayla sokağa yalınayak çıkıp evin çevresini kolaçanla rastgele bir Misyoner aradığımı hatırlıyorum.

Birtakım huylar, birtakım alametler edinmiştim. Başımı aşağı yukarı oynatarak, burun deliklerimi açıp kapıyordum. Ellerimle kabarmış ve tel tel olmuş bıyıklarına arada bir vurmaya başladığımda ardı arkası gelmiyordu bu hareketimin. Sanki üzerinde tozlar varmış da, onları silkeliyormuşum gibi geliyordu bana. İşte, son zamanlarda böylesi huylar edinmiştim.

Havanın daha kararmadığı meşum ve meyus bir günün akşamı olmak üzereydi.

Masamda defterim açık, yazdıklarına bakarken akşam yemeği olarak haşlayacağım orta boy bir lahanaya, defterin yanında akıbetini beklerken, harfler büyüyüp küçülerek gözbebeklerime bir yaklaşıp bir uzaklaştılar. Defteri pire gibi zıplayarak terkeden garip şekilli harflerin alfabemizde karşılığı yoktu. Kelebekler gibi uçuşarak vücuduma konduklarında diken gibi batmaya başlamışlardı. Ellerim onları kovmaya yetişemediğinde, bedenim kamaşıyordu.

Şeklim, yavaş yavaş çıkan kamburla değişti. Kemiklerimdeki yapısal değişimi bedenimin içinden gelen kıkırdak seslerini dinleyerek hissedebiliyordum. Garip ve can yakmayan bir acıyla içimden sular seller akıyordu. Bir süre sonra sular çekildi, kuraklık başladı! Küçüldükçe küçüldüm ve kıllarla kaplı, tanımlı imkansız bir hayvan biçimini aldım. Hareketlerim öteki şeklimle daha da dinginleşti. Her şeyi bileşik altıgenlere ayrılmış loplara şeklinde görmeye başladım. Gözlerim arıgözüydü... Uzun, kesici dişlerimle haşlanmamış lahanayı un ufak ederek iştahla yediğimde durumuma gülmek istiyor ama yapamıyordum. Başıma ilk kez gelen bu garabet nasıl bir şeydi, gülmek için ne yapmam gerekiyordu? Gülmeye çalıştım, gülemedim. Unutmuştum gülmeyi. Eğer sonradan öğrenirsem yeni yüzümle gülmeyi, yüzüm nasıl bir hal alacaktı? Unuttuğum veya unutturulmuş gülmeyi düşünürken, içimden 'galiba defter beden oldu!' diye geçirdim...

Kimdim ben?

Bir Hindu tapınağında beyaz farelerin beslendiği ballı, baharatlı süttan mi içmiştim acaba?

Heykeltraş arkadaşım son zamanlarda ürker, kapısını kilitlemeden yatmaz olmuştı. O gece, kapısının altından odasına bir gazete soktum. Arkadan kilitli anahtarını bir tel parçasıyla düzelttim, geriye doğru iteledim. Anahtar gazetenin üzerine düştü,

gazeteyi çekerek anahtarı aldım. Bu, çocukluğumuzda her yaramazlıktan sonra, zevkle uyguladığımız üzerimize kilitli kapıları açma yöntemi idi.

Odasına girdiğimde, karşılaştığım manzara karşısında hayret ettim. Arkadaşım, heykel yaparken kullandığı bütün koruma giysilerini kuşanmış, uyuyordu. Manda derisi önlüğü üzerinde, kaynak maske ve gözlüğü başındaydı. Çöpçü ve çımacılara dağıtılan kalın kaşe pantolonunun paçalarını içine soktuğu ayaklarında uzun Roosevelt postallar vardı. Boydan boya keserek ikiye ayırdığı soba borularını kol ve bacaklarına zırh yapmıştı. Bu haliyle bir Ortaçağ şövalyesini andırıyordu. Gülcemal vapuru gibi horlayarak Boğaz'da çapraz geziye çıkmış bir Ortaçağ şövalyesi... Onun bu durumuna önce bir anlam veremedim. Ardından o ana kadar unuttuğum gülme, ağzımdan bir volkan gibi indifayla beni kriz içine soktu. Orta boy yuvarlak Kızıl Ateş kanyak içmeden uyuyamayan arkadaşım, katıla katıla gülererek çıkarttığım gürültüye asla uyanamazdı.

Başucuna geldim. Yüzünü örtecek şekilde başına geçirdiği kaynak maskesinin tepesi açıktı. Arkadaşımın saçları mermer tozuyla karışık yağ içindeydi. Önce saçlarını okşamaya başladım. Ellerim yağlandı. Bir anda ne oldu, anlayamadım. Ciddileştim ve ellerimi geriye çekerek, ağzımla yakaladığım saçlarını dişlerimle çekiştirerek didiklemeye başladım. Adalelerimin kasılmasıyla, irade ve hislerim birdenbire kaybolmuştu.

Zıplayarak uyandı. Gözleri faltaşı gibi açılmış, içtiği Ateş'in tesiri bir anda yok olmuştu. Bağırarak istiyor, boğazından tek bir kelime çıkmıyordu. Gırtlaklığı düğümlenmişti. Korku dolu bir kabus sonrası zoraki uyanışın ilk anlarını yaşıyormuş gibiydi. Beni kenara savurarak kapıya seğirtti. Kol ve bacaklarındaki soba boruları hareket kabiliyetini zayıflatıyordu, yere yuvarlandı, korku

dolu gözlerle bana bir kez daha baktı ve kuyruğu koparılmış bir kertenkele aceleciliğiyle sürüne sürüne dışarı kaçtı. Demir sokak kapısı, korkulu bir telaşın çıkardığı gürültüyle kapandı. Ardından yavaş yavaş uzaklaşan takur tukur sesleri sokağın sonlarına doğru kayboldu.

Anlayamadım, neden korkmuştu ki? Onu, o günden sonra bir daha görmedim.

I. Peleponnes Savaşı'nın galibi bendim..!

Korku sadece ev arkadaşımda değil sevgilimde de vardı. İstem dışı davranışlarımı içtiğim alkole bağlıyordu. Son zamanlarda tartışmalarımızın şiddeti artmıştı. Beni alkolik olmakla suçlayan sevgilimi, içtiği onca toprağın kanı Şarabi Ateş'le, göğüs kafesi içinde aşk denizinin kabardığı bir gecenin hayli geç bir saatinde tanımıştım. Uzun masada birçok insan gibi mahmur gözleriyle alabildiğine sarhoştı. Sabaha karşı, "Beni evine götür!" demesiyle başladı her şey.

Ertesi sabah onu tatlı bir öpücükle uyandırdığımda, olan bitenden bihaber, "Ne oldu, seninle yattım mı?" demişti sadece.

O, aslında içkiden değil, arada bir bende görülen değişikliklerden korkuyordu.

Ansızın ve bir noktaya bakarak katıla katıla gülmelerim, garip garip sesler çıkarmalarım, bir köşeye büzüşmelerim ve son olarak defterimi karşıma alıp konuşmalarım... Evet, bütün bunlar onu ürkütüyordu.

Ev arkadaşımın kaçışından sonra, gecelerden birinde sevgilim, "Yalnız kalacaksın! Sen buna mecbur ve vazifelisin..." diyerek, hiddetle evden çıkmış, beni yalnız bırakarak rahatlatmıştı!

Sabaha karşıydı.

Günlerdir üzerinde çalıştığım şiiri yeni tamamlayabilmişim.

Uzundu ve diğerleri gibi yayınlanmayacağını biliyordum. Şişesi oylumlu, fiyatı ucuz bir tek el birası açmış, keyifle son mısralara bakıyordum ki, mısralar sıra takip etmeden teker teker yok oldu, turkuaz rengini alan sayfada bir Japon kız silüeti belirdi. Çekik gözlerini kırıştırdı, ardından bir öpücük gönderdi. Gözkapaklarımı sıkı sıkı yumdum, tekrar tekrar açıp kapatarak kırıştırdım. Çok çalışıp hayal gördüğümü sandım ama onun gerçek olduğuna inandım. Bakalım konuşacak mıydı?

Sitemle, "Sen de beni yalnız bırakıp, terkedecek misin?" diye sordum.

"Hayır," dedi hüzünlü, "çünkü ben bir araç sayılırım içine kelimeler yazılan, beynindeki fırtınaları, med ve ceziri aktarmak istediğinde zemin olarak beni kullanırsın, bağrım ve rahmim açıktır her zaman sana, ben, bir satıhım, geniş, uçsuz bucaksız cennet çayırları gibi..."

'Allah... Allah...' dedim içimden. Ne güzeldi söyledikleri..!

Şiir gibi konuşup, hüzünle devam etmişti:

"Biz defterler hayvanlara benzeriz, şimdilik konuşamıyoruz ve onlar gibi anlaşıyoruz ve bundan ötürü sadıgız. Zaman gelip de konuşunca neler olur bilemem..."

Evet, gerçektir o, tıpkı şu an zoraki tutulduğum tımarhane ve pencerelerindeki çıplak ve soğuk demir parmaklıklar gibi...

Defteri her elime alışımında ziyareti sürdürdü, ona alıştım. O kadar doğal ve yardımseverdi ki! Sanki bir iyilik meleşti... Yazarken bir yerde tıkanıp, saatlerce bekleyerek bir kelimeye muhtaç olduğumda yardıma koşup, "Bunu kullanacaksın... Kullanacağın kelime budur. Noktayı kaldır... Virgülü şuraya koy, nokta ve virgüle bu kadar tamah etme, biliyorsun şeytan onların içinde gizlidir..!" diye uyararak, kalem tutan elimi irademin dışında hareket ettirdi.

Ne yapabiliirdim ki..? İnce çekik gözleriyle göz kırpıp şiir okuyan, nazik ve narin defterimin aşkına nasıl karşı koyabiliirdim?

Yazarak bir şey ortaya çıkartma cesaretimin kırıldığı kıvranma anlarımda sarıldığım tek can simidim artık oydu. Kurgusunda zorlandığım şiirlerde, kelime ve mısralarla dama taşı gibi oynayıp onları istediğim şekle yine o getiriyordu. Bana karşı bu iyiliksever aşkı, ilkbaharın serin ilk günlerinde tımarhanenin loş koğuşunda Antik Yunanlı Bilge Hesiodos'un dizelerini aklıma getiriyor: "Çömlekçi çömlekçiye gıpta ile bakar. / Dilenci dilenciye hasetle, şair şaire..."

Defterimle başbaşa kaldığımda kendimi cümlelerin arasına hapsediyordum, anlamlar arkamdan ağılıyordu.

Artık geceleri konuşarak yazıyordum. Sevgilim neden konuştuğumu merak ediyor, yazarken yanıma gelerek, bir yüzüme bir deftere bakıp, 'cık cık...' çektikten sonra yatağa çekiliyordu. Defterimle karşılıklı konuşa konuşa, yeni uyarılarının sonunda masada uyuklayarak, sabahı ilk ışıklarıyla karşılıyordum.

O gün, defterime duyduğum derin aşktan söz etmek için gercek sevgilime, "Birini seviyorum," demiştim ki, kızılca kıyamet koptu. Söyleyeceklerimi tamamlayamadan hüngür hüngür sarsılarak ağlamaya başladı.

Salya sümük, "Biliyordum," dedi, "biliyordum, başka birinin varlığını. Emindim zaten, çabuk söyle kim o kadın şair..? Nerede tanıştın..? Söyle diyorum sana hangi şiir gecesinde tanıdın onu..? Evine mi gittin, yoksa buraya mı getirdin onu..? Aman Tanrım, aynı yatakta, benimle yattığın yatakta ha..! Olamaz..!"

Suskun ve şaşkındım.

:

"Susuyorsun değil mi? Çünkü suçlusun!" diyerek, olduğu yerde tepinmeye başladı.

“Bak,” dedim, “bildiğin gibi değil. Aşkım bir kadın değil!”

“Ne..? Aman Tanrım..! Demek bir erkek ha..!”

Ağlamanın şiddeti artmıştı. Eline bir yastık aldı ve yüzünü ona gömerek hıçkırıklara boğuldu. Gözyaşlarını, savaşta ölen kocalarının ardından çeyiz yastıklarına akıtan Hazari kadınları gibi, sular seller bıraktı!

Ellerimle saçlarını okşayarak şefkat göstermeye çalıştım ama nafile. Hışımla başını yastıktan ayırıp, kendini bir külçe gibi tekli koltuğa bıraktı ve ardından zıpkın gibi fırladı.

“Demek bir erkek ha... Böyle bir özelliğinden haberim yoktu. Ne zaman, çocukluğunda mı başladın?”

Inanmadığım ama korktuğum Allah belki bir kadındır, niye olmasın? Bu kadar doğurgan, her şeyi gören her yerde olan ve bizleri yaratan o değil mi?, o, bir Kibele kadar doğurgan, iri sarkık memeli kalın boyunlu kara kaşlı ablak yüzlü şişko bir Anadolu Tanrıçası, Tanrıça benzeri bir kadın, evet!, Allah, neden bir kadın olmasın?, Allah bir kadın!, doğurgan, büyüten, buyurgan bir kadın...

Allah, bir kadın ve onun içindir ki bu kadar azapkar...

“Biraz sus da beni anlamaya çalış. Ne bir kadın ne de erkek. O, bir defter... Defterime âşığım ben. Hani şu angudi renkli deri kapaklı defterim var ya, işte ona...”

Cümlelerimin sonu ağzımdan bağırtı halinde çıkmıştı.

Ağlamayı kesti, bir süre suskun kaldık.

“Biliyordum, biliyordum beni aldatmayacağını,” diyerek önüme kadar geldi, diz çökerek başını karnıma yasladı.

Az önce tüm yoğunluğuyla hükmünü sürdüren fırtına bir bıçakla tam ortasından kesilmişti!

“İstersen biraz dinlen. Bugünlerde çok yoruldun!” dedi, seven ve cılız çıkan dişil bir sesle.

O gece, nedense istemeye istemeye, kasıklara çöreklenmiş vahşi bir yumuşaklıkla salınan arzunun ateşli hayvanları gibi birbirimize sarılıp, sevişmiştik...

Bir hafta geçmişti. Bir gece –belki bir Salı günüydü veya onu takip eden herhangi bir gün– ancak bir sevişme anı kadar kısa sürede, görenlerin dehşete düşeceği bir değişime uğradığımı fark ettim. Böyle bir durumda insan ilk olarak ne yaparsa, ben de kollarımı uzatıp ellerime baktım. İri bir yengecin kısıkaçları gibiydiler. Tutuş şeklim değişti. Kalem ve çatal tutmayı denediğimde başarısızdım. Değişiminin heyecanını yaşıyordum şaşkınlık içinde. Korku benliğimi sarmıştı ve odadan çıkıp banyoya koşarak gitmek istediğimde aniden donup kaldım. Sanki ellerimin ayrı bir beyni vardı da, kişiliğini karıncalanmalarla idare ediyordu. Avuçlarıma baktım, içi ve dışı binlerce termit karıncaları tarafından istila edilmişti. Garip bir soğukluk hakimdi ben-siz bedenime.

Başımın arkasından o bildik uğultu inceden inceye içeri doğru yaklaştı. Nerede olduğumu bilmiyordum. Boşlukta asılıydım. Nevada Çölü’nde mi, Gobi’de mi, yoksa Ekvator çizgisinin herhangi bir yerinde mi? Görebildiğim, kokusunu alabildiğim tek şey, kısa bitmiş otların üzerindeki çiğ damlacıklarıydı. Bulunduğum yer çöl olmasına karşın, o an, billur damlacıklarının otların üzerinde ne işi var diye düşündüm. Eğildim, parmak uçlarımla çiylere temas ettim. Dağılacaklarını düşündüm, dağılmadılar. Otlardan birini koparıp içimden nedense çiysi tatmak geldi. Tat-tım, tuzdu çiylər..!

Şaşkın şavalak yürüdüm, bir vadinin içine girdim. Vadi, bü-

yük, şapkaları benekli mantarlarla doluydu. Antik Yunan nektarlarına dönüşmüş, avını bekleyen albenili küçük yavru mantarlar büyük şapkaların üzerine bitmiş, onları süslüyordu. İnsan, ne yaparsa yapsın, ne ederse etsin, kesinkes küçük mantarların cezbisine kapılıyordu. Bu, bir çekimdi, içe çekimdi insanın iradesi dışında gelişen... Çekiciliğine kanan bir insan gaflete düşüp de, büyük şapka yerine, küçüklerden yediğinde –ki, bir zamanlar, insanoglunun erkeklik gücünü arttırıp, yenilebileceği onaylanmış ve hükmedilmişti– zehirlenmeler ölümle neticeleniyordu...

Çocukluğunu kim oynamak istemez ki?

İlkokulda oynadığımız temsillerden birinde mantar kılığına girmiştik. Başıma yayvan ve kahverengi benekli bir şapka takmışlardı. Bedenim, mantarın boynu, kafamsa şapkasıydı. Ağlayarak oradan kaçmış, utancımдан sahneye çıkamamıştım.

Son zamanlarda sevgilime her sarılışımda, aklıma işte o sarı puantiyeli mantar geliyordu. Uykusunda tıslayan bir yılanı andıran sevgilimi bir mantarı ısırır gibi dişlemem gerekiyordu. Uzun, sert, aşınmayan kazma dişlerimle bedeninde derin yaralar açacağımı kesinlikle biliyordum..!

Korka korka ellerime baktım. Yengeç ellerim iki parmaklıydı. Yaşadığım gerçek, kuruntumun yersizliğini bastırdı, dal budak saldı vücuduma. Vezüv'den Pompei Ovası'na kil bulutu altında sinsice yaklaşan lav nehri yayılmaya başladığında, rutubetten cilası yer yer dökülmüş eski boy aynasına kendimden korktuğum için bakamadım.

Bedenimin bazı bölümlerini bir yabancından alarak, başlangıç noktası olmayan bir yaratığa dönüşmüştüm. Önce sesi bedenime yerleşmişti sonra saçlarının rengi ve dişleri. Kol, bacak ve tüm vücudum kır renkli kıllarla kaplanarak başkalaşmıştı. Bir

süre sonra üst dudagım uzadı. Ortadan ikiye ayrılarak, iki kazma kesici diş tüm ihtişamıyla ortaya çıktı. Bütün bu olan bitenleri görebilmem için en ilginç yanıydı.

Tavşan dudagımı ve kazma dişlerimi gizlemem için bıyık bırakmam gerekiyordu. İçimden, 'bıyık bırakmalıyım' diye, geçirdiğim sırada bıyıklarımın bir kılın normal süresinden çok daha kısa sürede uzadığını gördüm. İçimden geçirip, ne yapmak istiyorsam iradem dışında gerçekleşiyordu. Bıyıklarım sert ve seyrekti. Kahverengiden pembeye dönüşmüş mercimek gözbebeklerimle rahat ve hızlı büyüdüğünü takip ettiğim bıyık ve dişlerimi sıvazlamayı garip şekilli kitin kaplı ellerimle ustalıkla yapmaya başladım.

Değişim, bir kesinlik ya da apaçıklık gibi değil, içten gelen bir hortumla belirip, benliğime sinsi sinsi yerleşti. Biraz tedirgin, biraz tuhaf, biraz şen, biraz şaşkın ve komik buldum kendimi, o kadar.

Bir ara kendime gelerek kendimi avutmaya çalıştım:

"Senin hiçbir şeyin yok, bu senin kuruntun. Kendine mukayyet olmalısın, aman dikkat et..!" dedim.

Aynaya bu kez bakabildim. İçimden gelen bir ses, 'geriye kalan hiçbir şey kendinin değil' diyordu. Aynanın sırtının gerçek sırtı neydi?

Yeni şeklimle sevgilimin yanına nasıl gittim?

Ağzı yarı açık, her zamanki gibi tıslayarak uyuyordu. Yaklaştım. Yüzünden yüzüme yayılan sıcaklıkla dudaklarım titredi. Bu, bir tikti. Dudagımın sol yanındaki depremi bir türlü zaptedemiyordum. Korkuyla kendimi geriye çektim.

Gözlerine baktım, ardından saçlarına. Saçları siyah kum taneleriyle kaplı uçsuz bucaksız bir çöl gibiydi. Kapalı gözlerinin morarmış kapakları ürkütücüydü. Uyandığında gözlerinden gelecek tehlikeyi algılayarak korktum. Birbirini karşılıklı çarçabuk

bulan, iki gözbebeği arasındaki elektriklenmeden kaynaklanan ürkekliğin tedirginliğiydi bu. Sevgilimin varlığını belirsizlik ve kargaşa olarak algılamak, gözkapaklarının kapalı oluşu beni yeniden sevindirdi.

Yarı açık ağzının kenarından, ince bir salya akmıştı. Yanına yaklaşıp, 'tam sırası' diye düşündüm.

Uzun nefret zincirinin son halkasına gelmiştim. Kalbimin atışları bozuk bir şanzıman pinyon dişlisi gibi sıyrılıyordu!

Uyandırmadan işini bitirmeliydim.

İçimden önce ısırarak geldi, vazgeçerek, ellerimle boynunu sıkırmaya başladım. Şaşkın, ürkek ve korkuyla sıçradı ama elimden kurtulamadı. Çünkü, kollarının üzerine ayrı anda dizlerimle basmıştım. Çırpındı çırpındı, sonunda vazgeçti ve teslim oldu. Gırtlğından garip hırıltılar geliyordu.

Yüzü morarmaya başlamıştı. Acıdım, parmaklarımı gevşeterek, bu kez göğüslerini yakaladım. Şimdi sıra onlardaydı. Sık-tım. Aklımdan, 'acı vermek' geçti. Hayret! O ana kadar, öldürme güdüme karşın, ona acı vermek istememiştim. Memelerini sıkışımın şiddetini her arttırdığımda, onunla geçirdiğim eski günleri ve harcadığım kör zamanları düşündüm.

Zamanları geri alınam gerekiyordu!

Bedenini birkaç kez aşağı yukarı silkeleyerek, bıraktım. Perişan ve şaşkıındı. Başında dikildim. Ağzımdan nasıl döküldüğünü anlayamadığım şu cümleyi sarfettim:

"Başka bir yaşamda, başka bir yaratık kisvesi içinde yeniden buluşacağız..."

Konuşmuyor, sadece ağlıyordu. Çakmak çakmak yanıp sönen dehşet dolu, sabit bakışlı, yaşlı gözlerinin süslediği suratı sapsarıydı.

Odanın içine bir göz atıp, Kızıl Ateş şişesini aradım. Emekli-

yerek gittim, yerden aldım. Devrilmişti. Kaldırıp göz hizzama getirdiğimde sıvı seviyesini göremedim. Aynı şekilde yanına döndüm ve şişeyi havaya kaldırarak, "Şerefe!" dedim.

Ölümünü mü, korkusunu mu, yoksa acıyı mı kutluyordum? Şişeyi ağzıma dikiğimde, omuzlarımda iki elin varlığını hissettim. Boş elimle sırayla dokundum, onun elleriydi, okşuyordu. Bu, sevgiden öte bir hareketti. Gardım düştü, şişe yere indi.

Yüzüne baktım. Bir savaş süresi kadar yaşlanmıştı.

Ağzından bitap, "Neden?" sorusu çıktı.

Dokunaklı bir andı ve büyüsunü bozmak, o anın çemberini kırıp içinden çıkmak istemedim, öylece kalakaldım.

Boynunu tutarak doğrultup kaldırdım, üzerinden bir ordu geçmişçesine, hareketleri ağırdı. Üzerine bir şeyler giydi, sokak kapısını aralayıp, ağlayarak dışarıya süzüldü.

Orada sızmışım. Uyandığımda, ölülerle dolu bir savaş meydanı kadar ıssızdı ev. Bir düşman daha püskürtülerek kaçırılmıştı.

II. Peleponnes Savaşı'ndan da alnının akıyla çıkmıştım..!

Ertesi gün ben evde yokken gelmiş, eşyalarını toplayıp götürmüş... O günkü cenkten bu yana onu bir daha görmedim.

Herkes düşmanım ve beni ortadan kaldırmak için ellerinden geleni yapıyor, sürüler halinde gelecekler biliyorum, avcı sürüleri bunlar, düşlerimi kırmak, beni yok etmek için bir araya gelmiş Düşkırıncı Misyonerler Ordusu bunlar, gecelerin içindeki gündüz olarak gelen düşlerimi açıklayıp boşalan yere yerleşerek kendi paylarına düşenleri avlayacaklar...

Hiç kimse benim kadar onların her geçen gün daha da güçlenerek örgütlendiklerini bilemez, gelişıyorlar ve bir yerden fetva almaya gerek duymadan akın akın gelecekler...

Apartmanın otomatik merdiven ışığı yandı. Aşağıya inen ayakkabıların topuk sesinden onun geldiğini anladım. Antik Yunan'ın, Korent Kutsal Fahişeleri gibi kararlı, sert adımlarla yürüyordu.

Ayak sesleri yavaş yavaş büyüdü ve kapının önünde durdu. Zilin çalmasını beklememe karşın hiçbir ses çıkmadı. Heyecanlanmış ve o akşam içmediğim için şaşıracağını umuyordum. Defterimi kilitlemeden kapattım. Az sonra kapının altından bir hışırtı geldi. Kapının eşiğinde bir zarf duruyordu, yarısı içeri girmişti. Kapıyı açmak için bir hamle yaptım ama hemen vazgeçtim. Çıkaracağım bir sesle ona 'beklenilme' hissi vermek istemiyordum. Buna özen göstererek, zarfı yerden aldım. Üzerinde "Faretin Bey" yazıyordu. Biraz bekleyen ayak sesleri, gelişinin aksine, daha sessiz yukarı doğru kayboldu. Yerime döndüğümde zarfı çoktan açmıştım:

"Hisli Adam Faretin Bey, "Vakit tamam..."

"Sizin anlayacağınız ne körpe vakitler var önümüzde, ne de yaşanmamış günler. Biz diyebileceğimiz zamanı birlikte tükettik. Aslında hiç başlamaması gereken ama birçok insani zaafı zorlandığımız bu garip, garip olduğu kadar da canımı yakan beraberlik kemiğe kadar dayandı ve ikimizin dilini ve benim bedenimi acıtmaya başladı.

"Sizi tanıdım.

"İkinci bir kadının varlığını saklamak pahasına beni üzmemek için defterinize âşık olduğunuzu söyleyecek kadar alıcenaptınız. Buna karşın gene de ne sizi tanıdığımı memnun oldum, ne de tanıdığım o kötü sarhoş pavyon gününe lanet olsun diyemiyorum.

"Aslında sizi bin yıldır tanıyordum.

'Bile bile, neden lades? Neden o halde?' diye sorabilirsiniz.

Bu, sizin en tabii hakkınız. Bir insan, böyle alkollü bir yaşam kesitini nasıl bir kez daha yeniden yaşamayı göze alabilir? Başta, bile bile değildi. Sarhoş olmayan ya da olsa bile beni incitmeyecek biri oluşunuza ilişkin bir gecelik yanılgım başlangıç noktamdı. Bir kanıtlama, kazanma arzusuydu bendeki. Duygularımızı, sevecen yaklaşımları ayrı tutuyorum. Zamanla sizden kaynaklanan nedenlerle bunların yittiğini, söylemeliyim. Geceler, çok içki içilse de, tatsızlıklar yaşanmadan bir şekilde sonuçlanabilirdi. Gidecek yerim olmadığı için eşyasız evinize zoraki ilk konuk oluşum ki, bu konukluğum sırasında odanızdaki tek eşya olan çarşafsız yer yatağında –getirdiğim çarşafı götürdüğüm için kusura bakma– ürkekliğime, kendime dokundurtmazlığıma karşı olan saygınız ve gitmem için uyandırmak babından yanığıma kondurduğunuz buse gösterdiğiniz büyük bir incelikti!?

“İçkinin bazı kişiliklerde yarattığı yeni yapıyı artık çok iyi tanıyorum. Aslında o yapı tek. Kent, mekan, yaş fark etmiyor ama sende başka bir şey var anlayamadığım. Bu içkinin de dışında... Ve ben, bunu nasıl oluyor da yakalıyorum. Bu durum beni öylesine şaşırtıyor ki, kendimi anlamakta bile zorluk çekiyorum.

“Kişiliğin, yapıların, alışkanlıkların ve yaşam tarzının hiç mi etkisi yok, diye sorulabilir. Bunu kendime çok sordum. Ama hiçbir yapının bu kadar saldırgan olabileceğini düşünememiştim. Beni yanılttın.

“Yapılarımızın değişmezliğini de hesaba katmalıydım. Bunu da sorguluyorum. Düşüncelerim önemsiz olabilir. Benim kimseyi, hele hele sizin kadar yaşamıma çok az girmiş bir kişiyi bu kadar eleştirme hakkım olmayabilir! Beni bu yapıya çeken yatkın nokta nedir? Önce bunu, ardından bir sonuç ortaya çıkarmalıyım, diye düşünüyorum ama hep düşünüyorum. Sonuç: Sıfır, elde var sıfır ve hicran...

“Sana olumsuz birtakım şeyler yaşattığımı hissediyorum. Kurgu yoktu ama, rastlantıların tuhaflığını bazen izahı zor olduğundan üstlenmek gerekir, rastlantılara yüklenen ağırlığı hafifletmek gerekir. Bu, içkili anların ne olduğunun ve her zaman yaşanacağını her ikimizce de biliniyor olması nedeniyle çok fazla üzerinde durmayacağım bir konu. Ama biliniz ki, öyle anlarda gözlere bakamıyorum, çünkü, korkuyorum... Güvenimi, yaşam sevincimi yitiriyorum. Kendimi, karşı koyamayacağım ve dışarıdan hiçbir müdahale kabul etmeyen bu gücün kollarına bırakıyorum. Aslında gözlerden korkan herkes böyle davranır. Ama diğerleri böyle yaşam anlarına yabancı olduklarından ya da ilk kez karşılaştıkları için önemsemezler, üstünde durmazlar ve kendi yaşamlarına uzak olduğu için de yok sayarlar. İşte, çok gizli gezindiğim yaşamda, bir tek bu silahla donanmış senin gibi adamlara karşı tabii ki güçsüzüm.

“Evet, önce kelam vardı... Ama, size ulaşamadığım, sözcüklerin o derin denizlerinde, o sanal dünyanıza iyi niyetle girmeye çalıştığım dehlizlerinde boğulduğum günlerde ve gecelerde yitirdiğimiz ne varsa artık bilinsin istedim. Hiçbir zamanın böyle si hoyrat tüketilişine kayıtsız kalınmasın istedim.

“Kızgınım, hiddetli ve biraz da vurdumduymaz. Size kızgın olduğuma bir kez daha karar veriyorum. Sizin kırıcı ve kırılğan yapınızda onulmaz yaralar açacağını ve bunlardan yine ince sonuçlar çıkartarak üzüleceğinizi ve bunu hiçbir şekilde dile getirerek paylaşmayacağınızı da bilerek hayatınızdan çıkıyorum. Sizi ters geldiğim ölçüde sevmediniz beni. Sevmemekle kalmayıp hırpalayıp, ölümün eşğine kadar getirdiniz. Sizin dünyanıza izin verdiğinizden fazla girdim. Yaşama, harekete ve sese doymuş olan sizi diğer insanlar için hiç de yorucu olmayan bir yaşam boyutunda sakinleştirmenin yolunu aradım. Ama bu yolcu-

lukta yoruludum. Tarzlarımız çok farklı. Bu demek değil ki, düşündüklerinizi düşünemiyorum. Ya da bana söylediğiniz her cümlenize hayır diye başlayacak kadar karşısınız. Kırılğanlığım, bir adım önde yaşanmışlığı bir yaşam ayrıcalığı gibi yaşatan fütursuz dayatmanızdı.

“Geleceğinin, sonunun ne olacağını çok iyi bildiğimiz şeyler çok hararetili yaşandı, bunu anladık ama dostluğu rahat bırakmadık; kurcaladık, didikledik. Elbette her anda insani bir değer vardı, hatta, beni gırtlakladığınız, memelerimden tutup, sarsakladığınız o anda bile...

“Dostluklar zor bulunuyor. Belki de hırçınlığımız bundan. Sevgili bulmak sanırım daha kolay. Bazen biraz gri, biraz ılık ve noktasız yaşamak gerekiyor.

“Hisli adam Faretin Bey, son olarak söylemek istediğim şudur:

“O meşum gece, bütün kin ve nefretinizi bedenime kusarken yüzüme son kez baktınız mı acaba? Bütün içtenliğimle bakmış olmanızı dilerim. Çünkü, görebileceğiniz son kadın yüzüydü gördüğünüz ve yağmurun bardaktan boşanırcasına yağdığı bir günde başınıza damlayacak son habbeydi.

“Haydi bakalım size kolay gelsin...

“Hoştakalınız...”

Elimde mektup kalakaldım. Bir kez daha okudum. İçeriğiyle kalbimin kırılıp yerine ağır bir kaldırım taşının yerleşeceğini düşünüyorsa yanılıyordu.

Mektupta yazılanları hak etmiş miydim?

Beynim çalışmaz oldu. Düşünme yeteneğimi kaybetmiş gibiydim. Bir şeyler yapmam gerekiyordu, ama ne? Karar veremiyordum. ‘İçmeliyim’ diye, düşündüm.

O, çözümü buldu, noktayı koydu ve sonu oynadı. Mektubu

defterime yapıştırdım ve ona üstünkörü bir göz daha attığımda 'ıçkı' sözü tekrar gözüme çarptı. Onu ıçkı içerken tanımışım. Gülmeye başladım.

Ne zaman ki, şatosuna sessizce giren bir kontes gibi eşikten süzülüyordu zarf, işte o an, beni hasını sanan biri kılıcını hırsla sırtıma sapladı. Bu, öyle bir saplayıştı ki, ne bir ses çıktı bedenimden ne de bir acı verdi.

Aşkın din adamı olamamışım..!

O gece yarısı sevgilime yaptığım cinsini bilemediğim kötülüğün bilinciyle ter içinde uyandım. Evin boşluğu can sıkıcıydı. Ellerim başımın altında, gözlerim tavana asılı kirli ve ölgün yanan ampüle sabitlenmişti.

Nemlenmiş yer yatağımdan kalkıp ayak ucuma baktım. Birinci yetmişlik Kızıl Ateş bitmiş, ikincisinin dibinde neredeyse üç, dört parmak kalmıştı.

Çıplak ayaklarımla tozlu, lekelerin ayrı güzellik kattığı yer karolarında gezinmeye başladım. Bir süre sonra yatağıma oturarak, cigara yaktım. Bir köşeye atılmış solgun kahverengi kadife pantolonumu gördüm. Diz arkaları, aşınmış akordeon körüğü gibiydi. Cigaradan derin bir nefes çekip, dumanı ona doğru üfürdüm. Ağzımdaki uykunun mahmur kokusuna tütünün acısı karıştı. Kalan Ateş'ten bir fırt aldım. Bu kez dilime bir Ateş kokusu yayıldı! Öylesine sıradan düşüncelerle, beynimin içindeki durgun su yavaş yavaş dalgalanmaya başladığında, aniden çakan bir şimşekle düşündüklerimin düşünce olmadığını da fark ettim. Düşüncelerim sözcüktü. Aklımdan geçenler sessiz bağırtılarla bir künkten boşalan lüle lüle sular gibi ağzımdan dökülüyordu. Bu, bir bağırtı bir haykırıştı... Ne dudaklarımdan dökülen söz selini, ne de beynimdeki düşünce çavlanını durdurabiliyordum. Her şey ama her şey, çevremde, benliğimdeki her şey

olağanüstü, olağandışıydı.

Bir anda panikledim ve korku beni pençesine alıp kısırdığı an, hançeremden azgın bir çılgılık çıktı. İçimdeki ben bir kenara itelenerek, düşman orduları birbirleriyle kıyasıya bir savaşa girdi.

Hepsine meydan okudum, çılgılımla haykırdım:

“Savaşa devam edin sefiller ordusu..! Bundan böyle artık işinize karışmıyorum...”

Bu haykırıyla, sadece bu savaşın neden olduğu, zemin yarattığı ve sahne açtığı bir yaratıktım. Kendime önem veriyorsam, ne şekilde sonlanırsa sonlansın savaşın bitiminde ganimetler benim olacaktı, olmalıydı! Tomruklara akan ulu dağların karlı suları gibi, bu iç savaş uzun süreli ve beni çok yıpratacak gibi görünüyordu.

Ateş şişesini yerden alıp çalkaladım, içinden ‘cılık’ diye, bir sıvı sesi geldi. Demek ki içinde hâlâ sıvı vardı. Göremiyordum, gözlerime perde inmişti. Kalanı diledim, yatağa tekrar uzandım.

Sinirlerim çifter çifter gerilip kopmaya başlamış, birtakım sesler işitiyordum. Sesler, hoyrat çalınan bir sazın teli koptuğunda nasıl gam yaparsa öylesine kıvrım kıvrımdı. Az sonra gözlerimi diktiğim ampul de yok oldu. Şimdi islenmiş kirli ampulün yerinde borusuz bir soba asılıydı. Dikkatli baktım, üzerinde ‘Nektar’ yazıyordu ve kapağına yerleştirilmiş iç gözetleme deliğinden bir çift göz bana pis pis sırtıyordu.

“Senden ne haber?”

Soba Nektar konuştu, sonra silikleşti, tavan yok oldu ve gri gökyüzü ortaya çıktı. Boşluk vardı gözlerimin sonsuzluğunda. Sonra soba tekrar göründü, ardından tekrar kayboldu. Bu gidip gelmeler sırasında avazım çıktığı kadar bağırmaya başladım.

Kopuş sırası gözlerime geldi. Nektar tekrar görüldüğünde boru ağzından bir kuş çıktı. Bu kuş değil, bir yarasaydı. Yakını-

ma kadar geldi, ayağıma kondu. Bir pamuk kadar yumuşak kanat uçlarıyla tabanlarımı gıdıkladı, içim bir hoş oldu. Tüm nefesimi zorlayarak son bir güçle avazladım. Sesim çıkmadı.

Yarasa gülüyordu. Korku dolu yalvaran gözlerle neden güldüğünü sordum içimden. Geldiği gibi birden havalandı ve yok oldu. Sevindim, gözlerimden yaşlar süzülerek katıla katıla güldüm.

Derin bir çılgınlık karmaşası içinde yüzüyordum.

Ne zaman sokağa çıktım? Üzerimde paçalı donum, sokakta, karşı apartmanın altındaki kaynakçı dükkanının önünde üzerimdeki birkaç kişiyle yere yatırılmış halde kendime geldim. İki kişi de ayaklarımı tutup, üzerine oturmuştu. Mahalleli toplanmış, kimileri acımayla, kimileriye tiksintiyle bakıyordu.

Üşümüyor ama zor nefes alıyordum.

“Nerede kaldı bu deli arabası,” dedi, üzerimdekilerden biri.

“Neredeyse gelir. Unutmayıp, yanlarında deli gömleği de getirirler bari..!” diye, zaptedici arkadaşını cevapladı diğeri.

Kalabalıktan biri, “Kıpraşma lan deli!” diye, bağırdı.

Az sonra station vagon bir araba hızla geldi, fren yaptığında yaylandı, bir kısarak kadar güzeldi, kapılarını süsleyen pırl pırl cilalı ahşap filetosuyla... Bagaj kapısı hızla açıldı, iri yarı iki hademe atladı. Şoför mahallinden doktor olduğu anlaşılan, kaytan bıyıklı genç bir adam ukala bir edayla indi, bana doğru yaklaştı. Onun hareketleri hademelerinkine nazaran daha ağırdı. Pis pis bıyıkaltından sırtıyordu. Başucumda durdu. Kıpırdayacak durumum yoktu, olanları sadece gözlerimle takiple yetiniyordum. O da Düşkırıncılar’dandı... Düşkırıncı bir doktor, çantasından metalik bir kutu çıkardı, içinden aldığı sırıngaya bir iğne takarak rastgele omuzuma sapladı. Yüzünde en ufak bir kıpırtı dahi yoktu. Hemen uyuştum, uyku çöktü gözlerime.

O an üşüdüğümü hissettim.

Gömleği getirdiklerinde, “Defterim... Ne olur, defter ve kale-
mim...” diyebildim.

Doktor, önce hademelere ardından çevresini saranlara sorar-
casına baktı.

“Şairdir kendisi,” dedi, kalabalık içinden biri. Bu sesi tanıma-
mama imkan yoktu; Mahallenin müezzini, hafızdı.

Sarıp sarmaladılar beni. Yarım bir kundak çocuğu gibi evime
götürürlerken, keten bez lastiklerimin bağcıklarını çıkartarak
tekrar ayağıma geçirdiler.

Başımla masada bana hüzünle bakan defter, kalem ve silgimi
işaret ederek, “Ne olur?” diye ağlayıp yalvardım, “elinizi ayağını-
zı öpeyim, onlar benim her şeyim...”

Zafer kazanmış bir kumandan tavrındaki doktor insafa geldi.
Konuşmadan kafasıyla hademelerden birine masayı işaret etti.
Defterimin içine kalem ve silgimi koyup, deli gömleğinin içine
sokuşturdular.

Ampule baktım yerli yerindeydi! Soba Nektar, sırra kadem
basmıştı!

Yatağımın yanındaki iki şişe Kızıl Ateş mahzun baktıktan
sonra, haince göz kırptılar, ardından biri yumruğunu avcuna
vurdu, diğeri iki eliyle göğsünü ovuşturarak ‘oh olsun’lar çekip,
‘bizi içmek o kadar kolay mı’ dercesine, nispet yaptılar!

Doktor, “Belediye ve ev sahibine haber verelim. Evdeki çöp-
leri toplayıp, ortalığı bir güzel filit yapsınlar. Yoksa, buradan
çevreye hastalık yayılır...” dedi.

İşte korktuğum oldu. Sonunda geldiler ve benim için yapa-
cakları en kötü şeyi yaptılar.

Deli gömleği içinde arkadan bağlı kollarımla Düşkinciler ta-
rafından derdest edilmişim. Bu şekilde dışarı çıktık. Hademeler
beni arabaya bindirirlerken mahallenin çocukları hep bir ağız-

dan, "Deli... Deli... Kulakları küpeli, başı hunili..." diye tempo tutuyorlardı.

Acı siren, Tarlabası'nın arnavutkaldırımı taşlarında yankılanırken, tımarhanenin yolunu tuttuk.

Mazi gözlerimin önünden sanki bugün yaşanıyormuşçasına canlı akıyor. Bazen de kendime soruyorum:

"Çocukluğumu görmek ha..?"

Onunla, yaşım kadar bir zaman farkı var aramızda, feri geçmiş gözlerimle yine de seçebilirdim ama hâlâ yansıttığı ışık çeşitli engellerle perdelenen gerçek dağlar bunlar:

Yaşamımın tüm yılları ve şu birkaç saat...

İçimden gelen bir ses dedi ki geçen gün, "İlle de o denli uzaklara bakma. Israr etme uzaklara bakmaya... Geçmişin için yakın olaylar da değerli, artık bunu anlamalısın."

Bu sese hak vermemek elde değil. Bu ses haklı. Çünkü, özellikle bir önceki gecenin hayalleri, düşleri o kadar değerli ki. Ama yine de bir çekidüzene ihtiyacı var bu geri dönüşlerin. Yaşama ilk başladığım o meşum ana kadar sayısız kereler gidip geri dönen bumerangların da bir çekidüzene ihtiyacı var... Bütün bunları anlayabilmem ve sunulan önerilere kulak asıp, çocukluğumu unutup, yeni bir çocukluk kisvesi altında, bir şeylere, ta başından, yeniden başlayabilmek için Büyü(k) Ev'deki Düşkırıncılar'ın işini kolaylaştırmak için bir psikanaliz kitabı mı alıp okumam gerekiyor? Bunu anlayabilmem güç değil ama pek sıkıcı.

Yemek olarak verilen lapayı yedikten sonra, bütün bunları düşünmek için bir kenara çekildim.

Elimde kalem ve defterim var.

Alnımın kırıksız olduğunu sanıyorum, çünkü, zihnimden

her türlü şüpheyi sildim ama yine de bir yerlerde şüpheler gizli. Düşüncem benden kopukmuş gibi görünüyor, tersten gözüme.

Görüyorum işte.

Yükseliyor, alçalıyor, tıpkı ağını örmeye çalışan havada asılı örümcek gibi...

Düşüncemin de işi bu zaten bir alçalmak, bir yükselmek. Kendisinin düşünce olduğunu, görevinin dile gelmek olduğunu hatırlatayım diye, kalemime biraz daha sıkı sarılıyorum. Ve işte, alnım şimdi kırış kırış oluyor. Sanmıyorum, biliyorum kırış kırış. Çünkü, sözcüklerin her biri bir alay harften oluşmuş ve bu yurgan bugünüm yeniden canlanıp geçmişi gölgeliyor.

Dün gece, kendimi alabildiğine koyuvermeyi denedim. Deneyim, deliksiz bir uykuyla noktalandı, elde ettiğim tek sonuç: 'Uyku sırasında tetikte olmak'tı. Kalem ve defterim sayesinde uyanık kalarak geçmişimle hiçbir bağlantısı olmayan garip hayaller görüyorum, görür gibi oluyorum; kömürlü bir lokomotif, sonu gelmez vagonlarını ardından sürükleyerek oflaya poflaya bir yokuşu tırmanıyor; kimbilir nereden gelmiş, nereye gidiyor ve şimdi neden buradan geçiyor?!

Uykuyla uyanıklık arasında gözümün önüne neler neler geliyor: Bir kundak çocuğu... zavallı...

O, neden ben olayım..?

Bana hiç benzemiyor...

Sanırım bundan aylar öncesinde tanımadığım birinin doğduğu bebek bu. Ellerinin miniminnacıklığı ve gözlerinin iriliğinden neredeyse bize bir mucizeymişçesine gösterilen bebek: Zavallı bebek..!

Nerede kaldı bebekliğimi anımsamak?!

Şimdi çocukluğumu yaşayan seni bile uyaramıyorum...

Ona ileride kendi kendisini anımsamanın zekası ve sağlığı

açısından ne denli önemli olduğunu bile anlatamıyorum..!

Yaşamı, hatta yaşamının seni iğrendiren nice bölümlerini belleğine kazımanın yerinde bir iş olacağını ne zaman anlayabileceksin acaba?

Sen, bu arada dünyadan habersiz, zeyk peşinde minimini bedenini araştırmaktasın ve o güzelim keşiflerin seni acıya, hastalığa iletecek, bunu hiç istemeyen kişiler bile aynı yola sürecekler seni.

Elden ne gelir, küçük bebek..!

Beşiğini esirgemenin yolu yok, esrarlı bir karışım oluşumunun bağrında miniciksin sen bebek..!

Her geçen an bir kimyasal ayraç katılıyor içine, bunu biliyor musun..?

Şimdi akıp giden dakikalar temiz bile olsa, seni hazırlamış olan nice yüzyıllar arı değildi kuşkusuz, bunu da bilesin..!

Binbir hastalık olasılığıyla karşı karşıyasın, tüm anların temiz olamaz, bunu da bilmelisin...

Minicik yavru, ilk tanıdığın kişilerin kanındansın sen...

Göz pınarlarımdan çıkıp, yanağımdan süzülen yaşların yerini alan birkaç kelebek puluyla yoluma yalnız devam edeceğim.

Uykudan önce, üşüşen görüntülerin çok uzağındayım artık. Ve, kendimi alabildiğine yaşama koyuvermeyi yeniden deneyeceğim.

2

Dökülmemiş tek tük dişlerinin yarısı yeşilimsi sarı, diğer yarısı kara, avurtları çökük, sakallı bir deli karşımda kollarını baldırlarına vurarak, ökseye yakalanmış kuş gibi çırpındı. Ardından garip sesler çıkartarak sırttı. Koğuşun kalın duvarının dibine çökmüş, mahmur gözlerle ona bakarak, hâlâ bir akıl hastanesine tıklı olduğum gerçeğine küfrettim.

Önceki badanaların yer yer ortaya çıkarak sırttığı, tabana döşenmiş malta taşlarının yer yer kalkık, yıllar boyu boyasızlıktan paslanmış, bidondan bozma, yaz-kış kurulu sobasıyla bir akıl hastanesinin, başka bir deyişle Büyü(k) Ev'in, koğuşlarından birindeyim.

İçini dolduran ve kendi dünyalarında, normal insanlar tarafından deli olduklarına inandırılmış sakinleriyle koğuşta geçirdiğim bu dördüncü gün... Burası dışarıdaki insanların 'Böcek Evi' de dediği, aklını kaçırmışların kapatılıp gözlemlendiği, tımar görüldüğü ve üzerinde deneyler yapılarak raporların tutulduğu bir yer.

Karantinaya alındıktan sonra, beni anadan doğma soyarak hortumla yıkadılar. Vücudumun en ücra noktalarına, en belirsiz lekelerine kadar incelediler. Elllerine aldıkları küçük sopalarla erkeklik organımı, testislerimi ve kıkıımı karıştırdılar. Adına araştırma dedikleri bu işleri yaparken yüzlerinde bir pislige,

hayvana bakıyorlarmışçasına bir ifade vardı. Tiksiniyorlardı.. bir şekilde tiksiniyorlardı.. bu, belki de kendilerine göre iğrenmenin başka biçimiydi...

İlk gün yapılanlar içime yakıcı bir tutku saldı. Çünkü, ben bir hayvansam –ara sıra içime giren o hain yaratığın ruhuma hükmetmesi sonucunda ortaya çıkan davranışlarından böyle olduğumu çok iyi biliyorum– kendileri de kesinlikle veteriner olmalı.

Koşuşu paylaştığım arkadaşlarım gibi başım usturayla kazındı. Şap karıştırılmış suyu sabun olarak kullanıp, kör ağzı yer yer testereleşmiş usturayla kanırta kanırta yapılan traştan ben de kendi payıma düşeni aldım. Burada çizik ve çentikle başımıza atılan kanlı imzalarla dolaşıyoruz. Akşam olduğunda kimileri eli başında yara ve berelerini kaşıya kaşıya dönüp duruyor, kimileriyse ellerini belinin arkasına bağlamış, öne arkaya sallanarak, homurdanıyordu.

Çoğumuz yalınayak birbirimize deli deriz ve aynı dönme dolabın sandalındayız...

Gerçek isimlerini bilmediğim, piyeste üstlendikleri role göre Kaptan, Aktör, Zenci, Kör, Şoför, Doktor, Evhamlı, Canlı Cenaaze, Terzi ve diğerleri hepsi bu kumpanyanın aktörleri...

Birbirimize deli deriz ve aynı dönmedolap sandalındayız..!

Ben de delilerden biriymişim, çünkü öyle diyorlar.

Koşuşun bahçeye bakan yüzünde, yan yana sıralı, kalın demir parmaklıklarla, sözde bizleri koruma altına alan, üç tane camsız penceresi var. Mart ayının son günleri soğuk geçiyor. Akşam olduğunda koşuş sakinlerinin yarısı yanmayan sobanın başında ellerini oğuşturarak ısınır, diğer yarısıysa sabahın ayazında kalın duvarlı pencerelerin içine tüneyip, parmaklıklara sıkı sıkıya sarılarak, çıkacak güneşi özlemle bekler. Koşuşun alayışi pencerelerin içinde saatlerce kelaynak kuşları gibi tünemek. Tü-

nemenler, yerlerini kaptırmamak için gelecek karavanaya kadar tünekten ayrılmaz, ancak öğleden sonra verilen suya tirit haşlanmış patates ağırlıklı ne olduğu belirsiz bulamaç geldiğinde mevzilerini terkederlerdi.

Pencerelerde yer bulamayan ve soba başında ısınmaktan sıkılanlar mesailerini çok daha ciddi işlerde kullanıyorlar. Yaptıkları en önemli iş, her seferinde yeniden sayılan ve kaçınılmaz hır gürlerin çıktığı taban döşemelerinin miktarına dair sigarasına girdikleri iddia. Buraya zoraki getirildiğimden bu yana, malta taşlarının sayısında delilerin bir türlü anlaşılamadığını gördüm. Bir gece el etek çekildikten sonra onları bir kere de ben sayacağım...

Koğuştaki ilk fark ettiğim, içeri sızan tuhaf ışıkların yaptıkları umarsız dansı. Kireç üzerine yapılmış hercai yağlı boyanın yer yer döküldüğü tavanının tam ortasına asılı, rengi binlerce sinek pisliğinden anlaşılamayan kablonun ucunda gece gündüz yanan kirli loş ampulden sızmaya çalışan hüzmelerin, pencerelerden giren canlılarıyla yaptıkları hüznü dolu bir dansı bu; tıpkı yaşlı kör bir kavalinin, alımlı genç damıyla yaptığı son tango gibi...

O an, evet bu dansı gördüğüm o ilk an, koğuşa kapatıldığımı unutabilseydim ya da bir uykunun sonunda rüyada sansaydım kendimi, dikkatimi toplar, ışık hüzmelerinden yakaladığım parlak yıldız gibi bir şeylerle, gökkuşağının bütün renklerinden oluşmuş bir gökkubbe yaratabilirdim..! Ama heyhat..! Birkaç gün geçtikten sonra, ışıkların aleladelikliğini üzüntüyle fark ettim.

Koğuştaki delilerin yüzü bende tuhaf bir etki yaratıyor. İfadeler, silüetleriyle ara ara bir gidiyor, bir geliyor. Kirli sarı ablak yüzler, zaman zaman değişerek tıpkı bir denizanası gibi saydamlaşarak pelteleşirken, içine küçük bir ampul yerleştirilmişçesine, içten gelen bir ışıkla aniden aydınlanıyor. Bu ışık, yüz hatlarını öylesine belirginleştiriyor ki, resim yapmaya karşı kabiliyet-

siz bir insan bile onların portrelerini kolaylıkla aslına benzeterek çizebilir.

Ortamda öyle bir panorama var ki, sadece portreler değil, tümüyle bakımsız vücutlar, pencerelerden görülen bahçe süsleri ağaçlar, otlar, çiçekler, havadan tek tük geçen kuşlar, saygıyla eğilen bulutlar ve pencere içindeki koğuşun tek çiçeği bir öbek fesleğen onun fırçasına konuk olabilir. Bütün bunları, koğuş havasının solgun ışık hüzmeleriyle dansına bağlıyorum. Dans, koğuştaki nesneleri o kadar canlı gösteriyor ki..!

En güzel zamanım, yağmur yağdığında, boş pencere parmaklıklarını bir lirin telleri yapıp, dam ve topraktan çıkan nağmelere eşlik etmekle geçiyor. Topraktan çıkan notalara uydurduğum sözleri mırıldanırken, çocukluğumdan bu yana sevdiğim, yağmurla ıslanmış mis gibi toprak kokusuna karışan, yaban ot kokusunun ıtını içime derin derin çekiyor, alçakgönüllülük deryasına kapılıp yüzüyorum. Yağmursuz zamanlarda, bir köşeye çekilip, kimsenin ilgisini çekmeden cigaramı avcumda saklayarak usul usul içeriyor, bir yandan çevremi gözlüyor, bir yandan da koğuşa yayılan dumanı dağıtmamak için havayı belli aralıklarla içime çekiyorum. Dumanın heba olmasına üzülmemek elde değil.

Tuhaf ruhların sarmaladığı fantastik bedenlerin içinde derinleri görebilmek için gözlerimi daha fazla bilemem gerekiyor. Olanları, çevremdeki karnaval eğlencesini, kumpanyayı, hain çarkıfeleğin çıkardığı tıkırtıyı, yılan bedenli uzun saçlı hilkat garibesi kadın kılığına girmiş hemşire ve diğer hastane elemanlarını anlayamıyorum ama kendimi de anlayamıyorum.

İçimde bir karga sürüsü var ve sürekli uçuştalar. Süt Ateş rakı bardağına düşmüş bir buz parçası gibiyim, yavaş yavaş eriyorum. Buradan kurtulmalıyım, kesinlikle kaçıp kurtulmam gerek, bunu çok iyi biliyorum. Evet, buradan kaçıp kurtulmam gerekiyor....

Zaman geçip de güneş, sonu gelmeyecekmiş gibi uzanan beton yığınlarının ardından doğmaya hazırlandığında, onbaşı hademeleri yanına almış, yataklarından henüz kalkmamış delileri uyandırmaya çalışıyordu.

Verilen sebzeli çorbayı tiksinererek kaşıkladıktan sonra koğuş penceresinin geniş kenar duvarına yaslanmış, köpek oturuşundayım. Önümde fesleğen var. Arada onu okşadığım avucumu kokluyorum ve içime güzel kokular yayılıyor. Fesleğen, pencere içindeki tek dostum, ne zaman biraz solgunlaşmaya başlasa, onunla sevgi hakkında konuşuyorum ve hemen kendine geliyor.

Delilerin çoğu ayakta. Bir kısmı her sabah yaptıkları gibi günü kaşınarak karşılarken, bir kısmı da helanın önünde saf tutuyor. Bir tek hela kuyruğunda elebi ve uysallar! Sidiğın verdiği zorlukla sıkışan bacakları çarprazlama birbirine geçmiş, erkeklik organlarını avuçlarıyla bastırarak, sessizce sıralarını bekliyorlar.

Günün ilk sigarasını yaktığımda, aklımdan geçen hiçbir düşüncenin cigaramdan çıkan bir duman halkasının dağılıp, dallanıp budaklanmasından daha uzun sürmediğini görüyorum. Cigara dumanıyla eş zamanda havaya dağılan düşüncelerim arasında matrak ilişkiler kurarak deneyler yapıyorum.

Buraya kapatılmadan önce de, her sabah uyandığımda, yatağımdan bir saat dışarıya çıkmadan bu tür eğlenceli karşılaştırmalar yapardım. Burada her sabah deney yapmam bir zorunluluk. Çünkü, geceleri sığındığım düşlerimden uyandığımda, bulunduğum yerin gerçeğinden ancak bu şekilde –kurguladığım oyunlarla– sıyrılabilirim. Bu, Düşkırııcı Misyonerler Ordu-su'na karşı verdiğim herhangi bir mücadeleden sonra kendime gelmem için çok yararlı. Egzersizlerimi başarıyla yaptıktan sonra göğüs kafesimin içinde hoş ve mayhoş bir boşluk hissediyor, garip bir ferahlamayla çevremde olan biteni seyrediyorum. Go-

tiğimi yakıp, kendi kendime yaptığım bu tür deneyler sonrasında arta kalan dumanı gönül rahatlığıyla içime çekiyorum.

Verilen bir tas çorbayı tayınla gıdım gıdım içen, bir köşeye çekilerek, saatlerce konuşmadan sadece birbirlerinin yüzüne bakan, yengeç ve güvercin yürüyüşlerle volta atan, sebepsiz ağlayan, gülen, bağırان delileri süzdüğümde, ucundan tutup, el örgüsü bir kazağı sökmenin hazzı gibi, ipini koparmadan bir sıra çözülen düşüncelere dalıyorum. Sıra sıra dizilmiş iskambil kartları en sondan başlayarak başa doğru birbirini devirerek tümenden yıkılıyor, sonlanıyorlar..!

Dalmış boş gözlerle, bulunduğum yere, çevreme bakınırken, kendimin ve onların zamanını, şimdiki ve geçmişteki her anı bir malzeme, bir araç olarak kullandığımı biliyorum. Bu, bana ait, bana has bir bencillik örneği. Çünkü geçmiş, beslendiği şimdiki zaman içinde mahkum, başka bir araç ve gereci olmayan ben gibi. Çünkü geçmiş, çeşit çeşit binalar, duvarlar, kaleler, bentler, köprüler, piramitler için kullanılan taş yığınları gibi yüzyıllardır üst üste tekrar tekrar kullanılmış sayısız an silsilesi ve tuhaf bir geçit töreniyle rasatımdan geçiyor. Dikkatli olmam gerekiyor, düşlerimden yola çıkarak bugünümü açık saçık belirleyebilmeliyim...

Bütün bunlara rağmen Büyü(k) Ev'de gördüğüm düşler de rahatlatmaz oldu artık beni. Bir an önce Sempozyum için notlarımı toparlayarak, içeriğini belirtmeliyim.

Eksiklik, batarak canımı acıtır oldu.

Tabiat, gebe ilkbaharla birlikte, toprağın altındaki karıncalar gibi kıpırdanmaya başladı.

Gökyüzü kül rengini aldı, ışıklar aralardan hüzmeli sızıyor. Hafif geçen bir ahmakıslatanın ayaklarımın ucuna düşen taneleri pencere içinin soluk kırmızı boyasında çabuk kuruyor. Gri bulutların arasından denize uzak olmasına karşın bir martı sü-

zld, parlak beyaz rengiyle. Nasıl bir göktaşı, sıcak bir yaz gecesinde koyu karanlık bağından koparak yolunu çizip kayboluyorsa, işte öylesine, denizin serseri çocuğı martı da bilinmeyen bir yerlere gitti.

Güneş, anlamsız ortaya çıkan buluttan sıyrıldığında koğuşta-ki suskunluk uzun sürmedi. Deliler, bir işi aynı anda yapmanın şaşkınlığından sonraki mutluluğı yaşadılar. Bn yüzler gevşedi, fersiz yüzlere nur geldi, kirli yanaklarda gamzeler belirerek, karşılıklı tebessüm edildiğinde koğuş hengameleriyle, "Merhaba..!" dedi.

Kıdemlilerden Kaptan yanıma gelip, karşımda diz çöktü. Gözlerini tavanla duvarın kesiştiğı köşeye dikti ve artık ezberlediğim sözlerini tekrar etti:

"Gelecekler... Pazar günü gelecekler... Karım, nur topu çocuklarım, altın topu torunlarım gelecek... Hep birlikte, içinde temiz çamaşır, yeni elbise ve gıcırcık ayakkabı olan bavulla gelecekler..."

O, nakaratını daha bitirmeden ekledim, "Pazara gelecekler.."

Şoför, klakson sesine benzer bir kahkaha savurarak, "Bekle, gelirler inşallah..! Unuttular seni Kaptan, çoktan unuttular..." dedi.

Kaptan istifini hiç bozmadı, duymazdan geldi.

"Pazara vapurum yanaşacak. Rıhtımda karım ve çocuklarım... Ben güvertede... 'Vutt' diye, öten gemimin bu son gelişi olacak ve bir daha hiç tmeyecek. Oh, sabun kokan mis gibi çamaşırılar..."

Terzi seslendi:

"Kaptan bi cigara versene."

Şoför söze karıştı, "Hele bi vapur gelsin, Kaptan çeşit çeşit, paket paket cigara dağıtacak. Değil mi Kaptan?"

Kendini ahir zaman peygamberi sanan Kr, bir ermiş tonuy-

la ağır ağır, "Dokunmayın Kaptan'a, elbet bir gün gelecek denizden beklediği," diye, konuştu.

Şoför, "İskeleyi, vapuru unut, beklediğin bok gelecek..!"

Kaptan homurdandı, "Dilin kopsun!"

"Senin de. Havada bulut, sen bunu unut. Hepimizin haline köpekler acısın..!"

"Allah'tan umut kesilmez..."

Dayanamadım, fırlayarak, "Hepinizi şeytan görsün," dedim.

Terzi, "Amin... Üşüyorum. Fabrika dokudu, ben kestim, ben biçtim, ben diktim, ben giydirdim insanları... Ama şimdi, bir hırkam bile yok. Akşamları üşüyorum..."

Söze Zenci karıştı: "Gel, bir cigara vereyim de için ısınsın."

"Gördünüz mü moruklar, gördünüz mü arkadaşı? Cigaramı yakana buradan çıkınca bedava bir elbise dikerim. Ateşin var mı Şair?"

Tüm deliler, Terzi'nin sigarasını yakışma ve Zenci'nin cömertliğine hayranlıkla baktı. Delilerden Dövünen, uzun uzun uluyup, yaz akşamı pervanesi gibi kendi çevresinde dönmeye, ardından ağlamaya başladı. Durdu. Bu hali bana bir filmde seyrettiğim kızılderili şefinin savaş ayini dansını hatırlattı.

İçim sıkıldı.

"Susturun şu adamı, içim parçalanıyor," diye, bağırdım.

Kim olduğunu anlayamadığım bir deli arkalardan, "Kırk yıllık aşığı biz mi adam edeceğiz? Kime zararı var? Kendi kendine dövünüyor zavallı. Doktor'a gönderelim de nabzına bir baksın. Hey Doktor! Gözünü seveyim, şu herifin derdine bir çare bul, kara sevdaya tutulmuş enayi..." dedi.

Doktor, bu tımarhanede başhekim asistanlığı yapmış, tam doçent olacağı sırada zıpzırlaşmış. Oynatarak, binbir itinayla baktığı hastaları arasında kendi yerini de ayırtmış. Ağırdı hastalığı

ve yaşamda düşmez kalkmaz bir Allah'tı!

Şoför, yanmayan sobanın başında sanrsal biçimde ısınan Doktor'u ensesinden tuttuğu gibi Dövünen'in yanına getirdi. Doktor, korkudan tir tir titriyordu.

"Deli, deliden korkar mı Doktor'cuğum? Yalvarının bak şu adamın nabzına."

Sessizlik oldu. Doktor, elini kara sevdalının nabzına koydu, atışını dinledi.

"Normal," dedi, sobanın başına döndü.

"Doktor'u rahat bırakın, yedi yıldır yeter çekmişliği," dedim, yerimden doğrularak.

Devamla, "Yedi sene dile kolay. Ben, daha üç günde bıktım usandım buradan, maphusluktan da beter..."

Delilerden biri, "Doktora anlat," dedi.

"Hangi doktora?"

"Marko Paşa'ya..."

Köşeden biri Terzi'ye seslendi: "Domino oynar mısın?"

"Nesine?"

"Tek bir cıgarasına."

"Söz, namus mu?"

"Namus..."

"Onbaşı, ver taşları."

O ana kadar bir köşede uyuklayan onbaşı, miskin miskin esnedi ve, "Viziteden sonra oynarsınız," dedi, gözkapaklarını yine kapattı.

"Ver ulan şu taşları!"

Kaptan, yerinde yine sayıklamaya başlamıştı, "Gelecekler..."

Gerçekten kapı açıldı, hademeydi gelen. Yanında tertemiz yüzlü, boncuk gözlü, bıyıkları daha yeni terlemiş bir genç vardı.

Delilerden biri, "Al bir akıllı daha! Traş edilmeyecek saçları

için raporu var! Boş yerimiz yok biladel..!" diye seslendi.

Hademe, "Ondokuzuncu koğuştan biri bugün imamın kayığına bindi! İnşallah sizden de biri biner bu gece," dedi.

"Amin..!"

"Dilin kopsun..!"

Arkalardan bir ses, "Nerde o günler..?"

Sarışın genç, koğuştakilere korku ve hayret dolu gözlerle baktı, ardından başını önüne eğip hıçkırıklara boğuldu. İçim ezildi, bir tuhaf oldum. Koğuş yine sustu, sessizliğe büründü, deliler birbirlerine bakıştı, bir iki sinek vızıldadı tepelerinde.

Dayanamayıp yeni gelene sordum: "Derdin ne?"

"Hiç..!"

Delilerden biri atılarak, "Bizim gibisin değil mi?" dedi.

Terzi hemen yanına sokuldu, "Bi cigara versene."

Sarışın genç buğulu gözleriyle, "İçmiyorum," dedi, ardından "var ama," diye, yeniden ağlamaya başladığında deli kalplerde eşekarıları kanat çırpıp vızıldadı, elemli yüzler oğlanın çevresini daha sık sardı.

Şoför, "Otur şuraya kardeşim, üzülme o kadar. Her şey geçicidir hayatta, üzülme," dedi, gırtlığına bir şey takılır gibi oldu, gözleri doldu, o da başladı ağlamaya.

Ortalığa ikinci hançereden hıçkırıklar yayıldı.

Yerimden fırlayarak, soluğu Şoför'ün yanında aldım.

"Hey, kendine gel. Bütün tımarhaneyi ağlatacaksın, ayıp bu senin yaptığın," dedim.

Kendimi tutamıyordum. Koğuşun diğer sakinleri şaşkın birbirlerine bakarken, bir damlanın 'şip' diye, kirli çıplak döşemeye düştüğünü gördüm. Koyuverdim muslukları! Ardından diğerlerinin gözlerinden damlalar bir bir akmaya başladı. Ağlaşmaya devam ettikçe hıçkırıklara boğuldu deliler!

Yerinden kıpırdamadan olup biteni duygularıyla gören Kör, gözkapaklarını indirmişti! Ellerini dudaklarında ve yüzünde gezdirerek, “Ağlaşmayın... Ne olur ağlaşmayın...” diye, yalvarıyordu.

Ağlaşma bir süre devam etti ve sonunda koğuğu derin bir sessizlik sardı.

Dayanmalıyım. Dayanmalıyım bu curcunaya, bu ömür törpüsüne... Kampana son kez çalana dek piyes bitmez ki..!

3

Bugün erken kalktım.

Yaşamın herkes için biricik ve kişisel olduğunu biliyorum. Bu, deli biri olarak nitelenen benim için, çıplak ve yalnız bir şey. Artık her sabah uyandığımda, her zamankinden daha fazla bir itici kuvvetle beni nelerin beklediğinin farkındayım:

Çılgınlık, çıplaklık ve yalnızlık...

Aklım; koğuş, derin sessizliğe gömölüp, deliler uykuya daldıklarında tüm gece uyumadan oyun içinde oyun yazdığım skeçte. Onu bu sabah hayata geçirmeye karar verdim. Defterin ortasından kopardığım replik yazılı kağıtlar elimde. Koğuşu sayısız kereler attığım voltalarla geçerek onları okudum. İlk önce Aktör'le konuşmam gerektiğini çok iyi biliyorum. Onun yardımı gerekli.

Ne de olsa deneyimli olan Aktör'dü ve rol arkadaşlarımızı o seçmeliydi. Yanına gittim, piyes ve içeriğinden bahsettim.

"Olur ama yönetmen ben olmalıyım," dedi.

"Aktör," dedim, "bu oyunda yönetmen yok, ben de oynayacağım. Piyesi provasız buradakilerle oynayacağız. Yalnız senden ricam, benim dışımdaki rolleri sen seç."

"İlahi şair..." dedi, "tabii ki buradakiler rol alacak, bizden başka kim var ki burada?"

Haklıydı, gülmeye başladık. Yumuşayan Aktör başını yana

eğerek, "Eh..! Ne yapalım. Bak..! Sen olmasaydın bu işi asla kabul etmezdim," dedi, tevazuyla.

"Teşekkür ederim," diye, şükranlarımı belirtirken, "Yine bùyüklüğünü gösterdin," dedim.

Aktör, verdiğim kağıtları okudu, yerinden kalkarak piyesin oynanacağı mekanı seçmek için koğuşu baştan başa gezdi. Eli çenesinde, yüzü düşünceliydi. Sonra, pencerelerin önünde karar kıldı.

"Tamam, burada oynayacağız... En uygun yer burası. Dekor olarak pencereleri ve dışarıdaki ağaçları kullanacağız. Işık da iyi," dedikten sonra, koğuştaki bütün delileri oraya toplayarak, "Oyunumuz var, piyes oynayacağız, iş başına miskinler ordusu," diye, bağırdı.

Deliler, ikişer, üçer ve dörderli gruplar halinde taş zemine bağdaş kurup, çöktü.

"Bakın, beni iyi dinleyin, ses çıkartmayın, kımıl kımıl oynamayın ve bit, pirenizi kırmayın... Burası Beyazıt'taki Küllük Kahvesi, ona göre belleyin..!" dedi.

Olan biteni sadece seyrediyordum. Aktör heyecanlanmış, işini en iyi şekilde yapmaya çalışıyordu. Oturanlardan iki kişiyi seçti. Onlara repliklerini okuyacakları kağıtları verirken bir komutan edasıyla, "Yüksek sesle bir okuyun da görelim," dedi.

Biri okudu ama zorlandı. Aktör diğerine, "Sen niye okumuyorsun?" diye çıkıştığında, "Benim okumam yazmam yok ki..!" yanıtını aldı.

Aktör, suratına aval aval bakan deliye, "Siktir git o zaman yerine hıyar herif, burada ne işin var?" diyerek, gamatoyu basarken delinin titreyen elindeki kağıdı hızla çekip aldı. Mahcup deli, düşük omuzları üzerindeki eğik başıyla arkadaşlarının yanına gitti.

Aktör, bu kez oturanlara dönerek, "Okumayı kim biliyorsa o gelsin," dedi.

Cesaret örneği gösterip gelen iki kişiden birini seçti, kağıdı verdi. Yeni aktör başarılıydı. Diğer deliler, aralarından çıkan başarılı bir delinin varlığına şaşırıp sevindiler, deli yüzlerde gülücükler belirdi.

Aktör, repliklerin doğru, tutuk okunup okunmadığına aldırmadan seyircilerden, çul olarak rollere uyan ne varsa; yün çorap, uzun kazak, palto, bol pantolon topladı ve rol arkadaşlarına tek tek dağıtarak giymelerini istedi. Aktör dahil hepimiz kostümle-
rimizle oyuna hazırдық.

“Pencerenin içini oturma grubu olarak kullanacağız,” dedi.

Başımı sallayarak önerisini onayladım. Aktör, kendini öyle kaptırmıştı ki, söylediklerinden ve yaptıklarından birine karşı çıkmak imkansızdı. Bu kadar pratik, çabuk hareket edeceğini ummuyordum. O, gerçek bir aktördü, hem de yaratıcı bir aktör...

Piyesi oynamaya başladık.

Sahnede, yeteri kadar uzun yağır saçları ve sakallarıyla, bol palto ve ceketlerinin omuzlarına kepek yağmış, bol pantolonlarının çekik paçalarından görünen düşük çoraplarıyla yaşları geçgin genç şairler vardı! Şairlerin tartışacakları konu, prostatlı eskilerin yerleştikleri koltuklardan atılmaları ve tabii ki şiir üzerineydi.

Kendi aralarındaki tartışma, ancak kendilerinin duyabileceği haykırışlarıyla ağzı açılan bir balon gibi, pörsüyüp söndükten sonra, sıra şiire geldi. Mısralar ağız ve beden diliyle karşılıklı dökmeye başladı.

Birincisi, “Size, şimdiye kadar yapılanlarla kıyaslanmayacak kadar nefis, iki mısrada bütün yeni edebiyatı, meydana getirdiğimiz sanat devriminin ruhunu ortaya serecek bir şiir okuyacağım. Bu bir şaheserdir ve tabii ki benimdir.

“Döner kebab! / Artık dönmeyeceksin.”

Ben, “Harika! Mucize dizeler bunlar..!”

Yanımdaki, “Bunu tek başına mı yazdın? Tek imzayla mı yayınlayacaksın?”

Birincisi, “Hayır, o şeref bana çok gelir, zaten ilhamını veren sensin, çift imzayla, ikimizin imzasıyla bastırınız.”

Yanımdaki, “Bu ne saadet? Sevincimden çıldıracağım.”

Her halinden biraz paralı olduğu anlaşılan, enginarbaş nargile içiyormuş gibi sağ elinin işaret parmağını emen Aktör, parmağını ağzından çıkardı ve marpucu anlamlı anlamlı sallayarak, “Hakkınız var beyler. Sizler bu şiirle; ‘Ağaca bir taş attım / Taşımı ağaç yedi! / Ve, / Gözlerim, / Gözlerim nerede? / Şeytan aldı götürdü / Satamadan getirdi’ gibi başeserleri –Aktör, burada zorlandı ve dili sürçtü– gölgede bıraktınız.”

Sıra bendeydi, “Fakat senin şaheserine varamadık... Ah, o ne dahiyane, kalıcı ve edebi bir eserdir. Hep birden tekrar edelim..!”

Ayağa kalkıp birbirlerimiz elinden tutarak, goygoycular gibi sıraya dizildik. Sıra başındaki Aktör, kalın sesiyle tek başına: şu dizeleri okudu;

Sidharta buddhâ!

Niyagrôdhâ

Ardından, Tibet’in Dalai Lama’lı ilahi okuyan rahip adayı çocukları gibi, ince tiz bir ahenk ve gittikçe yükselen bir sesle üç kere haykırdık:

Om mani padme hum!

Om mani padme hum!

Om mani padme hum!

Oynadığımız piyese kahkahalarla gülen deliler, aniden sus pus oldu. Boynu bükük, marmoset maymunları gibi yüzümüze aval aval bakıyorlardı.

Suskunluğun sebebi çabuk anlaşıldı.

Okuma ve yazmayı kesip de, güzel düşlerimden birine daldığımda, sessizce arkamdan birinin yaklaştığını hissetmem geçmişte edindiğim melekelerimden biri.

Çıtıptı, sarışın ve mavi gözlü hemşireyi arkama döndüğümde gördüm. Hemşire, bütünüyle çekici bir kadın. Buraya kapatıldığımdan bu yana ilk kez koğuşa geldi. Nevrotik bir erkek için ona karşı bazı duygular beslememek biraz güç gibi. Güzelliğinin yanında çok da zeki. Onun gibi buradaki doktor, hastabakıcı ve onbaşı da zeki...

Nazik bir tavırla elimdeki defteri alırken, içinden derin gülüşler fışkıran gözleriyle yüzüme sevecen baktı. Sevecenlik, defterimdekileri okudukça sönerek kayboldu. 'O, böyle şeylere alışık olmalı' diye geçirdim içimden. Çünkü, burası bir akıl hastanesi ve o da, hastane işçilerinin, öğrencilerinin koruma meleği..!

Yüzüne dikkatle, gözümü kırpmadan bakıyordum. İpe dizili tespih tanesi anlar birbirini takip etti.

İşte kendini ele verdi, az sonra, nazik hemşirenin yerini bir cadı aldı, Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun gönüllü bir üyesi olduğunu açıkça gösterdi, onlardan, kuşkusuz onlar, her yere girip çıkabilme, kılık ve şekil değiştirebilme yetisini haiz yecümecüc yaratıklar, hastanenin duvarları ne kadar kalın olsa da bir yarık, bir çatlak bulup sızabilirler...

Med-cezir kısa sürdü. Cadı tekrar melek kisvesine büründü.

İkinci kez ona, biraz şüphe, biraz da korkuyla karışık nefretle baktım.

“Sen ne yaptığını zannediyorsun?” dedi.

“Şairsen şairliğini bil! Burası hastane, defter ve kaleme izin verdik, böyle kışkırtıcı şeyler yaz, oyna ve koğuştur galeyana getir demedik...”

Ben ne kadar tuhafsam, yazdıklarım da tuhaftı şüphesiz ama onlar ‘şey’ değildi. Hemşire bunun farkında olmalıydı ve ona tuhaf gelen bu yazma işiyle ilgili bir cevap beklediği için en uygununu, “Ben, Asaf Halet Çelebi’yim!” diyerek, verdim.

Bu cevabın, beni özel odaya deli gömleğiyle kapatılmaktan kurtaracağını çok iyi biliyordum.

Bütün bunlar, hızlı çevrilmiş bir film şeridi gibi gözlerimin önünden geçerken güldü, dişlerine baktım, normaldi.

“Ben de Florance Nightingale'im..! Madem ki bir çelebisin, bari Hezarfen Ahmet Çelebi olsaydın ya..!” dedi.

Son kelimeleri önüme atılmış zokalı bir yemdi. Yemedim. Ona, ‘o zaman, buradan uçar kaçardım’ demedim, sadece içimden geçirdim. O, bir Düşkırıncı ve beni takipte. Bir Düşkırıncı'ya verilebilecek en iyi yanıtı vermiş, iki sene öncesine kadar yaşamış şairin kişiliğine bürünmüştüm.

Her on deliden en az yarısı kendini Napolyon zannetmez mi? Vikinglerin en yaman savaşçısı olan ben, şimdi, cevizkabuğu kadar küçük bir sandaldayım ve sularda sallana sallana kendimi Asaf Halet Çelebi sanarak, hemşireyle dalgamı geçiyorum.

Hemşire, “Bize karşı direneceğini, bir direniş örgütleyeceğini sanma. Sanma ki, bize direnebilesin...”

Gamzelerini çıkara çıkara gülerken, yüzü yine değişti. Bir yüz bu kadar çabuk nasıl değişebilir? Bir an melek olan yüz, onu takip eden anda kötülük meleğine dönüşüyordu.

Yüzündeki şeytanilikle tane tane, konuşmaya devam etti. “Tımarhanede...”

Aynı yüz ifadesiyle gülmeye devam ederek, “Pardon, öyle demeyecektik değil mi? Biz deriz ama siz, siz olun sakın o kaka kelimeyi kullanmayın. Burası bir hastane. Neymiş bakayım?” dedi.

Bazı ağızlardan cılız, “Hastane... Hastane...” kelimeleri döküldü.

“Ha, şöyle bakayım. Bunu böyle bilin ve şunu da aklınızdan sakın çıkarmayın: Burada direniş ancak ilaç saatlerini beklemektir!”

Gözbebeklerimden dik girerek, arka perde duvarına çarpıp, içine düşen bir nazar fırlattı! Yılan gözlerim, gözlerinin rengini ve bakışlarını yaşamımın sonuna kadar kopyaladı.

“Sizin için de öyle değil mi Çelebi Bey?” dedi, alaylı alaylı.

Cevap vermedim. Nasıl verebilirdim ki? İçimden, ‘Benim ilacım hiç gelmeyecek, biz delilerin hası, bakıcısına asla yalakalık yapmayandır... Bunu böyle bilesin’ diye geçirdim.

Deli gömleğini giymek hiç işime gelmez. Bir deliye, birkaç gün önce giydirerek neler yaptıklarını, kapatmayı unuttukları bir kapının ardından gördüm. Kurban ve çevresini saranların arkası dönüktü. Tahta bir koltuğa oturtulmuştu, iki hademe omuzlarından bastırıyordu. Daha sonra, başını sağa sola sallamasından onun bir kadın olduğunu anladım. Sararmış yüzlü, gir saçlı cılız kadının kolları arkadan bağlıydı, Amerikan bezi deli gömleğinin ucundan görünen tırnakları, masal kahramanı bir cadınıninki gibi uzun ve orak gibi kıvrıktı.

Kadına reddetmesine karşın, ağzına şöktükleri bir huni yardımıyla yemeğini yedirmeye çalışıyorlardı. Huninin daralan ağzında sıkışan bulamacı Düşkırıncı Hemşire bir kaşıkla karıştırıp akmasını sağlıyordu. Üçüncü huni dolusu yemek de zoraki ağzına boşaldıktan sonra, kadının tavus tüyü yapacağını anlamış olmaları ki, dudaklarını enli bir mandalla sıkıştırdılar. Sonra bir

çarşaf gererek, ardına gizlendiler. Zızzır kadın, ağzındaki mandalı avurtlarını patlatırcasına şişirerek ileriye doğru fırlattı, derin bir nefes alarak sürekli tükürmeye başladı. Tükürmeyi arada kestiğinde küfrederek, anlaşılmaz kelimeler sarfediyordu. Bu, aynı zamanda konuşmanın dışında değişik bir uluma şekliydi.

Bir süre beklediler. Yüzü öfkeden morarmış kadın yeniden kıpırdanmaya başladı, hademelerden biri onu zaptetmeye çalışırken, diğeri burnunu sıkarak açtı. Hemşire elindeki maşrapayla sütünü içirdi.

Kadının yandan görünen silüetinde, ölene kadar onlarla boğuşamamanın, onlara karşı savaş verememenin nefret çırpınışı vardı. İnaniyorun ki, ona bir fırsat verilse, deli gömleğiyle vals bile yapabilirdi! O anı, küfrederek süt dolu ağzıyla uluduğu o anı, o kadar net ve sahici hatırlıyorum ki. Sütü yutmuyor, sanki sütle ağzının arasında kalan kelimelerle boğuluyor, gargarayla kelimelerin şekillerini kaybettiriyordu. Ağzından dökülen şekilsiz kelimelerin ruhu, özü, sütün arasından kaçışıp havaya karışacakmış gibiydi...

Çin'in Yuan Eyaleti'nde, yaşadığımız günlerden yüzyıllar öncesinde, kız çocuklarına uygulanan bir gelenekle, ayaklar sıkı sıkıya kalın iplerle bağlanırmış. Bu işlemin, Çin erotizminde önemli bir yeri olduğu iddia edilse de, gerçekte kızların evden kaçmasını önlemek için yapılan ağır bir işkence olduğu bana göre şüphe götürmez bir gerçek. Dört yaşındaki kızlara uygulanan bu işlemin; bize burada, Büyü(k) Ev'de uygulanan, 'siyah tabut' deli gömleğinin giydirilmesinden bir farkı yok. Her birimiz için kötü düşünceler besleyen, her an tetikte bekleyen ve gözleyen bir örtü o. Avını gören bir vatoz balığı gibi, altına saklandığı kumları silkeleyerek, üzerimize çullanacağı anın korkusuyla

bekliyoruz. Vatoz deli gömleğinin sessizliği, çevresine uğursuz bir sağırlıkla, yayılıyor. Mat gözlerinin inceden inceye delileri izlediğini hissetmek; nefretananın, kara, geniş ve dibine bir türlü ulaşamayan mağarasından esen bir serinliği hissetmek gibi geliyor bana. Onun buzlaşmış tuz gözlerine bakınca, yalnızca deliliğin kara deliğini görüyorum: Ağır ve henüz doğmamış olan dehşete gebe bir delilik...

Gömleğe sarılıp sarmalananla, sarmalayanlar nedense naif bir rahatlık içersindeler...

Ayaklarımı Çinli kadınlar gibi küçültmeyecek ve vatozu üzerime kondurmamak için elimden geleni yapacağım. Buradan bir şekilde kaçıp kurtulmam gerekiyor...

Hemşire defterimi geri verirken yüzündeki ifade ilk halini almıştı. Tanrım, şimdi ne kadar da sevecendi!

“Devam et Çelebi, yalnız zarar verme çevrendekilere. Unutma, insan yaşadığı yere uyar ve ona göre hareket eder,” dedi ve koğuştan çıkarak, loş koridorda kayboldu, tıpkı beyaz bir kuğunun, akşam alacasında, durgun bir gölün üzerinde yüzüşü gibi..!

Arkasından bakakaldım.

Perim, ondan hoşlanmamıştı...

Sinirlerim bozuk, nöbet tutan bir asker edasıyla, belime sıkıştırdığım defterdeki, varlığımın tek nedeni olan güzel ütopyanın, ‘yokülke’min notlarıyla dolanıyorum. Uyuduğum saatlere nüfuz eden düşlerden uyandığımda, düşünüp de içinden çıkmadığım düşüncelerimin arasındaki ilişkileri bir anlama kavuşturabilmek için yazdığım manifesto ve aldığım kısa notlar defterimde kayıtlı. Defterim, sevgilim, bana kavuşmak için kilidinin hasretle açılmasını bekliyor...

Ter bastı. Canım sıkıldı. Hasta olmamak için pencereden inip koğuşun uzak loş bir köşesine çekildim. Manifesto'yu sile sile, üzerinde oynayarak düzelttim. Yazdım; sildim. Yazdım, sildim. Sonra bağıra bağıra, büyük bir coşkuyla okumaya başladım.

SEMPOZYUMA SUNULACAK MANİFESTO NO: 1

Her yaştan koğuştaşlarım, dost insanlar...

Anadolu'nun ruhsal ve hisli çocuğu 'ben' için bir insanın onuru, insanı 'öteki' yaratıklardan ayırt eden aşağıdaki olgular-da yatmaktadır.

İlk olarak, insan oyunbaz bir meraaka ve bilgiyi keşfetmek için doğal bir dehaya sahiptir. İkinci olarak, rüyalara ve -çoğu zaman bulanık, karanlık ya da kendini beğenmişliği doğru olarak kabul edilse de, yine de değerli- mağrur bir idealizme sahiptir. Üçüncü olarak, belki hepsinden önemlisi; rüyalarını bir mizah duygusuyla düzeltebilmesidir. Böylece idealizmini daha sağlam ve sağlıklı bir gerçekçilikle sınırlandırabilir. Son olarak, çevresini saran şeylere sadece hayvanların yaptığı gibi aynı iç-güdüsel tepkiyi göstermez ki, kendi tepkilerini saptama ve çevresini istemine göre değiştirme yeteneği ve özgürlüğüne sahiptir. Bu son hal, insan kişiliğinin mekanik kurallarla ifadesini sağlayacak son olguyla aynıdır.

Her nasılsa, insan zihni ebediyen ele geçmez, tutulamaz, önceden kestirilemez bir olgudur. Zihin, üşütmüş psikologların ve kısır ekonomistlerin onun üzerine dayatmaya çalıştığı bir maddeci diyalektiğin ya da mekanik huküğün, yasakoyucuların yasalarının elinden bir yılan gibi sıyrılıp kaçır. İşte insan, böylesine meraklı düşler gören, mizahi, dikbaşı ve intizamsız bir yaratıktır.

Dostlar...

Kısacası insanın onuruna duyduğum inanç, onun dünya üzerindeki en büyük serseri olmasına dayanıyor. İnsan onurunun itaatkar, disiplinli ve yola sokulmuş bir apoletli ideasına değil de, bir serseri ideasına bağlanması gerekliliğini savunmamın nedeni işte budur. Bu kavramlaşmaya göre en düşük insan tipi apoletli iken, en görkemli tipi de muhtemelen Bilge Serseri'dir.

Sorunlar her zaman görüldüğü kadar basit değildir. Demokrasi ve bireysel özgürlüğe yönelik tehdidin çağı olan günümüzde, muhtemelen sadece Bilge Serseri ve onun ruhu; bizi disiplinli, itaatkar, yola sokulmuş ve tek tip elbise giydirilmiş hammal kitleleri içinde seri numaralandırılmış birimler halinde yitip gitmekten kurtaracak ve diktatörlüğün son heybetli düşmanı olacaktır. O, insan onuru ve bireysel özgürlüğün şampiyonudur, zaptedilecek en son insandır.

Dostlar...

Modern uygarlık, serseriliğin bilgeliği üzerine dayanmaktadır...

Dostlar...

Muhtemelen yaratıcı, bu dünya üzerinde insanı yarattığında bir serseri, muhteşem bir Bilge Serseri yarattığını da çok iyi biliyordu. Evet, her şeye rağmen bir Bilge Serseri...

İnsanın serseri nitelikleri, her şeyin ötesinde onun en umut verici nitelikleridir. Yaratıcının, bu yarattığı, kuşkusuz genç bir insandı. O, yine kendini gerçekte olduğundan daha büyük ve daha akıllı sanan, ipe sapa gelmez, rahatsız edici bir gençtir. Ve, hâlâ haylazlık, münasebetsizlik ve her şeye yönelik sevgiyle dolu bir serseridir. Bir babanın umutlarını parlak ama yanlışlarla dolu yirmi yaşındaki oğluna bağlaması gibi, onda, yaratıcının kendi umutlarını hâlâ ona bağlayabileceği kadar da çok iyi nitelik vardır. Yaratıcı bir gün emekli olmayı ve bu evrenin idaresini bu hatalı oğluna bırakmayı istiyor olabilir mi? Merak ediyorum.

Bu coğrafyanın bir insanı olarak konuşuyorum, hiçbir uy-

garlık zihin karmaşıklığından açıklığına ilerleme, düşünce ve yaşama yalınlığına biliçli bir geri dönüşe kadar bütünleşmiş olmaz diye düşünüyorum ve hiçbir insan bilgenin bilgeliğinden, deliliğin bilgelğine ilerlemedikçe ve ilk önce yaşamın trajedisi ve daha sonra komedisini hissederek gülen bir filozof haline gelmedikçe, onun bir bilge olabileceğini düşünmüyorum. Çünkü, gülmeden önce ağlamamız gerektiğini düşünen biriyim. Uyanma, mutsuzluktan çıkar gelir ve uyanmadan da, filozofun apolet ve postala karşı hoşgörü, nezaket ve gülümsemesi gelir.

Dostlar...

Sabırla dinlediğiniz manifestom henüz sona ermiş değildir, gelecek günlerde eğer aranızda olursam devamını sizlere büyük bir onur duyarak sunacağım.

Yaşasın dünyanın tüm serserileri!

Dünyanın tüm serserileri birleşiniz!

Hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

Deliler sessizce dinlemişti. Kimi şüpheyle, kimi ciddi, kimiyse garip garip dudak bükerek bakarlarken, kendimi, ilk nutkun başarıyla atmış Cicero kadar rahat hissediyordum. Yaşanacak ama yaşarken de acılarını da beraberinde getirecek Büyü(k) Ev'de bir gün daha böyle 'merhaba' dedi ve öğlen oldu.

Kışın son günlerinde sanki yazı yaşıyorum. Dışarıda son kış günlerinin güneşi var. Koğuş arkadaşlarımla üşümelerine karşın, ben nedense terliyorum. Gün, sıcak ve boğucu. Yeni peydahlanan bir sineğin, arada bir ortaya çıkan kaşif ve öncü bir kalakın ve hatta bit-pirelerin bile yerlerinden kımıldayacak mecali yok. Bu hareketsizliğini yitirme, önümüzdeki günlerde zamanla koğuş arkadaşlarıma da sirayet edecek.

Yattığımız koğuşun manzarası harika! Bir süre ellerim cebim-

de volta attıktan sonra pencerenin içine çıkararak parmaklıkları sıkı sıkı tuttum. Tırnakları uzamış, ince kuru parmaklarım demir çubuklarda iz bıraktı. Onları bir lirin telleriymişçesine çalmaya başlayarak, gezinen parmaklarının ucundan çıkan müziğin ağır aksak nağmelerini dinlemeye başladım.

Pencerenin önünde uzanan geniş bahçenin bitimini belirleyen kalın biteviye duvarı görüyorum. Bahçenin ortasındaki yaşlı hayli geçkin ceviz ağacında dün belirlediğim, tomurcukluktan yeni sıyrılmış yaprağa, 'hâlâ yerinde mi?' diye bir göz attıktan sonra, üst dallarını süzüyorum:

Daha yukarıda da yaprak var mı..?

Yine güneş...

Duvarın gerisinde ne var? Dışarıdakiler de bizim gibi mutsuz mu? Duvarın öte tarafındayken, buraya kapatılmadan önce mutlu muydum? Benden önce bu pencereye tünemiş başka bir tünemen de aynı şeyleri düşünmüş müydü..? Onun da her gün 'yerinde mi?' diye saydığı yaprakları, 'yine gelecekler mi?' diye beklediği kuşları ve arada bir kalın duvarı delerek geçen, beyaz tüller içinde kim olduğunu bilmediği, zorunlu misafirleri var mıydı?

Dışarının güneşi daha ısıtıcı. Çünkü, dışarıdaki hava daha neşeli. Evlerin perdelerine düşen güneşin parlak, iç açıcı ve oynak ışık gölgelerini görür gibi oluyorum.

Ciddi ve samimi güneş yükseldi.

Gökyüzü, arada bir geçen bulutlara karşın bir kavanoz dibi gibi billur ve aydınlık..!

İşte, yine bir bulut geçiyor güneşin önünden ve hain bir an soluyor hüznle..!

Az sonra görevini daha da ciddiye alan güneş, ısısını daha da artıracak. Doğmak, ısıtmak, yükselmek ve batmak... Önce doğa-

cak, sonra bahçedeki gecenin çiğini emmiş kuru otları ısıtacak, ısınan otların kokusu çevreye, dolayısıyla koğuşun içine kadar yayılacak. Güneş, akşam olup da battığında, bu sarı kokuyla birlikte göç edip, koğuş kendi kokusuyla baş başa kalacak. Bütün bunlar, hafif esen yelle yaprakların arasından sızan hüzmelerin hareketlenmeleri eşliğinde gerçekleşirken, belki hain bir bulut güneşin önüne geçip onu kısa bir süre oyalayacak. Pencerenin içinde gözüm gibi baktığım fesleğenin yeşili üzerine sevgilerini sunup çekildiğinde yükselecek ve küsen bir gündoğdu gibi boy-nunu eğerek, ufka bakacak.

Karanlık, soğuk bir sessizlik gibi yavaş yavaş çöktü. Susan deliler birbirlerine bön bön baktı. Kalabalık yerlerde sözleşmiş-çesine hep bir ağızdan insanlar susar da, derin bir sessizlik anı olur ya, işte öylesine bir sessizliğe büründü koğuş.

Ortak oynucağımız güneş elimizden alınmıştı, herkes bir köşeye çekilmiş, 1920'lerin Meksika köylüleri gibi ihtilal düşünüyor!

Gece tuhaf ve bir o kadar da can sıkıcı olacak gibi. Gün, gece bitmez, dünya dönmez; tımarhanecilik bu galiba.

Kendimleyim...

Bazı kereler kimliğimi, burada ne aradığımı, neden burada bulunduğumu soruyorum kendi kendime.

Evet kimim ben? Şu karşımda oynayan, yapraklarla dalgasını geçen ve güneş ışınlarına eşlik eden bir deli mi, yoksa bir boşluk mu?

Gaipten sesler duyuyorum uykumda, kılıfı kirli yastığımın dibinden hızlanarak gelen helezonik sesler... Yankılar; çekiç, örs, üzengi kemiklerimi titreştirip, beynime ulaşıyor. Bazen is-mimle çağırıyorum. Bunları, işitme duyumun daha da hassaslaşmasına bağlıyorum. Kendimi zorlamadan aynı anda değişik

sesler algılıyorum. İki kulağım ayrı beyinlere çalışıyor ve her ikisinin de güçlü bir algılama yeteneği var. İlk başlarda rahatsız eden bu yetim, daha sonra işime yaradı. Yazan biri olan ben volta atarken, konuşanların, sebepsiz yere ağlayarak gülenlerin ağızlarından dökülen anlaşılmaz kelimelerin, mırıltıların, politikacılar gibi kulaktan kulağa konuşanların ne dediklerini tek dostum deftere yazarken, dışarıdan gelen hayat bağlantısı kuş seslerini, burunlu bir otobüsün homurtusunu, çevrenin gürültüsünü yoğun bir şekilde duyduğum halde rahatsız olmadan işime devam edebiliyorum.

Yazarken duyumdaki algılama yetimin gelişmesi, dokunma duyumu da güçlendirdi. Kulaklarımdan beynime kadar sızan değişik sesler, parmak uçlarımda son buluyor. Bu son bulma, kaleminden kağıda dökülüyor. Parmaklarım çok daha duyarlı, becerikli ve uçlarındaki karıncalanma hükmünü hâlâ sürmekte.

Düşkırıncı Misyonerler Ordusu, hastane bahçesine konuşlanmadan önce, orada dolaşmama izin verseydi, şüphesiz duyularım daha da gelişebilir, hatta bir lahananın tat ve kokusunu normalden daha kuvvetli algılayabilir, onun cennetten çıkma bir sebze olduğunu kuşkusuz savunabilirdim! Artık bunun imkanı yok. Misyonerler çevremi sarmış durumdalar. Lahana bir yana herhangi bir saptan köklünün, bir otun bile nefis lezzeti yavan geliyor bana. Çilek, böğürtlen gibi leziz meyvelerin Tanrılara layık yiyecekler olduğuna inanıyorum artık... Koğuştaki her deliden bir ses çıkıyor.

Cigara içip, dumanını bir torbaya biriktirmeye çalışanlar mı, birbirinin sırtına çıkmış üçlünün bir gazete parçasını tersten okumaları mı, yoksa, üfleyince açılan dürürlü kağıt düdüğü, he-la kapısından gelip geçenlere üfüreni mi ararsınız?

Misyonerler gün boyunca nedense ilaç vermediler. Koğuştaki

curcuna içinde, deliler telaşla bir yanlara koşturmakta ve ayakyolunun önü yine kuyruk. Diğer koğuşların birinden gelen çığlık kulaklarını tırmalıyor. Koridorlarda, topuklarından çıkan tok sesler malta taşlarında yankılanan Misyonerler koşturmakta. Yine iş başındalar. Onlar da çıldırmış olmalı. Burası tüm insanlarıyla çıldırmış...

İçimdeki bando takımı, yeniden şeytana gösteri yapmaya başladı.

Uluyanlar, çığlık atanlar ve koşturan Misyonerler, deliler ormanında rüzgarların gölgesinde kalan çıplak ağaçlar gibi... Bilinmedik rüzgar onları sallıyor, eğiyor ve büküyor... Ben de bu esen yele yakalandım. Ne olduğunu anlamadan yaklaştı ve içine alarak sarmaladı beni. İçime işledi. İliklerime kadar tir tir titretti. Zıngırdamalardayım. Koğuş arkadaşlarımla görünen yanları, içimdeki fırtınayı deşip, kışkırtmakta. İçimden nedense ulumak geliyor, çünkü bu histeriye karşı koyacak gücüm kalmadı artık.

Kulaklarımı çınlatan hengame, minik ayaklarıyla zor yürüyen hemşire kılığında iki Çinli kadın geldiğinde kesildi. Bir torbanın içinden, ince bambu kamışlardan örme kafesleri çıkartıp yan yana dizdiler. Başka bir torbanın içinden, çeşitli boylarda cırcırböceklerini çıkartarak cırlamalarını dinlediler. Aynı seslileri bir kafese yerleştirdiler. Bu, onları yaptıkları müzik türlerine göre üretmenin yöntemi. Bu işlem koğuştakilere göre hayli uzun sürdü. Kadınlar sabırlı, yüzlerindeki tebessüm sürekliydi. Bir köşeye çekilmiş, olanları merakla izliyorum. Ses türlerine göre ayırmanın sonunda çiftleşmeleri de sona erince kafesler kadınlar tarafından çalkalandı. Cırcırlar dövüşmeye başladılar. Enli bir sırt, ince uzun bacaklar, iri bir kafa ve en önemlisi güçlü bir ses...

Deliler bahse girdi. Hangi cırcır hangisinin kafasını koparacak? Vahşi kafa koparma işi bittiğinde bahsi kazananlar, ağızları kulaklarında para yerine bitlerini kırdırdı. Bir hademe kazanan böceklerin adını altın harflerle fildişinden yapılmış bir levhaya 'Galip Cırcır' olarak yazdı...

Başımın arkasında başlayan uğuldama, kulaklarımdan beynimin ortasına kadar geldi, yerleşti ve sürekli öten bir cırcır-böceği cırlamasına dönüştü. Susmuyor Çinli suratlının ısıya göre değişen sesi..! Beynim kazan gibi fokur fokur, on beş saniye de bir cırlama, bir ömür kadar uzun saydım cırlamaları ve beynin ısınıp hesapladım, cırlama arttıkça ısı da arttı. Isı biriminin fahrenheit olması gerekir, celcius ve calvini sevmem nedense iblis okulunda termometrem vardı ama saatim yoktu zamanı bilmem, ısınıp bilirim. Zaman ölçer yok ama cırcır-böceği var, cırcırıyla saat-i zaman hesabı yapabilirim. Zamanı hesapla, ısıyı dörtle çarp ve toplamdan yüz altmış çıkar, dakika da ne kadar cırladığını hesapla...

Uluyanın ses telleri mi koptu? Kulağımın zarlarını tırmalayan, ardından beynimi oyan uluma kesildi. Belki de Misyonerler gereğini yerine getirdiler, ellerimi bağlayıp, ağzını pamukla doldurdular.

Büyü(k) Ev'de artık zedelenmeye başladım.

Dayanamıyorum, buradan kaçmalıyım Asaf, yaradan aşkına Asaf neredesin?, yanıma gel, destek ol, kalemimi tutmama, defterimi açmama yardımcı ol, kaçır beni buradan, bunu yap, kendime geleyim, içimdeki öfkeyi atıp, kanımı kusayım, yoksa irin içime bir şelale misali akacak, iş işten geçmeden gel Asaf, saçlarım, çekiliyor köklerinden beynime doğru ve iri bir lağım faresi zorla gi-

riyor boğazımdan boğuluyorum Asaf ne olursun kurtar beni...

“Sidharta buddhâ..! Niyagrôdhâ..!” diye bir nara duyuldu koğuşun kapısında. Bir şerare çaktı ve ardından şerare yerini bir nur yumağına bıraktı. Ortalık aydınlandı. Gür bir ses, tane tane şu dizleri okudu:

koskoca bir ağaç görüyorum
ufacık bir tohumda
o ne ağaç ne tohum

Asaf, koğuş kapısının yanındaki masanın üzerine çıkarak, deli dostlarına şiir okumaya devam etti. Üzerine doladığı masa örtüsüyle, antik Roma konsüllerine benziyordu.

Romalı bir imparator kisvesine bürünmek istese de Çelebi, Balzac’a benzemiştir ki o giysiyi giymeden önce de Balzac’a benzer bingil yanakları sarkık bıyıklarıyla Çinli ahçıdır Peter Lorre’nin polisiye filmlerindeki...

İşte koğuşun kapısında koltuğunun altında her zaman taşıdığı Fransızca bir kitap gözleri üzerimde tombul esmer daha çok Hint esmeri ki Turancılar ona çamur atmaya, hepimizi yabancı soydan göstermek üzere yayın yapmaya başladıklarında Asaf soylu çingene prensidir, tatlı bir kırmızı ipek kerrake giyen, hayal bakışlı zeki derin gözlü.

Tavlamaya çalıştığı kızlara Kanlıca Koyu’nda: “Om mani padme hum!” der, yine de büyülemeyi becerir, yan bakışlı şairlere, “Je m’en fous!”, ‘vız gelir’ anlamında, sataşanlara da “Merde,” der ki bu, ‘bok canına’ anlamındadır Frenk dilinde.

Şimdi de bana Çinli gözlerle çekik nidalarla “merde!” diyor, ‘merde’ deme bana öyle Asaf, ben bir garip şairim Urumelihisarlı misali kimim kimsem yok anla beni, ultra modern şiirler yazan sen anlarsın, Babıali ketebesiyle konuşan Beyazıt Camii müez-zini kılığına girmiş şairlerden değilsin, ne olur bana öyle acı bakma, “gel” de bana, “gel beraber Kanlıca’ya nargile içmeye gidelim İsmail Efendi’ye”, “onu göresim geldi” de, “Park Otel’e çay içmeye gidelim” de, de, işte bir şeyler de, ne olursun de...

Şiirden bahset, konu et mısraları, kelimeleri... Kelimeleri çekicininle çatır çutur nasıl kıldığını, virgülü bayıltarak, şeytanı nasıl noktanın içine soktuğunu anlat...

“Ben şiirde anlam deyince iç kısmı anlarım... Aslında dış anlama, yani kelime, cümle anlamına önem vermem...” de.

görmek istemiyorum
gözümünden ye beni
duymak istemiyorum
kulağımdan ye beni
düşünmek istemiyorum
kafamdan beni yût
Harpût

Kim ne anlar bu şiirden Asaf? Ben anlarım, sen de benim gibi bir faresin ve seni yemek için Misyonerler Ordusu’ndan usta bir kedi üzerine geliyor ve kaçınılmaz son, ağzındasın ve seni yutacak, korkunun içinden çıkıyorsun, uzaklaşıyorsun. Bu, senin yutulmanı beklemendir Asaf... Görüyorsun, yazdıklarında anlaşılmayacak bir yan yok.

Güvercinleri kaçırmadan içeri gir ve kurtar beni...

Kambur mısırcı Eminönü’nde mi hâlâ, yine bizi bekler mi?

Kaçırma güvercinleri, onlara mısır taneleri yerine kurşun mısralarını atma..!

Podösüet eldivenlerini çıkart Asaf, anlıyorum bu şekilde yemleme senin tezadın ama yapma, ürkütme güvercinleri. Sen bir meyvesin, ağacın âlem ve bir denizde eriyorsun, ben ötekide...

İn masanın üzerinden çıkar üzerindeki örtüyü at bir kenara, yanıma gel ve "Om mani padme hum..!" de...

Nur, yavaş yavaş arkası karanlık kapıdan koridora yönelerek silindi ve Asaf ortadan kayboldu.

Şehrin şamatası; zaman günün sonuna sürüklendiğinde yavaş yavaş sabun köpüğü gibi yok oluyor ve dünya fokurtusuz güneşe gömülüyor.

Gün bitti..!

4

Yeni bir günün öğle sonrasında pencere içine geçmiş, Sarışın Genç'le oturuyorduk. Gözlerimi büyük hasretle baktığım gökyüzünden ayırmıyordum. Çok uzaklardan bir uçak, yakınlardan birkaç kuş geçti.

Yüzümü ona çevirerek, "Buraya neden düştün?" diye, sordum.

"Anlatması biraz güç, utanıyor ve korkuyorum. Yoksa siz gizli.. gizli bir doktor musunuz?"

"Hayır, kendini son derece yavaş yaşlanmaya bırakmış, kendime göre bir şair ve tiyatro yazarıyım."

"Peki ne işiniz var burada..?"

"Benimki uzun hikaye, sonra anlatırım. Belli ki sen de benim gibi deli değilsin... Neden düştün buraya?"

"Acı bir hikaye benimkisi de."

"Anlat, o zaman da dinleyelim."

Önümüzde volta atan iki deli durdu, ardından diğerleri yanıma geldi ve ısrar ettiler: "Anlat da dinleyelim, vakit geçer bari..."

Sarışın Genç yutkundu. Deliler çevresini daha sık sardı.

"Köprüyü bilirsiniz. Hani var ya şu büyük köprü... Uzaktan baktığınızda, sanki bir ayağının dibindeki büyük camiyi, diğer ayağındaki kuleyle birbirine bağlayan menşûr köprü. Hayatımı

kaydıran işte o büyük köprü oldu işte. Hay, ayaklarım kırılırdı da o gün geçmez olsaydım üzerinden..!

“Sıcak bir gündü. Güneş, ekmek dilimine sürülü reçel gibi sırtıma yapışmış, terim onu sulandırmıştı! Asfaltın zifti erimiş, vıcık vıcık sarıyordu ayakkabılarımın tabanlarını. Üzerime konup kalkan birçok sineğimle öylesine eyleşe eyleşe, yürüyordum köprünün üzerinde.”

Anlatmayı kesti. Yutkundu, nemlenen gözlerini elinin tersiyle sildi, burnunu çekerek ciddileşti.

“Hayır, hayır... Hiçbir hikaye böyle başlamaz,” dedi.

Sanki tek başına, öylesine rahattı yalanında... Bir süre düşündü ve hatırlamaya çalışır gibi yaptı. Belki de öylesine bir tavır aldı. Gözlerini tavana dikti. Ardından, “Çocuktum, ufak tefek hastalıklı bir çocuk... Babam öldü, annem, nereden bulduysa buldu, sıtma yemiş bir adamla kaçtı.”

Şoför, hemen sözünü kesti:

“Hep aynı terane, yemezler...”

“Sus da dinleyelim,” dedim.

Sarışın Genç, dudaklarını yaladı, dalgın gözlerle bana baktı. Gülümsedik. Devam etti sözlerine: “Ne diyordum? Ha, anam bir adamla kaçtı diyordum... Ortalıkta öylece dımdızlak kalıverdim. Çalıştım, her işi yaptım. Gaste sattım. Garsonluk yaptım. Tam adam oluyordum ki, kodese girdim, ruhuma bir fatiha okundu.”

“Çarkıma okundu desene şuna!”

“Sus ulan Şoför!”

“Piç Şoför!”

“İblis Şoför!”

“Susun da dinleyelim, hazır dili çözüldü.”

Kör, donuk buzhane kolyosuna dönmüş gözlerini araladı. Gözkapaklarının arasından ince beyaz bir çizgi çıktı ortaya, “Bı-

rakın konuşsun, yumuşar ve kendine gelir,” dedi.

“Bu yaz kodesten yeni çıkmıştım. Öğle vaktiydi. Büyük köp-rünün üzerinde bir kadına rastladım. Baktı baktı, içini çekti, başladı ağlamaya. ‘Beni tanıdın mı?’ dedi, ‘ben senin ananım.’

“Sarıldı, öptü, öptüm. Gözlerinden şıpır şıpır yaşlar akıyor-du. Ben de dayanamadım, birlikte ağlaştık ve yürümeye başla-dık. Kopsaydı bacaklarım da yürümez olsaydım. Muhakkak şey-tandı yürüten beni.”

“Ananı bulmuşsun daha ne istiyorsun Allah’tan?”

Şoför, yüzünü koğuşun serin duvarına dayadı, “Ah, bir za-manlar benim de bir anam vardı,” dedi.

Sarışın Genç, “Olmaz olaydı, bulmaz olaydım anamı. Gör-mez olaydım,” diye hayıflanarak, sözlerine devam etti.

Çevreden, “Allah’tan kork!” nidaları yükseldi.

Sarışın Genç, hem gülüyor hem de ağlıyordu, “O korkmadık-tan sonra, ben niye korkayım Allah’tan.”

Bir süre sessizlik oldu. Hepsinin yüzü delikanlıya dönüktü, göz kırparak, “Niye sustun?” diye sordum.

Sinirli sinirli konuşmasına devam etti:

“Yürüdük, hemen hemen hiç konuşmadan yürüdük. Bir apartınana girip, zemin kata indik. Bağlarını çözerek potinlerimi çıkardı. Günlerdir çıkarmadığım, patlamış yağlı mısır gibi kokan ayaklarımdan iğrenmedi ve parmaklarımı ovuşturarak rahatla-mamı sağladı, soydu ve merasimle önce ayaklarımı sonra tüm bedenimi yıkadı gusül abdest misali ve temiz, mis gibi kokan ütülü havlulara sarıp sarmaladı. Analık muhabbeti işte, siz de anlarsınız, bazı bazı yaşamışsınızdır...”

Kimden çıktığı belli olmayan cılız bir ses, Sarışın Genç’in ne-fes almasını fırsat bilmişçesine, “Bok yaşadık..!” dedi.

Sessizlik oldu.

“Her neyse işte...” diye, sözlerine devam etti.

Sonra, nedense yine gülmeye başladı. Güldü, güldü ve bir pastırma zırhıyla kesilmişçesine şustu. Gözlerinden iki damla yaş süzülürdü. Yutkunarak, “Sarı cilası yer yer dökülmüş Philips marka radyodan çıkan cızırtılı sanat müziği bir yanda, yemek içki bir yanda, çeşit çeşit. Tam bir saltanat. Anam üstüme bir titriyor, bir titriyor ki, sorma gitsin. Mutluydum. Tepeden inme bir talih kuşu konmuştu başıma. O gece rahat uyudum, bir ertesi gece de...”

Kör mırıldandı, “Ana bu, analık bu işte... Helal olsun...”

“Saltanatımın bini bir para olduğu gecelerden birinde erken yattım. Geniş yatakta, hallacın yeni kirmanladığı saten kaplı, nevresimli kalın yorganın altında korkunç bir rüya gördüm ve kan ter içinde, zıplayarak uyandım. Koynuma bir kadın girmişti ve anacığım o kadar benziyordu ki, tıpkısının aynısı..!”

Zenci, “Vay namussuz utanmaz kahpe vay..!” diye haykırdı.

Sarışın Genç, eli alnına dayalı konuşmasını sürdürdü, “İşte o zaman buradan,” dedi, kafasının ortasını parmağıyla gösterdi, “işte tam buradan beynimin içinde bir şey ‘tık’ etti, tormanın kayışı koptu!”

Kalktı ve daha önce ‘cigara içmiyorum’ demesine karşın bir tane yaktı. Dalgın dalgın birkaç adım attı.

Terzi damdan düşer gibi safça sordu: “Tornacı mısın?”

“Zamanında o işe de bulaştım.”

“Anlaşıldı, bir cigara ver öyleyse.”

Delikanlı cebindeki paketten bir cigara çıkartıp verdiğinde, Şoför yüzüzleşti, “Bir tane de bana versene...”

Cigara paketi ortaya çıktı.

“Alın paylaşın da bitsin bari...”

Cigaralar kapışıldı. Koğuşun gölgeli duvarlarına kesif bir du-

man bulutu yayılıp, kayan mutlu gözler bulutlara elbise askıları gibi takıldığında sessizlik ortalığa egemen oldu ve bu sağırılık, ci-garaların izmarite dönüşüp, dudakları yakmasına kadar sürdü.

Deliler, yavaş yavaş köşelerine çekilip dağılırken, 'belki zula-dan bir cigara daha kapabilirim' ümidiyle Şoför yanımızda kaldı ve başını yana eğerek yukarıda kalan kulağına elinin ayasıyla vurmaya başladı. Bu hareketi dört, beş kere tekrar ettikten son-ra bu kez başını ters yöne çevirerek aynı hareketi diğer kulağın-da yineledi.

Yüzüne baktığımı görünce, yaptığını açıklamak zorunda his-settiğinden, Sarışın Gence bakarak, "Biriktirdiğim yalanları ara-da bir böyle boşaltıyorum," dedi.

Sarışın genç, Şoför'ü duymazdan geldi, kulağıma eğilerek, "Peki Şair abi, sen neden düştün bu meymenetsiz yere?" dedi.

Yüzüne safça, uzun uzun baktım. Belki utancındandır bilin-mez, başını öne eğdi. İki gözünün burnuna bakan köşelerinde iki katre gözyaşı akmak için birilerinden, bir şeylerden medet umuyordu. Konuşmadan koğuşun içine süzülüverdim. Karınca-lanan ayaklarımı taban taşlarında teperek, silkeledim. Bir süre bekledim. Birkaç volta attıktan sonra tüneme yerime geri dön-düm. Bu kez Sarışın Genç'in gözlerinde birikmiş gözyaşı yoktu. Payıma düşen cigaramı aldım, yakıp, derin derin içime çektim. Üfürdüğüm duman heba olmasın diye, bir kısmını havada ağ-zımla yakalarken, bir yerlere gittim.

Ölmemi dört gözle bekliyorlar... Onlar mezarcıböcekleri... Öleceğim ki, toprağın altındaki mezarlarına götürecekler... Lar-valarını bırakacaklar içime... Yavruları içimde büyüyecek... Onlardan çekiniyorum ama korkmuyorum... Sürekli takipteler... Bir ordunun elamanları onlar, önce düşlerimi kıracaklar, ar-

dından avlayacaklar... Düşkırıcı Misyonerler Ordusu'nun elemanları mezarcıböcekleri olağanüstü yetenekli... Çünkü onlar, dört bin yıl önce Eski Mısır'da yaşayan ve insanları öldükten sonra tekrar yaşama döndüren sihirbaz bir hekim gibi... Kaşları gür ve dik kıllı, gözleri birbirlerine çok yakın, uzun tırnaklı yamuk yumuk kıllı elleri var. Yapacakları mumyanın bir yerinden açacakları kara delikten kurtçuklarını bedenimin her yerine salacaklar... Kurtçuklar, kemirerek istila edecek beni... Her kurtçuk birey yiyerek gelişip, içiboş bedenimden semiz olarak ayrılacak... Her yerdeler ve beni takip ediyorlar... Bir an geliyor ensemdede bir nefes duyar gibi oluyorum, bir an geliyor, kokularını alıyorum... Bir vitrine bakıyorum, camın silüetinde beliriyorlar... Geldiler... Duvarların arkasındalar, dolanıyorlar çevremde... İçeri girmek için fırsat kolluyorlar... Onları içeri almazlar ki... Almazlar değil mi arkadaşlar..? Biz deliyiz, onlar akıllı...

Konuşurken kurmayı zor becerdiğim bilincimden akan bu cümleler, kesik kesik ağızımdan çıkmıştı...

"Yahu Şair," dedi Şoför, "sen bizden de kaçıksın. Hay Allah iyiliğini versin emi... Sen hangi ordudan bahsediyorsun? Ben bir tek ordu tanırım, o da bizim Kore galibi şanlı ordu!"

"Siz öyle sanın, gelecekler," dedim, midem bulanarak.

Sustum. Buradan, tıklı kaldığım bu dayanılmaz yerden bir an önce hiç zaman kaybetmeden kaçmalıyım. Önce kalın duvarlardan, ardından çevremi saran Misyonerler'den, Sempozyumumu hayata geçirmek için kurtulmalıyım. Yeni bir hayat, başka bir dünya mümkün benim için, bunu çok iyi biliyorum.

Delilerden birkaçı bana bakarken, diğerleri kendi hallerindeydi. Yine kendime, içimi dinlemeye döndüm.

5

Ani ve sert bir hareketle koğuşun kapısı açıldı. Onbaşı kapının eşiğinde kaldı, hemşire yanıma geldi. Mavi gözlerini gözlerime dikerek, damdan düşer gibi, ileride yapacaklarımı ve kaderimi sordu.

Uzun uzadıya anlattım.

Yüzüme ciddi ciddi bakarken, gülmeye başladı. Güldü, güldü, o kadar çok güldü ki, gözlerinden akan yaşları zaptedemedi. Onu ciddiye almakla hata yaptığımı anladım. İçimden önce kendime sonra ona küfrettim. Diğer delilerle de dalgasını geçiyordu, bunu bildiğim halde, yine de ona inanmıştım.

Biz deliyiz onlara göre ama onlar da tutarsız, uçarı ve yanardönerli çarkıfelek gibi değişken. Bir gün bir deliyi karşlarına alıp acımasızca alay edip eğlenir, başka bir gün, deliler gibi hüznü konuşurlar.

Hemşire, şimdiki oyununda ikinci rolü oynuyordu. O; şefkati, hüznü, sevgiyi, neredeyse aşkı oynayacaktı... Gülmeye nasıl ani başladıysa, aynı birdenbirelikle sustu ve gözleri buğulandı. Onu ilk kez gören bir deli, tereddütsüz şöyle der, "Allah Allah... İşte gerçek bir hemşire. Sanki insan değil bir iyilik meleği. Pelelinini uçlarından tutup, havalanarak gökyüzüne, yıldızlara gidecek ve oradan getirdiği kucak dolusu iyilik ve şefkat tozlarını

üzerime serpiştirecek.”

O ve onun gibi Düşkırııcılar'ın, güzel yüz maskeleri ardına sakladıkları ikiyüzlü, sinsî, gerçeklerden bihaber aptal zekalar kahrolsun..!

Onu gördüğüm zamanlarda, konuşmasa da içinden, takılmış bir gramofon plağı gibi durmadan şu cümleyi tekrar ettiğini adım gibi biliyorum: “Başka türlü düşünmeyi öğren... Başka türlü düşünmeyi öğren...”

Ben de aynı tutarlılıkla başımı öne, arkaya sallayarak, olur işareti yapıyorum. Başka türlü, neyi nasıl düşünebilirim?

Bir ara, buraya getirildiğim ilk gün, odasında nasihatlarını dinlediğim doktorun önerisini denemeye çalıştım ama başaramadım. Çabam boşa gitti. Bana söyledikleri midemi bulandıracak derecede tiksindiriciydi. Beynimin içinde dolaşan bu sözlerden nasıl kurtulabilirim?

Sözlerin boynuna bir teke çanı taksam nasıl olur!? Sözler, beynimin kıvrımlarında, yankılarının diplerinde dolaşmaya başladığında metalik bir ses çıkarır ve onları korkutup kaçırabilirim.

Düşkırııcılar, korkularımı avlamaya çalışıyor.

Avlayamayacaklar, çünkü, onlardan korkmuyorum. Korku ve kuşkuhanımın içinde çok özel bir şey bulduklarında, heyecanlanacakları her hallerinden belli, çünkü, hemşire ve doktor bir avcının tüm özelliklerini taşıyor.

Geldikleri gibi koğuştan çıkarak gittiler ve kapı aynı sertlikte kapandı...

Kararan havada yağmur kokusu var. Yine koğuş penceresinin içine tünedim. Demir parmaklıkları sıkı sıkıya tutuyorum, kirden kararmış bir bez parçasıyla terli yüzünü silen Evhamlı yanı-

ma geldi. Nihayet ahmak ıslatan yağmur hin hin yağmaya başladı, az sonra kesti, hava aydınlandı.

Ağızından istemsiz, "Benim gibi yakışıklı bir şair bu demir parmaklıkların arkasında nasıl dans edebilir ki? Çıkacağım buradan, çıkacağım, muhakkak çıkmam gerekiyor," kelimeleri dö-küldü.

Evhamlı güldü.

"Nereye?" dedi, "ben yerimden memnunum. Zaten gidecek yerim de yok ki."

Ardından başını öne eğerek, "Çok şükür devlete, Allah zeval vermesin. Ne açız, ne de açık. Burada ne polis korkusu var, ne de yiyecek kaygusu. Ne toslamak arabalara, ne kediyi, köpeği çiğnemek... Üstelik ağızma geleni söylüyorum. Karışanım, görüşenim de yok!" diyerek bitirdi konuşmasını.

"Akacak kan damarda durmaz Evhamlı!" dedim. Ardından, yeniden doğan güneşten gözlerimi ayırmadan bağırdım: "Allah, manda gücü ve kuvveti versin top çeken bütün beygirlere!"

Hela kapısında kuyruk olmuş bekleyen, dolaşıp volta atan ve sus pus oturanlar irkilip birbirlerine baktı ve bir süre sessizlik-ten sonra hep bir ağızdan, "Allah kuvvet versin!" dediler.

Karmakarışık bir koroydu bu.

İçlerinden biri, "Bu ne ağır bir yük be kardeşim?" diye hay-kırdı.

Aktör, "Bu ne ağır bir yük mü, dediniz?"

"Evet babalık, 'bu ne ağır yük' dedik."

Aktör çömeldiği yerden doğruldu. Sahnede yürür gibi koğu-şun ortasına kadar geldi. Eli çenesinde uzun uzun düşündü ve oynamaya başladı: "Ayak seslerini duyuyorum, biz çekilelim. Var olmak ya da yok olmak... İşte bütün mesele burada. Acaba zalim feleğin okuna, taşına göğüs germek mi, yoksa bu sıkıntı

denizine karşı koyarak hepsine son vermek mi daha asil bir hareket olur..?”

Zenci, “Ölmek..! Ölmek..!” diyerek kükredi ve diğerlerinin arasından fırlayarak helaya doğru kaçtı.

Aktör kendi dünyasındaydı ve onu bu rüyadan kimse gerçeğe döndüremezdi, “Ölmek, uyumak hepsi bu kadar ve bir uykuyla bütün kırk kalp ağrılarını...” derken, Şoför’ün sert sesi konuşmasını böldü: “Uyku ilacı... Uyku ilacı...”

Aktör oralı olmadı. Konuşup duruyordu: “Ölmek, uyumak, uyumak. Belki de... Belki de...”

Unuttu söyleyeceklerini, kelimeleri aradı, bulamadı. Dudakları titredi.

Önce derin bir “Oh,” çekti, ardından “nasıldı arkası?” diye çevresindekilere sordu.

Deliler dudak büktü. Bir yanıt alamayan Aktör, tekrar düşünüp araştırıyormuş gibi yaptı, gözlerini boşluğa dikti ama yine bulamadı. Deli dostlarına bir kez daha bakıp, onlardan son bir medet umarak, “Namuslu müsunuz?” diye sordu.

“Tabii ki namusluyuz moruk! Ağzını topla, sen de namuslusun. Öyle olmasaydı, kim alırdı seni aramıza? Burada yalnız ve dost insanlar yaşıyor, birbirini dışarıda arayıp da bulamayan bizler burada buluştuk,” dedi, içlerinden biri.

Aktör delercesine bakıyordu, “Düşmanlar nerede?”

“Duvarların dışında...”

“Ya, biz?”

“Duvarların içinde, tımarhanede...”

Aktör’ün krizi gittikçe arttı. Sara nöbetine dönüşecek, öncelikli bir sanat nöbeti içinde kıvranıyordu. Dudaklarını büzdü, “Sağım, solum, her yanımda ölümlerle dolu. Ne laf etmesini bilirler, ne de şarkı söylemesini,” diye söylendikten sonra, geldi ve sağ

elinin baş parmağını başıma dayayıp, "Bu kurukafanın da zamanında bir dili vardı ve belki şarkı bile söylerdi," dedi. Sonra Doktor'a dönüp, olanca sesiyle haykırdı: "Al işte bir tane mal daha..!"

Ardından katıla katıla güldü. Birden kesti. Ağlamaya başladı, sustu, tekrar güldü. Gözyaşlarını yalıya yalıya gülüyordu.

"Yalan söylüyorsunuz. Burası yaşayanlar için değil, ölüler içindir, yalan söylüyorsunuz..."

Zenci, elinde iki dilim ekmekle, hışımla içeri daldı. Ağzı doluydu. Tokları bile acındıracak bir iştahla çiğnedi ağzındakileri ve yuttu. Sessizlik oldu, ardından Şoför, "Oo... Kömür güzeli ekmek yiyor. Nereden arakladın marsık?" diye yaveleşti.

Onun bu şekilde konuşmasına sinirlenerek, "Birbirinizle dalga geçmeyi bırakın," dedim.

Şoför ısrarlıydı.

"Kulun kölen olayım, şu dilimin yansıını bana ver," diye, Zenci'ye tekrar yaveleşti.

Zenci, bir Şoför'e bir de elindeki ekmek dilimine baktı. Tükürür gibi, "Köpek... Sen bir köpeksin," dedi ve ekmeği önüne doğru fırlattı. Bu hareket, Şoför'ün haysiyetine dokunmuş olacak ki, zimba gibi delici gözleriyle Zenci'nin gözbebeklerinin tam ortasına baktı.

"Ulan it..! Ulan baca kurumu..! Ulan rengi bozuk..! Ulan karkarca deli..!"

Şoför, bu yalanıp yutulmaz küfür kafirleri peş peşe sıralarken, bir yandan da önüne atılan ekmek dilimini başkaları aparmadan alelacele çoktan yutmuştu.

Zenci, hırsından kudurmamak için elinden geleni yapıyordu.

"Senin yaptığını dışarıda bile yapmazlar," demekle yetindi.

"Yaparlar, yaparlar. Hem de öyle kötüsünü yaparlar ki, anlamazsın bile..!"

Zenci sustu ve yutkundu. Ağlamak üzereydi ama, kendini zorlukla tuttu. Gene de elmacık kemikleri çıkık, mürdüm eriği gibi parlak, mor yanaklarından iki damla gözyaşı yuvarlandı.

“Her yerde bu, her yerde bu, her yerde düzen bozuk. Ya bir dilim ekmek için, ya bir kadın için ya da çocukça şeyler için. Yazık, düzen bozuk...” dedi ve gözyaşlarını, güvelerin yer yer yediği kazağının koluyla sildi.

Kör deli, görmeyen donuk gözlerini tavandan hiç ayırmamıştı. Fısıldadı: “Saat kaç?”

İçlerinden biri, “Senin saatle ne işin var?”

Kör, istifini bozmadan, “Gözleriniz kör olsun inşallah, kararlara bürünesiniz...” dedi.

Körün bu sözleri bazı delilere dokundu, suskun dağıldılar.

Pencerenin içinden inerek, Zenci'nin yanına gittim. Elimi omuzuna koyarak onu teselli etmeye çalıştım. Kara kuru, ince parmaklarını dişlerinin arasına almış, “Rengi bozuk ha, baca kuru ha... Bütün günahımız rengimizde mi? Bizi de Allah yaratmış be... Rengim çamur gibi diye, her yere fırlatıp duruyorlar beni. Şarkı söyletirlerken iyiydi değil mi? Sonra kokar deli ha..! Bir kızı seversin, hakarete uğrarsın. Günah mı sevmek?”

“Yeter!” diye bağırdı Aktör ve koğuşun ortasına kadar koşar adımlarla geldi. Bir bacağı önde, kollarını iki yana açarak, “İnsanlar, birbirlerinden neden bu kadar nefret eder?” dedi, bedensel dili ağır basarak...

Hepimiz gözlerimizi Aktör'e dikmiştik. Bakışlardaki ilgi ona eski günlerini hatırlatmış olacak ki, oynamaya çalıştı. Yüzünde tatlı bir gülümseme belirdi ve yine Shakespeare'den okumaya başladı:

“Onun karnı da aynı yemekle doymuyor mu? Aynı silahlardan o da acı duymuyor mu? Aynı hastalıklara o da tutulmuyor

mu? Aynı ilaçlardan o da şifa bulmuyor mu? Aynı kışın ayazı, aynı yazın sıcaklığı ona da dokunmuyor mu? Bizi yaralasanız akıyor mu kanınız? Bizi zehirleseniz çıkmıyor mu canınız?”

Repliğini attı, sustu. Tatsız bir kahkaha savurdu ardından ve bana sokularak: “Şairsin, gençsin, ümitlisin. Burada neden çürüyorsun?” dedi.

Repliğiyle ilgisizdi sorusu ama cevap vermek zorundaydım. Ruhum daralmıştı. Kelimeler ağızımdan zor çıktı.

“Ya sen?” sorusuna soruyla cevap verdim.

“Ben, ihtiyarım ve çöktüm artık,” diye, gevelemek zorunda kaldı.

Derinden gelen bir sesle konuşmasına devam etti: “Neden buradayım? Yol mu kesmişim, yoksa bir insan mı? Devamlı arkamda bir çift gözle izlendim. Kaç adım attığımı hesaplandı. Bir gölge düşerdi peşim sıra, sokağa her çıkışımda...”

“Evham,” dedi, birisi.

“Kuruntu,” dedi, diğeri.

Daha başka şeyler de söylendi, duymadım onları.

Yanımdakilere duyurabileceğim bir sesle, “Evime giriyorum, kapımda. Sokağa çıkıyorum, ardımda,” dediğimde, Şoför, elini ağzına borozan yaparak, her zamanki gibi klaksona benzer bir ses çıkarttı, “Hırsız, polis oyunu!” diye, bağırdı.

Bir diğeri, “Fasa fiso!” dedi.

Çoktandır konuşmalara uzak kalan Kaptan:

“Bizim için bu deniz. Bu vapur bizim için. Bu balıklar bizim için. Çarkçısı bizden, tayfası bizden, bir biz varız bu geminin içinde bizden gayri. Haydi arkadaşlar vutt...” diye, bağırdı.

Terzi çoştı: “Yaşa Kaptan..!”

Zenci yeniden ağlamaya başladı, “Hepimizin, hepimizde ter muhabbeti, ölüm hakkı, ömür hakkı, dostluk canı var. Bir tek

sende yok Şair.. sen bizden değilsin.. çık dışarı..!”

Koşuş tam azıtmaya başlamıştı ki, kapı metalik gıcırtilar çıkarak açıldı. Hemşire, yanındaki hademeyle içeri girdi.

Rus ikonalarındaki azizelerin saflığıyla, parlak çerçeveli gözüklerinin ardından maviş gözleriyle koşuşu süzdü. Elindeki kağıtları karıştırarak seslendi:

“16 numara nerede?”

Deliler birbirlerine bakındı, fısıldaşmalar oldu.

“Yatağında,” dedi, içimizden biri.

“Çağırın!”

İçimden, ‘Herhalde canı onu didiklemek istiyor’ dedim. İstemsiz gülmeme karşı koyamadım. Hemşire gözlerini bana dikti.

Yatakhane kapısında sakın ve cılız 16 ranza numaralı, ince, süzgün sarı yüzlü Canlı Cenaze görüldü.

Paramparça olmuş ceketinin yaka ve göğsüne konserve kutu kapakları, çay kaşıkları, renk renk düğmeler ve çaput parçaları dikmişti, bu haliyle Anadolu’nun ırak bir köşesindeki dilek ağaçlarından biri gibi duruyordu.

Diğerleri arada bir ona, “Vay, Mareşal Fevzi Çakmak, nasılsın?” diye takıldıklarında, hazırolda selamını hızlı bir şekilde çakarak veriyordu.

Hemşire, beni bir kez daha tepeden tırnağa süzdükten sonra, gözlerini Canlı Cenaze’ye çevirdi, “Gözün aydın! Bu gece yarısı çıkıyorsun, taburcusun. İnşallah bir daha buralara düşmezsin...”

Canlı Cenaze, çevresine toplananlara sallapati bir endişe, korku dolu bir ifadeyle sordu: “Beni çıkarıyorlar mı?”

Terzi haykırdı: “Taburcusun, taburcu!”

Hemşire, “Artık iyileştin!” dedi.

Taburcu titreyerek konuşmaya başladı, “Evet iyileştim, ama dışarı çıkamam. Ne işim var dışarıda? Ne işim, gücüm ne de pa-

ram var. Ne yer ne içerim dışarıda? Korkuyorum. Ne olur yalvarırım dışarıya çıkartmayın beni... Allahım, boğulmak üzereyim kurtar beni..."

Üzerindeki güve yeniğiyle dolu yırtık çeketini sıyrarak attığında, tam kalbinin üzerine taktığı, nereden bulduğunu belki kendinin de hatırlamadığı kırmızı kurdeleli, haç şeklinde, bakır bir nazi madalyası ortaya çıktı. Onunla gurur duyduğu, kirli atletinin üzerine bir tek onu takışından belliydi. Bir süre durdu, uzun tırnaklarıyla kolunun kemiklerini örten gevşek derisini tırmalamaya başladı. Yine durdu, koğuşun içinde bir aşağı bir yukarı cılız adımlarla dolaşmaya başladı. Pencerelerin önünden geçerken, güneşin dışarıdan vuran parmaklıklı gölge aydınlığında, kafesinde turlayan besisiz vahşi bir hayvanı andırıyordu.

Gobi çölünde ölmüş bir deve leşine benzeyen iskelet Canlı Cenaze, taburcu olmamak için işte böylesine koğuşun içinde dolaşıp durdu. Sonra, parmaklarının ucunda yükseldi. Vücudunu yay gibi gererek kasıldığında çılgılığı neredeyse tavanı delecek tizlikte çıktı. Ağlıyor muydu? Yoksa yumurtasını yeni kırmış bir kuş yavrusunun, anasından bir medet ummasını mı oynuyordu?

Canlı Cenaze, yeni hayatına 'merhaba' demek istemiyordu.

Yüzüne baktım. O an, yeryüzünün en zayıf, en hisli yaratığıydı...!

"Çık, kurtulmaya çalış. Kurtulur, herkes gibi yaşarsın," dedim.

Hemşire yüzünü bana çevirdi. Bir şeyler söyleyecekti, vazgeçti. Teninde, yeryüzünde yaşayan insanlar kadar bakteri taşıyan Canlı Cenaze'nin dudakları titredi, ardından gözleri doldu ve yaşlar boşandı gözpınarlarından. Hüngür hüngür ağlıyordu.

Güçlkle, "Ayaklarımı yıkayıp, üstümü başımı toplamama müsaade edin bari," dedi.

Gözlerini bana çevirerek muhabbetle baktı. Ağlamayı kesmişti.

“Şair abi,” dedi, “belki bir daha görüşemeyiz.”

Diğer delilere de aynı cümleyi tekrar etti: “Belki bir daha hiç görüşemeyiz arkadaşlar...”

Sonra yine bana dönerek, “İnanır mısın Şair abi.. tuhaf bir yaratık insanoglu... Buraya getirilmeden önce tıklandığım Toptaşı Akıl Hastanesi’nin koğuş penceresi karşısında bir mahalle kahvesi vardı. İç her zaman karanlık ve kasvetliydi benim gibi. Gece olup da, karanlık bastığında sokağı, kahveyi, kahveye girip çıkanları saatlece imrene imrene seyreder, kıskanırdım. Kıskanırdım özgürlüklerini, sersizliklerini. Kıskanırdım o kahveye girip çıkan ve o kahvenin bana benzeyen kuru tahta iskemlelerinde lokumuna zar atan gölgelerini... Bütün bunlar sittin sene gözlerimin önünden nasıl gitmediyse, şimdi de o kahve gibi, bu hamamböceği koğuşunu da dört gözle arayacağım.

“Tuhaf bir yaratıktır insanoglu...” diye, sözünü birkaç kere tekrarladığında sam yeli yemiş Mayıs ayı çirozu gibi kuru kafasını, tahta kutu muhafazalı bir duvar saati rakkası gibi iki tarafa sallayıp, durdu.

Öksürdü boğula boğula ve malta taşına okkalı bir balgam atıp, ayaklarını sürüyerek helaya doğru gitti, kapıda kayboldu. Yürümüyor, adeta bir kızak gibi kayıyordu kar üzerinde.

Kaptan’ın dışında kimse konuşmadı ardından.

Diz çöken Kaptan’ın, başı önüne düşmüş, yaradana yalvarıncasına kollarını yukarı kaldırmıştı.

Önce rüzgarın sesini taklit etti, “Dinleyin, dinleyin! İşitiriyor musunuz? Deniz uluyor, hayır ulumuyor ağlıyor!”

Koğuşun ana kapısı yumruklandı, açıldı, başka bir hademe nefes nefese koşarak geldi, hemşirenin yanında durdu.

“24’ten biri kaçmış!”

“Kaçmış mı?”

“Evet!”

Delilerden biri, “Kaçan kurtuluyor..!” diye, bağırdı.

Hemşire önde, hademe arkada çıktılar, deliler birbirine baktı. Zenci, bana doğru yaklaştı, pencerenin içini işaret etti. Çömeldik ve bir süre konuşmadan uzaklara daldık.

“Bir cigaran var mı?” diye sordu.

Kendime de bir tane yaktım. Bakıştık.

“Bu gece,” dedim, “bana yardım edeceksin, mutfak bacasından kaçacağım, artık buraya dayanamıyorum. Gerçekten tırlatacağım...”

“Yakalarlar,” dedi.

“Zor yakalarlar, kafama koydum bir kere. İnsan bir kere kafasına kaçmayı koysun, muhakkak kaçır ve buna kimse engel olamaz.”

“Bu gece mi?” diye, tekrar sordu Zenci.

“Evet, herkes uykusunda mışıl mışılken!”

Delilerden biri, “Taburcu Canlı Cenaze yüzükoyun yatıyor..!” diye, bağırdı.

Zenci, hışımla yanımdan doğruldu, koşarak delilerin arasına karıştı. Koğuşun bütün delileri hela kapısına doğru yürüdü. Zenci geri döndü. Yanıma geldiğinde marsık yüzü bostan patlıcanı gibi şişip, daha da morarmıştı!

“Bayılmış mı?” diye sordum.

“Ölmüş kendini intihar etmiş!”

“Böyle intihar olmaz, kendi kendine cavlağı çekmiştir...”

Delilerden biri, “Allah kulu olan neferi sayıyla vermemiş; anadan doğmak ölmek içindir!” dedi.

Dudaklarımı ısırp, gırtlığımı ve göğsümü yeni yaktığım ci-

gara dumanıyla tıka basa doldurdum. Hırsıla, "Sersem, salak, saloz adam..." deyip, helaya doğru yürüdüm.

Sefaletin diz boyu olduğu bu yerde, onu, yerde cansız gördüğümde içimden nedense acımak gelmedi. Tiksindim. Yüzü, daha da küçülmüş geldi bana. İlk kez yıkanan Nazilli Basması gibi çekmişti sanki! Normal bir insanın avuç içi kadar bir yüzdü bu, vücuduysa, rüzgarı kuvvetli bir havada uçabilecek kadar hafif ve tek çizgili pijama gibiydi!

Sürekli çöplüğün başında, karıştırırken görürdüm onu.

Aşırı müslüman bir adamdı! Namazını pislik içinde, çöp kokan giysileriyle bile kaçırmazdı.

"Burası cennet, cennet. Bir de Toptaşı'nı görseniz! Güya buraya sürgüne geldim. Burası cennet kardeşim, cennet!" diyerek, şans eseri bulduğu artıkları kirli ve çok kötü kokan elini açarak gösterir, bir diş attıktan sonra, karşısına kim gelirse gelsin uzatarak ikramda bulunurdu.

Onu, çöp arabasıyla götürecekler. Çünkü, burada kimsesizleri çöp arabasıyla mezara götürdüklerini duymuştum. Garipler mezarlığına götürecekler onu...

Bu sofı adam yıkanmadan gömüleceğini bilse ne yapardı acaba?!

Baş ve orta parmağımın tırnakları arasına sıkıştırdığım küllenmiş gotiği maltataşına fırlattım. Bir deli kapmaya çalıştı, eli yandı. Yanan sobanın üzerinden yiyecek bir şeyi çalmaya kalkan bir kedi gibi zıplayarak, elini apış arasına sokup bir köşeye kaçtı.

Birkaç delinin gözü de keyifle tüten sigara izmaritine çevrildi. Biri kapmak için hamle yaptığında yanındaki ayağına kadar gelen bu fırsatı kaçırmadı, hemen bir çelme taktı, koğuş bir anda birbirine girdi. Deliler, helada yüzü koyun yatan mevtayı unutmuş, beyaz giysiler içinde Afrika'dan yeni getirilmiş bir kö-

le zenci çocuğu gibi yarı sönük hain gotik için sille tokat didişmeye başlamışlardı.

Onlardan değilim... Ben deli değilim... Ben, deliliğin kıyısında, yalıyarlarda dolaşıyorum...

Yağmur yağmış mıydı, bilmiyorum ama bir şeyler hareketlenmiş ve çok çabuk durulmuştu.

Bu gece kuş kafesten kaçacak...

6

Akşam oldu. Bir yalnızlık çöktü koğuşa. Cıva parçacıkları gibi yağların dolandığı suyun içine doğranmış ekmekleri kaşıkladıktan sonra, Zenci'yle delilerden birini yanıma almış, mutfakta harıl harıl bulaşık yıkıyorduk.

Ortalıktan el ayak çekilmişti. Koridorlarda hastabakıcı, nöbetçi doktor ve onbaşı hademe, gecenin Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun nöbetçileri, yüzlerindeki melun ciddiyetle dolaşıyordu. Gözlerim sürekli bulaşıkhanenin geniş ve tuğla örülü bacasındaydı.

Bacadan dama tırmanıp, oradan dışbahçe duvarına çıkarak caddeye sıralanmış yaşlı kestane ağaçlarından birinin kalın dalına atlamayı düşünüyordum. Sonra ver elini sokaklar, caddeler ve özgürlük...

Başımıza aniden dikilen bulaşikhane nöbetçisi, "Bitmedi mi bulaşık dalgası hâlâ," diye, bağırdı.

"Bitti bitiyor, sen rahatına bak, huzurun bol olsun," dedim.

Bu sözleri sarfederken Zenci'yle göz göze geldik. Kaş-göz hareketi yaparak, "Haydi, sen git yat," dedim.

Yanındakini işaret ederek, "Onu da götür, kalan şu üç lenge-ri de yıkar gelirim, sonra koğuştaki birer sigara tütürürüz," diye ekledim.

Gece bekçisi, Zenci ve diğer deli, bulaşıkhaneden çıktıklarında, temizlenmemiş lengerleri olduğu yerde bırakıp, bulaşık ellerimi kirli duvara sürterek silmeye çalıştım. Çevremi kolaçanla, karanlık avluya doğru sırtımı duvara vererek, seğırttim.

Büyü(k) Ev'in yorgun morgu, bulaşıkhanenin az ilerisindeki kapının açıldığı merdivenlerin sonundaki bodrum kattaydı. Loş ve kusmuk kokan koridor, buhar kaçıran kalın boruların öttüğü Şirketi Hayriye'ye ait Gülcemal Vapuru'nun makine dairesi gibi garip sesler çıkarıyordu. Açık kapıdan içeri girerek merdivenleri indim.

Morga daldım. Alacakaranlıktı içerisi ve sessiz... Musalla taşı benzeri yan yana dizili bir sıra mermer masa öylesine sus-pus duruyordu. İki, üç ve dördüncünün müşterisi vardı. Ölüler, gül-kurusu ezgili sade bezlerle örtülüydü. Dördüncü bez yarım kabarıktı. İçimden, 'Canlı Cenaze' diye geçirdim. Beklemedeki ölülerin sahipleri alınacak, sahipsizler çöp arabasıyla garipler mezarlığına...

Birinci boş mermer masaya uzandım, soğuktu. Kalktım, arkadaki tahta küçük masanın üzerinde katlanmış yedek bezlerden bir tane aldım. Masaya uzanarak örtüyü üzerime çektim. Altından başımı çıkardım, sağıma soluma baktım. Ölülerin varlığı içimi titretti.

Yaşamıyorum. Ne nefes alabiliyor, yiyebiliyor, içebiliyor ne de uyuyabiliyorum. Bu tür davranışlarım normal ve başka türlü davranmam olanaksız çünkü, içimde başka bir yaşam yok akla yakın bir tek istek var içimde onu da gerçekleştirebilmek amacı yok ki gelen peri ne yapsın o istediğimi sorsa da ölüm desem inanmazdı belki de gerçeğin karanlık olduğunu bildiğim için hayatın benim için anlamı olmadığındandır yaşama attığım her

adımın uçuruma beni biraz daha yaklaştırdığını bildiğim içindir ki üç kefenin altındaki hafriyatı görüyorum ve onlarla birlikte olmak istiyorum sırrı dökülüp sır olmuş aynanın rengi belirsiz karanlık arka yüzü ayın karanlık yüzüne eşdeğer ölümü gördüğüm gibi, durmanın olanaksızlığını bildiğim gibi gözlerimi kapatıyorum, yumuyorum büzülmüş bedenim gibi halsiz beni bekleyen acıları, içimin ölmesini görmemek için yapıyorum bunu mutlu bir adam olarak yaşayamıyacağımı karşı konulmaz gücün beni mezara bir mıknaatıs gibi çekmesinden biliyorum.

Benim mıknaatıs kutbum ne ola ki?..

Karşık düşünceler, aklımı kurcalayan cümleler beynimi kemirmeye başladığında, 'Kaçayım mı buradan, yoksa kaçmayayım mı? Haydi bakalım? Kaçtım diyelim, dışarıdakiler beni nasıl karşılarlar. Ablama giderim. Bakalım ablam ve eniştem beni kabul eder mi? Ben bir deliyim, ya beni ele verirse..! Vız gelir. Ben deli miyim bakalım..?' diye konuştum içimden.

Canlı Cenaze'nin ölmeden önceki durumuna düşmüştüm. Bu ana kadar kaçıp kurtulma konusunda kararlı olan ben, şimdi nedense şaşkın bir ikircimlik içersindeydim

Yanımdaki musallada yatan ölü fısıldar gibi konuştu:

"Sus ve sadece dinle," dedi, "ötemde yatan bir kadındır. Yıllardır âşık olduğum ve uğruna hayatımı feda ettiğim, Yeşilçam filmlerindeki aşkın tapınılacak harika kadınının düşkün son hali. Bir kere sevişemedik. Yoksuldu ve sefalet içinde öldü. Şimdi artık o benim. Onu doya doya seveceğim bu gece. Aman kimseye söyleme ne olur..! Ne olur anla beni..."

İrkildim. Ciddi bir ses tonuyla, "Ben de ölüyüm, Nasıl söyleyim?" dedim.

Gölmek için kendimi zor tutuyordum. Örtünün altından sıy-

rıldım ve yanımda yatan telmaşa ölüye, "Allahaismarladık arkadaş, beni sorarlarsa sakın görmemiş ol," dedim.

"Sen de beni görmemiş ol... Yıllardır bu kadına âşıktım, ne olur şimdi bir gecelik benim olsun..?"

Ceset, morga en son giren ziyaretçiye tüm sırlarını söylememiş...

Morgun kapısından içeriye son bir kez baktığımda Asaf'ı gördüm, oradaydı. Yorgundu ve duvarın dibine çömelmiş, hüzünlü, çevresi morarmış haleli derin gözleriyle mahzun, melül ve meysus bakıyordu.

Biliyorum... Evet biliyorum, içimdeki karmaşık şamatadan kurtulup, Sütlüce'deki mezarlığındaki kendi kadar küçük gemisine dönmek istiyor.

Her şey, bir zaman gelir sona erer...

Hoşcakal Asaf... Sen gerçekten büyük bir şair ve sanrısın. Sen de benim gibi anlaşılamayan bir şairsin. Seni yanımda götüremediğim için çok özür dilerim ama yol çok uzun ve bu yolda yalnız duraksız gitmeliyim, kusura bakma ne olur..! Seni kaybetmek istemiyorum, büyük düşlerden ikimize yetecek kadar yok dışarıda. Ne olur öyle melül melül bakma bana... Tekrar hoşçakal... Ve uzun yıllar rahatsız edilmeden, huzur ve sükunet içinde uyu...

Om mani padme hum, Asaf..!

Morga neden gitmiştim, ne işim vardı orada? Belki, Asaf çağırmişti beni.

Tam merdivenlerden çıkacaktım ki, yukarıdan gelen ayak seslerini duydum. İki dolabın derin karanlığı arasına sindim. Sayım saati geçmişti, tırım tırım arandığımı çok iyi biliyordum.

İki adam içeri girdi. Biri, "Çabuk olmamız gerekiyor, neredeyse kokacak," dedi.

Benim için gelmediklerini anladım.

Kapıda üçüncü bir adam daha belirdi.

"Araba hazır Ağam. Benim için beş dakikalık iş. Attık mı çukura iş tamam! En çok yarın saat sonra yine buradayım..."

En son konuşanı tanıdım. Arada bir pencereden gördüğüm, avluya girip çıkan kapalı atlı arabanın sürücüsüydü. İki katlı arabanın sandukayı andıran kapalı kasasının simsiyah rengi kirli yüzüne vurmuştu. Düşkırıncılar'ın ayak işlerini gören bir köpekti o..!

Saklandığım yerde nefes almadan hareketsiz kalakalmıştım.

Ağa, cigara paketini çıkararak ikramda bulundu, "Tüttürmez misiniz?"

Diğerlerinin içinden geçen 'Ölümlere saygısızlık olup olmayacağı' sorusunu sezmişçesine, "Onlara dokunmaz, yakın hele birer tane..." dedi.

Birer tane yakıp, musallada yatanlara doğru dumanını savurdular. Ağa, göz kırparak, ikinci musallada az önce konuştuğum ölünün yanına gelip, "Kalk ulan hergele! Yeter bu kadar hayvan herif..!" diye, bağırdı.

Musalladaki örtünün altından, "Ağam, ne olursun, Ayağının altını öpeyim. Onu bir kere bile sevedim. Ne olur bir beş dakika bana müsaade et, o kadar para verdim, ne olur!" diye, inledi.

"Hasiktir lan, biz gelene kadar yapsaydın yapacağını. Hem artık onu yeniden buzhaneye koymamız gerekiyor, bugünlük yeter. Yarın, parayı bastırır yine gelirsin."

"Ağam ne olur!"

Ağa, sert bir hareketle konuşan ölünün üzerindeki örtüyü kaldırdı ve kolundan tutup, musalladan savurdu.

Konuşan ölü deli, yarınki istihkakını kaybetmemek için,

morgun kapısından öyle bir çıktı ki, beni ihbar edecek diye, korkum da onunla birlikte sırta kadem bastı!

Ağa, kimi çürük kimi altın kaplama dişlerini göstererek pis pis sırtırken, “Ölüyü örte korla, götünden dürtte korla...” dedi.

Diğerleri de kirli, yer yer dökük dişlerini göstere göstere güldü.

Sürücü, “Amma da kaçtı ölü sevicisi köpekoğlu köpek! Yahu Ağa, sen ne yaman adamsın be! Hem paralarını alıyorsun, hem de siktir ediyorsun, valla helal olsun...” dedi.

Cigarasını içiyordu ya, yağ çekmesi de kaçınılmazdı...

Yine güldüler.

Ağa, “Alıyorsak, dağıtıyoruz da düzüler, öyle değil mi?”

“Öyle, öyle Ağam. Biz seni bilmez miyiz, sen bizim Ağamızsın. Sen de olmasan nasıl geçiniriz aldığımız üç beş kuruş devlet maaşıyla...”

“Kazandığınız hiçbir nimete küfranlık etmeyin, sakın ha..!” dedi, Ağa.

Diğerleri, “Tövbe... Tövbe...” çekerek, ona olan bağlılıklarını belirttiler.

“Hadi bakalım,” dedi Ağa, “iş başına...”

Tuhaf ve matrak bir şey oldu. Ağa'nın kulağına bir sinek kondu. Ağa, fark etmedi. Ardından bir sinek daha geldi ve hemcinsinin sırtına çıkarak, hızla çırpıtığı kanatlarla onu döldedi. Ağa, kulağındaki hareketlenmeyi o an fark etti ve önemsiz bir olayı geçiştirmenin rahatlığıyla, elini kulağına götürdü. Sinekler bir yerlere kaçıştı. Hayatların bitip de depolandığı bir yerde, başka hayatlar peydahlanmıştı.

Sürücüyle diğeri yerde hazırladıkları bir çuvalı açtı ve Canlı Cenaze'nin cırlıçıplak kemik torbası vücudunu içine koyup ağzına kınnap dolayarak kapattılar.

Ağa'nın yanındaki, sürücüye bu işi sanki ilk kez yapıyorcasına, "Kefenle gömülmez mi bunlar?" diye, sordu.

Sürücü, "Bilmezmiş gibi konuşma. Yaşarlarken kışlarında donu, sırtlarında mintanı yoktu ki bunların. Paraları pulları olsaydı burada ne işleri vardı?"

Ağa öfkелendi, "Ağzımın perhizini bozdurmayın bana. Amerikan Bezi'ni kim kaybetti de bunlar bulsun. Memurlar bile zor buluyor artık. Geçenlerde Mezarlıklar Müdürlüğü'nden ihaleyle Garipler Mezarlığı için alınan dört kilometre kefen bezi sırra kadem basmış. Hadi, kesin artık dırdırı da, şunu arabaya, kadını da buzdolabına yükleyin. Bir saattir dışarıda, sermayenin eti açılmıştır zaten."

Ağa'nın adamları Canlı Cenaze'nin çuvalını sırtlamadan önce, kadını çarşafıyla buzdolabına koydu. Hep birlikte dışarı çıktılar.

Morgda gördüklerim sıradan bir insanın rüyasındaki bir kabus gibiydi...

Bir süre kendimle başbaşa kaldım ve kime ettiğimi bilmeden bir gamato bastım, mutfağa döndüm. Az önce içine düştüğüm kalıp kalmama konusundaki tereddütten eser kalmamıştı. Ölü sevici beni ihbar etmeden buradan hemen kaçmalıyım.

Bacaya tırmandım. Bacanın içi kurum doluydu. Elimi dayadığım yerlerin altı kayıp gidiyordu. Yukarıdan kopan parça parça kurum yığınları düşerek, yere yayıldı. Kapkara bir is adamdım artık. Halimi gözümün önüne getirerek gülmeye başladım. Koğuştaki gündüz feneri Zenci gibi, marsık halime sevindim. Şimdi dışarı gibi karanlıktım.

Dama çıktım. Saçağa kadar kiremitlerin üzerinde kendimi kollayıp çömelerek kığın kığın kaydım, binanın arka duvarına yaslanmış cevizağacına sıçradım. Koltuk altımla dalı yakaladım. Kolum sıyrılmış, kanıyordu. Ağaca sarılarak bir puma zarafet ve

sessizliği içinde aşağıya süzıldüm.

Bahçede ağaçların arkasını siper yapıp koşarken, karanlıkta farkedemediğim bir heyulanın arkasına sığındım. Korkudan sındım. Zaman geçti, gözlerim alıştı.

Karşıma çıkan neydi? Elini çenesinin altına alarak bir taşın üzerine oturmuş çıplak dev bir adam, çatık kaş ve kızgın gözleriyle bana bakıp, “Neden kaçıyorsun? Bu yaptığın çok ayıp, yuvana dön,” der, gibiydi.

Daha da korktum. Çünkü, kızgın ve hareketsizdi. Çekine çekine dizini tuttum, buz gibi soğuktu.

“Ne yaptı da onu cezalandırıp buraya çıplak oturttular?” diye, kendi kendime konuşurken, onun bir heykel olduğunu fark ettim. Biraz daha dikkatli baktığımda Rodin’in ‘Düşünen Adam’ının kopyası olduğunu anladım.

Bahçedeki bu heykelin varlığını bilmiyordum. Kendime ve korkumun yersizliğine güldüm.

Kargaşa içinde Rodin’e senelerdir hem asistan, hem de sevgili olmuş Camille Claudel’in yaşamının hazin sonu aklıma geldi. Yaşamının kırk yılına yakın bir süresini, Rodin için, bir deliler evinde geçirirken, kardeşi ünlü şair Raul’a yazdığı bir mektupta, “Burada hapiste ve delilerle birlikteyim. İnsanlar neden bu kadar acımasız?” diyerek, öfkesini kusmuştu.

Çocukken heykelleri, kendilerine el kaldırmış çocuklarına annelerinin ettiği beddualar sonunda Allah’ın verdiği cezayla taşlaşıp sonsuz uykuya dalmış insan veya hayvanlar sanırdım, dokunduğumda büyüleri bozularak uyanacak olan... Anlayamadığım, onları uyandırmaktan neden çekindiğimdi. Onlara dokunamaz, sadece karşılarına geçip seyreder, yaratanlarının hangi duygular içinde olduğunu merak ederdim. Onların, sadece dolunayda buzlarını kırıp ayaklanarak yürüdüğünü sanırdım. Bel-

ki, ben buradan gittikten sonra, o, burada bunca düşünmenin sıcaklığıyla hareketsizliğini kıracak...

Elimi cebime sokup kurşun kalemimi çıkardım. Ezberimde tuttuğum bir şiirimi, gecenin anlam ve önemine göre uyarlayarak, karanlıkta heykelin kaidesine çiziktirmeye başladım. Kalemimin kurşunu bitti, tahtasıyla kazıyarak yazmayı bitirdim.

Heykel, hayatın cilvesinde bahane,
Benim ruhum serseriyse şahane.

Sanma ki, bunu sana söyleten kimdir?
Onlar ki, hayatta en iyi insanlar,
Bilir misin bu serseri dediğin kimdir?
Aldanır ona kem gözle bakanlar.

Rodin, hayasız adam...
Hayatından sil o yarattığın eseri.
Ve bil ki,
Senden üstündür,
şu garip gördüğün serseri.

Düşünen Adam'a baktım. Gönderdiğim mesajı almış olacak ki, sinsi sinsi gülümsüyordu. Kalbim göç davulu gibi çalmaya başladı.

Ürperdim. Bir an ağzımdan, "Buradan bir an önce dışarıya kaçınız Faretin bey... Hiçliğe, yokülkeye, hiçülkeye..!" sözleri döküldü.

Gece yarısına daha vardı. Büyü(k) Ev'in kalın ve yüksek duvarından özgürlüğe atladım. Duvara yüzümü dönüp, bir asker

hazırolunda, "Baki selamlar sayın sefiller ordusu," diyerek yürüdüm.

Hipodrumu geçtikten sonra ana caddeye kadar gelip, Şehir yönüne saptım. Hava daha da zifirileşip soğumaya başladı. Keten bez lastiklerin ince tabanından, gündüzün sıcaklığını atmış soğuk mucurlu asfaltın gıdıklayıcı tadı ayaklarıma yayılıyordu. Bu, hoş bir zevkti!

Bir su birikintisi buldum caddenin kenarında. Elimi yüzümü yıkadım. Karanlıkta ne kadar temizlendiğimi göremiyordum. Üstüme başıma bulaşan kurumu silkeledim.

Gündüz, yer yanlıp içine girerek yok olan, ıssız caddelerde, gece, sürüler halinde başıboş dolaşan köpekler aklıma geldi.

Bir gün, yine böyle aylak aylak caddelerde dolaşıyordum. Sabah ezanı okunurken, koro halinde diyaframdan uluyan köpeklerden birine araba çarpmıştı. Kara gecenin içinde pırıl pırıl parlayan bir Cadillac, geniş bir Amerikan arabasıydı bu... Parlak metalik kalın çelik tamponu yiyen boz köpek öylesine bir böğürtüyle can vermişti ki, yüreğim aynı acıyla burkulmuştu. Çevreme bakmıştım, ev ve apartmanların ışıkları yanacak mı diye? İçimdeki ateşin verdiği ışıktan başka bir şey görmedim.

Merak edeni yoktu. Oracıkta can veren köpeğin yanına gelen diğerlerinin ezanla başlayan ulumaları kesilmiş, yalnız saba makamında ezan okuyan müezzinin sesi ortalığa yayılmıştı.

'Havlama ve uluma' diye, içimden geçirdim. İkisi arasında bir fark var mıydı? Sonunda ulumanın daha köklü ve anlamlı bir davranış olduğuna karar verdim, oracıkta. İnsanların da acı yüklü çılgınlıkları yok mu? Çok sevdiği bir yakını kaybedenin feryadıyla, bir teneke gazyağı uğruna sınırda mayına basanın ardından çekilen zılgıt gibi kendinden oluşan bir duygusal davranış biçimi değil mi uluma..?

Sessiz ve yalnız şehirde köpeğin çıkarttığı böğürtü bir çığlık-tı ve uluma gibi istemdişiydi. Ne korkunçtu?! Bir anda ağzımdan, “Böğürtü... Böğürtlen... Böğürtü... Böğürtlen,” kelimeleri döküldü.

Ses uyumu o an çok hoş geldi, yüksek sesle aynı nakaratı tekrar edip durdum. Parmaklarımı şıklatarak yürürken, zıplamaya da başlamıştım. Kollarım iki yana açık, özgür ‘Afrika kelebekleri’ gibi caddede çarprazlama koşuyordum. Ardı ardına söylediğim şarkıları türküler izledi. Yoruldum ve bir süre kaldırıma oturdum.

Köpeklerin gecesidir bu, bir güne tapanlar, gündüz dünyasının köleleri umarsız uyumaya çekildikten sonra köpekler çıkar ortalığa, artık geceler onlarındır, göğün altında yaşanan yalnız ve süfli geceler tüketilen saatlere dönüşüyor, bir sperm bir yumurta hücrelerini döllüyor sessiz ve milyonlarcasından bihaber yalnızlıkta, o, her şey gibi, gece gibi bir yalnızlık korkusu içinde, yalnızlık korkusunu yatıştırmaya çalışan serkeş ruh, işte o serkeş ruhla iç içe yaşayan ben sokaklarda...

Zaman, yürüyerek yanımdan geçen tek tük kamyonlar gibi aktı. Sonra, tek tükler de azaldı, yok oldu. Gece, yarısını çoktan geçmişti. Geniş yol benimdi.

Tekrar yürümeye başladım.

Arkam aydınlandı, önüme uzun gölgem düştü. Ardından bir homurtu, bir böğürtü koptu, ‘acaba!’ dedim içimden, ‘hayalet köpek peşimde mi?’

Geriye dönerek, kenara çekildim. Kamaşan gözlerimi ellerimle kapamak zorunda kaldım. Homurtuya, fren yapmış kara lastiğin asfaltta çıkarttığı yanık kokan ses karıştı.

Ses durdu!

Ardımda devasa burunlu bir Magirus; boş, kapısı açık bir belediye otobüsü vardı.

Mendilini ter koruyucusu yapmış, beyaz gömleğinin geniş yakası bağrına kadar açık, yumurta topuk ayakkabılarının fortuna basılı, isyankar saçlarını inek yalamışçasına limonla yatırmış bitirim şoför gülerek, “Oo, hemşerim nereden böyle akşam akşam... Geldiler mi..?” dedi.

“Evet,” dedim, “geldiler ve hiç gitmiyorlar..! Ben, yalnız ama kalabalık bir insanım!”

“Kaç kişiydiler?!”

“Vallahi sayıyorum, sayıyorum, bitmiyorlar...”

Kılık kıyafetimden nereden kaçtığım o kadar belliydi ki. Kollarımı iki yana açıp dudaklarımı büzerek başımı yana eğdim. Bir insanın çaresiz kaldığı zamanlarda takındığı bu aciz tavır işe yaramıştı.

Şoför, otobüsün bütün ışıklarını yakarken, “Atla bakalım. Topkapı Garajı’na gidiyorum. Seni orada bırakırım, oradan canının istediği yere vınlarsın!” diyerek, alaylı baktı.

Canıma minnetti, zaten Beyazıt’a, bu saatte sabaha kadar açık tek yer olan, “Cuk Cuk Kiraathanesi”ne gitmeyi düşünmüştüm.

“Olur,” dedim, “bana uyar baba..!”

Ön kapının hemen arkasındaki ikili koltuğun şoföre yakın olanına oturdum.

Bitirim edasıyla vitesi iteledi.

Yengeçvari oturduğu koltuğunda tepeden tırnağa beni süzdükten sonra, boşta kalan eliyle kıç cebinden bir şişe yassı Kızıl Ateş çıkarttı.

“Vurur musun?”

“Allah...” dedim, “körün istediği bir göz, Allah verdi iki göz... Götürürüm!”

Sıkı vurdum ve elimin ayasıyla şişenin ağzını silip ona uzatacağım sırada, “Bir daha çak... Ona ihtiyacın olduğu her halinden belli,” dedi.

Bir daha çaktım! İçim daha da ısındı, gözlerim nemlendi.

“Bana,” dedi gururla, “Yıldırım Ali derler... Yıldırım gibi çakar, şerare gibi kayarım bu yollarda...”

“Vay be..!” dedim hayretle, “Helal olsun sana bu yollar Yıldırım Ali Abi...”

Bu garip alemde garip bir yolcu olan ben, bir belediye otobüsüyle Ateş içerek düşüncelerimin ucunda, Türkçe’de en sevdiğim kelime olan ‘taburcu’yla kaçıyordum.

Ne güzel kaçıştı bu? Gece yarısı evlerinden, “Bir paket cigara alıp da geleyim,” diyerek çıkıp, bir daha geri dönmeyenleri düşündüm. Kendi kendime gülerken, birden aklıma bir hikaye konusu geldi. İple bağladığım poturumla karnımın arasına sakladığım defterimi çıkartıp, yazmaya başladım. Otobüsün sarsıntısından kelimeler sayfaya sarsak dökülüyordu.

“Vaktiyle bir ülkede, evden çıkıp da bir daha geri dönmeyenlerin sayısı korkunç rakkamlara ulaşmış. ‘Sigara almaya gidiyorum...’ veya ‘Sinemaya gidiyorum...’ gibi, bahanelerle evlerinden kendilerini azat edenlerin sayısı gün geçtikçe arttığından, görevliler artık kayıt tutmakta zorlanıyormuş.

“Arkalarından hiçbir iz bırakmadan, bir veda mektubunu masanın üzerindeki vazoya yaslamadan, bu geri dönüşsüz yolculuklar için o ülkenin polisi özel bir birim oluşturmuş ve yayın organları bu konuyla ilgili derin tartışmalar başlatmış:

‘Neden Bir İnsan O Âna Kadar Yaşamını İdame Ettirdiği Yere Dönmeme Eğilimi Duyar..?’

“Emniyet teşkilatı, bu seri ve zamanla artan kaçış olaylarını

çözmek için, öncelikle bin kişilik pilot bir gurubu izlemeye almış.

“Sinemaya giden her insanın peşine birer dedektif takılmış. Yüzlerce insan olağan şekilde evlerine dönerken, sadece onbir insan peşlerindeki dedektiflerle ortadan kaybolmuş. Bunun üzerine suçbilim tarihine ‘Oltanın Ucundaki Yemin, Balığın Ağzına Duyduğu İştah’ diye, geçecek şu deneyi tasarlamışlar:

“Seçtiklerinin ayaklarına yine habersizce, görünmez incelikte ve çok sağlam, polimer malzeme yapısında bir ip bağlamışlar. Epey bir süre geçtikten sonra, hâlâ evlerine dönmeyen kişilerin ipleri izlendiğinde, bunların uçlarına iliştirilmiş; miskin kedi, ruj, teker lastiği, kaynana zırlıtısı, balgam hokkası, krank mili, kamyon poryası, sabo çarngı gibi ilgisiz nesnelere rastlanmış...”

Sert bir sesle irkildim: “Tamam hemşerim geldik... Buraya kadar... Klinik kapandı..!”

Elimdeki boş Ateş şişesini başıyla işaret ederek, Yıldırım Ali kapıyı gösteriyordu. Yol ve şişe nasıl bitti, anlayamamıştım. Yazdığım hikaye de yarım kalmıştı.

Otobüs, garajın kapısından yarı girmiş, rölantide çalışıyordu. Defteri belime sokarak, otobüsün kapısından yere atladım. Yıldırım Ali, garaj kapısındaki bekçilere gülerek, “Ulan adama bir fırt çeksin diye verdik, şişeyi bir tuttu bırakmadı. Helal olsun be..!” dedi.

Oradan hızla uzaklaştım. Her zaman hareket halindeyim ve bundandır ki vesselam kovalanmam gerekir.

Tetikteyim...

Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'ndan daha hızlı koşarsam aramızdaki mesafe farkını koruyabilirim. Hissettiğim, beni yorabilmeleri için, benden daha hızlı koşmalarının gerekliliği...

Çevremde, onlardan kaçan benden başka bir öteki yok. Bundan ötürüdür ki, kendi başımın çaresine bakıp, Düşkırıcı Misyonerler Ordusu'nun çemberinden yalnız çıkmalıyım.

Çembere alınmış sürek avının geniş ve değişken bir alanı var ve ben, kaçtığım sürece, bir ölüm-kalım mücadelesi içinde, Misyonerler varlığını sürdürcektir.

Histerik çılgınlıklarını, haykırıışlarını, kana duydukları susuzluklarını artıran hezeyanlarını duyar gibi oluyorum. Çünkü, bir izlenme, bir sürek avı var ve heyecan yükselerek doruklara, çıkabileceği en yüksek noktaya ulaşıyor. Bu, yaşamda kalma güdümü güçlendirirken her çabanın sonunda çıkan işin doğal sonu benim ölüm korkumu artırıyor...

Meğer, şair-yazar takımı yazarak kaçanmış...

7

Kapısını araladığım sabahçı kahvesi, su birikintisine atılan bir taşla vraklayan kurbağalar aniden nasıl susarsa, işte öylesine sessizliğe büründü.

Şaşkınlık çabuk geçti, gülüşmeler oldu. ‘Çuluma mı gülüyorlar?’ diye, içimden geçirdim. Erkek kimliğinin tatmin bulduğu, maceraların başrol oyuncusu düşmüş kadınların nefes alabildiği bir kahveydi burası.

Rastık, pudra ve allıkla yüzçizgileri ağlayan palyaço kadınlar, bir masada toplanmıştı, orta masalardaysa tek tük yazan, eski gazeteleri okuyan ve çevrelerinde olan bitenlerle ilgilenmeyen genç ve yaşlılar vardı. Çoğunluk, evlerindeki sobaları yanmadığı için orada ısınarak ders çalışan öğrencilerle bekar takımındandı.

Kılık kıyafetime güldükleri ayan beyandı.

“Orospular...” diye, dişlerimin arasından tısladığımda, hâlâ kapının eşiğinde duruyordum. İçlerinden biri, “Kapat ulan şu kapıyı!” dedi.

Diğeri, “Sahi ulan kapasana şu kapıyı!” diyerek, ona destek verdi.

İnadına kapamadım ve genç şairlerin toplandıkları pencere kenarındaki masaya doğru yöneldim. Yapmacık bir hüznle,

“Hâlâ kahve köşelerinde misiniz?” diye, sordum.

“Bizi bırak,” dedi içlerinden biri, “peki ya sen, hangi delikteydin?”

“Dolaştım, memleketi dolaştım.”

“Neler gördün, neler yaşadın?” dedi, bir diğeri anlamlı anlamlı gülerek.

“Hep aynı terane, aynı hikaye...”

“Atma kardeşim..! Atma be birader din kardeşiyiz. Nerede olduğunu eski sevgilin söyledi bize. Ne dersin, eksik tahtanı tamamladılar mı?”

Birileri yakından ateş etmiş, kurşun yemişe dönmüştüm. Sendelediğimi fark ettiler mi bilemem. Bir sandalyeyi altıma çekerek, çöktüm. Ağzımdan, “Nerede şimdi o?” sorusu zorlukla çıktı.

“Evlendi, yıldırım nikahıyla, bir günde... Herif zenginmiş.”

Kahvenin tavanına baktım, denizdi..! Çalkantılı bir deniz. Tavan, dalgalana dalgalana aşağıya indi, durdu. Ardından yukarı çıktı, tekrar aşağıya indi. Bu, birkaç kez devam etti. Beynim uyuşmuş, kara vurgunu yemiştim.

Kendimi toparlayarak, acı acı güldüm. Şairlerin arasındaydım ve o an edebi olmam gerekirdi!

“Gazoz bile ısmarladım, içmedi! Arkası fırırlı ayna, nalyon çorap aldım, gene olmadı! Yapma, gitme dedim, gene olmadı. Demek kendine zengin bir züppe buldu ha! Vay be, yaşama bak, ne kadar da garip? Biliyor musunuz? Topukları pide gibi yayvan ve kara incir kadar büyük olmasına rağmen onu yine de sevmiştim...”

Sustum. Kısa süren sessizlikten sonra, üzgün bir yüz ifadeyle ağır ağır konuştum: “Onu, yerli bir filmin kır düğünü sahnesinde esas kıza bakan erkek kahraman misali sevecen bir aşkla sevdim.. ama nafile. Daha ne yapmam gerekiyordu ki..?”

Gülüştüler.

Ben de güldüm...

Yağmur damlalarının kuruduğu kirli pencere camından dışarıya baktım. İçim burkulmuştu bir kere, konuşulanları duymuyordum. Asfalt karası gibi bir geceydi. Kaldırımlar az önce serpiştiren yağmurdan dolayı hafif ıslak, yalnız sokaklar soğuktu. Sığıntıların barınağı olan bu orta halli sabahçı kahvesi, kentin, birçok anıt ağacın kesilip, evlerin yıkılmasıyla oluşturulmuş, birbirine paralel uzun ve geniş caddelerinden birindeydi ve apartmanların pencerelerinden sızan ışıklar karşılıklı camlarda, donuk parlıyordu.

Soba başında ısınan kadınlardan biri, "Bugün işler kesat," dedi.

Yanındaki, "Düşer elbet biri, vakit erken," deyip, esneyerek gerindi.

"Düşer de hangimize?"

"Düşsün de düşünerüz."

Duvarın dibindeki masada oturan genç bir şair, kafasını yazdığı kağıttan kaldırdı, yazdığını bir kol mesafesinden süzdü. Eliyle gözlüğünü düzelttikten sonra, arkadaşına yeni şiirini okumaya başladı:

Nasıl unuturuz arka sokağı

Analık etti bizlere

Orospular bu şehirde...

Esneyen kadın gözlerini onlardan yana dikti, "Bizden bahsediyorlar," dedi.

"Zannetmem. Cebi delik, beş parasız zil ama iyi çocuklardır."

Şiir okuyan, elindeki kağıdı bıraktı.

"Ağzıma kırk sekiz saattir bir lokma bile koymadım," dedi.

Soğuk eşliğinde kapıdan bir adam girdi. Sallanıyordu. Gözleri içe çökmüş, rengi sararmıştı. Kadınlardan biri yanındakine eğilerek, “Düştü!” dedi, “tanır mısın? Paralıdır, hem de çok hovarda...”

Hovarda, kadınlara yaklaştı, sarhoştı. Sordu: “Yanınıza oturmamda bir sakınca var mı?”

Hiçbiri yerinden kıpırdamadı. Açısız pike yaparak kaldırma düşmüş kadınlar sahte tavırlarıyla bekleşti. En yaşlısı, ‘söz büyüğüdür’ düsturuna riayetle dudaklarını büzüp, “Buyrun bari...” dedi.

Hovardanın cebi ne kadar para doluysa, gözleri de o kadar hüznüldü. Zaman kaybetmeden topu kaleciden aldı ve yan pas yapmadan, direkt kaleye şutunu çekti!

“Bu gece efkarlıyım biraz. Fazla kaçırmışım, benimle hanginiz gelir? Müsait misiniz?”

Şut, esnek bir istopla yumuşatıldı ve gerisin geriye, bol allıklı aynı yaşlı kadın tarafından gönderildi!

“Müsaitiz. Hangimizi istersen...”

“Ya, hanginizi istersem demek? Hepiniz güzelsiniz?”

Ardından, otuz yaşlarında gösteren sarışını uzun uzun süzdü, “Haydi güzelim seninle çıkalım,” dedi.

“Beni mazur gör, birini bekliyorum.”

“Angajesin desene, işin çabuk bitecekse beklerim.”

“Hiç bekleme, nafile.”

“Keyfin bilir, paradan yana hiç korkma. İstedğin kadar veririm.”

“Sarhoşsun sen. Kafan bi güzel olmuş, benim karnım tok, hem başka kadın mı yok?”

Esmer olan hemen atıldı: “Öyle ya canım, kadın mı yok? Gel beraber gidelim.”

Hovarda, tahta iskemlede iyice kaykıldı. İçinden 'karının bir yeri karıncalandı herhal..!' diye, geçirdi.

"Dur hele biraz bekle, sade bir kahve içeyim de açılayım."

Dertli olduğu her halinden belliydi, kirpiklerinin arasından görülen gözleri çok uzaklara bakıyordu, dalmıştı.

Pencereden dışarıya bir kez daha baktım. Yaşam, yavaş yavaş kendine gelerek uyanıyordu! Tek tük geçen otomobil, otobüs sesleri uzaklardan gelen sarhoş nidalarına karışıyor, şehir gerine gerine esniyordu!

"Huysuz kadın İstanbul..! Ne seninle ne de sensiz..." diye, mırıldandım.

Hovarda, getirilen kahvesinden bir yudum almadan çoktan sızmıştı. Esmer kadın onu dürterek uyandırdı.

"Uyuma herif. Gideceksek haydi kalk da gidelim. Gitmeyeceksek sakın horlama..!"

Gece kadınlarından biri kadına göz kırparak, hovardanın cebini işaret etti. Pantolon cebinden para destesinin ucu gözüküyordu.

Kadınların rastıkları yer yer silinmiş karakoyun gözleri hovardanın cebine kaydı. Her halinden fellah olduğu belli, yarı uyukulu kahveci ağzını şapırdattı, eliyle iri göbeğini sıvazlayıp Damlataş Mağarası gibi geniş ve derin ağzını açarak uzun uzun esnedi. Meşini eskimiş kenef takunyasını çağrıştıran suratının ortasına yerleşmiş abdesthane ibriği burnu kemerliydi. Gözlerinin çevresi, cigaralık içmekten morarmış, yanakları sarkık, alt çenesi ileri çıkıktı. Arada bir tamamı takma dişlerini ağzının içinde çıkarıp, diliyle diplerini temizliyordu. 'Bu, onun tiki olmalı' diye, düşündüm. Kahvecinin sıkı bir öksürme de veya sıkı bir kahkahada takma dişlerinin ağzından fırlaması kaçınılmazdı. Çevresinde dönen dolapları, cebine olan tutkunluğundan ötürü

görmemezlikten geliyordu. O, alıştı...

İçim içime sığmıyordu. Oturduğum iskemlede, arenada sırtına acı biberli oklar saplı bir boğa gibi huzursuz, huysuz, kıpır kıpırdım.

Şairlerden biri, "O kadar sinirlenme, kızcağız ne yapabiliirdi ki?" dedi.

Sonra sesinin perdesini inceltip soba başındaki kadınları göstererek, "Onlar gibi olmasını istemezdin ya..."

"Abarttın!" dedim hiddetle, "Ne ilgisi var, bu nasıl bir şair ağzı? Sen nasıl bir şairsin?"

Ortamı yumuşatmak için lafı değiştirdi.

"Sen neler yaptın içeride, bir şeyler karaladın mı?" dedi.

Yüzüne sert baktım. Artık orada fazla kalamazdım. Ayağa kalkıp, kapıya yürüdüm, çarparak dışarı çıktım. Çıkan sert ses ten ürktüm. Küfrederek kapının camından içeriye baktım. Arkamdan gelen yoktu.

Kahvenin birkaç basamaklı merdiveninden koşar adımlarla inerek aydınlanmaya başlayan gecenin içine daldım. Öylesine hızlı adımlarla, nereye gittiğimi bilmeden yürürken, Kuledibi'nde buldum kendimi.

Victor'un şaraphanesinin çarşafıla örtülü kapısından ışık sızıyordu. Cenevizlilerden kalma mahzene daldım. Göğsümde, kahvede duyduklarımın alaşımlanmış içtiğim Kızıl Ateş, ağzına kadar dolu bir pota metal gibi kaynıyordu!

Yüzlerine yansıyan içtikleri Şarabi Ateş şaraptaki bakır sülfatın verdiği morluk ve içerisinin loşluğundan yüzleri belirsiz demkeşler, tuğlaların arasına kalas konularak yapılmış sıraların üzerine oturmuş, uzun masalarda, önlerinde duran derin emayeli kaplara iri tahta kaşıklarını öylesine daldırıyorlardı ki, gelişimin farkına bile varmamışlardı. Kaşıkların kaplarda çıkardığı

tok metalik sese, aç midelere giren sıcak yemeğin verdiği haz hoşurtuları karışıyordu.

Şaraphane bu haliyle, şarabın İsa'nın kanını, ekmeğin de bedenini simgelediği paylaşma töreni Aşây-ı Rabbâni, 'Kutsal Sofra' gibiydi. Sofra'nın sahipleri, birlikte ele geçirdikleri avı, birlikte yenilir biçimde içe alıyorlardı! Ne yiyorlardı bilmiyordum ama yedikleri, hepsinin içinde mevcut olan o avdı. Arada, iri bir ağzıgri damacanadan içtikleri Ateş'ten sonra ellerinin tersiyle dudaklarını silip, sakal ve saçlarını kutsuyorlardı.

Bu ortaklaşa içe alma töreni, gerçek bir ortak yaşam gibiydi. Yedikleri yemeğin içinden nadiren çıkıp ağızlarına gelen kemik parçalarını itinalı bir iştahla yalayıp, çanaklarının yanına ve önüne düzenli bir ordunun askerleri gibi diziyorlardı.

Yemek bitti. Kutsal Sofra'nın ortak yaşayanları bu kez yağlı elleriyle kendilerini kutsadı ve herkes kemiklerini, yıkandığında bir sokağın asfaltına yetecek kadar ziftin çıkacağı kazak, gömlek, ceket, velhasıl üzerinde ne kadar çul varsa, onlara silip, cepleri-ne sokuşturdular. Bu; yediklerinin tekrar hayata dönmesi, ete bürüneceklerini sanma avuntusu, bir daha aç kalmama içgüdü-sünün dışavurumu, dolayısıyla, bir kutsalı hayata geçirme töreniydi.

"Ne yapmalı, nereye gitmeli, para bulmalı ve üzerimi değiştirmeliyim?" diye kendimle konuştum. Şarapkar Viktor, kalın gözlük çerçevesinin üzerinden şüpheyle beni süzüyordu. Gece-nin bu saatinde buraya normal bir insan gelmezdi ki...

Viktor'u tanırdım. Merhametli adamdı ve çevredeki kasap, manav ne kadar esnaf varsa onları kapanma zamanı dolaşır, ne kadar çıkma; sebze, kemik, sıyrma et varsa toplar, aş pişirirdi çokpaltolu garibanlara. Hıristiyan olmasına hıristiyandı ama yeri cennetlikti! Bu gece de bana katlanacaktı, çünkü, param yoktu.

“Nasılsın?” dedi.

Nasıl olabilirdim? Her şey, halimden belli olmuyor muydu?

“Merhaba doktor! Ver bakalım reçetesiz tarafından bir ilaç..!” dedim.

Viktor, arkasındaki kapısı halıyla kaplı dar poternadan içeri girip, bir fiçı çıkarttı. Ayaklarının arasına alıp, tapasına baba bir yumruk attı. Ateş, köpürerek fişkırdı. Aynı boyda boş bir fiçıyı huniyle yarisına kadar doldurup her iki fiçıyı suyla tamamladı. Rutubetten soğumuş Ateş'i çarpışmaktan ağız kenarı tırtıklı, boğumlu Paşabahçe su bardağına döktü. Üstünü yeniden suyla tamamladı. Ateş'i müşteriden yarı yarıya çalınayı göstere göstere çekinmeden yapıyordu. Çünkü, iki aşamalı su ilavesi yapılamayan bu Ateş'ten bir öküz içse, devrilebilirdi!

Dolu bardak, göz kırpıp o kadar güzel baktı ki, ovalayarak okşadım. Avucumun sıcaklığı, buğulanmış bardağın silüetine izini bıraktı. Şimdi alkolün müşfik, yatıştırıcı ve kollayıcı kolları arasındaydım. Soğuk Ateş, gırtlığımdan metalik tadıyla kayarken, mezbele şaraphanenin sıcaklığını da hissetmeye başlamıştım.

“Senden n'aber?”

Sesi hemen tanıdım. Tarlabası'ndaki evde ampulün yerini alan ısıtıcı soba Nektar'dı.

İçimden gelen sesle konuşmaya başladım: “Ne istiyorsun yine? Yaptıkların yetmiyor mu?” diye, sordum.

“Bana öyle bakma, ben de senin gibi yalnızım. Adımı koyan Rum usta, beni Nektar diye çağırırdı. Eminönü Tahtakale'deki küçük bir tenekeci dükkanında gözlerimi hayata açtı'n.

“Yaşlandım artık. Üzerimdeki kapağım yamuk, bacaklarım eğri ve külfetliyimdir sahibime karşı... Doldur, yak, külümü al... Doldur, yak külümü al... Bütün kış böyle geçer yaşamım. Küller... Ah, o küller. Sabah ayazında erkenden kalkan sahibim, mı-

nıldana mırıldana kapağıma yaklaşır ve külümü alır. Küllerim, akşamdan kalmış kor parçacıklarıyla birlikte ateşli geçen bir günün hazin ve suskunluk dolu artıklarıdır. Kış aylarında, dışarıda kar, fırtına, boran hükmünü sürerken, çevreme topladığım evin çocukları, dibimde uyuklayan kedi, üzerime serpiştirilmiş keşane ve çaydanlığımla neler neler paylaşırm, sen bunu bilir ve anlayabilir misin? Çevreme toplanmış insanların konuşmalarına, keşane kabuklarından çıkan çıtırtı ve çaydanlığın kenarından süzülen suyun ağlama sesiyle birlikte, içindeki odunları iştahla sarmalamış ateşin çatırtısıyla cevap veririm.

“Neler bilirim neler?”

İçimdeki soba, midemden gelen yanmayla, konuşmasını bir ara kesti. İçtiğim bir bardak göztaşlı şarabın içime verdiği ısı, içindeki küllenmiş korlar misaliydi. Önüme konan ikinci bardağı da, sobanın korlarına akıttım!

Isınmış içim memnun, o konuşuyor dışım içip dinliyordu!

“Yandığımda, insanları çevreme toplayıcı bir etki yayarım. İnsanların içlerinde vazgeçemeyecekleri ateşi kucaklama hisleri vardır. Ve nedense insan, ateşi hep görmek ister. Erkek ateş yayılmacı, bulaşıcı ve aç gözlüdür! Onun bu hışmı ancak benim saç bedenimin içinde zaptedilebilip, dizginlenebilir. İçim onu tutar.

“Artık dirseğim gibi boynum da bükük. Yıldız boyanın sürüldüğü ilk günümü bugün gibi hatırlıyorum. Ne kadar da yakışıklı ve afiliydim... Şimdi, modası geçmiş bir pavyon konsomatrisi gibiyim. Bu saatten sonra süslenmenin de bir anlamı yok zaten...

“Yazın yalnızlardayım...”

Çevremdekilere kolaçan bir edayla göz attığımda herkesin kendi âleminde olduğunu gördüm. Üçüncü bardak da çoktan boşalmıştı.

Şarapkar Victor, yüzüme bir tuhaf bakıyordu. Düşük sesle anlattıklarımı dinlemiş, hayretini gizleyemiyordu. Kendi kendime konuşmamı onaylatmak ihtiyacımdan olacak öylesine, “Viktor Bey, sarı renkteki şarabın adı beyaz oluyor da, kırmızı renkli şarap neden siyah adını almıyor?” diye seslendim.

Arka arkaya iki bardak daha soluksuz vurduğumda beynimde artık bir nal vardı ve uğulduyordu.

Gözlerime bir buğu çöktü, ağırlaştım, yalpalayarak dışarı çıkarken, Victor, gitmemden memnun derin bir iç geçirdi.

Edebiyatçının içki satanlara takanını severim.

Saint-Benoît öğrencilerinin cigara içmek için okuldan kaçarak sığındıkları ve adını “La Fuite” koydukları müstemilatın penceresinden içeri baktım, kimse yoktu. Tophane’ye, oradan da deniz kenarına, Kabataş’a indim. Bir kayanın üzerine çöktüm. Şarabın etkisi az da olsa geçmişti. Havanın hafif ürpertiler verdiğini o an hissetmeye başladım, içimi kıpırtılar sarmaladı, titredim. Karşı sahile Üsküdar’a baktım, pırl pırl net gözüküyordu. Ne de güzeldi şu Tanrıça Şehir. Aklıma bir şiir geldi. Okumaya başladım:

Üsküdar gözümde tütüyor burcu burcu,
artık beni taburcu edin taburcu.

Elimde şarabım yıldızlara bakıyorum,
yıldızlar bana desin taburcu
burcum, yay burcu.

Hemen yanı başımda, ayaklarımın ucundaki denizin, ayın şavkından aydınlanmış dalgaların kıyıya vurduğu yerde birkaç balık tohumu koklaşıp, kuyruk kuyruğa şakalaşıyordu. Kenarı

kırık beyaz bir tabak, gövdesinden hoyratça ayrılmış teneke bir kapak, kırık bir şişe, birkaç camukayla sevişen cam göbeği rengi yosunlar fısıldaşıyordu: "Kendini denizin bağrına sal... Kendini denize at... Kurtulursun."

Denizler beni çağırıyordu...

Gözlerim iri bir taş aradı çevremde. Onu ayak bileklerime bağlamak için bir de ip gerekliydi. Kendimi denizin geniş bağrına koyuverecek ve belki de bir tek onun bağrında özgür olacağım ölümle burun buruna geleceğim.

Yeryüzündeki yaşam yerine denizin dibinde ölümü seçmem gerekiyordu. Dipte, ayağıma bağlı bir taşla özgür insan olurken, ağzım ve burnumdan iç organlarıma dolan tuzlu sularla, ölümün sonuçlarını da kabullenecektim şüphesiz.

Bir an, bastığım rıhtım taşının üzerinde, ayaklarımdan dibinde küçücük bir oyuga doldurmuş deniz suyunda debelenmekte olan bir sinek gördüm. Onu seyre daldım. Hayatta kalabilmek için nasıl da mücadele veriyordu? Ona imrendim, içimden 'bir sinek kadar olamıyorsun?' diye, geçirdim. Taş ve ip aramaktan vazgeçtim. Bir sinek; küçük, küçük olduğu kadar da mide bulandıran, çirozları kurtlandıran, ölümlerde yaşamın devamını sağlayan pırıl pırıl parlak yeşil bir sinek... özgür bir insanın yapabileceği en basit özgür hareketi engelleyen küçük bir sinek, bana engel olmuştu. Korkmuştum. Birden Canlı Cenaze'yi hatırladım. Ayağımın ucuyla sineği iteliyerek sudan kurtardım.

Sinek sevinmiş miydi acaba?

'İnsan ne garip bir yaratık. Zamanı gelip de öleceğini bilse de, yaşamak için inat ediyor' diye, düşündüm.

Neler oluyor bana?

Sıvı bir derinliğe bile inememiştim..!

8

Ablamın kapısını çaldım, ışık yandı.

Taşkızak Tersanesi'nde çalışan, beni sevmeyen eniştem evde yoktu. Vardiyada olduğunu düşündüm. Gecenin bu saatinde komşuya para bulmak için giden ablamın, elime tutuşturduğu eniştemin eskilerini kapının arkasında aceleyle giydim. Dok işçilerine verilen siyah aba ceket üzerime oturdu, pantolon bol geldi. Belime iple bağladım. Ablam, 'başından beni savsın da, nasıl savarsa savsın' türünden edayla geri döndü, bir tomar buruşuk parayı elime sıkıştırıp, kapıyı gösterdi.

Kapı arkamdan hızla kapandı, ışık söndü.

Umduğumdan fazla parayı cebime soktum. Bedenim, cebimden ciğerlerime kısa bir sürede ısındı. Viktor'a geri dönemedim. Bir de açık meyhane bulabilseydim keyfim tam kıvama gelecekti. Bir anda beynim bir şimşekle aydınlandı! Evet, sabaha kadar açık bir yer vardı: 'Yıldızlar Feneri'... Nasıl da unutmuşum? Yerini tam olarak hatırlamaya çalıştım.

Eski yerinde buldum 'Yıldızlar Feneri'ni. Çöl ortasında günlerdir aç bi ilaç, susuz kalmış bir insan gerçek bir vahaya nasıl dalarsa, işte ben de tezgahı çinko levha kaplı meyhaneye öylesine bir hışımla daldım.

Kesif cigara dumanıyla tilki yuvasından farksız, nihayetcile-

rin son durağı meyhane o saatte tıka basa doluydu. Genzim yandı, gözlerim sulandı, öksürdüm. Tek Süt Ateş rakı söyledim, mezesiz hemen onu yuvarladım! Ardından bir duble.. onu da aynı hızla götürdüm! Ateş'ler boş midemde alabora oldu, hafifçe bir yanma duymama rağmen ruh moralim biraz olsun yerine geldi! Meyhanecinin mütebessim ve manidar bakışları altında kadehlerin biri gitti, biri geldi. Duruldum. İçine atılmış kiraz ve erik tanesinin verdiği alacalı renkle süslü yeni bir duble Ateş'e bakarak daldım.

Sokakta, yeniden başlayan yağmurun sesine, bekçi ve polislerin düdüklerinden çıkan sesler karışıyordu. Yağmurun sesi neleleri aklıma getirmezdi ki..? Dirseklerim çinko tezgahıta, avuçlarım şakaklarımda, 'kimse dalgama taş atmasa!' diye düşünüyorken, "Acaba?" diye sordum kendi kendime, "acaba beni unuttu mu?"

"Haydi oradan deli herif sen de..!"

Ateş'i bir vuruşta dipledım. Ardından bir tane daha çaktım! Billur rakı bardağı elimde vurmali çalgı gibi 'güm güm' ötüyordu.

İçtikçe meyhaneci dolduruyordu. Erik ve kiraz tanesi yenileriyle yer değiştirmişti. Kiraz ve eriği, parmaklarıımı bardağın içine sokarak aldım, ağzıma attım, çekirdeklerini avcuma tükürdüm. Başım dönmeye başladı. Beynimin içinde kalabalık bir lunapark vardı! Aç karnına içtiğim Kızıl Ateş ve Şarabi Ateş'in üzerine Süt Ateş beni sarhoş etmişti.

Meyhaneciye hesabı öderken bir paket de cigara aldım. Dışarı çıkarken kasketi burnuna düşmüş biri, "Abi, bir sipsi versene!" dedi.

"Vereyim, vereyim vermesine de, sen bana ne vereceksin?"

Önce omuzlarını silktili. Sonra düşünür gibi yaptı. Elleriyle üstünü başını yokladı.

Birden, aradığı şeyi bulmanın heyecanıyla, "Hah..!" diye ba-

ğırdı, "Buradaymış meret..!"

Havı dökülmüş eski kadife ceketinin iç cebinden yuvarlak bir şey çıkarıp bana uzattı. Karanlıkta ne olduğunu anlayamadım. Biraz daha dikkatli bakınca onun yuvarlak bir ayna olduğunu fark ettim. Elinden aldım. Korunağı tenekesinden ufaktı ve çerçevesi içinde oynuyordu. Sırları yer yer dökülerek gördüklerini kısmen sır etmişti! Arkasına baktım. Yeşil zemin üzerinde bir horoz vardı. Horozluydu ayna ve horoz, yüksek bir kayanın üzerinde muzaffer bir başkumandan gibi mağrur duruyordu. Aynayı kış cebime yerleştirdim, cigara paketini açtım, içinden dört tane çekip çıkardım, önüne bırakarak dışarı çıktım.

Uzaklaşırken, arkamdaki uğultu beni terketti, bir süre sonra yok oldu.

Esrik aklımla Tarlabası'na, eski evime gitmeye karar verdim. Neden oraya gitmek istiyordum? Bu, bir umuttu. Sevgilimin geri dönmüş olma umudu...

Geri dönme nasıl bir duyguydu, bir insan terkettiğine dönerken neler hissederdı? Kendi kendimle konuşarak, Tarlabası'ndan Dolapdere'ye, arnavutkaldırım ana caddeden aşağıya doğru kendimle konuşa konuşa inmeye başladım.

"İnsan her zaman yeni yapılmış yemek gibi tazedir. Yolculuğu da kendine göre uzundur insanın. Ve o, bu yaşam denen yolculuğundan, azığını kafasından başlayarak, ayakparmaklarının tırnaklarına kadar yiyerek tüketir. Sıradan insanların, bir başkası için 'yıllarını yedi' demesi de bu olmalı herhalde... Yıllarını yemek, tüm istasyonları birbirine benzeyen tren yolunda, eş süreli tıktırılarla, dekoville gitmek ve duraksız yolda topallamak gibi bir şey. Ama ben total değilim..!"

Ayak seslerim karanlığa çarparak geri dönüyordu. Birden Tarlabası'na, evimin önüne geldiğimi fark ettim. Zaman çabuk

geçmişti. Bir hafta önce kapatılarak terke zorlandığım ev, cadde-
nin ortasında eğilmiş selam veren çınar ağacının yanı başınday-
dı. Başlamakta olan ilkbahar muştusunu dallarındaki tomurcuk-
larla veriyordu. Köşedeki ekmek fırını loş ışıqlıyla yeni güne ha-
zırlanıyordu. Karşı kaldırımındaki demir doğrama dükkanının
önünde duvara yaslı duran yaşlı yaylı somya kaynakla tamir ol-
muş, gideceği evine hasret günün başlamasını bekliyordu. Işılda-
yan günle, doğramacının kepenkleri metalik gürültüyle aşağıdan
yukarıya sıyrılarak açılacak ve her günkü gaile yine başlayacaktı.

Doğanın çağrısına uyarak somyaya doğru işediğimde, bir ke-
di, somyanın yanındaki içi metal talaşı dolu bidona sürtünüp,
garip sesler çıkartarak yok oldu ve yokuşun başından geçen bir
çift kunduranın mor kaldırımın taşlarından yankıladığı seslerle es-
kilere döndüm.

Uzaklardan ardı ardına gelen düdük sesleri yaklaştı. Kapalı
sokak kapısının önüne sığınıp bir cigara yaktım, ucundan çıkan
sıcaklıkla ısınmak istercesine, onu avucumun içine aldım. Evin
kaldırımına aynı seviyedeki küçük pencere perdesi kenarından
ince bir ışık hüzmeleri dışarıya doğru sızıyordu.

'Acaba?' diye düşündüm, 'Acaba kovulduktan sonra, sevgilim
eski anılarımızı yad etmek için burayı tekrar mı tuttu?' Sağlığıma
önce güldüm, sonra ciddileştim. Aklıma evlendiği geldi, okkalı
bir küfür savurdum. Kahvedeki şairler yalan söylemiş olabilirler-
di. Yalan söylemiş olamazlar mı?

İçim burkuldu.

Bir ümitsizlik acısıyla kıvrandım iki büklüm olmadan. Ger-
çeği ve onu o kadar iyi tanıyorum ki, mektuptan sonra asla geri
dönmezdi. Ama bir ümitti işte, ah o küçük ümit. O, yok mu o..?

Kahvedeki şairler kesinlikle yalan söylemişlerdi ve yalandan
da kimse ölmemişti..!

Şairler yalancı değil midir? En iyi ve güzel yalanları onlar söylemez mi?

Sevgilim diyebilir miydi, 'sen bana bunca eziyeti yaptın ama bak ben yine san'a döndüm.'

Kendi kendime söyleniyordum. Pencereden sızan solgun ışığın sahibinin beni terkeden sevgilim olduğu iyice aklıma yattı. Camı çalmak için cesaretimi toplamalıyım. Beni nasıl karşıladı acaba? Verdiğim bunca acıdan sonra belki beni kovardı. Camı tıklamaktan vazgeçtim. Yeni bir cigara çıkartarak eskisine eklerken, 'belki de cama çıkar' diye, biraz daha beklemek için, kendi kendime telkinde bulundum. Müthiş bir kararsızlık içerisindeydim. Cama çıksa, onunla konuşsam ne güzel olurdu. Konuşmaya nasıl başlayacağımı düşündüm.

Aklıma gelenleri mırıldanmaya başladım:

"Sevgilim...

"Dudaklarımızın arasına sabun köpüğünden bir balon alsak ve onu öperek küçültmeye çalışsak. Sonra o patlasa, hafif yapışkan tatlı ve kekremsi hoş parçacıklar yerini yıldızlara bıraksa... Bu, yeniden başlayacak olan sevgimizin başlangıç habercileri olup, kalbimizdeki bir yerlere uzanarak zamanı geldiğinde geri dönmek üzere köşelerine çekilseler..."

Artık fısıltıyla değil bağırarak konuşuyordum.

"Sevgilim...

"Sen benim meleğimsin... Ama sadece benim değil, sen zaten meleksin... Sen beni gerçekten sevdin ve ben seni gerçekten sevdim. Aklım ve ruhum seninle dolu..."

Aynı akvaryumun balığı olduğunu ne çabuk da unutmuştum.

Düdük sesi bu kez çok yakınımdan geldi, bekçiydi. Yamuk kasketi yana yatık, sallapati yürüyerek kapıya kadar geldi. Beni

görmemişti. Karanlık kapının içine sokuldukça sokuldum. Üst katın pencerelerinden biri perdesi sıyrılarak, aydınlandı ve açıldı.

Penceredeki, "Hey kimsin sen? Orada dikilip kendi kendine ne konuşuyorsun!" diye bağırdı.

Kendime gelmiş, afallamıştım.

"Şey..! Yağmur yağıyor da!. Isınmak.. ıslanmamak için..." diyebildim masumane.

"Sen onu benim külahıma anlat! Hırsız mısın, ursuz mu, yoksa serseri mi? Hey bekçi baksana buraya kardeşim..!"

Komşularım pencerelere toplanmış, her kafadan bir ses çıkıyordu. Bekçi, el fenerini kapının karanlığına tuttu. Büzülüp kalmıştım.

"Kalk ulan, kalk..." dedi. Kalktım, yüzüme baktı ve kahkahayı bastı.

"A be Hafız Bey, sen bu adamı tanımadın mı? Deli bu, hani tımarhaneye kapatmıştık ya..."

Kapılar, camlar açılıp kapanıyor, beni görmek için insanlar don gömlek, çizgili pijamayla dışarı fırlıyordu. Ortalık panayıra dönmeden, "Heytt..!" diye, bir nara atarak tabana kuvvet kalabalığı yardım. Aralarından hızla geçerek karanlığa koştum.

Çocuklar arkamdan, "Deli... Deli... Kulakları küpeli... Baş hunili..." diye, Büyü(k) Ev'e götürülürken tuttukları tempoyu, koro halinde yeniden bağıyorlardı. Bu nakarata artık alışmış, belki de arkamdan dans etmeye başlamışlardı...

Kulağımda zaten küpe vardı! Annem, ben daha çocukken, içimdeki habis duyguların defî ve çok uzun yaşamam için Eyüp Sultan'da kulağıma deldirip, bir de küçük mavi küpe taktırarak 'bağlamıştı'

Meğer, terkeden kadının topuğuna bakmamak ne büyük bir erdemmiş...

Yaşadığım serüven bana göre basit, normal insanlara göre bir abartıydı. İnsanlar, yarın sabah hiçbir şey olmamış gibi erkenden kalkıp işlerine gidecek, dükkanlarını besineleyle açacak. Kadınlar, çocuklarına ve kocalarına kahvaltı, çorba hazırlayacak, onları okullarına, işlerine uğurlayacak, birkaçı bir araya gelerek dedikodu, ağda yapıp gece yarısı bütün çektiklerini, kocaları işini çabuk bitirsin diye nasıl orgazm iniltisi yaptıklarını ve her şeyi bir dakikalığına unuttuklarını anlatacaklar ve yaşamları 'neden yaşıyoruz, varlığımızın amacı ne?' sorusuna cevap veremedi, böyle sürüp gidecekti.

Büyü(k) Ev'den kaçtığımı, sadece kongre ilanlarıyla tiraj yapan mahalli bir gazetenin bir köşesine iki satıra sıkıştırarak, isim bile vermeden duyuracaklar:

"Dün gece 'Bilmem ne' akıl hastanesinden bir hasta daha kaçtı."

Panorama o kadar basitti. Başka bir dünyaya ait sahneyi, gerçekçi bir suluboya tabloya dönüştürmek, bazı yerleri de flu belemek...

Her basit görünenin kendi içinde bir canlılık, bir devinim ve her şeyin üzerinde bir yaşam taşıdığını biliyorum. Solgun sokak lambalarından yansıyan ışık... Ve yürüdüğüm el etek çekmiş kesme taş döşeli, geniş kaldırımlı ücra yolların üzerine yeni yağın yağmur sularının menevişleriyle, arada tek tük geçen otomobillerin lastiklerinden çıkan hışırtılı ıslak yolda; uzun akışlar, yapışkan lastik sesler, belki de son seferini yapıp garaja girmekte olan bir tramvayın raylarından çıkan metalik sesle dökülen tufal pullar; yalnızlığımın başbaşa kalan bende, başka bir dünyaya ait sahnenin arka dekorunu kaygı ve hüznün veren bir tablo halinde işliyordu.

Suluboya resmini yaptığım tabloda, sokaktaki gölgeler, araba farları, sokak lambaları, yolla kaldırım taşları arasına biriken pis

sulardaki morumsu renkler, martılar, çıgliklar, kimliksiz ve kişisiz ayak sesleri bir sonraki günün akşamına kadar ölecek.

Gecenin bitmesi kaçınılmaz son...

Bitiminde, bütün gece gölgeleri silinecek ve güneş çıktığında gündüz kendi gölgelerini perdahlayacak. Gündüz gölgem oluşacak mı? Herkesin gölgesi varken, benimki yoksa, kendimi başka bir dünyadan gelmiş sayacağım. O zaman ne mutlu bana!

Gelen gün de nasıl olsa bitecek...

İnce ve hin yağan yağmurun altında, çamurlu ve öbek öbek çöplerin yığıldığı sokaklarda yürüyordum. Yağmur, bir süre sonra, birkaç adım ötemi göstermeksizin şiddetini artırdı.

Kendimleyim...

Kuytu bir köşeye sığınmış, sırlıklam, titrek bir sokak köpeğiyle göz göze geldim. Karanlık içindeki gözleri bir deniz çakarı gibi bir yanıp bir sönüyordu. Çapaklı gözlerinden yaşının hayli geçkin olduğu belliydi.

Bir süre baktık. Sonra, yüzümden akan yağmur sularının ısınıdığını hissettim. Galiba ağlıyordum, sinsice yüzümden süzülen yağmur sularına gözyaşlarım karışarak...

Nedendi bu sinsilik? Hak ettiğim bu muydu?

Herkesin karşısında ağlamayıp, bir köpeğin karşısında ağlamanın mutluluğuyla oradan uzaklaştım.

Yürüyordum...

Yürüyordum; arada bir sağanağa çeviren, kısmen ahşap, kısmen yeni inşa edilmiş iki katlı bahçeli yorgun işçi evlerinin camlarına vuran yoğun yağmur damlaları ve uzaklardan çakan yıldırımların kof kükremleri arasında...

Yürüyordum, ayaklanmanın altında yürüdükçe büyüyen bir şehir...

Uzaklardan ağır bir yalnızlık teması işleyen serseri melankolik bir şarkının nağmeleri bir kulağımdan girip, diğerinden çıkıyor.

Sürekli çalan melankolik şarkı, içimi ürperten soğuğu çekip aldı ve tenime tatlı bir sıcaklık armağan etti.

Terlemiştim.

Bir tek ayaklarım soğuktu. Altı lastik keten ayakkabımın içine su dolmuş, vıcık vıcıktı. Her adım atışımda tabanlarımdan boğuk soğurma sesleri geliyordu. Aba giysilerim yıkanmış, kırıksıklıkları kaybolmuş, kol ve ayak uçlarından siyah boyasını tenime salıyordu..

Gökyüzüne baktım. Karanlık içinde bir tek beyaz ve gri bulut yoktu. Her yanı siyahi bulutlar kaplamıştı. Derinlerden aralıksız kara bulutlar, kaybolanların yerini bir an önce doldurmak istermişçesine, aceleyle tırnakata geliyordu.

Kaçarken, yeni bir serüvenin sonuna kadar süreceğinin kaçınılmazlığını duyumsayarak, özgür olmanın derinlik ve olağanüstülüğünün rahatlığı içindeydim.

Yakalanıp tekrar Deliler Evi'ne kapatılmayı göze alarak, sevgilimin içimde öldüğünü sonunda anlamıştım!

Peygamberler bile kendi topraklarında istenmeyenlerdenmiş

Durdum. Kollarımı ve yüzümü gökyüzüne kaldırarak haykırdım:

“Yaşasın Serseri Standartları Sempozyumu...

“Kahrolsun sefiller ordusu...”

9

Akşamdan kalan yağmur çiselemeye devam ederken, ufukta, tan kızılığını koruyor ve şehir, üzerini yer yer saran kara bulut kümeleriyle sarmaş dolaş ağılıyordu! Yaşı hayli geçgin, küme düşmüş pavyon konsomatrisinin rimeli, koyu kırmızı allığın üzerinden kara çizgileriyle hercai yerlere, dudak kenarı tırşelerine doğru yol alıyordu!

Hükmünü sürdüren gerilimli, sağır, parçalanmış hava az sonra rengini griye, sonra maviye, daha sonra da güneş sarısı parlaklığa bırakacak.

Sahilde günün sahibi bendim...

Hangi yollardan geçerek buraya kadar nasıl gelmiştim, hatırlamıyorum.

Güneş, Boğaz'ın karşı yakası ardından nazlı nazlı kendini gösterdi. Deniz insanlarının 'Mavi Abi'si terlemeye başlamış, üzerini sarmalayan sis, yorganını havaya kaldırmıştı. Oynaş içindeki deryakuzusu dalgalar, karlı havada kartopu oynamak için sokağa çıkmış bir çocuğun burnundan çıkan masum buğular gibi ılık tüten saçakbulutlarıyla kırıla kırıla kıyıya yaklaşıyordu.

Kıyı boyunca yürüyüp, Rumelihisarı önünden geçerek köşedeki camiye kadar geldiğimde, karşı kıyının uzak bir yerinde köpekler ardı ardına uludu. Caddeyi geçerek, caminin altındaki

kahvenin önüne geldim. O ana kadar caddeden ne bir araba geçmiş ne de bir insan yürümüştü.

İçeri baktım. Kahve doluydu. Kapıyı açıp, içeriye süzölerek cam kenarındaki küçük masaya bir sandalye çekip iliştim. Dalgalara, dalgaların en uzaktakine baktım...

Deniz karşısında ne zaman yalnız kalsam en uzaktaki dalgayı beklerim. En uzaktaki yaklaşıyor, onun ardından bir diğeri onun yerine hemen peydahlanıp, peşi sıra kıyıya yaklaşıyordu.

Dalgalar bir yankı gibi...

Bir ses duyuyorum karşi kıyından ve bir diğeri daha önce ku-lağıma kadar geleni zoraki kesintiye uğratiyor. Bu, ritmik, disiplinli ve sonsuz bir mükemmellik...

İçimden, 'Büyükağam'ın işi bu, mükemmel yaptığı resme bu imgeyi yerleştirmeyi de unutmamış..!' diye, geçirdim. Sonra kendi kendime, "Artık benim de dalga sayma zamanım geldi..." diye, konuştum. Onları sayarken ne danteller işleyip, ne kozalar öreceğim. Kimbilir..?

Zaman aktı.

Pencerenin kenarından bir kuğı denizde süzölüverdi!

Bembeyazdı ve alçak kamarası kahverengi cilalı. Bir kızılde-rili kanosu durgun bir Kuzey Amerika gölünde arkasından ince uzun bir çizgi çıkartarak kürek şıptırlarıyla nasıl ilerliyorsa, o da, dalgalarla dalgasını geçerek ağır ağır yol alıyordu. Amerikan bayrağı asılı bordosuna baktım. Kışında, 'Naci's Hiawata' yazı-yordu. Palamut kışına oturmuş gravatlı, kelli felli iki adam dün-yayı kendileri yaratmışçasına umursamaz lakayt bir tavırla önle-rindeki masadan bardakları kaldırıp tokuşturdu. Bu hareketle-riyle inadına beni selamlıyor gibiydiler..!

Kuğı, Hoyratdeniz'e doğru kışında fokurdayan köpüklerle küçüldü, bir sürü yelkovanda peşi sıra...

Kaynağı belirsiz tuhaf bir mutlulukla içim içime sığmazken, "Çay iç!" diye, kulağımın dibinde patlayan bir sesle irkildim.

Korkuyla döndüğümde, iri bir burun neredeyse gözümü çıkartacaktı. Sandalyede kaykılarak geriye çekildim. Kahveciydi, çayı önüme bıraktı ve gülmeye başladı.

"O kadar derine dalmıştın ki, yanına yaklaştığımı, burnunun dibine kadar girdiğimi görmedin bile. O kadar dalma, burada midye tükenmez...! Neyse, haydi korkma, çayı iç."

Çaya, şekerini atarken arkasından baktım. Seri ve paytak adımlarla gevrek gevrek gülüp ocağa giderken, masanın birinden kışına atılan elle irkilerek zıpladı. Geriye dönüp, rastgele, masada kağıt oynayanlardan birinin ensesine tokadını aşketti. Benim dışımda herkes bu amiyane harekete gülüştü. O da güldü. Tek elinde taşıdığı iki çayla dışarı çıkmak için önümden geçerken, açıklama zorunluluğuyla, "Hergele bu orospu çocukları, hergele..." diye söylendi.

Az sonra, iki bardak çayla yanıma geldi, çayın birini önüme koyarken sandalyeye oturdu, çayını karıştırmaya başladı. İlk bardak çayı daha bitirmemiştim.

"Soğumuştur, sıcakını iç!" dedi ve ekledi, "Buralarda yenisin galiba?"

"Evet," diye, karşılık verdim.

Gülmeye başladı.

"Neden gülüyorsun?" diye, sordum.

"Dikkatli ol. Buranın denizi adamın kışına bir kere değdi mi, o adam bir daha buradan ayrılamaz, o adem kişi iflah olmaz. İşte bu yüzden bizim köy efsunludur. Onun için güldüm..."

"Anlayamadım neden?"

Gözlerini kısıp, gizli bir şeyi ilk kez açıklıyormuşçasına çevresini kolaçanla, "Zamanında Fatih'in yumurtalarını çalmışlar,

Fatih de onları lanetlemiş, ‘elleri ayakları iş tutmaz inşallah’ diye, bedduada bulunmuş, ona göre ha..!” dedi.

Nazik bir gülümsemeye, başımla içerdekileri gösterip, “Bunlar da öyle mi?” dedim.

Sorumun nedenini anlamıştı.

“Akılları, fikirleri orada,” diyerek, kıcını gösterdi.

“Allah, Allah!” dedim.

“Efsunlu bunlar, efsunlu..!” dedi.

Biri seslendi. Küfür ederek yerinden kalktı, sesin sahibinin masasına, bir deste iskambil kağıdı, çetele, ardından bozuk basma yerine ucu yanık bir kibrit çöpü sıkıştırılmış tükenmez kalem götürdü. Ocağa giderek dört tane çay hazırlayıp verdi. Bütün bu işleri çarçabuk yapmasına karşın, bardakları sıcak sudan geçirerek, çay tabağında su kalmaması ve şekerlerin ıslanmaması gibi ocakçılığın şanı bazı raconları da gözardı etmiyordu.

Her zamanki hızlı adımlarıyla yanıma geldi, içeriye seslenerek, “Benden on dakika bir şey istemeyin hergeleler!” diye, bağırdı ve bana dönüp göz kırparak, iri burnunu cebinden çıkarttığı buruşuk mendiliyle sildi.

Tavırlarında, taze tanıdığı bir insana anlatacak çok şeyi olan sevimli bir dedikoducunun tüm özellikleri vardı. Yüzünden geçen zevk dalgası, bunu destekliyordu. Tam konuşmaya başlayacaktı ki, yarım ağız kalakaldı. Kapıya baktım, bir bacağı dibinden kesik, koltuk değneğine yaslanmış iri bir adam kapının eşğinde dikilerek, içeri süzülen Boğaz parlaklığını kesti!

Kahve sus-pus oldu!

Raconuna göre, sert edayla masaya yapıştırmak istenircesine şaklatılan domino taşları, şimdi narin bir kelebek gibi yerine sessizce bir bir konuyor, pişticiler, el sırası gelip de gecikenler için “Hadi ulan, sıra sende...” bile demiyor, çaylar, kahveler keyifle

ağız şapırtılarıyla höpürdetilemiyordu.

Sanki bir Ortaçağ filmi seyrediyordum.

Belalı kara korsan, arkasındaki uğultularla süfli meyhanenin kapısını tahta takma bacağıyla bir tekmede açmış, tek tük masalara sığınmış pejmürde yarı cüzzamlı insanlar sükut etmiş, kucaklara iğreti oturmuş bol eteklikli kadınlar mutfığa kaçarak sır-ra kadem basmıştı..!

Tahta bacaklı korsanın yüzüne baktım, elmacık kemikleri çıktı. Alt çene dişlerinin tamamının döküklüğü, çenesinin had-dinden fazla yukarı kalkıklığından anlaşıyordu. Zamanında spor yaptığı geniş omuzlarından belliydi. Kahvenin zemininde değneğin çıkarttığı tok ses duyuldu. Değnek içeri bir adım girdi, ardından tek ayak yeri süpürerek, takiple değneğin yanında durdu.

Korsan içeriyi şöyle bir süzdü.

Herkes önüne bakıyor, kahve sessizliğini hâlâ koruyordu. Tavana baktım. Üç tane sinek konakladıkları yerden kalkarak piyasaya daha yeni yeni çıkmakta olan floresans lambanın titrek cızırtısına eşlik ederek dansa başladı.

“Ulan götverenler..! Ulan bana pezevenk diyorsunuz. Tamam anladım da, siz, nesiniz a be dümbükler?!”

Sert sesi, kahvedeki bütün insanların işitebileceği kadar yük-sekti.

“Senin karını yanındaki, onunkini şu arka masadaki ibne be-cermedi mi? O ibneyi, küçükken, şu kasnaklamadı mı..? Hele sen, hele sen. Bana pezevenk diyen göt... Ulan senin ilk göt ağ-rın şu yanındaki yalama değil mi ha, değil mi..?”

Kesik bacaklı adam saydıkça saydı. Sonunda, “Evet... Evet, bana pezevenk diyorsunuz. Bu doğru, ey be gavat ve ibne takımı, dağıtanın zamanı geldiğinde arkadan topladığını bilmiyor musunuz..?” diyerek, sustu.

Başı öne eğik, sağlam ayağının ekseninde döndü. Ardından, ıssız bir gecede, dar karanlık sokaklardan geçen kör bir dilencinin asasının kaldırım taşlarından çıkardığı tok tahta sesiyle ilerleyerek yol aldı.

Kara Korsan, kuşatmadan kısa sürede vazgeçmişti. Fırtına dinip, deniz süt liman olduğunda, kimden geldiği belli olmayan cılız bir ses çıktı: "Namus götte olsaydı, bir osurukta çıkardı!"

Dükkan, hiçbir şey olmamışçasına hengamesine tekrar bürünürken, kahveci; "Pezevenk Cici," dedi, bana dönerek.

Ardından, "Nikahlı karısını Sivas Kârhanesi'ne sattı da."

Bir insan karısını nasıl, neden ve ne şekilde bir mal gibi sattı? Bu sorular beynimde, kesik şebeke elektiriğinin yeni gelen ışığı gibi, ardı ardına çakarken, nasıl olduysa ağzımdan, "Peki, sen kimsin?" sorusu çıktı.

"Bana Tevekkel derler, Mezarıcı Tevekkel.." dedi, babacan bir gülümsemeyle...

Eliyle arkasını, Aşıyan'ı işaret ederek, "Köyün cenaze işleri benden sorulur, Köylü'yü ben gömerim," dedi.

O an 'Bu köyde iş var! Bu köyde havaya yeni bir hayat, yeni bir dünya çizilir..!' diye geçirdim içimden.

Zaman nasıl geçti, bilmiyorum. Geçen mavnaları, gemileri saymakla mı? Bir sıra yelkovanın ardı sıra bakakalmakla mı? Yoksa kahvenin iç ve dışındakileri incelemekle mi? Bilmiyorum. Bir türlü geçmişti işte...

Sahildeydim.

Akşam olup, hava kararmaya başlamış, denizin rengi göğün rengiyle aynılaştı, Boğaz'ın ötegeçe tepelerine çoktan sis perdesi çökmüştü. Geceyi geçirecek bir yer bulmak için sahilde dolaşıyordum. Tarihi yalılardan kalmış, bol yosunlu iri temel taş-

larının oluşturduğu doğal havuz, denizin gel-gitleriyle yeşilimsi mor rengini, yeni buyuran ayın parlamakta olan hüzmeleriyle laciverte çevirmişti. Yosunlar salım salım salınıyor, dalgalar, kıyıdaki tarihi temel taşlarına yalvarıyorlardı.

Denizi daha yakından görebilmek için kıyıya biraz daha yaklaştım. Yosunların üzerine çıkmış birkaç çağanoz varlığımdan korkarak geriye, çıktıkları yere, denize doğru dipleyerek gözden kayboldu.

Boğaz yalılarının tek tük yanmaya başlayan lambaları, gökyüzünde ilk peydahlanan yıldızlar gibi göz kırpmaya başlayıp çoğaldı. Az sonra kararan karşı kara, yavaş yavaş siyah bir balina-ya dönüştü.

Zaman geçti...

Balina, önümden akan siyah mürekkebin üzerine parıltılarını kutsayarak serpiştirmeye çoktan başlamıştı. O, üzerinde yanıp sönen ışıklarıyla artık pırıl pırıl, sonsuz okyanusun yolundaydı..!

Yıldızların parlaklığıyla tütsülenmiş deniz, gözlerimi esir almaya başladı. 'Önümden akan bu kadar çok siyah mürekkebi nereden buldular da buraya doldurdular?' diye düşünüp, yürümeye devam ettiğimde, onu gördüm..!

Kalenin kalın duvarlarının altındaydı. Boğaz'a doğru büyük kara gözünü dikmiş, tüm haşmetiyle duruyordu: Fatih'in İstanbul'un fethi için döktürdüğü top... Kalenin duvarına yapıştırılmış ahşap postaneyle, harabe haline gelmiş eski gümrük binasının tam ortasında, duvarın toprakla birleştiği yerden türeyen kalın gövdeli defne ağacının önündeydi. Top ve defne ağacı ay ışığı altında bütünleşip, güzel bir ikili oluşturuyordu.

Yanına geldim, geniş ağzından içeri başımı soktum. Zifir karanlığı metalik başka bir zifir karanlık sarmalamıştı, koza misa-

li. Metalik kokulu sonsuz karanlığın içine öylesine anlamsız bağırdım... Yankılanmadı, emilerek dibinde kayboldu gitti.

“Tamam... Bu akşamki yatağım belli oldu,” diye, mırıldandım.

Postanenin önüne bırakılmış eski gazete, evrak, ne varsa toplayıp içine serdim ve topun falyasına, ayaklarım dışarıda kalacak şekilde kafadan girdim.

Koşudan önce gözleri kapatılan yarış atları gibi yumuk gözkapaklarım çok ama çok eskilerde Kalkedonlular tarafından icat edilmiş garip şekilli bir leş hayvanının kurtçukları gibi kıvrır kıvrır harflerle örtülür geceleri, bu efsunlu harfleri okuma talihsizliğinde bulunanlara yaklaşıp bana zarar verecekleri anda zehirlenerek ölür. Ölülerini diğer insanların ölülerinden daha kötü kokar. Çok uzaklarda olanlar bile daha uzaklara kaçmak mecburiyetinde kalır, kıvrır kurtçuk harfler beni uyurken Misyonerler Ordusu’ndan korur ha korur, gözlerimden başlayan benliğimin dokunulmazlığının güvenlik sübabıdır harfler, geceleri gündüzlerden daha çok sevmem bundandır, gündüzleri aleni bir hedefimdir Düşkırıncılar’a karşı, genelde bir insanın en zayıf, korunmaya muhtaç anının geceler olduğu bilinse de, bu, bende ters işler, karanlığın kapısını açıp da uyandığımda benim için artık yarı ölüm anları da peş peşe bir tren katarı gibi sıralanmaya başlar...

Bir süre sonra altıma serdiklerim yeterli gelmemiş, bel ve sırtım enseme kadar taş kesmişti.

Yavaşça kayarak kendimi dışarıya saldı. Kollarımı açıp kapatarak, omuzlarımda kavuşturdum. Ardından gövdemi belimden bükerek ellerimi ayaklarıma değdirmeyle buzlarıminin az da

olsa kınılıp çözülmesini sağladım!

Fantezi ve düşlerine bağlı bir insan olan ben için ne kadar da güzel bir sığınaktı top... Metal kristobalit koza sığınağın bir de bedenime verdiği soğuğu kesebilsem...

Tabuta giren insan pencere aramazmış..!

BİLGE SERSERİ'NİN YAŞAMA YÖNELİK TAVSİYESİ (SSS)

Yanışma için standart kural: Yaz ve kış aylarında tunç topun içinde yatma becerisi.

Günlük gazeteler, en ücra köylere kadar ulaşabilen habis bir kontr-gerilladır. Onlar, dağlara baş eğdirmeyi, akarsuların yataklarını değiştirmeyi bir onur sayar. Geliştirebileceği yegane hedef okyanusların altında buğday tarlaları yaratmaktır! Buğdayların değeri pazarda belirlenir. Bu, her zaman böyledir. Acımasızlığı hudutsuz gazetenin değeriye Babıali'de biçilir ve hudutsuzluk entelektüellere Tannıy, Tannıları çağırır.

Bilge Serseri, altına ve üzerine serdiği gazetenin içeriğinin yoğunluğunu, serin bir sonbahar akşamı deniz kenarında bir bankta sızmak üzereyken, ısıtmasından ya da ısıtmamasından anlar. Onun, üzerine serili gazeteden elektrik alması için mühendis olmasına gerek yoktur.

Mevsim, tunç topun içinde yataarken dikkate alınması gereken en önemli özelliklerden biridir.

Mevsim kışsa, falyadan başınız önde, ayaklarınız ağız kısmında kalacak şekilde topun içine girmelisiniz. Bu ısınma bakımından çok önemlidir. Soğuk ve fırtınalı kış gecelerinde, kimbilir kaçınıcı ateşlemeden kalma, barut ve soğuk metal kokusunun karışımını içinize çektiğinizde, ruhunuz tatlı bir iç geçme, tatlı bir sarhoşlama içine girer ki, bunclan büyük bir haz

duyarsınız.

Yaz aylarındaysa falyadan içeri ayaklarınız önde girmelisiniz, başınız topun ağzında olmalıdır. Gecenin bir saatinde gökyüzünde yıldızlar dans etmeye başladığında, onları görmeniz ve aralarına karışmak istemeniz sizi hayal kurmaya davet eder.

Topun içinde yatmaya alışmış bir insana, onun içinde, asla ölüm yoktur. Tıpkı bir tırtılın kozadan çıkıp, kelebeğe dönüşmesi gibi...

Misafir aya baktım. Günün ışımasına daha çok vardı, gece körpeydi!

Önümdeki caddeyi geçerek, deniz kenarına yürüdüm.

Ayaklarımın dibinde son bulan deniz kapkara, nazlı taze gelin gibi süzülüyordu! Suyun dibinde toparlak kara kara bir şeyler gözüküyordu. Deniz kestaneleri... Onlar da, kıyıya vuran dalgalar gibi, dikenlerini oynatıp süzülüyordu. Boğaz'da deniz kestanesi ne arar ki? Karanlıkta öyle sanmıştım. Sağlığıma güldüm.

Rıhtım duvarı, yeşil yosunların sakal ve midye ordusu tarafından kaplanmış, aralarında yengeç tohumları kaynaşıyordu. Tohumların arasında her boyda yengeç, çarpık ve yampiri kollarıyla yuvarlanırken, kıskaçlarını açıp kapatarak, donuk bakışlı mercimek tanesi gözlerini habire yuvalarından çıkartıp içeri alıyorlardı. Suyun dip ve rıhtımın duvarında garip ve anlaşılmaz bir karmaşa, bilinmedik bir dünyanın bireyleriyle toplu dansını sürdürüyordu...

Az ileride, denize kirli bir sıvı sessiz akıyordu. İçimden, 'lağım!' diye geçirdim, 'karalağım...!'

Şehrin gözyaşları kanalizasyona dökülüyor ve kanalizasyon ağlıyordu..!

... Akşam olup uykuya teslim olduğumda bir aktörüm, rolümü oynamak için her seferinde başka bir lağıma girerim ki, işte o an gündüzü es geçen kalbim gerçek yalnızlarla doludur, lağımda her zaman her daim gece rahatımdır huşu ve güzellikler içindeki uykumda oynayacağım rolü öğrenirim bazı bazı kötü öğrenirim işte o zaman sahneye çıkmaya cesaret edemem, başkası vardır sahnede bir oyun oynamak hakkını kullanmak isteyen, bu arada içinde bulunduğum müşkül durumu izlemektedir kabiliyetsiz ve kifayetsiz muhteris Düşkırıncı asıl maksadını aşarak oyunun o günkü sözcüklerini daha iyi bilen öteki aktörlerin arkasında gizlenmemi sağlar...

Lağım, iskelenin ucundaki babayla rıhtımın ilerisindeki çıkıntındaki demir halkaya gerili koltuk ipine baştan ve kıçtan bağlı irice bir sandalın hemen yanına akıyordu. Sandalda, lime lime olmuş bir velenseye sarılı biri yatıyordu. Kıyıda, istiflenmiş sazdan örülme birbirine bağlı sepetler ve iki sele dolusu ağ vardı.

Yaklaştım ve çevreme bakındım. Kimse yoktu. Topun içine sereceğim yatağı bulmuştum. Öylesine elimle yokladım, düşündüğüm gibi çıktı, ağlar kuruydu. Gece, denizin bağrına salınan ağların, gündüz çamaşır gibi ipe serildiğini biliyordum. Gündüz güneşten kurumuş ağlar, 'beni al, altına ser!' dercesine, yüzüme bakıyordu.

Birini kucaklayıp geldiğim yere yürümeye başladığımda arkamdan "Tıkır... Tıkır..." diye, sesler geldi. Geriye dönüp baktım, sesin kaynağı, ağın yere sarkan devamıydı. Mantarlar, arnavutkaldırımli rıhtım zeminine diyapazon olmuş, sağa sola ritmik salınan çubuğuyla müzik yapıyordu! Gecenin o geçkin saatinde çıkan sesler hoşuma gitse de, arkama takılanları toplarken, 'gün ışıırken onları yerine bırakmalıyım' diye, düşündüm

Topun yanına geldim. Mantar ve kurşunlar yanlara gelecek şekilde ağı içine yayıp falyaya önce ayaklarımı sokarak, topun ağzından içine girdim. Gökyüzünü görebiliyordum. İçim ısındı. İçimin ısınmasını, ağın koruyuculuğu ve barut kokusunun sinmiş uyarıcılığıyla birlikte bronzun metalik sağlamlığına yordum! İçime yayılan mutluluk dalgasıyla gevşedim.

Uykunun ön aşaması olan yatma, uykuya dönüşünce insan çevreyle tüm ilişkilerini kesip, kendi içine çekiliyor. Şimdi bir kozam var! Metalik bir koza ve onun içine çekiliyorum.

Bir hava boşluğuna düşer gibi, hayal boşluğuna mı düşmüş-tüm? Ne olduğumu ve ne olacağımı, kendime benzeyenleri burada bulup tanıyınca anlayacağım. Belki de hiçbir zaman anlayamayacağım belirsizliğin güçlüğünü ve bundan duyacağım acıyı sonuma kadar götüreceğim...

Dizeler, ansızın ağzımdan yumuşak madrabaz sabunu gibi kayarak dudaklarımın arasından döküldü:

Selam olsun,

Tarlabaşı'nın garip çılgınlık martılarından...

Yağmurlu bir gün akşamının,

hislendirici bir film sonrasında,

bir Beyoğlu sinemasının arka kapısından dağılan insanların,

çamurlu yolda bıraktıkları ayak izlerinden...

Yosun tutmuş Boğaziçi feleklerinden...

Urumelihisarı'nın mor kaldırım taşlarından...

Selam olsun, topun içinden...

Ay, yıldızlarını karanlık gökyüzüne serpiştirmişti. Şiiri aklımda toparlamaya başlamışken, tepeme doğru yaklaşan ayın önünden yıldızlar kayarak göz bebeklerimde toplanmaya başladı.

Yıldızların dolup taşıdığı gecede, kolumu gökyüzüne doğru uzatarak birtakım geometrik şekiller çizdim. Gökyüzü içinde gezdirdiğim avucum konuşabilseydi, belki yıldızları kandırır, bir papatyanın yapraklarını sırayla tek tek koparır gibi içine toplayabilirdim...

Karanlık içinde avucumla ayılama hamleler yaptığımda, yıldızlar kuyruğu kopmuş kertenkeleler gibi bir yerlere kaçıyor ve onlardan boşalan yerlere tekrar gökyüzü suyu doluyordu. Karşı kıyının parlaklığına yeni parıltılar katılarak, şehir, elmas gibi parlayan çeşitli deniz kabuklarıyla süslü tacını çoktan başına takmıştı.

Avucum dilsizdi..! Gökyüzü de dilsizdi..!

Yorucu ve yıpratıcı bir gün geçirmiştım. Karanlık, ağır ve kendinden emin çökerken, gözperdemin ardına ayın yıldız biriktirmesine engel olamadım. Tatlı bir mayışmayla öteki masallara doğru yol aldım!

Orada ne işim vardı ve oraya nasıl gitmişim?

Tibet'te bir dağdaydım. Yanımda, yerel giysileriyle elindeki uzun bir asaya yaslanmış yaşlı rehber Asaf vardı. Yüksek bir tepeden çevreyi gözlüyorduk.

Güneş ışığı, kesişen vadilerin kuşattığı masmavi bir gölün yukarısındaki tepelerin görüntüsüne tırmanırken, biraz aşağıda otlaklar yer yer buzlanan kaya ve yabani çiçeklerle donanmıştı.

Hava karardı.

Gökyüzü maviliğini demiriye bıraktı, ardından yağmur serpiştirmeye başladı.

Manzaranın uyandırdığı merakla, gözlerimi uzaklara dikmiş, puslu dağları delercesine daha da ileriye zorlayarak bakıyordum.

Orada, büyüleyici manzarayı seyrederken, varoluşumun gü-

cünü hissettim ve kendi kendime, "Kimiz, niçin yaşıyoruz ve daha neler yapabiliriz?" diye, sordum.

Böyle bir atmosferde, binlerce yıldır insanın kendine sorduğu bu basit, basit olduğu kadar da içeriği derin soru, gözlerimin önündeki gizemi tetikledi.

Hayal gücümün düşünce ufuklarından geçerek, daha ileriki dünyalara bir göz attım!

Dünyanın çatısında gezinen anıların ardı ardına sıralanışını görür gibi oldum, aslında hiçbir şey benden gizli, saklı değil...

Asaf, "Zirveye ulaşmak için hazır mısın?" diye sordu.

Demek zirveye çıkacaktık. Ama neden zirve? Neden en yukarıya ve uca? Nefes almadan, onaylama anlamında başımı salladığımda, kendime sorduğum soruları yeniden kurcaladım. Neye hazır olacaktım? Acaba çok nadir gördüğüm bu panoramaya mı, yoksa tırmanma sırasında derinden hissedeceğim başarıya erişme hazzına mı?

Ancak, gerçekte karşılaşacağım olaylara hazır değildim.

Suskunluk sürüyor, konuşmuyorduk. Rüzgar üfürerek hışırdadı. Asaf, yavaş yavaş harekete geçti. Heyecanlıydı.

Aniden durdu.

Nöbette donmuş bir asker gibi dimdik kalakalmıştı.

Ağlıyordu...

Mor halelerle bezenmiş Hintli gözpınarlarından akan yaşlar bir anda donarak beyaz tespihböcekleri gibi yüzünden yuvarlandı.

İstemsiz titreyen eldivensiz elleriyle gözyaşlarını sildi. Hin hin yağan kar tanelerinin ellerine konuşunu izledim. Hemen erimiyor, kuru parmaklarının yaşlı, mor mafsallarında belli bir süre sonra çiğre dönüşüyorlardı.

Gözlerim uzaklara daldı.

Bir süre dağın yamaçlarından sızan ışık akışını çarprazlama

kesen mavi rüzgarı dinleyip, yüzümü yalayışını izledim.

O, yalnızdı...

Yalnızlık, bir insanın yaşamındaki sessiz acıydı ve her insanı zamanı geldiğinde ziyaret ederdi. Her zaman muzaffer hüznün, bu atmosferde Asaf'ın içinde konaklamıştı. Düşüncelerim bütün duygularımı yaktı, kavurdu. Kanın göğsüme, yıkılan bir çavlandan çoşarak akan sel gibi gürül gürül hücum ettiğini hissettim. Sel, yerini seyrek yağan kar tanelerine bıraktı ve bir süre sonra kar taneleri daha da seyrekleşti.

İçten vuran ateşin hatlarını belirginleştirdiği yüzü; soğuk hava, güneş ve yaşam tarafından yıpratılmıştı ama gözlerindeki berraklık hâlâ ışık saçmaktaydı. Yüzüme derin çekik gözleriyle baktı. Yoo hayır...! Bu sade bir bakış değil, gözlerimin içinden girerek ruhuma kadar inen bir ateş yumağıydı!

Alnını yere doğru eğdi ve yüzündeki aynı meraklı bakışla, öylece kalakaldı. Üzerimize yağan karlar gibi tane tane konuşmaya başladı:

"Hiçbir şey olmamış gibi mi davranıyorum? Hiçbir zaman öyle olmadım, olamadım. Her şeyimi aldılar ama iki şeyi benden alamazlar. Birincisi, değer verdiğim, inandığım ve hissettiklerimdir. Aklım, açıklayamayıp ispat edemese de, her şeyin ötesinde yüreğimde yer alan gerçektir. İkincisiyse, kaderimin yolunda ilerlerken kim olduğumu bir biçimde ifade etme özgürlüğümün elimden alınmasıdır. Ancak beni öldürdüklerinde buna engel olabilirler ki; beni ben, beni gerçek yapan ve ilerisi için ümit veren işte bu iki olgudur.

"Artık gerçeğim, bir isim değilim sadece. Bir kalp, bir ses ve bir yaşam öyküm var.

"Anlamalısın, bu sadece..." dedi ve asayı tutmadığı boşta kalan elini havada yavaş yavaş dolaştırarak bir daire çizdi.

“Bu zihnin yaptırdığı bir şey değil, yürekten geliyor.”

İkinci kez çizdiği daire, göğsü önünde durdu. Avucuyla göğsüne, kalbinin üzerine dokundu.

“Buna gerçek varlık derim. İçerdiği anlam, güç tarlasıdır.

“İçimizden geldiği gibi, yaşadığımız anda herkesle açık ve dürüst konuşabilir, derin duygularımızı anlatabiliriz, bunları ifade edebilmek çok zor olsa da...

“Birbirimizi ve kendimizi sahiplenebiliriz.

“Her şeyde en mükemmel olan sorumluluktur.

“Doğduğumuzda, izleyeceğimiz hayat yolu çizgisi için varlık nedenimizi araştırırız.

“Her kişinin böyle bir yolu vardır ve kişi bu yolda zorluklarla karşılaşabilir ama onların içinde yaşamaz. Bu, başarılması zor bir şeydir, yapabilir, onları bir yana koyabiliriz. Onlar kaybolmaz.

“Şu anda burada ne varsa onu öğrenmeyi göz ardı etmemeliyiz, bu şansımızı yitirmemeliyiz.”

Sıçrayarak uyandım, kafam falya tavanına çarptı. Başım acıdı, canlı olduğumu anladım.

Budizm’e dair tetkikler yapmış Tibetli Rahip Asaf, “Asıl sanatkar bir şarlata bir gözbağcı değil kendi varlığı bizzat mucize olan bir velidir, ruhumuzun sükun ve özlemlerini kendi maddi araçlarla gizlediği şeylerin ötesinde kendisinin başdöndürücü varlığının içinde başkayı, yabancıyı unutarak dinlendiririz, orada gösteriştten uzak, taklitten sıyrılmış görenekten aleladelikten ayrılıp kendi hakiki ve yüksek varlığımızı buluruz,” der, vesselam...

Gün erkenden ağardığında, denizin nem ve gecenin soğu-

ğundan oluşan çiyden falyanın ucu buğulanmıştı. Gözlerimdeki çapağın sahibiyse aydı. O, uykuya dalmadan önce düş görmem için gözlerime büyülü tuzlu tozlarından serpiştirmiş, tozlar sevgili düşü kapalı göz perdemde gösterirken, Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun avcılarından da böylece korunmuştum.

Topun içinden çıktım, ağı toparlayarak, iskelebaşına doğru seğırttim. Yaklaştığımda, ahşap iskele binasına sırtını yaslamış köpek oturuşunda, kolları iki yana sarkık, ağzında sigarasıyla suratından düşen bin parça, her halinden balıkçı olduğu belli bir adam bekliyordu. Lanet bakışlarının sebebi belli ki uyumak için ödünç aldığım ağlardı. Ağları yerine bıraktım, yan gözle bakarak bir şeyler söyleyeceğim sırada, sertçe: "Önce ağı çaldığını sandım. Sonra baktım tekneyle gelmemişsin. İçimden bir ses seni takip etmemi söyledi. Dizdar kapısına kadar seni izledim. Ağı, topun içine serince hırsız olmadığını anladım. Yarım saate kadar getirmeseydin gelip alacaktım zaten," dedi.

Oysa ben onu uyuyor sanmıştım.

Burnunu çekti ve sesini yumuşatarak, "Buralarda takım hırsızlığı olmaz, kara ve denizdeki ağ çalınmaz. Herkes birbirinin teknesindekini bilir. Bu ancak dışarıdan birileri gelirse olur. Baktım yanaşmış tekne yok, senin de zaten tip ve yürüyüşünde balıkçılığın esamesi yok, 'bırakayım bakalım, ne yapacak?' diye düşündüm," dedi.

Cigarasından derin bir nefes aldı. Bana da bir tane uzatarak, "Seni ilk defa görüyorum buralarda," diye, konuşmasını sürdürdü.

Teknenin koltuk ipini çekti, tek ayakla küpeşteye basarak, bir balet zerafetiyle kışından içine girdi. Motorun kolunu taktı ve tek çevirişte çalıştırdı. Ezgozdan çıkan kalın bir duman, yanık kokusuyla yayılırken pervane rölantide dönmeye başladı. Iskele tarafına gelerek yüksek sesle, "Paran var mı?" diye sordu.

Ceplerimi karıştırdım. Bol pantolonun bol cebinden birinin köşesine sıkışmış bozuklukları çıkararak gösterdim.

“Beşiktaş’tan ekmek kamyonu gelmiştir. Karşı köşedeki bakkaldan bir tane ekmek kap da gel,” dedi.

Karşıya geçtim. Burunlu küçük bir kamyon bakkalın önünde duruyordu. Kamyonun kapalı kasasından sandığı indiren şoför, aceleyle direksiyona geçti ve hızla yola koyuldu.

İçeri girdim. Arkası dönük bir çocuk diklemesine istifli ekmekleri eliyle ikişer ikişer ayırarak sayıyordu. Bir ara durdu, yanlış saydığını sanarak tekrar başa döndü. Doğruldu, gözlerini tavana dikerek, mırıldandı ve küçük masaya doğru bir adım attı, kasketiyle kulağının arkasına sıkıştırdığı sabit kalemi alarak diliyle ıslattı ve alt köşesi kırış kırış defterin kirli sayfalarını tükürüklediğı baş ve işaret parmağı arasında çevirerek, sonuna bir çizik attı. Kalemi tekrar aynı yere sıkıştırdı.

Kocaman kafası, ablak yüzü, küçük göz ve kepçe kulakları vardı. Ceketinin kolları kısa, dirsekleri yamalıydı. Aynı durum pantolonu içinde geçerliydi.

“İki ekmek!” dedim.

Sandıktan çekti, uzattı. Yorgundu. Yüzüne biraz daha dikkatli baktım. Yorgunluğu; erkenden kalkıp dükkanı açmak, ortalığı silip süpürmek, ekmek ve gazete kamyonunu beklemek dışında başka yüklerden kaynaklanıyor gibiydi! Düşüncelerimden sıyrılıp, “Tanesi kaç para?” diye, sordum.

Yüzüme aval aval bakarken dudakları titremeye başladı, kelimeler, konuşmaya zorlandıkça yuvarlanan kar topu gibi, daha da büyüyerek ağzının içini dolduruyordu.

Kekemeydi...

“Ooooo...” diye, söyleyeceğini uzattı.

Onu bu deritten kurtarmak için lafı hemen yapıştırdım:

“On kuruş...”

Sustu ve başını salladı. Kızaran yüzünde mütevazı bir gülücük belirdi. Masanın üzerine iki tane bakır on kuruş bırakarak sıcak ekmekleri kaptım ve koşarak teknenin yanına gittim.

Balıkçı, eliyle işaret ederek, “Atla!” dedi.

Onun gibi tekneye atlamaya çalıştıysam da beceremedim ve her elimde bir ekmek, teknenin kıçına dengesiz ‘güm!’ diye, düştüm.

“Önce, bir tekneye edebiyale nasıl binilir onu öğren. Ben nasıl, parmak uçlarımla zıpladıysam küpeşteye, sen de öyle yapmalısın. Öyle dengeli ol ki, cambaz yanında sakar kalsın!”

Motorun gürültüsünden sesini duyurabilmek için kulağımın dibine kadar gelmişti.

İlk dersimi almıştım. Ekmekleri kuru bir yere koydum ve belimden çıkarttığım deftere, Serseri Standartları için yazdım:

“Bir tekneye insan gibi binme becerisi...”

“Ne çiziktiriyorsun?”

“Hiç!” dedim, “Bazı notlar alıyorum da...”

Yüzünü buruşturup, “Zaten buraya akıllı adam gelmez ki... Akıllının ne işi var burada?” diyerek, çevik adımlarla küpeştenin üzerinden başa gitti ve koltuğu çözdü. Kıçı çözmek için yerimden doğrulduğumda, “Yerine otur, işime karışma!” diye, bağırdı.

İçimden, ‘bu adam gerçekten lanet’ diye, geçirdim. Motora yol verdi ve iskelenin önünden ayrıldık.

“Bir ekmek almak için gittin, neredeyse bir saatte döndün, ne yaptın o kadar zaman?” dedi.

Bakkalda gördüklerimi anlatarak, bakkalın kekeme çırağından bahsettim.

“Kulampara Fatin’in evlatlığı. Onu hem çırak, hem de karı olarak kullanır deyyus...” dedi ve sustu.

İçimden konuşmak gelmedi. Çırağın yorgun ağırlığının nedenini anladım ve ona acıdım. Bir şeylere, kime, niye ve neden küfrettiğimi bilmeden denize doğru başımı çevirdim. Halimden anlayan deniz de öfkelenmiş, sabah buharını tüttürmeye başlamıştı! Ekmeklerden birini kırdım. Mis gibi yanık susam kokusuyla karışık buğu denizinkine karıştı. Ağzıma bir lokma atım, çiğnedikçe büyüyen lokma içimi kapladı, gırtlığıma dayandı. O an kendimi kekeme sandım..!

Hava aydı.

Uyanmamış nazenin şehri ikiye bölen deniz sessizdi. Anadoluhisarı'yla Kanlıca arasındaki üçgen damlı pembe bir yalının önüne geldik.

Motoru rölantiye aldı, sonra kapattı. Kürekleri teknenin kenarından çıkartarak, kayışlarını iskarmozlara taktı ve labutları aşağıya gelecek şekilde dikledi. İki tane sandık parçasını, küpeştenin içine diklemesine karşılıklı sıkıştırdı ve bunların arasına kısa kösteklere dizilmiş, yirmi kadar, siyah küçük iğneli üç bedeni gerdi. Bedenlerin bir ucuna iri bir iskandil, diğer ucunday-sa filkete bağlıydı. Başaltından çıkardığı kararmış kalın bir mantara sarılı açık yeşil renkli misina yumağını varısı açık livarın üzerine atarcasına bıraktı. Ceket cebinden, içi yarısına kadar dolu bir çorap çıkartıp ağzını dışa doğru dolu yerine kadar kıvrarak misinanın yanına koydu. İçinden avucunu dolduracak kadar leblebi tanesi büyüklüğünde, sarımsı kahverengi lastikleşmiş küçük midyelerle önündeki iğneleri sırayla yemlemeye başladı. Bu işi o kadar çabuk ve ustalıkla yapıyordu ki, gözlerimi dört açmış onu seyrediyordum. Midyenin siyah dudak kenarına iğneyi bir geçiriyor, ardından bir kere kendi ekseninde çevirip tekrar saplayarak sağlamlaştırıyordu. Elllerine baktım. Parmakları, iğ-

neler batsa da saplanmayacak kadar nasırlıydı.

Üç bedeni yemlemesi kısa sürdü. Birini aldı, filketesinden ana bedene bağladı ve iskandilin tekneye çarpmasını engelleyerek yavaşca denize saldı. Olta denizin dibine süratle indi, bir süre sonra misinanın akışı durdu.

Oltayı birkaç kez bir kulaç yukarı çektiğinde, misina şeker komasına girmiş bir hasta gibi zıngır zıngır titredi. Küpeşteye yasladığı misinayı tekneye çekti. Bedende boş bir iğne bile yoktu, balık doluydu. Onu, dikkatle içeri alarak, yemli bedenlerin yanına astı. Bir boy, insan eli büyüklüğünde izmaritler, sırt yüzgeçleri açık, son nefeslerini vermek üzereydiler. Filketesinden balıklı bedeni ayırdı, yemli diğer bedeni takarak oltayı denize saldı. Iskandilin denizin dibine inip inmediğini kontrol ederken, bir yandan da önündeki balıkları ayıklamayı da ihmal etmiyordu. Bu işi yaparken, balıkların ağızlarında kalan yemlerin tekrar kullanmak için parçalanmamalarına özen göstermesi ustacaydı. Boş iğneleri tekrar yemledi.

Bu işleri kaç kez yaptı? Takipte zorlandım. Livar balıkla dolduğunda, teknenin denizi okşarcasına kafa sallamaları, yağlı sintine suyunun arada bir faş tahtalarının arasından sıyrılarak omurgaya yaslandırılmış litrelik Şarabi Ateş şişesini yalayıp ıslatmasına neden oluyordu.

Bir ara arkasına baktı. Kandilli İskeleyi'ne yanaşan narin bir Şehir Hatları vapurunun sireni öttü.

"Vapurlar sefere başladı, artık balık keser!" dedi. Yüzü hâlâ lanetti..

Bir şeyler soracağımı hissetti. Burnunu elinin tersiyle silip, çekti.

"Vapurun uskurundan izmaritler kaçır!" dedi.

Misinayı sarıyordu.

“Peki Kaptan,” dedim, “neden kürekleri diktin?”

Kızdı, “Bana bak..! Ben, Kaptan maptan değilim. Ben balıkçıyım, olsam olsam Reis olurum,” dedi.

“Peki, bundan sonra sana Reis derim.”

“Kürekleri dikmekle, ‘motoru kapatmış balıktayım, bir iş yapıyorum’ derim gemilere...”

“Ama hiç gemi geçmedi ki Reis!”

“Olsun, denizdesin, emniyeti elden bırakmayacaksın.”

Gece seferlerini bitirip de Kanlıca Iskelesi’ne yan yana iskele yapmış üç vapurdan en baştaki, bacasından kömür dumanlarını savura savura geçerken, yalıların damından bir sürü martı havalandırarak onu selamladı. Vapurun başına baktım ‘Halas’ yazıyordu. Kışında, oturan yalnız bir adam el salladı.

Denizde ince kırılganlıklar... Biraz afilenen, biraz kesilen incecik bir yel, ta uzak gökte apak öylece salınıp duran bir top beyaz bulut. Vapurun arkasından baktım, çoktan yol almıştı...

Motorun kolunu döndürüp, teknenin burnunu Köy’e çevirdiğinde, faş tahtalarının altında ıslanmış şişeyi yerinden aldı, ağzını sildi, dudaklarına götürerek dikti, dolu dolu yudumladı. Ekşimik yüzü daha da ekşidi! Elinin tersiyle ağzını sildikten sonra sıvazladı.

“Yaratanı...” dedi.

Şişeyi burnumun dibine kadar uzatarak bağırdı: “Haydi bir fırt kahvaltı da sen çek!”

Bir yudum aldım. Kaç günlük olduğu belli olmayan, gündüzün sıcaklığını ve gecenin ayazını yemiş markası okunamayan sirkeleşmiş Ateş, emsallerinden çok daha değişik bir tat almıştı. İçine barut mu katılmıştı ne..?

İçimin yandığını belli etmezken, “Benim adım Akyüz. Kısaca ‘Reis’ derler. Sen kimsin?” diye, sordu.

“Bana da Hisli Adam Faretin derler. Şair ve yazarım...

Burnunu yine çekti. Gülerek, “Anlamıştım zaten. Köy’e bir şair lazımdı, o da geldi,” dedi.

“Nereden geliyorsun?”

“Her yerden..!”

“Her yer... Her yer...” diye, tekrarladı. Gözlerini uzaklara dikip, bir süre dalarak bir yerlere gitti!

“Evet. Her yer, her yerdir ve birbirinden güzeldir...” diyerek, şişeyi tekrar uzattı.

“İç bakalım. Bu, senin her yere gitmene en kısa sürede yardımcı olur!”

Bu kez derin bir yudum aldım. Sirkenin tadı ilk yuduma göre daha az acıydı. Çocukluğumda gittiğimiz sahil kasabası aklıma geldi. Uçsuz bucaksız zeytinliklerin kucakladığı masmavi deniz... Akrabalarımızın atlarını denizde yıkarken öğrendiğim stil yüzme... Her gün karaya vuran vatoz balıkları... Iskeleden yakaladığımız keneli ispariler ve her öğleden sonra vazifeliymiş- çesine başlayan poyrazla, bindiğimiz cevizkabuğu sandalla denizde dalga geçmelerimiz... Hepsi bir bir gözlerimin önünden geçit resmi yaparak uçu gitti.

Bir ekmek bitmiş, nasıl olduğu anlaşılmadan Ateş de tükenmişti.

Reis, damağını ardı ardına şaklatırken, rıhtıma yanaştık.

Teknenin bağlandığı yerin yanı başında, diklemesine büyük bir meyve sandığından yapılma tezgahta midye satan biri, iki tane gaz tenekesini karpuzlama Reis'e attı. Reis, sandaldan eğilerek tenekeleri deniz suyuyla çalkaladı ve küçük kepçeyle izmaritleri livardan alarak tenekelerden birine doldurdu, midyeciye uzatıp, “Kiloya onbir tane girer, elli kuruştan kilosunu sat, ayıklama parası kiloda on kuruş senin,” dedi.

Bana dönerek, "Sen de artık tayfa sayılırsın. Köy'ün denizi bir kere kıçına değdi, hadi bakalım ikinci tenekeyi de sen doldur. Sonra nasıl midye açılır, onu öğreneceksin," dedi.

Ne güzel, bir şeyler öğrenecektim... Aldığım payeyle tayfa da olmuştum.

Yeni bir dünya için havaya çizeceğim şekillerde her şey çok çabuk geliyor. Körün istediği bir gözdü, deniz ikisini birden verdi..!

Ne güzel!

İçimden, 'Yaşasın Serseri Standartları Sempozyumu..!' diye, bağırmak geliyor.

Sevinerek, uzattığı kepçeyi kaptım ve balıkları tenekeye doldurmaya başladım. Bir ara elimden kepçeyi alıp, "Livar kepçesini boşaltırken torunu işte böyle iki yanlı kullanacaksın," dediğinde, başımla midyeciyi gösterip, "O kim?" diye sordum.

"Garip," dedi, "sadece Garip..!"

Doldurduğum tenekeyi koltuk ipini çekip uzattığımda uzun uzun beni süzdü.

Reis'e, "Yeni tayfa mı?" dedi.

Reis gülerek, "Evet, hem de şair ve yazar. Namekan... Ona yatacak bir yer gerek. Yoksa bizim ağlar kısa sürede telef olacak!" diye göz kırparak cevap verdi.

Koltuk ipini hâlâ bırakmamış, öylece gergin duruyordum. Garip, tenekeyi yere bırakıp elini uzattı. Sonra başıyla rıhtımın kenarını işaret ederek, "Denizi kolla. Dalga, tekneyi kaldırdığında zıpla," uyarısında bulundu.

Karaya ayak attım. Böylece, bir tekneye nasıl binilir, karaya nasıl çıkılır öğrenmiş oldum.

Garip, tezgahın arkasına geçti, yanibaşında onu izliyordum.

Döküldüğü yerler ince beyaz kıllarla kaplı saçlarının nerede

bittiği, sakalının nerede başladığı belli değildi. Saç ve sakalından kurtulmuş teni, istakoz kırmızısıydı. Güneş, bunca yıl yüzünün derisini esmerleştirememişti ama haşlanmış iskorpit balığı gibi kızartarak tulum çıkarmıştı! Gözleri, kirpiklerinin diplerine kadar tuz gibi çapaklı, iri gözbebekleri kanlıydı. Vücudu bir çocuk kadar küçük, hafif kamburdu. İnce bilekli kalın kollarının taşıdığı kunt ellerinin içi ve parmaklarının eklem yerleri nasırlıydı.

Tuzunu, derisinden kusmuş ayakkabılarını da denizden yakalamıştı sanki! Deniz suyu emmiş biçimsiz ayakkabıları tirşe bir renk almıştı. Garip, baştan aşağıya Şarabi Ateş ve denizle karışık yosun kokuyordu..!

Kaniş köpeğini gezdiren ve yanındaki genç kızın her halinden hizmetçisi olduğu anlaşılan, bakımlı ve gösterişli sosyetik bir kadın, şüpheyle yaklaşarak tezgah ve çevresindekilere küçümseyerek baktı. Bir montafon ineğinkine benzeyen kalın, sarkık gerdanını kırıp, "Taze mi bari bunlar?" diye, sordu.

Garip, konuşmadan, unlanmamış diri bir midyeyi süzgeçten aldı ve yer yer misina kesikleriyle siyasal haritaya dönmüş avcuyyla kadına uzattı. Kadın, önce geri, sonra ileri bir adım atarak ameliyatla ucubeleştirilmiş burnuyla midyeyi kokladı. Kırmızı oje sürülü uzun tırnaklı eliyle kontrola tenezzül bile etmeden, "Bunları avladığınız yerden lağım akınıyor değil mi?" dedi.

Garip, herkesin duyabileceği bir sesle, "Tezgahların büyüğünden sana sığındım yarabbi!" diye söylenerek, sığıntısının arkasından çıktı, elindeki midyeyi kadının yanında yere çökmüş kanişin önüne attı. Köpek, bir iki kere çemkirip, korkarak gerilediğinde, Garip, yer yer beyaz serpilmiş sakalının içinden gü-lümsedi.

"Bunlar akıntı midyesi... Kanaldan, kirli çoraplarımızı yem olarak taktığımız, sıfırbeşlik uzunoltayla avlıyoruz! Çorabın ko-

kusuna dayanamayıp, hemen içine giriveriyorlar. Lağım kıyıda, sizin yalıların hemen yanibaşıcığında yüzdüğünüz yerden denize akıyor. Önce köpeğine yedir, bir şey olmazsa sen de yersin..!” deyip, iri burnunu uzatarak kadına yaklaştı, koklar gibi yaptı ve ardından hemen ekledi:

“Ben sizi neden koklamıyorum hanım abla? Çünkü, denizaneları kokmaz..!”

Lakerda soğanı gibi kızaran kadın hiddetle:

“Ben senin nereden ablan oluyorum... Delinin zoruna bak... Haydi kız gidelim şuradan...” dedi.

Hizmetçi kız kıkırdayarak Garip’e ince bir göz attığında, o, bu nazarı görmezden geldi. Garip, garip bir şekilde, zenginlerle hele hele onlara hizmet edenlerle işim olmaz, tavrındaydı. Kadın, hizmetçisi ve çekelenen çaresiz kaniş uzaklaştı.

Garip, uzun uzun arkalarından baktığında, çevresindeki birkaç kişi kıs kıs gülmeye başladı. Merakla ne söyleyeceğini, nasıl küfredeceğini bekliyorlardı. Beklenenin aksine, küfretmeden sadece, “Ulan, içi geçmiş muhallebi karıya bak sen... Mis gibi midyeyi balık yaptı... Balık mı bu, oltayla tutulsun? Yalılarında yiyip, içip, sıçıyorlar. Sonra da denize giden boklarının içinde yüzüyorlar...” demekle yetindi.

Bir süre sustu, ardından ancak kendinin duyabileceği cılız bir sesle, “Dangalak ulan bunlar... Onlar yalıda oturuyor, ben de..! Hepimiz aynı denizi seyrediyoruz, bundan bile haberleri yok...” dedi.

Yanından ayrılarak, karşısındaki banka gittim. Sandığın üzerine MIDSAN A.Ş. yazılıydı.

Garip, küfretmediği için çevresindekileri şaşırtmıştı. Bir şey yapması gerekiyordu. Unlanmayı bekleyen midyeleri başka bir kaba almadan, suyunun daha iyi çıkmasını sağlamak için süz-

geçte üç, dört kez zıplattı.

İçmesi için az önceki olay iyi bir nedendi! Öğlen olmasına karşın ikinci şişe Yeşil Ateş nane likörüne başlamıştı. Sabah, büfeciye vitrinden indirtip, buzdolabına koydurduğu likör, tezgah-taki zulasındaydı. Zula, gazocağının hemen yanındaki yedek tatarator kabının arkasında, üzeri, ıslaklığına bulaşan unun katışmasıyla midye kokan ve dikkatli bakıldığında paçalı bir dondan bozma bir bez parçasıyla örtülüydü.

Yeşil Ateş'i yerinden çıkardı. Şişenin vasıfsız teneke kapağını açma zorluğuna katlanmadı. Açmaya kalksa, nasıl olsa kapak yerinde devamlı dönecekti! Kuvvetli parmakları şişe kapaklarını nedense her seferinde yalama yapıyordu. Tezgahın kenar tahtaları arasına kılıçlama sokulmuş enli palamut bıçağını çekerek aldı ve keskin ağzıyla teneke kapağı sıyrarak kopardı.

Bir an geliyor aynı anda iki düzlemde birden oynuyorum, bir yanım burada diğeri orada, oysa bir insan bir kişilik oyun değil midir yaşadığı kadarıyla ve sadece tek bir düzlemde ibaret değil midir sahnesi?

Küçükken hayatın tatlarını daha yeni yeni alırken çeşnileri komediler zinciri olarak görür çok eğlenirdim, sonraları biraz daha büyüüp de çeşnilere kendinden ısıotlar serpişmeye başlayınca komediler yavaşça teker teker köpekten yası yumağı uzunluğunda trajediye dönüştü, şimdi komediden trajediye uzanan uzun yolda yürüyerek sonu daha belirlenmemiş bir kumpanyadayım, her ne olursa olsun kurallarıyla uzlaştığım şen bir oyun bu, bu yolda iyi bir oyuncu olabilmek için oyunun sonunu getirip son noktayı koyabilmeliyim.

Kısa süre içinde çevremde olup bitenleri anlayacak kara ve denizi yaşayanlarıyla tanıyacak ve yeni bir hayat bulacağım ve

derin nefesler alacağım, güzelülkemi, yokülkemi, ütopyamı, Tüm Ülkelerin Serserileri Birleşiniz'i velhasıl bütünüyle SSS'yi yaşama geçirmek için bir üs olarak burayı sececeğim, bu rahim başka bir dünyanın mümkünün ve başka yaşamların da varolabileceğinin kaçınılmaz merkezi olacak...

Düşüncelerime dalmışken, "Ha, hayt beyim..!" diye, bir narayla irkildim.

Pötikare takım elbiseli, ortadan ayrık beyaz saçları limon suyuyla yapıştırılmış çakı gibi dinç bir adam yaylıtambur yürüyüşüyle sallanarak yanıma kadar geldi ve eliyle işaretle, "Az ileri kay bakalım," dedi.

Bankta ona yer açtım. Kıcının altına aldığı bacağının üzerine diğerini atarak oturduğunda, bankın yarısından çoğunu işgal etmişti. Gelincik ağızlığına bir cigara yerleştirmeden önce, ucunu tükürükledi.. Yaktı, bir nefes çekti ve dudaklarını büzerek Garip'e doğru ince uzun üfledikten sonra, "Saz livarı çekip bir bak bakalım, daha ne kadar midyemiz kalmış?" diye sordu. Garip, unladığı midyeleri küçük kesilmiş saz çubuklara dizmekle meşguldü. Başını işinden kaldırmadan, "Sabah baktım, yarım sepet kadar var," diye, zoraki cevap verdi.

"Efendim, bir kere daha baksanız günaha mı girersiniz, elinize mi yapışır çuval?"

Pantolonu her halinden yatakalıtı ütülü olduğu belli pötikare takım elbiseli adam ısrarında olabildiğince nazikti.. Garip, başını yine kaldırıp bakmadı, sessizlik oldu. Yanımdakinin sinek-kaydı traşlı yüzü pembeleşti, ardından kızardı. Yapıştırılmış kısa saçları yer yer oklu kirpi gibi dikenleşti. Hiddetle bacaklarını toplayarak ayağa kalktı ve ağızlığını tuttuğu eline havada yarım bir daire çizdirerek, "Kimin şeyinde beyim!" dedi ve geldiği yö-

ne yürümeye başladı.

Garip, başını kaldırdı, arkasından baktı, mırıldandı. Merak etmişim. Yanına gidip, “Kim bu?” diye sordum.

“Deli Zöveke!”

“Nasıl?”

“Deli Bey işte... Bizim Deli Bey. Ustam sayılır.”

“Nasıl hem deli, hem de bey..?”

“Basbayağı, kendimi bildim bileli adı öyle işte, Deli Bey... Geçen gün birileriyle içmiş, Tezgahı denize atmak için ikibuçuk liraya iddiaya tutuşmuş. Midyelerle uğraşıyordum, arkama bir baktım, tezgah yok, denizde yüzüyor içindeki hasılatla...”

“Alla alla..!”

“Kendi de ortak ama herif deli. Adı üzerinde işte. Deli Bey, ne olacak..? İki gündür küsüm ya, şimdi gelmiş laf atıyor.”

“İnsan hiç kendi tezgahına zarar verir, denize atar mı?”

“Deli Bey, ne yapsa yeridir..!”

Gülmeye başladım.

Garip, “Tezgahta ikibuçuk liranın on katı hasılat vardı,” dedi ve o da gülmeye başladı.

“Kendini genel müdür sanıyor; Midsan A.Ş.’nin genel müdürü...”

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: Bankların adilane paylaşımı.

Bank kıyıdır ve kıyıda denizden kaynaklanan sürekli hareketlilik vardır. Gerek parklarda, gerekse deniz kıyısındaki banklar, bilim anlamında, Bilge Serseriler’in kürsüleridir. Üzerlerin-

de en güzel sofralar kurulur ve ilim-irfan üzerine tartışmalar yapılır. En ince felsefi konular değilerek bir kanaviçe gibi işlenir.

İnsanlar bankları tek tek işgal etmeden kullanmalıdırlar. Bank mevzidir. Adilane paylaşılması ve apaşlara karşı savunulması gerekir. Unutulmamalıdır ki, apaşların asla bir felsefeleri yoktur. Onlar, günlük yaşamdan ürettikleri her türlü yıkıcılıkla ayakta kalmak için her şeyi elinden geldiğince hayata geçiren acımasızlardır.

Bir süre gülüştük.

Garip, "Neyse, bu kadar muhabbet yeter, öğlen oluyor. Getirdiğiniz balıkları satışa çıkarsam iyi olacak," dedi.

Sapına ip bağlı galvanizli saç kovayı, ağzı denize dik gelecek şekilde attı. Atma, denize öylesine salma veya bırakma değildi. Çocukların denize attıkları yassı kaydırma taşı gibi savrulan kova suya çabucak gömüldü.

Daha yapacak çok işi varmış da, zamanı tükenmekteymiş gibi bir süratle çalışıyordu. Seri el hareketleriyle çektiği kovayı, havada gezdirerek sapından yakaladı, içindeki suyu, üzerindeki ıslak bezi kaldırdığı tenekelerdeki balıkların üzerinde gezdirerek paylaştırdı. Bu işi, tenekelerden su taşana kadar sırayla sürdürdü.

İçli balık ve su dolu tenekeleri iskelenin köşesindeki büfenin önüne, kaldırım kenarına taşıdı. Tezgahın yanına istiflenmiş ağ öbeğinin altından sazdan örme sepetleri çıkarttı, rıhtımın merdivenlerinden indi, yosun tutmuş son basamakta dizleri üzerine çökerek eğildi. Bir elini destek yapıp onları defalarca denize bir sokup bir çıkararak temizledi.

Balıkları sayıp, yan yana dizdiği selegere yerleştirirken, her birindeki balıkların bir boy olmasına dikkat ediyordu. Sonra,

hemen yanıbaşındaki akasya ağacından bir dal kopararak, saplarını ayırdı ve onlarla balıkları süsledi.

Belini tutarak doğruldu ve kollarını iki yana açarak yaylandı, caddeden geçen arabalardan birine gözleri takıldı ve ona gözden kaybolana dek baktı.

Gür bir ses çevreye yayıldı: "Hem iri, hem diri..! Hem iri, hem diri..!"

Sessizlik oldu...

Az sonra, sessizliği aynı sesin sahibi bozdu: "Ölüsünü dirisini, her gün birisini..! Hem iri, hem diri..! Hayde..! Balığın tazesi burda..."

Bir iki izmarit, son bir ümit ve can havliyle selevlerden dışarı, yeni ısınmakta olan asfalta kendini attı. Garip, onları yerine koymadan, tenekede kalan suya daldırarak yıkadı ve suyu asfalta yarı sobe savurarak döktü.

Karşı kaldırımdan geçen başörtülü iki kadın durdu ve ona baktı. Yollarına devam ederlerken, Garip, taze bir kova su için denize doğru seğırtti.

Rüzgar, bedenlerini okşadığında damarlarına duygunun dolacağı akasyalar salım salım salınırken, Hiawata geri dönmüş, kışından köpüklerini saçarak şehire doğru akıyordu. Bu kez peşi sıra yelkovanlar yoktu.

Hava karardı.

Günü düşüren gece bize döndüğünde, hafif eserek sahne alan rüzgarla bir çisenti başladı. Yağan yağmurun denizin üzerinde çıkarttığı başak saplarını seyretmek; hayalimdeki, Eiffel Kulesi'nden Paris'in üzerine düşen lapa lapa kar tanelerini seyretmek gibi bir şeydi. Göge asılı bir ampul gibi duran ay yavaş yavaş kaymaya başladı.

Ay, batarken yağmura tutunurmuş ağaç üstünde...

Yağmur küstü, ortalık toprak ve deniz koktu! Ve, caddenin iki yanına belli aralıklarla dikilmiş akasyaların arasına serpiştirilmiş vasıfsız kavakların polenleri rüzgarla uçuşmaya başladı. Polen serpen rüzgar, denizden yayılan iyot kokusuyla burun deliklerimden girdi ve genizdeki alkolün gözleri baygın baktıran, bakışları melülleştiren kokusuyla çarpıştı.

Manzara güzel, ortalık sessiz ve sakindi. Tek farkındalığım yüreğimin dinginliğiydi.

Zamanın nasıl aktığını hatırlamıyorum. Balıklar satılmış, tezgah kapanmış, çoktan paydos edilmişti. Kaç şişe Yeşil Ateş içtiğimizi esrik aklımla hatırlamamın olanağı yoktu. Kendime geldiğimde bankta üç kişiydik.

Garip, yanında o ana kadar görmediğim birisiyle konuşuyordu.

Kayan gözlerle, "Nasıl tanımazsın Victor'u? Bizim meşhur Ermeni Victor... Hani, Meydan Mahallesi'nde Artin vardı ya..?" diye, sordu.

Yanındaki sanki biliyormuşçasına, "Eee, vardı ne olacak?" dedi ve aynı boş bakışlarla devam etti, "Çıkartamadım ama.. ne olacak..?"

"Hani, Artin'in alt katında tekgöz odada oturuyordu..."

"Yine de çıkartamadım."

"Nasıl çıkartamazsın? Kolej'de bir ara Vahan'ın yanına çıracak girdi de, kundura tamirinde çalışmıştı ya..."

"Alla, alla..! Kimdi yahu bu Victor? Bir türlü hatırlayamadım..."

"Neyse, hikayenin devamını getireyim de, belki hatırlarsın."

"Anlat bakalım, ne olmuş şu Victor'a?"

"Bak... Anlatırım ama yine de kim olduğunu bilemezsen şişe

bittiğinde dolusunu alırsın ona göre, beni boşuna yorma...

"Tamam anlaştık, lafı ufalama..!"

"Bu bizim Victor, matizlikten Kolej'deki işinden de kovuldu ve çok sefillik çekti sahil kentlerinde..!"

Oturdukları bankı göstererek, tahtaya birkaç kez katladığı başparmağıyla vurdu.

"Ha bu banklar şahittir. Geceleri kovaladı bu kuru tahtalar üzerinde, çigsemiş deniz ve gökyüzü altında yattı aylarca. Yine de bana mısın demedi. Bir gün de sızlanmadı kaderine. Çünkü, ona göre kaderini kendi çizirdi insan... Ancak bedenlen çalışmada tembel olduğundan, zaman geçtikçe falyanosluğun da boku nu çıkardı. Başlarda hoş görünse de, sayısız kereler fütursuzca masalara, mekanlara yaptığı kuyrukluyıldızlık can sıkımaya başladı. Burada zaten çoğu insan masalara sığıntı. O da, sığıntının sığıntısı oldu ve nihayetinde teker teker masalardan kovulmuştu ki, imdadına Paris'te yaşayan bir akrabası yetişti. Adam, Karun kadar zengin, 'benim Rumelihisarı'nda amcaoglum var' diye gelmiş ve Victor'u bulmuş. O günlerde bizim Victor'da bir çalım, bir afi ki, sorma gitsin. Sofralar kurdu ve onu kovanları bir bir davet etti, sonradan manyelleyenleri de, bu kez bizzat kendi kovdu. Sağolsun, yedik içtik birkaç gün üst üste ayılmadan... Sonunda amcaoglunun ısrarına dayanamayarak Paris'e gitmeye karar verdi.

Yanındakinin mahmur gözleri merakla biraz daha açıldı.

"Eee, sonra ne oldu?"

"Ne olacak, biz de bu arada gitmesini telkin ediyorduk."

"Onu sormadık kardeşim... Tamam Victor Paris'e gitti, gitti de ne oldu? Onu anlatsana."

"Ne olacak, Victor çok meşhur ve zengin oldu..."

"Yapma yahu! Nasıl oldu bu iş..?"

“Victor, buradan gittikten sonra Paris’te bir çatı katına yerleşmiş. ‘İşe mişe girip çalışmam artık ben, yazacağım, yazar olacağım,’ demiş. Amcaoğlu da zaten Paris’in tozunu yutmuş, Seine Nehri’nin kokusunu koklamış bir adam, ‘Tamam sen yaz, ben senin bütün masraflarını karşılarım, sen yeter ki yaz,’ demiş. Victor, ‘Bol çay ve hani paketi mavi kalın cigaralar var ya, işte onlardan isterim,’ diye dayatmış ve bir tomar kağıtla başbaşa kalmış. Arada bir çatı katındaki odasından çıkıyor, nehrin kenarında dolaşarak Paris’in sanatçı kokan havasından nasibini alıp içmeden mazbut odasına dönerek, faryap yazıyormuş.”

“Peki kardeşim, ne yer ne içer bu adam?”

“Saf olma! Kapandıysa mahkum değil ya bizim Victor, kardeşim...”

“Peki, bütün bunları sen nereden biliyorsun?”

Can alıcı soru Garip’i duraksattı. Çabuk düşünüp cevaplaması gerekiyordu. Öyle yaptı: “Hikayenin sonuna kadar sabreder-sen öğrenirsin elbet. Sen Victor’u hatırlamaya çalış, yoksa şişenin dibi sende kalacak..!”

“Devam et bakalım sökmeye çalışıyorum...”

“Neyse, lafı fazla uzatmayalım, zaten boğazım kurudu.”

Son kelimeler Garip’in ağzından cılız döküldü. Neredeyse kapanacak kadar kayan gözkapaklarını aralayarak, bilinmeyen bir şeyi yeni açıklıyormuşçasına, başını kabuğundan çıkartan bir tosbağa gibi öne doğru uzattı.

“Yazdıklarını roman yapmış, adını da ‘Sefiller’ koymuş.”

“Yapma yahu, bizi mi yazmış..?”

“Bizi mizi... Birilerini anlatmış işte. Kitap, bizim dile de çevrilmiş, geçenlerde biri getirdiydi de, Victor’un Paris’teki hikayesini ondan biliyorum, şimdi anladın mı andavallı?”

“Anladım, anladım. Vallahi helal olsun. Yani şimdi Victor, bu

kadar meşhur bir adam mı?”

“Evet... Sen, şimdi tanıyabildin mi bakalım Victor’u, ondan haber ver..!”

“Bilemedim valla. Sahi, bu bizim Victor’un soyadı neydi?”

“Hugo...”

“Hugo mu? Alla alla, yine hatırlayamadım.”

Garip, kolunu zorla kaldırarak büfeyi gösterdi. Yanındaki adam yerinden kalktı ve paytak adımlarla büfeye yürürken, Garip, bana dönerek adamı başıyla işaret etti.

“Öptüğümün salağı..!” dedi.

“Kim o?” diye, sordum.

“Bilmiyorum, tanımıyorum dangalağı, sen sızdığında yanıma gelip oturdu. ‘Eskiden bu Köy’de oturmuştum,’ dedi. Kısa bir hoş beşten sonra, senin kim olduğunu sordu. ‘Ampul fabrikasında mühendis ama sıyırmış, bizden,’ dedim. Bildiğim, gördüğümdür. Ayakkabıları Beykoz, pantolonu petrolmavisi... Sevmem insanın salağını...” dedi ve başını önüne eğerek, “Her kim ki polisti, / o mutlaka pisti. / Halk aşığı komünisti, / Diyenin de avradını,” diye, söylendi.

SEMPOZYUM İÇİN BİLDİRİ SUNUMU NO: 1

Yaratma ve yaratma cesareti:

Bilge Serseri’nin, o anki durumun felsefesini yapan gündelik serseriden en büyük farkı üreterek bir eseri meydana getirmesidir. Onun için üretim, bir eseri yaratma doğrultusunda, en güzel ütopyası olarak, ‘Yokülke’ olarak adlandırılabilir. Diğer farksa, yarattığını değer vermiyerek dağıtma ve üleşimdir. Bu olgular onda rahatlamaya neden olur.

Rahatlama, titizlikle, maddi dünya nimetlerine karşı açtığı savaşın bütünlük silsilesidir. Rahatlama; kağıt üzerinde sıralamada, her ne kadar en altta görülse de bu Bilge Serseri'nin yaşama bakış açısı bakımından kesinlikle bir kademe düşüşü olarak algılanmamalıdır. Onun için rahatlama, değiştirmeye çalıştığı dünyaya adadığı çalışmaların tersten başlangıcıdır. O, solak bir bateristtir. Bilge Serseri'nin dünya nimetlerine karşı gelmesi demek yaratmaması demek değildir. Bilge Serseri, eserini yaratır, yarattığı eserin hiçbir zaman bitmediğine, süreçte devinim içinde olduğuna inanır. Ona göre yaratılan eser süregelendir.

Bilge Serseri, eserini yaratma yolunda yürürken yalnızdır. Onun bu yalnızlığı belki de, kendi kuyusunun içine dalışı ve oradan dünyaya bakışıdır. Bu bakışın doğruluğunu, kuyunun altında mı, yoksa üstünde mi, olacağını kim bilebilir? Bilge Serseri'nin yalnızlığı, bir eser yaratmadaki sonsuzluktan kaynaklanmaktadır. Onun yaratmak istediği en büyük eser, yeni bir dünya düşüyle kendi çekirdeğini kırmaktır. Bu, onun için, yaşadığı zamanın tarif aralığında, en güzel ütopyası ve neşe kaynağıdır. Normal insanlar dışardan baktıklarında, bu kendi içine dalış olan yalnızlığı göremezler. Bilge Serseri'nin bir eser yaratmadaki yalnızlığı, kendi yalnızlığından daha ağırdır. Ve, Bilge Serseri bu ağırlığı yaşadığı sürece mecburmuşçasına kamburu niyetine taşır. Kambur, normal bir insanın sırtındaysa, onun kamburu olan bir eser yaratma yalnızlığı, onun yalnızlığının devamlı önünde, göğsünün hemen bir adım önünde gider. O, bu kovalamacada eser tarafından devamlı geriye itelse de, Bilge Serseri onu takibe devam eder. Bilge Serseri ve onun yarattığı eseri, yaşam pistinde ayrı kulvarda koşmazlar. Aynı kulvarda koşarlar ve bu koşuda eser daima önde yaratıcısı arkadaşındır. Bu koşuda eserin bitmesini istemeyen Bilge Serseri için eserin bitmesi kendinin de bitmesi demektir. O, çok iyi bilir ki, eserine, 'tamam artık bitti' denmesi, eserinin sonuyla kendinin dramatik sonunun hazırlanması demektir. O, bu noktada ko-

miktir. Çünkü, eseri durağan değildir ve onun kalbi olan bir sıfır noktası, bir merkezi vardır. Bu merkez noktası doğrultusunda çemberinin içinde devamlı bir hareketlilik izlenir. Bilge Serseri bilir ki, cam nasıl viskozitesi '0' olan bir sıvıysa, eserini barındıran çemberinin içinde de bir yaşam ve hareket vardır. Bu hareketlilik, çekirdeğini kırıp çemberinin içinden taşıdığı anda, Bilge Serseri arkasından onu kovalayacaktır. O, eserini her daim takiptedir. Normal insanlar, zamanı geldiğinde, onun eserinin devinim halindeki akışkanlığını ve plastisitesini şimdiye kadar keşfedilmemiş bir elektromikroskop sayesinde anlayabilirler. Bu elektromikroskopyu, belki de yaratıcı normal bir sanatçı, bütün bu anlatılanların dışında ve akabinde neler olabileceğini bilmeden keşfedebilir. Yaratıcı normal sanatçı; yarattığını okur, dokunur, bakar. Sonra onu tamamladığını sanarak noktayı koyar. Bundan kaynaklanan büyük yanılgının nereden kaynaklandığını anlamadan acıyla yaşayarak, ölümünden sonra anlaşılacağını sayıklayıp durur. O, eserini yaratırken hayatın içi tesirlerinden fazlasıyla etkilenmiştir.

İşte, bu durum eserini önüne katıp, onu devamlı kurcalayan Bilge Serseri için geçerli değildir. Kurcalamalardan kaynaklanan ucubeyi bir zigzag silsilesi olarak devam eden bu dünyada bazı zamanlarda düzeltir. Ve yoluna kararlılıkla devam eder. O, hayatdışı tesirlerden etkilenir ve bitmeyen bulanık yatırımlarıyla (tıpkı, bu bildirinin tamamında olduğu gibi) bir yerlere hafif hafif dokunarak ve arada bir de dürterek birtakım sesler duymak ister. Mikelanj'in ünlü Musa heykeline, çekiçini fırlatmasının kökeninde, "bu kadar da güzel olur mu?" sorusu mu yatmaktadır yoksa kendine göre eserinin bitmemesine mi bağlamamız gerekir? Normal gündelik yaşamda, normal insanlara göre Bilge anlamda Serserilik, 'zor zanaat' olup da nasıl bitmezse, onun yaratmak istediği yapıtların sürekliliği de; önce çemberinin içinde, daha sonra da dışında bitmez.

Bilge Serseri'nin sonu, hangi miti, nasıl ve ne şekilde oynar-

ken gerekleŖecek? Bilge Sersemi, emberinin dıŖına çıkarken, adımını çeperinin çizgisinin dıŖına attığında ve metaforuna uğradığında, yaratmaya alıŖtıėı iyi huylu baŖka bir dünyaya neŖe içinde, dramdan komediye gülücüklerle merhaba diyen, kendinin Ŗen neferi olacak. Bu dünya için yaratılmamıŖ olan yeni bir insan tipine dnŖecek. Kademeleri ve piramitleri, onları inŖa edenlerle beraber reddedecek. Sınırları yok etmeye alıŖacak. İŖte Nietzsche'ye göre bu Ŗen dnŖ, onun çemberinden ıkıŖıdır.

Unutulmamalıdır ki, kampı (scamp=sersemi) ve uzun yolda durmadan yürüyen Ŗen Bilge Sersemi için bilgelik, bundan sonra ne yapacağını bilmek.. beceri, bunu nasıl yapacağını bilmek.. yapmaksa erdemdir.

Yerimden doğrudum. Çok imiŖ, üç katlı integral olmuŖtum.

“Nereye?” diye, sordu Garip, “Bilmiyorum. Oylesine kalktım, yatacak yeni bir yer bulmam gerekiyor, yoksa yine topun içinde geçireceğim geceyi.”

“Birkaç gece Yıldız Palas Oteli'nde kal, sonra bende kalırsın,” diye, baŖını geriye çevirerek, yolun karŖısındaki yokuŖun az yu-karısındaki yarım kalmıŖ inŖaatı gösterdi.

“İnŖaat kaçak, belediye yapımını durdurdu. Bir katına el koydum,” diye, kelimeleri ezerek konuŖmasını sürdürdü.

“Ne güzel! Yıldız Palas Oteli ha... Bu gece, ‘Yıldızların Altında’ Ŗarkısını söyleyeceğim. Sahi nerede bu Yıldız Palas Oteli?”

“Atina Kıyıları'nda!”

Yarı Ŗaka gülerek, “Atina'ya mı gideceğiz bu saatte? Nerede bu kıyılar?” diye, sordum.

BaŖıyla iskelenin arka tarafını iŖaretle, “Seni götüreyim,” dedi.

İskelenin önünden geçerken, Ateş almaya giden adamla göz göze geldik.

Garip, adama, "Bankta bekle, sakın kaçma, hemen geliyorum," dedi.

Adam, bana öyle bir baktı ki, şüphelendim. Düşkinciler'dan biri olabilirdi. İskelenin arkasında sandal ve teknelerin çekildiği kıyıdaki bir ceviz kabuğunun içinde yatacaktım.

Sandalın faş tahtaları üzerinde kıvrılmadan önce, tersane çıkması çöpcü ceketimi katlayarak yastık yaptım. Uzanarak, iki elim başımın altında yıldızları seyre daldım.

Bir yıldız kaydı, Sempozyum için bir dilekte bulundum, çakmak çakmak oldu gözlerim. Ellerimi başımın altından kurtararak, uçan bir kelebeği yakalamak istercesine, karanlığın içinde gezdirdim. Birtakım çizgiler oluştu karanlık gökyüzünde, yıldızların kuyrukları sandığım... Yıldızlarla aramda sonsuz bir uzaklık olmasına rağmen, bu hareketim boşlukla, güzel ve gizli bir uyumu gösteriyordu.

Arada bir hülyalara dalarak bir yerlere gitmenin, gündüzleri uyanıkken bile düş görmelerimin, uyurken kulağıma kadar gelen, çağrılar yapan, konuşan, kimi sahipli kimiye sahipsiz seslerin ve takip edilmelerimin dışında, şimdi mutlu ve coşkulu-yum.

"Ne güzel gündü..?" dedim, kendi kendime.

"Vay be..!" ses, başımın altından, bir yerlerden geliyordu.

Kafamı kaldırarak, sandalın dışında sesin geldiği yeri aradım gözlerimle. Kimsecikler yoktu, halime gülmeye başladım. Yine gaiplerden biriydi konuşan...

Başımı tekrar, yarı çürümüş omur yumrularına tutturulmuş, birbirinden ayrık faş gövde tahtalarının üzerine dertop ettiğim ceketin üzerine koydum.

Kulağıma gelen bu sesle içime yeniden bir yaşama sevinci doldu, yalnız değildim!

Ay ışığı altında gümüş tozuna batırılmış martılar havada pike yapıp daireler çiziyordu. “Hey martılar,” diye, bağırdım onlara, “Bakın ne kadar mutluyum..!”

Tekrar doğruldum. Katlanmış çeketimi yakasından tutarak, silkeledim ve cebinden cigara paketini çıkarttım. Paket ezilmiş, cigaralar yamulmuştu ama olsundu, mutluydum ya, bu duruma hiç canım sıkılmadı. Birini düzelttim, yaktım. İlk nefesi derin derin içime çektim, ciğerlerime giren dumanın bir kısmını ağzımı şişirerek tuttum, keyifle karanlık denize üfurdüm. Cigaranın dumanı denizin üzerinden yıldızlara karıştı.

Ceketi yeniden katladım, parmaklarımın arasında cigarayla uzandım. Gözlerim daldı, cigaranın dumanını içine çeken yıldızlar üzerime düştü!

“Üzerimden kalk, canımı acıtıyorsun, yoksa fena olur!”

Sıçrayarak doğruldum. Yine aynı sestti. Bu kez, “Üzerimden kalk yoksa kötü olur!” dedi.

Gözümün önünde oynayan yıldızlar gökyüzüne yapıştı, denizin felekler üstünden eski yalı temellerine çarparak çıkardığı sesler kesildi. Korka korka, sordum “Kimsin?”

“Zevrakçe..!”

“Zevrakçe mi? O da kim?”

“Altındaki, üzerine yatak niyetine keyifle yattığın sandal...”

“Nasıl olur? Sen bir sandalsın ahşaptan yapılan, nasıl dillenir de konuşursun ki..?”

“Sen öyle san. Bir canlıdan yapıldım ben. Tahtalarımın bir zamanlar canlı bir ağaç olduğunu unutma. Şimdi işim bitik, karraya savrulmuş bu halime bakıp da sakın aldanma...”

“Alla alla..!”

“Burada böyle mahzun durmamın sebebi, artık benimle kim-
senin ilgilenmemesi. Bugüne kadar üç sahip değiştirdim ve üçü-
ne de ekmek yedirdim denizden. Uzun seneler denizin üzerin-
de özgür özgür salındım durdum. Şimdi yaşlandım ve küpeş-
tem, vernikten boyaya dönüştü.”

İlk şaşkınlığımı üzerimden çabuk atarak rahatlamıştım.

“Acı mı çekiyorsun?”

“Ha şunu bileydin. Ne kadar da zekisin!”

Konuşmasına yaşlı ve mantarlaşmış iki ahşabın birbirine
sürtünmesinden çıkan sesiyle devam etti:

“Acım derindir benim. Karaya alındığımdan bu yana hiç ilgi-
lenmediler benimle. Yıllar yılı gündüzleri güneşle yanıyorum,
akşam ayazı iliklerime kadar işliyor. Yağmur, kar, boran, ayaz...
Artık içimde yosunlar çıkmaya başladı, canım yanıyor, iskeletim
iyice açıldı. İçimden dışarsını çok iyi görebiliyorum. ‘Karadaki
sandala binilmez’ kuralı artık benim için geçerli değil. Her gece
bir evsize barınak oluyorum. İnsanların sıcaklığı beni ısıtıyor
ama canım da acıyor.”

“Bu taşlar bana mı? diyerek, gülümseyerek sordum.

“İster alın, ister alınma. Ben zaten bitişim. Geçen gün iki ki-
şi, ‘Bunun içinde ne güzel maydanoz yetişir, yarısına kadar top-
rak doldurup, saksı yapalım da, bari bir işe yarasın,’ demez mi?
Sanki, tahtalarımı arada bir parça parça koparıp mangalda ya-
kanlar onlar değil..! Denizin engin bağrında mutlu günlerimde
denizden, kıyıda yanan ateşleri görüp de, ‘yanmak nasıl bir şey
acaba?’ diye, düşünür merak ederdim. Düşünüp de işin içinden
çıkamadığım tutuşma ve yanma karaya alındığımda başıma gel-
di. Bu kışı ancak çıkartabilirim. Gelecek kış, üşüyen balıkçı ve
sandalcıların gaz tenekelerinin içinden, yüzlerini yalayarak sey-
redeceğim gibi geliyor bana. İşin hüzünlü yanı, böyle bir sona

adım adım yaklaşmak ve karşı koyamamak.”

“Kısa kes!” dedim, “Yeter artık, uyukum var...”

“Keyfin gıcır..! Şimdi iyisin bakalım. Ama unutma, her başlangıcın bir sonu vardır...”

“İyi de, ne yapayım şimdi? Kalkıp yine topun içine mi gireyim?”

“Sen bencil bir adamsın. Ben de seni yıldızlarla konuştuğunda bir adama benzetmiştim. Ben sana acımdan söz ediyorum, sense dalganı geçerek, kısa süren günlük mutluluğuna seviniyorsun.”

Gülerek, “Amuda mı kalkmamı istersin..!”

“Yaratanın seni islah etsin, yüzsüz adam..!”

Kapadığım gözkapaklarımı aralamadan, “Omurlarının altındaki su bol olsun, hadi bakalım Allah kurtarsın!” dediğimde, mecali kalmamış bir adamın ağzından çıkabilecek bir pelteklikle, “Cık... Cık...” hayıflanması umarsız döküldü.

İçimden, ‘Acaba ben de yaşlanacak mıyım?’ diye, geçirdim.

BİLGE SERSERİ’NİN YAŞAMA YÖNELİK TAVSİYESİ (SSS)

Yanışma için standart kural: Her türlü mekanda uyuma.

Bilge Serseri, kendine sığındığı için, aynı mekanda sürekli kalmaz. Bunun için, devamlı yer değiştirip yatarken, mekanın tipinden kaynaklanan yabancılaşmayı ve uyumsuzluğu ruhunda ve bünyesinde kaybetmiştir. Ona göre, herhangi bol Ateş’li bir muhabbetin sonunda Bozdoğan Kemerü üzerinde, banklarda ve kıyıya çekilmiş bir sandalın baş ve kılıcında yatmakla, kuştüyü bir yatakta yatmak arasında bir fark yoktur.

10

Sabahın ilk ışıklarıyla güneş, parlak ve ısıtıcı aydınlığıyla, Boğaz'ın iki yakasını saran yamaçların ortasına doğru ilerleyerek yeni bir günü başlatmaktaydı. Denizin rengi bir gün önce geçiştiren yağmurla maviliğini yeşile bırakmış, sahili, kara kanalizasyondan akan çamurlu su kahverengileştirmişti.

“Yepyep... Yepyep, yep... Yepyep... Yep...”

Uzaktan yavaş yavaş çingirak sesleriyle yaklaşan bu nida, emsallerine göre biraz uzunca bir at arabasının içkili aşevinin önüne kadar gelmesiyle kesildi. Çipil gözlü, kasketi başında eğri bir adam, su bardağıyla çaylarını yudumlayan garsonları görmezlikten geldi. Kaale almayan hareketlerle bir sandık dolusu marulu; kirli ıslak bir önlük giymiş ve çoraplı, ayakları takunya-
lı ahçıbaşının önüne koydu. Ahçıbaşı marulların göbeğini tek tek sıkarak başını salladı. Malı olurlamıştı. “Yepyep”çi iki sandık daha indirdi ve kapının kenarında üst üste koydu. Geldiği gibi bir şey konuşmadan arabasına yan oturdu, dizginleri çekerek, kırbacını şaklattı.

Atın yularına asılmış küçük çingirak seslerine karışan, ‘yepyep’ler caminin köşesinde kayboldu.

Gün başlıyor...

Nasıl bir insan, ilk kez çıktığı bir tepenin zirvesine ulaştığın-

da, oradan ansızın keşfettiği uçsuz bucaksız manzara karşısında içindeki sevginin dinginliğini durduramaz ve içi içine sığmaz dar gelirse, ben de işte öyleyim.

Sandalda açık havada yatmak iyi gelmişti. Kendimi bir kartal kadar doruklarda bağımsız hissederken, denizin gökyüzüyle birleştiği yerdeki beyaz katmerli bulutlara erişiyor, daha da gerilere giderek, çölleri aşarak kırlara ulaşp, pembemsi, mor, kırmızı açmış çiçekleri, bilhassa çançiçeklerini, üvez ve ceviz ağaçlarını, hünnapları kucaklıyorum.

Iskelebaşındayım...

Deniz, iskelenin kalın çam kütüklerinden yapılmış kazıklarının arasına hapsedilmiş bir tutsak...

Bir gün gelecek, çeşitli iskele altı balıkları, yengeç ve çağanozlar iskeleyi sırtlayarak havalandıracak ve denizi özgürlüğüne kavuşturacak! Belki bir istranguloz, belki de camokalar için onlarla birlikte yakalanıp denize tekrar dökülen milyonlarca telef çaçalardan biri, belki de hüznü bir balakarya bu özgürlük ordusunun öncülüğünü yapacak, kimbilir?

Baltalimanı Hastanesi'nin denize bakan bahçe duvarını kazımak için tekneyle baştankara yanaştık.

Reis, "Bizden önce birileri burayı ziyaret etmiş, ancak denize doğru midyeler kalmış, onlar da incilidir, karşı kıyıya geçelim," dedi.

Kuvvetli akıntıda sular bizi aşağılara attı. Kıyı yollu, yalı payandaları altından geçerek, akıntıyı yendik. Boğaz'da tek sahilli, yarısı kalmış eski eser bir yalı kemerine ekleme biriket kulübenin önünden geçtiğimizde, kısa iskelesinin altında kumlar dalgalarla güneş ışığı altında oynaşıyordu. Burası, belki de Boğaz'da, denizin kum, ardından toprakla kavuştuğu tek yerdi.

Bahçede bir kadın çamaşır asıyordu. Kadın, motorun sesinden olacak, bize doğru baktı. Reis'le selamlaştılar.

"Kim o?" diye, sordum.

"Teyzem!" dedi, kızarmış yüzüyle gülerek.

Ben de güldüm. İlerledik.

Tek katlı müstemilata benzeyen, bahçeleri ortak yan yana üç evin önünde motoru rölantiye aldık. Kaskayla duvara lebaleb yapışmış midyeleri kazımaya başladık. Midyelerin açık ağızları, kaskanın keskin metal ağzı yaklaştığında kapanıyordu. Bir süre sonra, teknenin kış üstü dolmaya başladı. Reis kazıyor, ben, aralarından çıkan yosun ve kancurlarını ayıklayıp denize gönderiyordum.

Reis, "Tohumlarından az bırak da izmarite yem yapalım," dedi.

Bir öbek ayırdım.

Ortadaki müstemilatın penceresinden yarı beline kadar uzanmış, pörsümüş memelerinin yarısı dışarıda, bednam suratlı bir kadın, "Evladım, biraz da bize midye kalsın," diye, seslendi.

Reis'e göz ucuyla baktım.

Kadına, "Denizde midye tükenmez..!" dedi.

Bana dönerek, "Utanmasalar denize de sahip çıkacaklar. Bugün kendime söz verdim. Kim ne yaparsa yapsın, kim ne söylesesöylesin, sinirlenmeyeceğim..! Kazıdığımız midye yeter, haydi dönelim..." diye, konuşmasını sürdürdü..

Kaytanı çekti, motor homurdandı! Tornistanla teknenin burnunu Köy'e çevirdi.

Köy'de, midyeleri bir kez daha elden geçirdik. Rıhtımın köşesine bağlı, ucu denizdeki gergin ipi çekerek, içi neredeyse boşalmış geniş saz sepeti karaya aldık, içini yenileriyle doldurduk, denize saldık.

“Neden, çuval değil de sepet kullanıyoruz?” diye, sordum.

“Sepet küçükleri... Küçük sepetlerin sık örgülükleri karides, biraz daha seyrek örgülükleri gelincikbalığı için. Bu, sazdan li-var... İçinde hava alır midye ve içine giren suyla beslenir. Onların da bir canı var, çuvalda içi boşalır, ölür...”

Midye tohumlarının kabuklarını açmak, içini parçalamadan çıkarmak başlarda çok zor oldu. Barbunya fasulyesi kadar midye kabukları arasına çakıyı sokarken ya kabuk kırılıyor ya da çakının ucu parmaklarıma batıyordu.

Reis, “Küçüklerini açmayı öğrenirsen, büyüklerini daha kolay açarsın,” dedi.

Tutuş şekli, sakalını arkaya çekerek koparma, üste gelen kabuğu iterek çakıya yer açma; önce üst, ardından alt kabuğun içinden bağları çakının keskin kenar ve sırtını kullanarak kesmeyle, midye içinin kabuğundan ayrılması...

“İlk başlayanlar için zor görünür ama açtıkça, idman yapa yapa, öğrenirsin. Önce çapaklarsın midyeyi, sonra lop çıkarmaya başlarsın. Haydi, pazarola, fazla eyleşmeden çalış bakalım... Ben, biraz kestirmeye gidiyorum. Akşam ağ atmaya, sabah da izmarite gideceğiz,” diye, sözlerini sürdürdü.

Cebinden çıkarttığı yağır çorabın içine elini sokarak düzeltti, yürüdü, nıhtımdaki merdivenlerden denize uzanıp, çorabı çitiledi, sıktı ve tekrar yanıma geldi.

“Ayıkladıklarını bunun içine koy. Bitince, büfeden adımı söyleyerek tuz al, bolca tuzla ve ağaca as..!” diyerek, hemen yanıbaşımızdaki akasya ağacındaki çivileri gösterdi.

“Ya, birisi alırsa,” dedim.

“Almaz, sen işine bak. Nasıl olsa burada değil misin?”

“Evet, doğru ya, buradayım...”

“Senin fazla balık yemeye ihtiyacın var!” diyerek, güldü ve

kulübesine doğru sol omuzu düşük, iskelenin önünden yürümeye başladı. Bu haliyle dalgaya yakalanmış bir sandal gibiydi.

Mutluyum.

Denizden karaya, karadan denize baktığımda, dünyayı daha başka bir gözle görmeye başlamıştım.

İşte, şu karşıda Kandilli kıyısındaki küçük cami ve havada süzülen denizin yalnız çocuğu bir martı.. Yeşilimsi maviyle birleşen bir kavanoz dibi parlaklığındaki billur gökyüzü...

Denizin üzerinde her şey çok değişik ve bir o kadar sevecen ki...

Bu düşüncelere dalmışken, karşı yakadan gelen enli, beyaz bir tekne dümen kırdı ve ilk yanaşmasında başarılı olamadı. Hız alıp burnunu açtı, kıyı suyunun, aynasında çıkardığı köpüklerle geniş bir kavis çizerek yeniden yanaştığında tornistanla başarılı oldu. Baştan verilen kakıçla kış dengelendi ve tekne rıhtıma çarpmamak için kollandı. Temiz beyaz giysi ve keten ayakkabılı iki genç adam kıyıya atladı. Tekneden atılan halatı, kıyıdaki banklardan birinin ayağına bağlayarak, koltukladılar. Biri denizi ayağıyla kollayarak, küpeşteyle rıhtım arasına köprü oldu.

Tekne, hafif görünümlü ve oturaklıydı. Kıyıdaki herkesin ilgisi ondaydı. Biraz daha dikkatli bakanlar, içindeki, siyahına beyazlar karışmış postu parlak, uzun burunlu, iri sarkık kulaklı bir kopeği fark etti. Yarı açık ağzı çok uzun süredir susuz kalmışçasına nefes nefese, salyalı ve gözleri kanlıydı. Tekneden kıyıya atlayanlardan biri, "Zorluk çıkartmadan şunu kıyıya bir atabilirsek bari..." dedi.

Teknedekiler, köpeği tutmak için hazırlandıklarında, o, konuşulanları anlıyormuşçasına, melül baktı ve bir sıçrayışta karaya çıktı.

Artık, yuvasıyla arasında hiçbir zaman aşamayacağı deniz vardı.

Dümendeki elini kaldırarak, “Elveda Koço..!” dedi.

Kıydan ayrılan teknenin kıçında deniz köpürdedi ve geldiği yöne doğru hızla uzaklaştı, arkasında beyaz bir çizgi bırakarak gittikçe küçüldüğünde bir sürü yelkovan önlerindeki başkuşu takiple, kıyıdaakilere göre teknenin çok yakınından, çarpacakmışçasına alçak uçtu.

O, artık Boğaz’ın sayısız yıllık köpeklerinden biriydi.

Bir süre sonra güneş onu kutsarcasına tepesine geldiğinde, ayaklarının arasında yuvalarına doğru koşuşturan karıncaları gördü. Onlara imrendi. Patisiyle birkaçının yolunu kesti. Yolu kesilenler, yönlerini değiştirdi. Hoşuna giden bu oyunla önce eğlenir gibi olduysa da, sonra üzüldü, bir burukluk duydu.

Kulübesini görebilmek için yüzünü denizin üzerinden karşıya çevirdi. Denizin buğusu içinden kırma yavruları gözünün önüne geldi. Karşı kıyıdan kopan dalgalarla birlikte yaklaşan yavrular kaybolup, tekrar ortaya çıktı.

“Eve dön!”

Bu, aldığı en güzel komuttu. Sahibini, yalı bahçesinin kapısına kadar geçirdikten sonra aldığı en güzel komut...

Şıcaktan mayışmış ve tek tük motorlu aracın geçtiği asfaltta yüzükoyun yatan ıslak iki çocuk, bedenlerine yapışmış tozlarla kalktı ve kirden kayış rengini almış donlarının lastiklerini tutarak bacakları yampiri denize karınüstü atladı.

Denizin karışık fakat durgun sularının sessizliğini Beykoz’dan damacanalarla su taşıyan kancabaş bir mavna ‘pata pat’larıyla bozdu. Bu, sabahları ılıman Boğaz’ın sularını uyandırmanın başka bir biçimiydi. Kaba sesler, kıyıdaükilerin de istemsiz dikkatini çekerken, oltalarını denize atmış olanlar takalara suratları asık bakıyordu.

Kıyı hatboyunun kaleye doğru son akasya ağacına ters çevri-

lerek yaslandırılmış, yer yer boyalı, kalafatsız, macunu yarım yamalak çekili bir sandalın yanındaki banka oturdum. Bir cigara yakıp, dumanı dalga dalga denizin buharlarını boğmak istercesine savurup, eski İstanbul efendileri gibi fesimin püskülünü yakmaya çalışırken, sandalın yanına tulum giymiş bir adam geldi. Deli Bey'di... Yeni moda nalyon gömleğini terden korumak için, yaka arasına çizgili beyaz mendilini yerleştirmeyi unutmuştu. Yine limon sürülü ortadan ayrık saçları düzgünlünü koruyor, natürel ense ve sinekkaydı sakal traşıyla bugünlerin meşhuru Amerikan şarkıcısı Frank Sinatra'yı andırıyordu. Bir süre sandalı seyretti, "Bugün işi rosto yapmalı..!" diye söylendi.

İki ay önce kalafatı ve boyası için yarı parasını peşin aldığı bu sandalda çalıştığı günlerin sayılı olduğunu hatırladı. Çalışma da ancak öğlene kadar sürüyor, "Köle miyiz? Hayata bir kere gelinir beyim!" diyerek, işi kesiyordu.

Peşin aldığı parayı çoktan tüketmişti. Daha önce yenilediği tekneden artan çıkma boyalar hatırına geldi. Kendini kurnaz sanmasına karşın, unutkanlığına şaşırdı. Sandalın sahibini görmek için camiye doğru baktı.

"Vay be, nasıl da oldu unuttum gül gibi çıkmaları..!" diye, kendi kendine konuştu. Beyninden geçen kısa devre bir elektrik akımı yardımıyla, 'yeni gibi gösterir, parayı götürürüm' diye düşündüğünde, işin sahibinin istediği renklerle, çıkmaların çakışmadığı aklına geldi. Buna bir çözüm bulamadı. Biraz durdu, gerdanını kırarak, "Aman efendim, kimin şeyinde! Sürerim boyayı olur, biter," diye, söylendi.

İki adım atarak durdu, rahat hareketlerle tulumun göğsündeki cebinden sigarasını çıkartıp, bir baştan bir başa diliyle çizdi, gelincik ağızlığa yerleştirdi. Muhtar çakmağından kağıda bulan isı gözücuyla süzdü. 'Benzine yine su karıştırmış hergeleler.

Bunların sonu geldi. Yıkılacaklar iktidardan alaşağı, hem de askerın süngüsüyle' diye düşündü. Ağızlığı, dişleri arasında her zamankinden daha fazla ısırarak, sıkıştırdı. Sabah sabah yine canı sıkılmıştı.

Bir süre geçtikten sonra, 'iyi bir gün olacak' diye, düşündü. Ortalık mis gibi deniz iyodu kokuyordu. Ters çevrili sandalın altından iki tane zula limon sandığını çıkarttı. Birine serdiği gazete kağıdı üzerine, evden getirdiğı sefertası içindeki mezeleri yerleştirerek çilingirini hazırlamaya başladı.

Onun için yeni bir gün, çilingirin kurulduğu andı. Her gün içkiye tek başına başlar, zamanla demkeşler masaya yanlardı. O, kendinden önce masa kurmayan bu 'sinek' ve 'kedi'lere kızardı ama onlarsız da edemezdi. Kızamama, onların ortama ara sıra getirdiğı şişeler yüzündendi. Beraberlerinde getirdikleri içkiyi görmezden gelip, içinden, 'İşte yine ökseye bir kuş daha düştü' diye, geçirir, ardından meşhur kahkahasını savururdu. Onu tanıyanlar, aklından geçenleri çok iyi bildiklerinden, atılan bu kahkahanın da ifade ettiğı şeye ses çıkarmazlardı.

Böylesine al gülüm, ver gülümle yaşam sürüp gidiyordu.

BİLGE SERSERİ'NİN BECERİLERİ

(SSS)

Yarışma için standart kural: Ökse.

Bilge Serseri'ye göre masa 'durum'a göre 'ökse'dir. Ökse, masaya davetsiz gelen münasebetsiz 'sinek' ve 'kedi'ler için kullanılır. Günün mesaisine başlamadan önce, şişe dibinde bırakılan bir parmak içki, maya olarak kullanılmak üzere, masaya gelen 'kuş'lara ikram edilir. Sonra, "Şişe sende bitti..." denilerek,

dolusu aldırılır.

Düştüğü ökseden bir anlam çıkartamayan münasebetsizler birçok kere içki alacağı için, bu Bilge Serseri'nin her zaman işine gelir. Şişesinde, 'göz yaşı' bırakıp ökse kuran Bilge Serseri'nin bu becerisi asla bir falyanosluk addedilmemelidir. Bu beceri, densizlere karşı uygulanan bir savunma ve ruh sağlığını koruma kalkanı olmanın dışında, içki içmenin en güzel serseri tadıdır da...

"Kovuldun... Sen de benim gibi kovuldun..."

Koço, bu söz ve arkasından gelen makaralı kahkahaya aldırmadı. Gözleri hâlâ karşı kıyıdaki yalının geniş bahçesini tarıyordu. Neden sonra, yaşlı gözleriyle sesin geldiği yöne döndü. Deli Bey, Koço'nun kendine baktığını görünce, Süt Ateş rakı dolu çay bardaklı elini ona doğru uzatarak, yerinden doğruldu.

Bu kez sadece, "Kovuldun..." dedi.

Bardağı bir dikişte dipledı. Elinin tersiyle ağzını sildi. Yaban gülleriyle donanmış kapı takında "Vatan Cephesi" yazan Arap Celal'in kahvesine dönerek, "Ha, hayt beyim," diye, narasını patlattı!

Sonra, ancak kendisinin duyabileceği bir sesle, "Az kaldı hergeleler, az kaldı ömrünüz..." dedi.

Kahvedekilerin kimi göz ucuyla onu takip ederken, kimileri de gülüyordu.

Kollarını kartalvari gererek, güvercin adımlarla sandalın arkasına geçti. Elinin üzerinde gezdirerek akşamdan attığı macunun kuruyup kurumadığını anlamaya çalıştı. Yoklama, kısık gözleriyle bir süre sürdü. Dudakları büzük ağzından, "Çıkk!" sesi çıktı, "Çıkk... Olmamış efendim, kurumamış..."

İkinci kez sandalın sahibinden boya parası istemek aklına

geldiğinde, Koço'yu gördü, yanına yürüdü. Gerdanını ve başını okşadı. Üzerinde dolaşan el, Koço'da eskiye dair sevgi hareketinin burada da geçerli olduğunu hatırlattı.

Zaman geçmiş, gün düşerken, akşamı da nazlı nazlı kendine çekiyordu.

Güneş, Deli Bey'in bulunduğu yakanın arkasına yol alırken, sahildeki banklar işlerinden dönen Köylülerle yavaş yavaş dolmaya başlamış, çilingire birkaç sandıkla yeni misafirler eklenmişti!

Deli Bey, yanındakilere Koço'yu göstererek, "Hâlâ geri gelecek onu alacakları umuduyla bekliyor," dediğinde, gözleri uzaklarda bir yerlere takıldı.

İç geçirdiğinde, gözlerinin önüne annesi geldi. Ne zaman, "Yine çok içmişsin oğlum," diye sitemkar konuşsa, "İş toplantı-sındaydım..." ya da, "Haçlı Ordusu kovalıyor..." gibisinden, yaşlı kadının anlayamayacağı cümleler kurardı.

'Güzel anam benim..!' diye, geçirdi içinden.

Ömrünün sonuna kadar unutamayacağı o gün, bir ramazan günüydü. Herkes, orucunda, namaz niyazındayken, o, yine her zamanki gibi zildi!

Ayakkabılarını çıkarırken annesi, "İçme evladım, bari ramazanda içme..." dediğinde, "Anne, çok ramazan gelir geçer ama ben hayata bir daha gelmem," demekle, yaşamının bundan sonrasını yalnız geçirmesine neden olacak bir muhabbete gireceği aklının ucundan dahi geçmemiştii.

Paltosunu kapının arkasına asmış, "Bugün ne yeniek pişirdin kadın?" diye, kaba bir şekilde sormuştu.

Karnı burnunda hamile karısı, "Ziftin pekini ye!" diyerek, nendense boş çöp tenekesini üzerine fırlatmıştı.

Ah..! O, içki yok mu o... O, cinsine göre, şişesinde durduğu

gibi durmayan değişik renkli Ateş suyu meret..!

Basmıştı yumruğu karısının sırtına. Hem de ne yumruk... "Güm..!" diye, ses çıkmıştı. Davulcunun arife günü yüklü bahşiş koparmak için tokmağı var gücüyle vurmasından çıkan titreşimli tok ses misali.

Kendi de korkmuştu hiddetinden...

Vurduğu an pişman olmuş, içi yanmış, tepesinden tırnağına kadar kaynar sular sel gibi akmıştı. Yumruğu kendi yemişçesine canı yanmış, üzülmüştü ama iş işten de geçmişti.

Ağzından sadece bir 'hınk' sesi çıkan yüklü karısı, daha o saat, top atılmadan onu terkederek kaçmıştı baba evine.

Terkedilmişti. Bu terkediliş, kovulmanın başka bir şekliydi ve terkedilişi, sondan başa doğru bir kovulma olarak addetti.

O günden sonra, her ramazan geldiğinde hüznü Türk Sanat Müziği parçalarını dinleyerek, topun patlamasıyla orucunu içkiyle açar, sahurda davulcu geçene kadar içmeyi sürdürürdü. Bu, her ramazanda her gün sekteye uğramadan böyle sürerdi.

Ağızlığına bir cigara takıp yaktı ve efkarlı efkarlı üfürüp, derin nefesler çekti.

Öne eğik başını kaldırdı ve Koço'ya, "Evet," dedi, "evet, sen de benim gibi kovuldun..."

Kandilli sırtlarındaki evlerin camları, Köy'ün arkalarına kayan güneşin ışınlarıyla yanıp yanıp tutuşuyordu! Bu, Boğaz'da gurub vakti başlangıcının habercisiydi. Doğa, insanları geceye hazırlarken, Deli Bey'in içine de meltemin temiz havasını dolduruyordu.

Başını kaldırdı. Gözleri, az önce uzaklara daldığı yere gitti. Sessizlik ve ortama çöken ağırlığı, "Deli Bey, bir şarkı patlat da

dinleyelim..!” sözü bozdu.

Sesi, mecburiyetten sevilirdi. Bir elini borazan yapıp gözlerini kısarak, ezbere bildiği klasiklerden birine başladı. Mecliste her şarkıya başlamadan önce, zamanın hukuk fakültesi kadar değerli okulu olan Kabataş Erkek Lisesi’ni sekiz yıl çift dikiş okuyarak bitirdiğini, edebiyat dersi hocası –hani meşhur Sadet-tin Kaynak’ın güfte yazarı– Vecdi Bingöl’ü anlatmadan edemezdi. Bunlar, bir kez daha aklına geldi ama bu kez tekrarlamadı, belki de içinden gelmemiştir.

İnce tiz bir ses sarhoş bir gecenin habercisi olarak duyulduğunda sokak lambaları ölgün ve lerzan yandı.

Kararan gökyüzünde ay, bütün parlaklığıyla ortaya çıkmış, gümüş telleriyle ortamı aydınlatıyordu. Boğaz’ın karşı yakasından geçen araba farlarını takip eden Koço, gözlerini denizdeki ay ışığında parıldayan ateşböceği yakamozuna kaydırdı. Oturduğu yerden kalkarak birkaç metre uzağa tekrar oturdu. ‘Hayret’ diye, içinden geçirdi, ‘hayret, nereden bakarsam bakayım, beni takip ediyor göz kırpan parlaklık..!’

Zaman Boğaz’ın suyu gibi aktı.

İçenler sarhoşlayarak, nasıl ki, ninesi kahvesini içtikten sonra fincanın dibindeki telveyi parmaklayan çocuklar mutlu yüzlerle gönenir, işte demkeşler de öylesine vedalaşarak, tek tek çilingirden ayrıldı.

Masa bitti!

Önce, serilen gazeteler ki, her zaman onlara neşe kaynağı olan dilber resimli sayfalar özellikle seçilirdi, üzerindeki artıklar-la katlanarak toplandı. Ardından sandıklar, sandalın içine, doğacak yeni güne “Merhaba!” demek için saklandı.

Üzerinde eskimiş denizci kabaniyle, tıknaz ve kısa boylu bir

adam ağır adımlarıyla iskelebaşında belirdi. Ütüsüz potur pantolonu ve başında yün beresi vardı. Yüzüne içtiği içkilerin tortusu vurmuştu. Çok nadir indiği Bebek'teki pahalıcı dükkanların vitrinlerini süsleyen ulaşılmaz Bordo Şarabı gibi morarmıştı yüzü.

Askı olarak kullanılan iskelebaşı akasya ağacına saplı mihlardan birine elindeki zembili astı. Kabanın iç cebinden çıkarttığı gazete kağıdına sarılı şişenin ağız kısmını yırttığında, Şarabi Ateş gözüktü. Şişeyi büfenin koltuktemasına koydu ve eliyle denge-sini yokladı. Cebinden çıkarttığı çakısını mafsalları içmekten şişmiş kalın parmaklarıyla önce açamadı. Cigara paketinden dö-külmüş tütün tozlarını hatırlamış olacak ki, çakıyı ağzına götürüp uzun uzun üfledi ve sırtını koltuktemasının kenarına 'tık tık'ladı. Bu iş, sanki ilk kez başına geliyormuşçasına, önce çakıya, sonra parmaklarına şaşkın şaşkın bakarak açmayı başardı. Ne olmuştu parmaklarına ki, böylesine şişmişlerdi? Zaman elle-rinden mi geçmişti? 'Koy götüne rahvan gitsin!' diye, içinden geçirdi. Şişenin mantarını çakının ucuyla içine iteledi, bir yudum aldı, ağzına gelen mantar kırıntılarını yere tükürdü. Şişeyi yeni-den koltuktemasına koyduğunda, "Çulk!" diye, bir ses çıktı içinden. Yaşamından bir parçanın, bir yudum içkinin, bir anın, bir kopuşun sesi olan bu sestten nedense hep nefret ederdi.

Yüzünü buruşturarak, yalnızca kendinin duyacağı şeyler mırıldandı. Çakıyı kapattı ve astarı ters yüz ederek cebini temizlemeyi unutmadı. Şişeden bir yudum daha alarak, parmakları gibi mor, katmer ve irileşmiş burnunu, elinin tersiyle silerek çekti. Bu, her aldığı yudumdan sonra alışlagelmiş tikiydi.

Yalnız kalan Koço, açlığına bir ümit başı önde, adama doğru yaklaştı. Ayaklarının dibinde durdu. Başını kaldırdığında güldüğünü gördü. Adamın gülün sülfatlı gözleri kanlı ve yaşlıydı, tıp-

kı kendininkiler gibi...

Adam bir süre durup onu gözledi. Zembiline giderek, içinden birkaç kemik çıkarttı ve önüne koydu.

“Çorba yapacaktık ama olsun, senin kısmetinmiş, afiyetle ye bakalım,” dediğinde, Koço, ‘şişeyi açmada ne kadar maharetliyse o kadar da merhametli’ diye, içinden geçirip, kuyruğunu sallayarak memnuniyetini gösterdi. Zaman kaybetmeden sivri dişleriyle kemiği parçalamaya başladı. Heyecan duyarak, hızla parçaları midesine indirirken, merhametli adam gülerek hâlâ onu izliyordu.

Koço, bir ara yorulup durduğunda, “Hadi bakalım, Şıpırt Asım abine elini bir uzat,” dedi.

Koço, insanların bir köpeğin zeka derecesini ölçmek için zaman zaman giriştikleri bu harekete içten içe gülerdi. Yalandı ve umursamaz bir tavırla patisini uzattı. Patiyi tutan Şıpırt Asım, toka ederek, “Aferin... Aferin... Sen çok akıllı bir köpeksin. Adını ‘Profesör’ koydum. Yok..! Yok..! Olmaz, biraz fazla kaçtı galiba... En iyisi senin adın ‘Okumuş’ olsun diyerek, boşta kalan eliyle başını okşadı.

Bu konuşma dostluklarının başlangıcı olurken, kale tarafından seslerine, çingirak sesleriyle karışık, “Yep yep... Yep yep yep... Yep yep... Yep yep yep...” nidaları eklendi.

Uzun at arabası önlerinden geçtiğinde Boğaz yolu ve kaldırımlar ıssızdı.

11

Tek kişilik kulübesinin kerevetinde doğrulduğunda, penceresini kapamaya çalışan ve uzun zamandır yıkanmamış perdesinin aralığından, güneşin ilk ışınları çoktan içeriye süzölmeye başlamıştı.

Meşe ağacından yapılmış kirli çerçevesinin zamanla kararmış tahtaları, içeriye giren ışık demetlerini siyahlığın inadına, geriye itiyordu. Atina Kıyıları'nın sonunda başlayan yalılardan ilkinin duvarını, kulübesinin arka duvarı olarak kullanmıştı. Geçmişte kireçle yaptığı ilk badananın gerçek yüzünü görmek, sabahın güzelim güneş ışığının parlaklığında bile kolay değildi. İçilen cigara ve mum islerinin birlikte oluşturduğu kararmış, sarımtırak bir ortamdı kulübesinin içi...

Kulübede lastik çizmelerini giyerken, gece izmarit avı için verdiği sözü hatırladı. Sızmış, kalkamamıştı. 'Ben kötü bir adam mıyım?' diye, kendi kendine düşündü. Sonra ceketini giyerken çevresine umarsız bakındı. Kulübenin ahşap rafına çakılmış çivilerden sarkan gelincik sepetlerine gözleri takıldı. Onların denizin dibinde, kimbilir neler gördüğüne, nelere şahit olduğuna ve birçok kereler denizin dibine inmelerene karşın, şimdi karşısında ve karada olmalarına şaşıtı. Bu, ne tuhaf bir durumdu?

"Siz söyleyin gelincik sepetleri, siz söyleyin... Ben kötü bir

adam mıyım ha..? Kötü bir adam mıyım..?” diye, kendi kendine konuştu.

Dışarıya çıktı. Küçük alçak masanın üzerinde kimbilir kaç gün öncesinden kalma bulaşıkları gördü. Canı sıkılmasına karşın oturdu. Yine kimbilir kaç gün öncesinden kalma yarım şarabından iki yudum alarak, elinin tersiyle ağzını sildi. Şarabın tadının acı gelmesini, akşam çok içmesine ve şişenin ağzının açık bırakılmasına bağladı. Suçu, arkadaşlarına attı. İçinden, ‘bunlar adam olmayacak’ diye geçirdi. O, hiçbir zaman nimete küfranlık etmez, şarabı açık bırakmazdı. Şarabi Ateş’ten bir yudum daha aldı, denizle duvarın birleştiği yere sintinesini boşaltmaya gitti! İşerken denize bakıyor ve koyu sidiğinin çıkarttığı köpüklerin denizin üzerinde ağır ağır uzaklaşmasını izliyordu.

Hayata gözlerini açtığı Cide kasabası aklına geldi. Çocukluğunu ve ailesini hatırlamaya çalıştı. Hiç görmediği babasının kendinde bir fotoğrafı yoktu. Son yirmi yıldır annesini ve kardeşlerini görmemişti.

Gemilerde çalışmaya başlayıp açık denizlere çıktığından bu yana onları bir kez aramamış, nedenini bir türlü anlayamadığı yalnızlığı kendine arkadaş seçmişti. İçinde sürekli kopan fırtınaya kapılmış, fırtına yatıştıktan sonra da kendisini açık denizlerin yalnızlığının ortasında bulmuştu.

İşini bitirdi, pantolonunun düğmelerini ilikledi ve kenarda duran bir şişeden ellerine su dökerek oğuşturdu, bir daha dök-tü ve silkeledi.

Açık deniz ve gemiler...

Hepsi bir bir gözlerinin önünden geçtiler...

Bir yolu kestirme zannedip, girdiği o yolda kaybolan, sonra da kırların güzelliğini görüp başlangıçta niye kestirme yola sap-tığını unutan kişilerden biri olduğunu yıllar sonra anlamıştı. Bu

yaşam şeklini, amacına ulaşınca kadar geçici bir sığınma limanı olarak kabullenmişti. Zaman geçtikçe de sürdürdüğü bu yaşama bağlanmış ve benimsemişti. Ve yaşam, kazandığı paradan öte kendisini bulması bakımından da çok önemliydi. Hayatını uçsuz bucaksız maviliğin ortasında daha iyi değerlendirme fırsatını bulmuştu. Hiçbir zaman yenilgiye uğramamış insanlardan farklılığını ve umudu, bitmez tükenmez hırçın maviliklerde yaladığı sonsuzlukta, çalışan makine tıkırtıları arasında öğrenmişti. Bu sayede bütün dünyayı, kutuplar da dahil gezmişti. Hiçbir zaman kimseyle bağı olmadığına sevinirdi. Kazandığı paranın son kuruşunu, hani gemiciler için söylenen bir laf vardır ya, 'her limandaki sevgilileriyle' bitirdi.

Reis, kulübesinin önünde bulunan küçük masada oturup, kendine göre yaşamını, bir film şeridi gibi tararken güneşi gördü. Güneş, gemisinin güvertesinden baktığı uçsuz denize yavaşça düştü ve öpüştü. Deniz yarıldı, sonra ısındı ve ortalığı sis bastı.

Gözlerini yumdu.

İlk önce gördüğü düşlerin kuşları kayboldu ve ardından, ilk kez gemiyle çıktığı deniz aşırı seyahatten önce, limandan ayrılmadan onu geçirmeye gelen kardeşleri, annesi, daha sonra da kendisine bildik gelen ya da belleğine kazınarak kalmış yüzler ve gemilerle dolaştığı limanlar, kentler kapalı gözperdelerinde belirdi.

Sonra korktu...

Çok eskilerde kalan kızkardeşi ve annesinin yüzünde sakal vardı! Gözlerinin akları kırmızı, bebekleriye cam gibi parlak ve donuktu. Gitme vakti gelmişti. Sakallı annesi sedire oturmuş, pencereden bahçeye bakıyordu. Bahçede, dalları hemen hemen pencereden içeriye girecekmişçesine, evin temelinden bitmiş bir erik ağacı vardı. Onun piç halini hatırladı. Ne kadar da büyümüştü. Zamanı düşündü. Epey geçmişti zaman, canı zaman...

Konuşma ihtiyacından olacak, boğazını temizleyerek, “Bu ağaç ne kadar da büyümüş?” dedi.

“Evet,” dedi annesi mahzun gözlerle, “küçükken günde iki kere sulardın, gözün gibi bakardın ona.”

Toprak kadar derin, gökyüzü kadar yüksek bakışlı bir kadındı...

Az önce hatırlamadıkları, bir bir gözünün önüne geldi.

Annesi devamla, “Ne kadar budasam da, o kadar yaklaşıyor, tıpkı sen gibi...” demişti.

Yerinden kalktı ve sofanın kapı kenarında, cilası yer yer dökük ahşap bavulunu kaldırarak kapıdan sessizce çıktı.

Az sonra, bütün yüzler belliginden sıyrılıp, ayrılarak gitti.

Zaman geçti.

Yüzü, her geçen sürede, bol yıldızlı okyanus yaz akşamlarında, çöl ıssızlığındaki karanlık denizin üzerinde, bir gemi güvertesinin korkuluklarında yaktığı cigaranın dumanı altında, dirsekleriyle yaslanıp her kurduğu hayalde düşlerine giren o zararsız yüze, kendisini çocukken çok kereler korkutmuş köyün delisinin yüzüne dönüşüyordu.

Kendine geldi...

Gecenin kıyıya vuran dalgaları, sabahtan kalma hırçınlıklarını, hareketli müziğin eşliğinde dans eden rakkaseler gibi sürdürüyordu. Berrak temiz suyun içindeki balık tohumları, hayatta kalabilme çabasıyla, sürüler halinde zikzaklar çizerek büyük balıklardan kaçarken, kayaların üzerine çıkmış iri bir çağanozsa yampiri hareketlerle yol almaya çalışıyordu.

Belki çağanozun kayalar üzerindeki yürüyüşünden, belki de hafif hafif esen yelle denizin kıyıya vurmasıyla çıkan sestten olacak, bir kelebek renkli kanatlarını açarak ürkekçe havalanıp kulübesinin yanından uçtu ve caddede bulunan akasya ağacının dallarından en kalın saplısı üzerine kondu. Reis, başını yavaşça

kaldırarak, boş ve anlamsız gözlerle, zamansız gelip giden misafirine baktı.

Aklına akşam gideceği izmarit avı geldi. Iskele başına doğru isteksiz yürürken adımlarını zoraki atıyordu.

Ortalarına yaklaşan Mayıs ayının olağan sabahlarından birini daha erkenden yaşıyorum. Gün yeni ağarmış, müezzin, saba makamı ezanı uzattıkça uzatmıştı.

İki yanına dayalı değişik boylarda gagam, kaska ve algarnalarla, sarmaşık ve asmanın arasından sarkan gelincik-karides sepet, sepetli var, fanyalı, düz ağ, mayna taşları ve çeşitli boylardaki çavelalarla tarıfsız bir uyum içindeki, camialtı balıkçı barnağı sabahçı kahvesi; sürekli işi olmayan gününbirlik yaşayanlarla deniz insanlarının bir midye kabuğu gibi koruyucusuydu.

Müdavimler, yaz kapıya gelip de havalar ısındığında, asma ve sarı yeşil yapraklı sarmaşığın örtülediği bahçenin tam ortasında kalpsiz bir davet gibi duran musalla taşının çevresinde öbeklenirlerdi.

Üzerine serili işlemeli yeşil bir örtü ve onun da üzerinde çeşitli boydaki şebboyların süslediği musalla, kahveye ilk gelen biri için nedendir bilinmez, bir çekicilik, huzura bir davet edici görünümdeydi. Onu ilk kez görüp masa sananlar, yanına bir iskemle çekerek üzerine bir şey koyduğunda, 'hop hemşerim!'lerle, uyarılıyordu.

Yaz, kış başlarından çıkmayan yan yatmış kasket ve yün örgü bereler, kenarlarına sıkıştırılmış yedek cigaralarla, iskambil ve dominoların el atma sıralarını izliyen balıkçılar mutluydu.

Denizana eskilere nazaran yine de verimkar, balık boldu. İçilen çay ve kahvelerin tadı da bir hoştu. Balıkçıların gözleri pırlıl pırlıl yeni cıva yemiş sıyırtma zoka gibi parlaya parlaya; çaylar,

kahveler dudaklar şapırdatılarak yudumlanıyordu. Velhasıl, herkes yaşamından memnun ve keyifliydi. Dudak kenarında olsun da, nasıl olursa olsun, yarım cigaraların sararttığı bıyıklar arada bir seğiriyor, gece avının yüzlerine vurduğu yorgunluk ellere kadar uzanarak hareketlerini dinginleştiriyordu.

Çoğunun bir bacağı kışının altında, kalın mika ve kemik çerçeveli, şişe dibi gözlükleri burunlarının üzerine düşük, sadece kendi ellerindeki kağıtların akibetiyle bir yerlere, derinlere dalıp dalıp gidiyorlardı.

Bu halleriyle her balıkçı tek başına bir tür balıktı..!

Kahveci Tevekkel, çayımı daha yeni masaya bırakmıştı ki, arkamızdan bir ses duyuldu, “Bana bir çay yap! Bırak cavcavı...”

Ses o kadar gürdü ki, ikimiz de korkuyla zıpladık. Ceket, poturunun dizlerine kadar uzun, çember sakallı, her halinden imam olduğu belli biri yan gözle beni süzdü.

Tevekkel’e dönerek, “Yine bir şeyler anlatacak birini bulmuşsun. Yeni mi? Zaten Köy’den eksik kalmazlar. Köy’ü bunlar bozuyor, bunlar...” dedi ve kahveden içeriye girdi.

Onu, Düşkırıncı Misyonerler Ordusu’nun kılık değiştirmiş takipçilerinden biri sandığımda, “Hoca işte!” dedi, Tevekkel.

Camiye bitişik dar ahşap binayı gösterip, bir eliyle ağzını kapatarak yavaş sesle, “Lojmanda oturuyor, her şeyi bedava zırtulahi kemaninin!”

Gülerek başımı salladım. O, yine de bir takipçi, bir avcı olabilirdi.

“Benim için neden öyle dedi?”

“Sen ona boşver... Onda her yol var!”

“Nerede kaldı?” diye, söylendim.

“Kim?” dedi.

“Reis işte... Akyüz Reis... Gece, izmarite çıkacaktık gelmedi.”

“Akşam yine fazla yutmuştur şurubu...! Beklemen gerekecek düzüyü...”

Çarşafa bürünmüş iki kadın çekine çekine yanımıza yaklaştı.

Tevekkel, “Buyrun kimi aramıştınız?” diye, sordu.

Sesinde, yardım etmenin insancılığından kaynaklanan nazikliğin dışında, dedikoducu insanların sevimli, ince hinliği vardı.

“Sarıyerli Hoca’yı arıyoruz,” dedi, kadınlardan biri alçak sesle.

Nereden duydu, nereden gördü? Hoca kahvenin kapısında belirerek yanımıza geldi.

“Ne yapacaksınız, ne işiniz var bakım Hoca’yla?”

Konuşan kadın aynı sıkılganlıkla, “Bir işimiz vardı da kendisiyle..!” diyebildi.

Hoca, “Ne işiniz olabilir onunla?” dedi, sağını solunu gözüyle süzdükten sonra, “Hadi bakayım...” diyerek, kaş, göz işaretiyle evinin kapısını gösterdi.

Hoca’nın onları beklediği her halinden belliydi.

Bu arada bize dönerek, sanki, açıklamaya mecburmuşçasına, “Alla, alla... Bir türlü kurtaramıyorum yakamı şunlardan yahu! Fesüpanalla yahu..!” diye, söylendi.

Tesbihini çıkardı, sinirli sinirli çekerek birkaç adım attı, geri döndü. İnce bir, “Estafirullah..!” çektikten sonra, “Tövbe... Tövbe...” diyerek, kadınların ardından giderken, Tevekkel, “Yine müsakka işi..!” dedi.

Bu arada Reis, iskelebaşından çıktı! Tekneye yaklaştı, koltuk ipini çekip atladı, motorun kolunu çevirerek rölantiye aldı. Kıyıya çıktı. Fırat Nehri üzerindeki kelekler gibi yalpalaya yalpalaya, çağanozvari yaylı tambur yürüyüşüyle yanımıza kadar geldi.

“Ne o?” dedi Tevekkel, “Artık reisler tayfalarından sonra mı işe geliyor?”

“Kalkamadım, başımın içinde bir kaldırım taşı var!”

Tevekkel gülerek, “Ben de beyin var zannediyordum. Yine de selamünaleyküm sana Reis,” dedi.

“Aleyküm kemküm..!”

Tevekkel, çay ocağına gitmeye hazırlanırken, Reis bir sigara yaktı, yere eğik yüzünü kaldırarak, “Ne o mezarıcı, Arabistan’da mıyız?” dedi.

Tevekkel, “Çayını getireyim lanet herif!” diye karşılık verdi, kapıdan içeri girerek ocağa gitti.

Reis, cebinden bir avuç buruş buruş kağıt para çıkarıp dizinde düzeltti ve bacak bacak üstüne atarken, paraları arasına yerleştirdi ve sıktı. Paralar kolay, kolay olduğu kadar da eski bir yöntemle ütülenmişti. Saydı, iki tane beş ve bir iki buçuk liralık bankonotu uzatarak, “Al, bu senin payın...” dedi.

“Reis, bu para fazla,” diye, geveledim.

Sinirlendi.

“Payın bu kadar dediysek, bu kadardır.”

Elinde, taze palamut balığı gözleri gibi pırl pırl bir bardak çayla yanımıza yaklaşan Tevekkel, Reis’ten pay aldığını görünce, “Maşallah..! Pay ha..!” dedi.

Reis, ters bakmış olacak ki, Tevekkel, “Payına sadıktır Reis’im. Bir tek o eşit üleştirir payı...”

Reis, “Tıpkı senin gibi değil mi?” diyerek, masaya bırakılan çayı hızla karıştırdı. Cebinden çıkarttığı bir karanfili dudaklarının dibine sıkıştırdı.

Çay, az da olsa tabağına döküldü. Reis, tabağın içini yere döktü, dizinde gezdirerek kuruladı. Bir sigara yaktı, dumanı derin derin içine çekti, denizin suyundan ve sintinenin yağından buruşmuş kirli elinin tersiyle nemli burnunu sildi.

Dudağının bir ucunda karanfil diğer ucunda sigara, deniz

mavisi gözleriyle uzaklara daldı. Ötegeçenin tepelerini delercesine, “İnsanlar bir tek denizin üzerinde eşittir,” dedi.

Bir süre sessizliğini korudu, başını önündeki bardağa çevirerek çayın dorusunda bakışlarını sabitledi ve tane tane konuştu:

“İster balığa benimle kırk yıl çık, ister o gün... Hiç fark etmez. Denizin ister âlimi, ister cahili... İster zengin ol, ister dilenci... Bu sosyal tesiste; yok tekne payıymış, yok küpeşte payıymış, yok kuran kursu payıymış, yok bok püsürmüş, yok kardeşim yok. Üleş, üleştir ve eşit taksim edilir.”

Reis'in konuşmasından gocunmuş görünen Tevekkel, açıklamada bulunmak zorundaymışçasına, Reis'in omzuna vurup, güya onu taltifleyerek, “Masraf çıktıktan sonra, eşit dağıtır payı,” dedi.

Reis, gözlerinin yarı kanlı akı pırıl pırıl başını yukarı kaldırırken, bu kez sinirli bir tonda, “Ulan,” dedi, “deniz rızkını adaletli dağıtıyor da, ben niye dağıtmayayım? İn, cin koca ummanın ortasında cirit atarken, ulu manitunla başbaşa kaldığında arkadaşınla, tayfanla eşit oluyorsun da, işin boku, karaya ayak basıp parayı dağıtırken mi çıkıyor? Evet, bir tek denizin üzerinde insanlar eşittir, anladın mı kesmez balta hıyar herif..!” diye, bağırdı.

“Tamam, tamam anladık... diyen Tevekkel, yanımızdan uzaklaştı.

Çalışmaya başlayan şahmerdanın iskele tabanını döven sesine uygun adımlarla tekneye yürürken, Reis'in son cümlesi kulaklarımda yankılanıyordu:

“Bir tek denizin üzerinde insanlar eşittir...”

Tekneyi, Baltalimanı Kemik Hastanesi'nin bahçesine kıçtan-kara yapıp, fanyalı ağın başını koruluk demirinin altına bağlayarak denize saldı.

Aheste yollu alarga yaptık. Ağ, teknenin kışından mantarların küpeşteden çıkardığı tıkırtılarla denizin maviliklerinde kaybolduğunda, en son suyla buluşan beyaz mermer nişan taşından çıkan damlalar yüzümü ıslattı. Seyrek bıyıklarımı yaladım.. dudaklarıma yayılan tatlı tuzluluk hoşuma gitti.

Reis, “Hava kararınca çekeceğiz, şimdi hemen geri dönelim, Şıpırt Asım gelecek. Bekletilmekten pek hoşlanmaz,” dedi.

“Şıpırt Asım mi, o da kim?”

“Merametçi.”

“Merhametçi mi?”

“Merhametçi değil, merametçi... Ağ tamircisi, parçalanmış ağıları verelim de yedeğimiz olsun. Gece yarısı da gelinciğe sepet atacağız, sepetleri hazırlamamız gerekiyor.”

Köy’e dönüp, tekneyi bağlarken, yakın banka oturmuş sakallı bir adam, arkasındaki akasyaya tünemiş bir kara kargaya sürekli küfrediyordu. Zayıf olmasına karşın, üzerindeki kalın gemici abasıyla Neyzen’i andıran adam küfrü kestiğinde, bu kez karga, uzun uzun ‘gak’lara devam ediyordu. Karga gaklıyor, küfür aşağıdan yayılım ateşe devam ediyordu:

“Ulan hergele..!”

Tekneyi bağlayıp karaya çıkana kadar küfürleşme devam etti. Sakallı adam hem küfrederken arada bir elini yukarı kaldırdığında, çevresindeki birkaç kişi gülmekten yerlere yatıyordu.

Sanki bir ortaoyunu, iki arkadaşın kahvede veya meyhanede birbirleriyle küfürlü ve sevimli bir dalaşması şeklinde oynanıyordu.

“İşte Şıpırt Asım bu...” dedi, Reis.

İçimden, ‘bu Köy’ün kaçtığım Büyü(k) Ev’den bir farkı yok’ diye geçirerek, gülmeye başladım.

Reis, "Gevezedir, hem de çok geveze. Aklın hafsalan almaya-
cak kadar geveze. Muhammed'i bile 'şak' diye bayıltır namussu-
zum! Bir de şarkı söylemeye başlasın, sen o zaman onu gör. Şim-
di bulaşmayalım, birazdan yorulur. Biz bahçeden ağı ve sepetle-
ri alalım," dedi.

Kulampara Fatin'in bakkal dükkanının başını tuttuğu yokuş-
taki hamamın arkasından içeri girdik. Bahçe, bir kenara çekili
iki küçük sandal, çeşitli boyda kürek, ağ, gelincik ve karides için
istifli sepetlerle çeşit çeşit inşaat alet-edavatıyla bir hurdacıdan
farksızdı. Kırık dökük kapısından içeriye giren biri için ilk göze
çarpan, aladelik ve savrukluktan kaynaklanan doğallıktı. Bah-
çe, kendiliğinden türemiş avlanduz ve böğürtlenlerle, çarşı dük-
kanlarının arkasına kadar uzanıyordu.

"Reis," dedim, "bu bahçe kimin?"

"Sana ne, her şeyi de bilip, tanıman mı gerekiyor?"

"Tamam," dedim, "tamam, kızına hemen, vallahi bir daha bir
şey sormayacağım..."

"Gevezelik etme de gösterdiklerimi sırtla," diyerek, sepet
öbeklerinden üçünü gösterdi.

"Bunları, bu geniş gözlüleri alacaksın. Dar gözlüler karides
için," dedi.

Ardından, "Ha..! Az daha unutuyordum. Şu köşeye dayalı
ağaç tokmağı da unutma! Onunla midyeleri kıracağız..." diye,
ekledi.

Reis, ağı diğerleri arasından seçti. Mantar ve kurşunlarından
kavrayarak omzuna vurdu, ben de gösterdiği sepetlerden bir bö-
lümünü sırtladım ve boşta kalan elimle de tokmağı kavrayarak
iskelebaşına yürümeye başladık.

Şıpırt Asım'la Karga arasında sulh ilan edilmişti. İkisinin de
yorulduğu her halinden belliydi.

Karga'yı azdırmamak için, kısık sesle Reis'e, "Nerede kaldın? Bu işler erken yapılır," derken, yan gözle de bana baktı.

Reis, bahçede birçok şeyin iç içe olduğunu, her gelenin bir takım koyarak, karman çorman hale getirdiğini yumuşak bir dille anlatırken, Karga'yla yeni cenkten çıkmış Şıpırt Asım'ı kızdırmamak ister gibiydi.

Hayret...! Bir lanetin, bir lanet karşısında süngüsü düşmüştü...

Gülümsedim. Şıpırt Asım yakaladı, başıyla beni işaretle, "Kim ulan bu andavallı?" dedi.

Reis, "Yeni tayfa..." diyerek, sözü fazla uzatmadı. Ardından bana dönüp, "Sen iki posta daha yap, gösterdiğim diğer sepetleri de getir. Ben de kulübeye gidip biraz kestireyim," dedi.

Ağı, yanına bırakıp oradan ayrılırken Şıpırt Asım, "Artar eksilmez sayımız. bu köyde iki cami arasında deli tükenmez," dedi ve yerinden kalktı.

Ceketinin altını hamile kadınlar gibi tutarak, iskelenin köşesine kadar yürüdü, pantolonunun düğmelerini çözerek, bacaklarını ayırdı ve denize arozözünü boşaltmaya başladı! Deniz; bardağa, ağzı uzak şişeden akıtılan bira gibi şırıltıyla köpürdüğünde. Şıpırt, yanında kimse yokmuşçasına rahatı.

Denizdeki köpükler bölük pörçük akıntıyla çoktan akmaya başladığında işini bitirdi, pantolonunun ağını ilikledi. Yerine geldi, kendi dünyasında ağın ucunu buldu, iskelenin köşesine çakılı çiviye taktı, mantarlarından tuta tuta akasya ağacına yürüdü, ağaca çakılı çivilerden birini kullanarak, ağı gerdi. Hatyoluna sınır çekilmişti!

İçimden, 'evet Şıpırt Asım Bey, sınırlar vardır ama delilik sınırı tanımaz ki' diye, geçirdim.

Yaşam burada ne de güzeldi..!

Her birimiz, kendimizin aktörü olan iyi oyuncularlık...

Onu dikkatle izliyordum.

Hasırlı alçak taburesini ağın başına çekerek, cebinden bir top kırmızı ipe, küçük bir çakı ve iğnemekik çıkardı. Çakının sapı boynuz saplı, söğüt yaprağı gibi inceydi. İçimden, 'Bursa yapımı olmalı' diye, geçirdim. İğnemekiği de kemikti. İpi, mekiğin içine seri hareketlerle, bir üst bir alt yaparak dolamaya başladı. Mekik tombullaştı. Çakıyı önce öptü sonra açarak ipi kesti. Ayağa kalktı, taburesinin üzerine mekiği koydu, ip yumağını çıkarttığı cebine sokarak, elindeki çakıyla akasya ağacına gitti, küçük bir dal parçası keserek yerine oturdu. Dalı soydu, mekiğin boyu kadar kesti, dudaklarının arasına sıkıştırdı.

Onu dikkatle izliyordum. Elllerine baktım, iriydi ve kalın parmaklarının ucu bir iskarmoz başı gibi yuvarlak, tırnakları kaşık-tı! Ağın yırtılmış geniş gözlü üst kısımlarını, ağzından ara ara alarak mastar olarak kullandığı çubukla çok seri örmeğe başladı. Kalın parmakları hızından takip edilecek gibi değildi. Yırtık gözü tamamlıyor, iri avucunda kaybolmuş keskin meramet çakısıyla düğümleri dibinden keserek, başka bir göze süratle geçiyordu.

Bir ara başını kaldırarak, "Başımda dikilme, yoksa karga muamelesi görürsün!" dedi.

Ellerim cebimde, aklım sabah aldığım paydaydı.

"Şarap içer misin?" diye, sordum.

"Eşek miyim, tabii içerim," diye, cevap verdi.

'Şarap' kelimesi onu yumuşatmıştı. Güldü.

Büfeden bir beyaz 'Mutuk' alarak yanına gittiğimde, iskelenin ahşap duvarını gösterip, "Çök! Sırtını daya. Yap işte rahatını sağlayacak bir şeyler..." dedi.

Köpekleme çöktüm.

Şahmeranın seri tok sesleriyle sarsılırken, iskele onarımı da hızla devam ediyordu.

Şıptırt, meramete ara vererek şişeyi açtı, başına dıkti.

Uzun bir, “Oh..!” çekti.

Ardından, “Ulan iyki gelmişiz şu boktan dünyaya be..! Bir de kafamızı ütüleyen şu şahmerdan da olmasa,” dedi.

Şişenin ağzını elinin ayasıyla sildikten sonra bana uzattı. Ben de dikip, aramıza koydum.

Bir matematik öğretmenin tahtada teorem ispatlayan öğrencisine bakar gibi sinsi bir şüpheyle baktı şişeye. Gözleri, şişenin içindeki Şarabi Ateş’in seviyesini arıyordu.

Bir süre sonra başlarda, ağır ağır dönen etiket, artık, bir ona, bir bana hızla dönmeye başlamıştı.

Zaman, şişenin içindeki sıvı gibi aktı...

Üçüncü şişedeydik.

Meramet, ağın küçük gözlerinin yansına gelmişti. Ateş’in verdiği rahatlamayla Şıptırt mahmurlaşarak iyice gevşemişti. Gevşeklik, bir tek ellerine hakim değildi. Parmakları hızını hâlâ aynı serilikte sürdürüyordu.

Önce bir şarkı okudu. Denildiği kadar vardı, berbattı sesi.

“Beğendin mi?” diye sordu.

Beğenmedim, diyemezdım, nasıl derdim ki?

Senelerdir tükettiği şarabın verdiği boğuklukla sesi borazan gibi çıkıyordu! Tam ikincisine başlayacaktı ki, Karga gaklamaya başladı.

“Ulan hergele, ulan hergele..! Ulan teres..!” dedi, yukarı bakarak, “Bugünlük bu kadar. Bugün, bu saatten sonra artık sinirlenmeyeceğim.. şarabın tadını çıkartacağım.. ne yaparsan yap arap yaratık, pis arap, arapçulha..!”

“Arkadaş olmuştunuz artık,” dedim.

“Arkadaşlıktan da öte, bununla karı koca gibi olduk. Ama sesi çok çıkıyor kardeşim... Rahatsız ederek beni hep erkenden uyandırıyor. Kulübemin yanında büyük bir ceviz ağacı var. En yüksek dallarındaki cevizleri koparıp, ahşap damıma atıyor, ardından aşağıya pike yapıp gagasıyla kaptığı cevizi hop, tekrar kulübemin damına... Bu seri bombardımanlar, korkunç gürültü çıkarıyor, beynim zonkluyor sabah sabah kardeşim. Cevizin kabuğunu kırdığı gibi beni de kızdırıp, bir cevizle iki kuş vuruyor kerata..! Kızdığımı, uyuz olduğumu o kadar iyi biliyor ki... Bilmediğini bilmem de, beni kahrediyor, deli ediyor... Ben de basıyorum gamatoyu kardeşim.”

“Belki de, senden fazla konuşmasına sinirleniyorsundur.”

Hasmı Karga sesini kesti, sessizlik oldu. Gürültü yapan bir güruhtaki bireyler sözleşmişçesine aynı anda şans eseri susup, ortalık, kapılarını güne yeni açmış bir hamamın sessizliğine bürünür ya, işte öylesine bir sükuttu bu...

Lafı değiştirerek, “Sustu,” dedim, “sustu senin lanet Karga.”

Bu, onun da işine geldi, “Vur öyleyse, sıra sende,” dedi, “namussuzun şerefine içelim..!”

“Ona hem kızıyor, hem de seviyorsun galiba,” dedim.

“Belki o da bana alıştı artık. Kalkıp iniyorum sahile, banklara atıyorum kendimi. Akşamdan kalma yangınımı söndürmek için bir bira alıp, tam oturacağım bankıma, yine, ‘gak!’ diye, bir ses.

“Tanıyorum tabii ki onu. O işte..! Beni her sabah uyandıran. Takip ediyor sahile kadar. Kızdığımı, ona deli olduğumu ve matiz olduğumda ne kadar kalay geçtiğimi de biliyor. Bana gıcık kardeşim bu namussuz, gıcık...

“Küfre başlıyorum, bir süre yoruluyor ve susuyorum. Bu kez,

o başlıyor uzun uzun gıkılamaya. Ne diyor, ne şekil bir küfür kullanıyor, bilinmez. Her halde Kargaca bir kalay geçiyor. Zaten küfretmeyecek de ne yapacak, hal ve hatır soracak değil ya..!”

Sustu. Denize baktı, bir sigara yaktı. Tekrar konuşmaya başladı:

“Acaba her sabah aynı Karga mı çatımda öten?”

“Bir süre sonra baktım ki, olacak gibi değil kardeşim. Kulübünün damına çıktım, yiyecek bir şeyler bırakmaya başladım. Bu sabah, akşamki içkiden unutmuşum puştun nevaiesini. İnsan hali bu kardeşim, değil mi? Sulh bozuldu tabii... Yarın sabah ilk işim dama yine yiyeceği bir şeyler bırakmak olacak. Yine de çok dikkatli olmam gerekiyor. Çünkü, çok vicdansız bu karga milleti. Her an her şey olabilir. Sana kalbimden geçen harbi bir şey söyleyeyim mi? Galiba ben onu sevmeye başladım. Mücadeleci yani kerata, ama yine de ne yapacağı belli olmaz...”

Sustu ve yukarıya bakıp, eliyle işaret ederek, yavaş bir sesle kulağıma kadar eğildi.

“Evlendireceğim bu keratayı bir balıkla, kurtulacağım ondan. Ama nereye yuva yapacaklar, onu bilemiyorum kardeşim,” dedi, ciddiyetle.

“İyi de,” dedim aynı ses tonunda, “bunu kim alır ki?”

Soruma gülmeye başladı, “Bol zehirli bir dragonyaya ne dersin?” dedi.

Ben de güldüm, bir karganın mat ve ölgün gözlerini gözlerimin önünde canlandırmaya çalıştım. Sonra başımı yukarı kaldırıp gözlerini görmek istercesine ona baktım. Hayasız mağrurluk taşıyan kara gözleriyle, “Sıra sende, sıra sana da gelecek, benden kurtuluşun yok,” der, gibiydi.

“Reis, kaşla göz arasında senin şair olduğunu söyledi, doğru mu?”

“Evet, sen de hep böyle ağ mı öfersin?”

“İşte ben böyle bir adamım, meramet yapan merhametli... Dantela gibi, oya gibi işlerim namussuzum. Sen nasıl bir şiir adamısın? Aruz mu yazıyorsun, hece mi?”

Şiir hakkında bilgi sahibi olmasına şaşırdım.

“Serbest,” dedim, “serbest... ‘Garip’ diyorlar bu yeni akıma...”

“Vay, vay, vay...” dedi, “biz, şiire de girmişiz de haberimiz yok!”

Güldü. Karga’da ona inat yine gaklamaya başladı. Yüzü asıldı, pis pis bakarak, sakalını oğuşturdu, denize döndü ve tekrar konuşmaya başladı:

“Şiir, niyetçilik gibidir. Niyeti güvercine veya tavşana çektirmeyeceksin. Niyet kağıtlarına havuç sürüyorlar, tavşan koklayıp çekiyor. Güvercinler zaten beyinsiz geç bir kalem onları, hiç kale alma...”

“Kim kaldı, kime çektireceğiz?”

“Niyeti kargaya çektireceksin ki bir şeye benzesin. İki karga alacaksın bu iş için. Kargaya bu işi öğretmek için zaten üçkağıt yapmana gerek yok, vicdansızdır hergele çok kolay öğrenir bu tür işleri.”

Az durdu ve yüzünü buruşturarak devam etti:

“Ne var ki, karganın çektiği kağıtlarda, okuyan için kötü ama kötü olduğu kadar da gerçek yazar: ‘Çocuğun sınıfta kalacak’, ‘İşten atılacaksın’, ‘Karın seni aldatıyor’, ‘Yaşam, ileride çok daha güçleşecek’, ‘Oyuncak fiyatlarına zam söylentisi var, çocuklar ne yapacaklar?’, ‘Balıklar da ağlarmış, gözyaşları denize karışmış...’”

“İnsan gibi insanoğluna da bu gibi vecizeler yakışır. Çünkü, karga karadır ama doğru sözlüdür. O yorumcudur. Rengarenk papağanların aksine kendine öğretilenleri, yorumunu katarak anlatır. Gün görmüştür, çok yaşar, deneyimlidir.”

Şaşkın, “Evet,” dedim, “doğru söylüyorsun. Bir kitapta okumuştum. Kör bağırsakları olmadığı için en az yüzยirmi yıl yaşadıklarını yazıyordu. Leş yer bu vicdansızlar. Senin Karga sakın Tanzimat Fermanı’nı görüp de, burada nutuk atıyor olmasın..?”

Şıprıt’ın bilgisine olan şaşkınlığım sürerken, yine çocukluğuma gittim.

Aşkların mektuplarda yaşandığı zamanlardı...

Mahallemizin yazlık ‘Rüya Sineması’ kapısına, her gece Türk filmi başlamadan önce gelen niyetçi aklıma geldi. Kör gözünü siyah bantla örtmüştü. Onu her gördüğümde, içini karıştırıp sadece çizgilerine bakmakla yetindiğim ‘Kara Korsan’ kitabının kapağı aklıma gelirdi. Niyetçi, koluna asılı sandığıyla, kafasında, yer yer temizlenmiş güvercin bokları bulunan keçe bir bereyle gezerdi. Bu durumu mahallenin çocuklarına hiç de yabancı değildi. Çünkü o, bizleri çevresine toplayabilmek için, niyet kafeslerini tek tek açtığında güvercinler uçup başına tünardı. O, beresinin kirlenmesine aldırmaz, bizden koparacağı beş on kuruşu düşünerek, işini tek bir tavşanla sürdürürdü.

Niyet tablasındaki kirli küçük sarı kağıtların yarısı mâni yarısı faldı.

El ele bir kez tutuşmamış genç kız ve delikanlılar, sinemanın kapısına tezgahını kurmuş kara korsan niyetçiden çekilen mâni-leri okuduktan sonra gözleriyle konuşurlardı:

“Bir gün benimle evlenir misin?”

“Bilmem ki..!”

“Beni bir nebze de olsa seviyor musun?”

“Lütfen, abim burada...”

Film başlamadan sinema perdesinin dışında oynanan bu gelecek haftanın siyah beyaz sessiz fragmanını izleyen dikkatli bir

seyirci, bir fırtına öncesi esmeye başlayan alize hafifliğiyle bir musonun sadeliğini hissederci.

Niyetler, kaşla göz arasında değiştirilir aylar, yıllar, belki de bir ömür saklanarak, arada bir koklanır, asla bir araya gelemeyen yaşamlar, görünmeyen iplerle birbirine bağlanırdı.

Ne de güzeldi çocukluk günlerim...

Bu hayvandan nefret etmesine karşın Şıpırt, yetenekleri konusunda hakkını verip onu kabullenmişti. Şaşkınlığını anlamış olacak ki, "Madem ki şairsin, benden bir dörtlük okuyayım da neşen yerine gelsin," dedi.

Şarkı okumasından iyiydi, "Oku bakalım ama hep sen konuşuyorsun," dedim.

"Eee, bana boşuna Hafız Şıpırt Asım dememişler," diyerek, şiiri okumaya başladı.

Ben bir Rumelihisarlıyım,

kulübem de, meyhanem de aynı.

İşte, biraz ilerisi mezarlık...

Zamanı gelip de, iskelebaşında göremezseniz,

biraz ilerideyim artık...

Şiir bitti. Bulut insan Reis, dinlenmiş, gözleri mahmur ve gözkapakları şiş geldi.

Gece yarısı gelinciğe atacağımız sepetler için hazırlığa başladık. Eski pantolon ve takunya giydik. Yarı sarhoşluğun verdiği güçle seri çalışmaya başladım.

Yem olarak hazırlayacağımız midyeleri rıhtımda bir araya topladık. Dağılmamaları için çevresine limon sandıkları dizerek,

tahta tokmak ve ayaklarımızla ezmeye başladık. Midyelerin arasından çıkan çağanoz yavru ve tohumları da aynı akibete uğruyor, kırılarak midyelerin arasına karışıyordu. Bu iş kısa sürdü. Ardından, iki avuç midyeyle orta büyüklükte ağırlık taşlarını sepetlerin içine doldurup, kapakları ipleriyle bağladık.

Reis, gelinciğe çıkacağımız teknenin koltuğunu çekerek içine atladı, sağını solunu toparladıktan sonra, önce mayna taşı olarak kullanacağımız iri kaldırım taşını verdik. Taşı kış üstüne küpeşteye yakın yerleştirdi. Sıra sepetlere geldi. Biz, karadan sepetleri havada tutuyor, o ise sırayla, denize sokup ıslatarak sandala alıyor, başı yukarı gelecek şekilde sırayla istifliyordu.

Birinci voliden sonra, ikinci ve üçüncüyü de aynı şekilde sandala yerleştirdik ve biten yemimiz için, ilkinin iki katı kadar daha midyeyi kırarak, iki limon sandığına tepeleme doldurup Reis'e verdik ve o da onları sandalın ortasına livarın hemen dibine yerleştirdi.

Bütün bu işlerden sonra, ıslak bezler takımların üzerine serilerek, av için hazırlık tamamlandığında, bende, Şarabi Ateş'in verdiği mayhoşluktan eser kalmamıştı.

Reis, tekneden çıktı, rıhtımın merdivenlerinde ellerini yıkadı. Takunyalarımızı çıkarıp, dizimize kadar bacaklarımızı denize soktuk. Islak pantolonlarımızı meramet ağlarının yanına astık, üstümüzü değiştik. Birer cigara yakıp iskelenin ahşap duvarına köpekleme yaslandık.

Reis, bir süre sonra, "Ben gidip karavana alayım," dedi ve yerinden kalkarak bacaklarını silkeledi.

Reis, bakkaldan döndü.

Gün süpürücüsü güneş, o gün de görevini tamamlamış, başka başka yerlere yeni bir günü haber vermek için Köy'ün arka-

sındaki tepelerinin ardına çekilmişti. Ay, sırasını bekliyordu.

Önce, sabah bıraktığımız fanyalı ağı toplayıp, merametlisini atacak, ardından gelinciğe çıkacaktık. Mayısın mis gibi kokan havası akşam denizine sinmiş, sis perdesi sarmıştı.

Deniz buhar tütüyordu!

Ağı toplayıp yenisini atmak için tekneyi sandaldan ayırıp, motoru çalıştırdık. Pavyon konsomatrisi bir kadın zamanı gelip de, yüzünü allıklayarak geceye hazırlık yaparken evde yalnız bırakacağı küçük çocuğu nasıl ağlarsa, küçük sandal da az sonra koltuk ipinde öksüz kalacaktı. Sandal, yalnızlığını anladı ve ağlamaya başladı! Annesi orali bile olmadı!

Tornistanla kıyıdan daha yeni ayrılacaktık ki, Reis yol vermedi, hız kesti. Pervane ilişkeni bir yığın serum hortumu, aralarına turkuaz bir patlıcan ve bir pezervatifi almış bata çıka salınarak bize doğru geliyordu. Biraz daha dikkatli baktığımda patlıcanı solgun ve yorgun gördüm! Uzak bir yerlerden kendini denizin bağrına saldığı belliydi...

Şıpırt'a baktım, o da aynı yere bakıyordu, konuşmaya başladı:

"Fukara balıkçıların tekneleri de küçüktür, fukaradır ama çakkalların 'pata pat'ları mehter takımındaki güdümlere benzer. İğrıpların, tüllerin, trataların, trollerin, gırgırların silip süpürdüğü deniz, zengin balıkçılara yetmediği için fukara balıkçıdan alıyor artık hıncını, nazı ona geçtiğinden, ona küsüyor. Ve işte, o nazlı mehter takımının 'pata pat' gür sesi, yenilgiye uğramış Osmanlı ordusunun geri dönüşündeki sesi gibi, 'pıt pıt' çıkıyor artık."

Son cümlesi yüksek sesle çıkmıştı ağzından. Eliyle, artık görünmeyen ilişkenleri işaret ederek, "Bu yetmezmiş gibi bir de denizi kirletenler yok mu?" dedi ve sustu. Belki de yorulmuş, güç toplamak için bir süreliğine nefes almıştı.

O kadar içmesine karşın, teklemekten ne güzel de konu-

yordu Şıpırt Asım...

Karpit lambasını yakarak, alarga yaptık. Kıçta oturuyordum. Ateşböceği yakamozlarını yara yara ilerledik. Ateşböcekleri içinde tekne sarhoş, içindekiler de öylesine suskun, denize sadece sakın sulara çarpan motorun sesi hakim. Az sonra o da susacak ve çekmeye başlayacağımız ağ konuşmaya başlayacak! Konuşacakları tek tek gözlerine yakalanan balıklar kadar olan ağ, neler anlatacak bakalım bu seferlik bize?

Sabah denize fırdolayı saldıgımız fanyalı ağın şamandırasına yanaştık.

Motor sustu, Şarabi Ateş şişesi yerinden çıkarıldı.

Reis, Ateş'in mantarını, başparmağıyla içeri iteledi. Şişeyi ağzına götürdü, içti ve elinin tersiyle kendi ağzını, ayasıyla da şişenin ağzını sildi. Ekmekten bir parça kopardı, ağzına attı. Şişeyi Şıpırt'a uzatırken, "Çocukluğumda daha fazla balık çıkardı," dedi.

Demek ki, ağlar şimdi biraz suskun...

Reis'in gözlerine sinen çocukluğundaki denizin hüznü, çekmeye başladığı ağın gözlerinin boş gelmeye başlamasıyla artmaya başladı.

"İleride, çok değil onbeş, yirmi sene sonra kılçık bile kalmaz bu denizde..."

Demek ki, ağlar zamanı gelince dilsiz...

Büyük bir tekne, içindeki takım ve tayfalarıyla yanımızdan hızla geçti. Teknenin başında, 'Zamkinoslar' yazıyordu.

Şıpırt, "Trol teknesi... Bu çakallar denizin dostu değil, düşmanı... Gerçek balıkçı balığını denizi okşayarak alır... Bunlar döve döve alıyorlar... Tuttuklarını kasalayıp, ölü tohumlarını kürekle küreye küreye denize atıyorlar. Demiyorlar ki, 'Sonra ne olacak?'"

Reis, "Ne olacak..? Olacağı belli. O güne kadar parayı vurmuş

götürmüş zaten. Götürür tekneyi de satar, inşaat işine girer. Biz ne yapacağız? Tek varlığım şu ceviz kabuğu ve beş para etmez kıcı kırık birkaç takım...”

Zamkinoslar'ın dalgasıyla sallanırken şişe ikinci turunu attı.

Reis, konuşmasını sürdürdü:

“Boş ağıla kıyıya dönen, çoluk çocuğu ekmek bekleyen balıkçıların halini gelecekte görür gibi oluyorum. Bunun ne demek olduğunu denizde bir tek midye kabuğu bulamadıklarında anlayacak denizci milleti... Zaman gelecek İstanbul gibi her bir yanını deniz sarmış, içinden deniz geçen şehrin martıları çöplükleri karıştıracak...”

Konuşmasını kesti, gözlerini ağdan denize çevirdi, tekrar konuşmaya devam etti:

“Tekne yanaşacak, çocukları neşeyle koşacak dolu takımları indirmeye. Bir de bakacaklar takımlar boş... Boyunları bükük kalacak, babalarını deniz almışçasına üzgün ve yetim. Zaman gelecek o çocuklar büyüyecek ve denizin hâlâ nasıl olup da mavi kaldığına şaşacaklar. İşte o zaman denizde balıkçı değil, çoban görecekler, çoban..!”

Reis'e baktım. O, bir balıkçı... O, hayatına katkıda bulunan varlıklara bağlı, ona ekmek veren, aş veren tarla denize bağlı ve bu yönden aralarında ölünceye kadar bitmeyen bir aşk sürececek.

Reis'in karaya karşı hiçbir eğilim duymadığı her halinden belliydi. Çünkü, karada ona göre bir serüven yok ve onu yalnız, denizlerin geniş bağı ve değişken yolu kışkırtıyor. Bu yol, hiç kuşkusuz, yaşamında eksikliğini duyduğu en büyük iki şeyin yanına götürecekti onu, denize olan aşk ve ölüm... Ötesini bilmiyordu. Onun yazgısı denizlerdi ve o; denizler için vazifeliydi.

Zamanı gelecek, ekmeğini denizden çıkaran bu adam, öl-

mekte olan bir soyun son üyesi olacak.

Denize dair sempozyum, Reis'in duraklamasını fırsat bilen Şıpırtı'la devam etti:

"Biliyor musun Reis? Belki de denize en merhametli ben davranıyorum meramet yapmakla. Ağ yaparım, meramet yaparım. Zaman geçer. Bütün bunlar soluk aldırır denize. Deniz dinlenir, uykuya dalar. Bu arada balık tohumlar, tohumlar büyür, balığı-nı büyütür deniz. Ne dersin? Ne dersin ha?"

"Su kokar mı? Kokmaz. Ama deniz?" Deniz kokar. Kokan su bir tek denizdir. Hem de ne koku? Yosun mu desem, balık mı desem, özgürlük mü desem, desem ki, daha neler neler desem. Hayat kokar deniz, hayat kokar be..!

"Zaman gelecek deniz insanlardan davacı olacak... Neyse ben artık bir şarkı patlatayım mı?"

Reis, ters ters baktı.

"Ulan, senin o Karga'dan ne farkın var ha, ha, ne farkın var. İnsanı çileden çıkarma."

Reis'in sinirleri sempozyuma giren, şarkı sözüyle bozulmuşu benzliyordu!

Şıpırtı, "Tamam tamam, kestik işte!" dedi.

Reis, lanetliğini onaylatmak istercesine bana dönüp, "Bunun çenesinin mafsalları gevşemiş, çenesi durmaz, konuşur babam konuşur, konuşması bitti mi de, başlar şarkıya türküye... Çene çalışsın da, neye çalışırsa çalışsın. Öyle değil mi?" diye sordu.

Güldüm. Omuzlarımı silkerek sorusunu belirsizlikle yanıtladım.

Deniz gözlü balıkçı.. balığın insan şekli.. insan denizlerinden kendini Mavi Abi'nin kollarına atarak kaçmış bir balık olan Reis, bitmeyen utancın içindeki gözleriyle çevresine bakındığında, Asya'yla Avrupa arasını, belki de bir ağa tutunup geçememe hüz-

nüyle dolu gözleriyle elindeki ağı iskarmoza doladı. Uzandı ve karpiti biraz daha harladı. Sonra işine, ağını çekmeye, 'her ustanın takımı kendi eline yakışır' sözünü doğrularcasına devam etti.

Çekilen ağ üzerine yansıyan ısıltı, yeni bir dini yaymaya çalışan nahif bir peygamber adayının Kapadokya mağaralarında elinde dolaştırdığı yağlı çıradan çıkan kutsal ışık gibiydi. Ondan yayılan kırpışık pırıltının içinde, yakalanmış ilk balığın şavkı, içime işleyen sabaha karşı ayazının soğuşunu eritip ısıttı, ateşböceği yakamozlar oynadı denizin üzerinde. Meğer, denizler yalnız karanlık akarmış, ateşböcekleri olmasa. Ve meğer, bir karpit ışığı sevgiliyi beklemek gibiymiş ağ üzerinde...

Az sonra bir sevgili gözüktü karanlık denizin ağla birleştiği yerde.

"Reis, galiba baba bir balık geliyor?"

Reis'in gözleri ikiz yıldız gibi parlamıştı karanlığın içinde.

Ağı çektikçe, avın zevkiyle mantarlar sanki aşka gelmiş, kahun tellerinde gezinen âşık mızrap gibi tıktırtılarını hızlandırmıştı. Beklenen parlayarak gelip küpeşteye yanladığında donup kaldım. Kesik bir sol el ağa takılmış, açık parmaklarıyla bana bakarak öylesine duruyordu.

Şaşkınlığım kısa sürdü, konuşmadan Reis'e baktığımda sadece, "Silkele!" dedi.

Heyecanlanmıştım.

Hareketsizliğimi ağzından küfürle karışık çıkan daha şiddetli, "Silkele! Sana ne diyorsam onu yap..." sözleri bozdu.

Ağ fanyalı. Ne kadar silkelersem silkeleyeyim, kesik el, daha da ağa dolanmaya başladı.

Ne yapacağımı şaşırdım.

Reis, "Yukarı al," dedi.

Aldım. Kesik el, çekili ağın üzerinde öylece duruyordu.

“Ayıkla,” dedi, “sanki bir balıkmış gibi...”

Sadece, ‘Reis’ kelimesi çıktı ağzımdan.

Cevap sertti, “Ben anlamam. Denizdeki balıkla pazarlık olmaz. Sen tayfasın. Tayfaysan tayfalığını bil, emrediyorum..!”

Zorlanmama karşın ayıkladım ve başparmağından tutarak yukarı kaldırdım.

Reis, “At denize. Ben bir şey görmedim. Siz gördünüz mü?” diye, sordu.

Kendi payıma başımı iki yana sallamakla yetindim, ardından kesik eli denize koyuverirken, ancak kendimin duyabileceği bir sesle, “Ey,” dedim, “ey sabırlı ağ... Ummanda bula bula bu kesik eli mi buldun? Bunu mu bize layık gördün?” dedim.

Kıç üstüne gittim, arkamı dönerek karanlık denizi seyrettim. Kesik eli ve sahibini düşündüm. Kesik el, Boğaz’ın derinliklerinde ne yapıyordu acaba? Bir süre sonra teknenin içine döndüğümde, aynı denizden arkadaş balıklar bir bir ağın üzerinde gözükmeye başlamıştı. Ağdan umduğumuzdan fazla balık çıkmıştı.

Kesik el, ardından bereket mi sunmuştu acaba bize?

Ağ; bir kesik el ve bir çavela dolusu mezgıt, eşkina, istrangu-loz, barbun, birkaç tane yolunu şaşırmış salpa gelinciği mavi dünyalarından koparıp bize sunmuş, o kadar konuşmuştu..!

Reis, “Gece yarısı gelinciğe sepet atacağımı unutmayın. Bir an önce Köy’e dönüp balıkları satalım, erkenden keyfimize keyif katalım..!” dedi.

Bu, herkesin aynı anda aklından geçen ve beklediği en güzel öneriydi şüphesiz. Hepimiz başımızla Reis’i onaylarken, o, “Bu gece yarısı gelincikte tayfa, Garip’le Şair... Ona göre, hazır olun,” diye, konuşmasını sürdürdü.

Şıptırt, kesik yemişti!

Aynı yere merametli ağı atarak, köye döndük, bu kez tekne-

yi sandala iskele yaptık.

Konsomatris ana, sabaha karşı kesekağıdı içinde bir şişe süt, bir ekmekle döndüğünde ki, allığı silinip gerçek yüzü ortaya çıkmıştı, ağlamaktan katılmış küçük sandal öksüzlükten kurtuldu, yanaklarında kurumuş gözyaşlarını sildi, yüzünde gülücükler belirdi!

12

Hava zifirdi..!

Reis'in Atina Kıyıları'nın sonundaki kulübesinin önünde kar-pit lambasını yakıp, alçak masayı, akşam için Şıpırtı'la hazırladık.

Karavanaya ayrılan balıklar temizlenmiş, mangal vasıfsız kavak ağacı, limon sandıklarıyla harlandırılmış, masa, bol yeşilli salatayla süslenmişti. Kenarda, küçük bir bakır bakraç içinde, kimi canlı balıklarla, biri oldukça iri, diğerleri kancur çağanozlar umarsız bekliyordu.

Alçak tavanlı kulübenin verondasından, sık sarmaşık yapraklarıyla kaplıydı, kapalı kapaklarının üzerinde erimiş mumlarıyla gelincik ve karides sepetleri sarkıyordu.

İki penceresinden biri diğerine nazaran biraz daha geniş ve sandalların çekili olduğu feleklere bakıyordu. Şebboyar dikili etiketleri sıyrılmış konserve tenekeleri kırk iki camın birleşmesinden meydana gelmiş bu pencereyi süslüyordu. Diğeriyse, denize bakan pencere. Onun süs diye herhangi bir derdi yoktu, denizi görüyordu...

Masa, feleklerin üzerine serili, nereden geldiği bilinmeyen çıkma ve meçhul desenleri rutubetle karışık, yosun iyodu kokan büyükçe bir halı üzerindeydi.

Bu güzel ortamda beni bir tek tedirgin eden şey, siyah beyaz,

hemcinslerinden biraz daha ırı bir kedydi. Bir köşeye çekilmiş hareketsiz beni süzüyor, arada bir yalanarak derin derin esniyordu. Bakışlarımı ondan kaçırıyor, biraz sonra, 'acaba hâlâ bakıyor mu?' diye, tekrar baktığımda, gözlerini benden ayırmadığını görüyordum.

Bir avcı kedi, aşağı yukarı bir saatten bu yana bir gözetleme yerinden gözlerini üzerime sabitlemiş bekliyor.

Kedi, kesinlikle Düşkırıcı Misyonerler Ordusunu'nun işbirlikçi elamanlarından biri. Titrememi önce üşüme, daha sonrada korkuya bağladım.

İşte tam o sırada, beklenmedik bir şey oldu:

Büyük bir fare alacakaranlıkta ancak seçilebilecek kadar bir görüntüyle önümden geçti. Ardından dört ayak üzerinde, görünüşüyle insan olduğu şüphe götürmez, yüzü inanılmaz derecede bana benzeyen, pis bir sırıtma çabası içinde garip bir yaratık, sırayı en sonda geçit resmi izledi.

Düşkırıcı Misyonerler Ordusu'nun elemanları çok iyi biliyorlar ki, karanlıkların bağrında güven içinde olacağım. Bunun için, aydınlığın hızla kaybolarak yerini karanlığa bırakacağı endişesini sürekli taşıdıkları bilinci içindeyim.

O kadar çoklar ki... Her yanda onlar var. Hangi taşı kaldırırsam altındalar, nereye baksam bir köşeye sinmiş beni gözlemekteler...

Reis, Deli Bey'le, koltuğunun altında gazete kağıdına sarılı bir şişeyle iskelebaşından geldi ve kağıdı sıyrarak Süt Ateş'i masaya bıraktı.

Balıkları içkili aşevine toptan satan Reis, hovarda davranarak Süt Ateş'te karar kılmıştı.

Süt Ateş'e verilen parayla kaç şişe Köpeköldüren alınmazdı

ki? Reis, bu hovardalığın hesabının kendisinden sorulacağını hissetmişti, tebessümle, “Başımızda bir büyük bulunsun dedik ve aldık. Bunu tartışmak isteyen masayı terkeder ona göre. Bir kere de biz ölelim..!” dedi.

Böylelikle eylem anındaki muhalefetin sözünü ‘şıp’ diye kes-ti ve gereken üleştirmeyi yaptı. Payımızı sayarak aldık.

“Reis, Garip ortalarda görünmüyor?” dedim, endişeyle.

“Az önce iskelebaşında gördüm. Söyledim, gelecek...” diye, cevap verdi.

Bardakları yıkamaya başladım.

Deli Bey, “Bardağa abdest aldırma, iğrenmem ben...” dedi.

Güldüm, gülüştük.

Sallapati yürüyen ayak sesleri yaklaştı ve kulübeye inen mer-divenlerin başında son buldu. Merdivenleri iki adımda inen Ga-rip, sarhoştı ve sapını koluna geçirdiği orta boy, yarısına kadar dolu bir sele taze ceviz getirmişti. Avuçları cevizin tetirinden kapkaraydı. Seleden iki avuç alarak masanın üzerine bıraktı. Gugukçuk çıkartılmış bir iki tanesi, serili gazetenin üzerinde zıpladı.

Deli Bey, dişil mangalda harlandırılan erkek ateşin üzerine, “Ateş benim işim,” diyerek, daha kalın tahtaları dörtköşe kule-
dızdı. Bu, bir çeşit zigurattı.

Ardından, “Çingene kıcı ellemeyen bu işten çıkmaz!” diye, ekledi.

Az sonra, kor ve çöken tahtaların çıtırtısıyla ateşin rengi yüz-
lerimizde elektriklendiğinde, mangalın kenarına düşmüş bir çıra hemen parlayarak harladı ve reçinesi ağır ağır bedeninden sızıp uçarken, çevresine mis gibi bir koku bıraktı. Çıra, az sonra kır-mızı rengini sarı, mor ve siyaha bırakarak, yay gibi kıvrılıp geçti.

Deli Bey, her halinden kof olduğu belli bir tahtayı da ateşin

üzerine bıraktı. Bir yığın karınca, deliklerden kendini dışarı attı. Bu, bir panikti, bir kaçıştı, karıncaların her zaman yuvalarına erzak taşıırkenki sıradanlığının dışında...

Kaçışı gören Deli Bey, bu kez kof tahtayı ateşin üzerinden aldı ve oturduğu iskemlenin ayağına vurarak karıncalardan temizledi. Tahtaya baktı. Birkaç kere daha emin olmak için vurdu. Yüzüne baktım, 'günahtır' gibisinden bir ifade vardı.

Sakin sakın, "Az daha karınca kebabı yapacaktık!" dedi.

Kağıt fenerlerin tutuştuğu düğün salonundaki yangın aklıma geldi. Çocuktum, sünnetli çocukla nasıl da kaçmıştık...

BİLGE SERSERİ'NİN BECERİLERİ (SSS)

Yanışma için standart kural: Çingene damı inşa etme.

Bilge Serseri, Prometheus'un başarılı bir öğrencisidir. Ateş yakmak ve onu saklamak, hem kutsal bir görev hem de şanı olduğundan, onu yakmak ancak onun önderliğinde olur. Mangal yakılacaksa, kömür (tedarik edilebilmişse!) önce konur ve tahta parçaları kare biçiminde üst üste Babil Ziguratı biçiminde dizilerek, ortada bir hava boşluğu bırakılır. Bu durumda ateş çok kolay yanar ve kömürün üzerine konan tahtaların zamanla oluşan külleri ateşin üzerini kaplar ve onun kolay geçmemesini sağlar. Mangalın yanmasını kolaylaştırmak için, rüzgar yönüne doğru arka ayaklarından kaldırılıp desteklenmesiyle, çingene damının iyi oksijen alması sağlanır. Çingene damı, yeryüzünde milliyetçilik taslamayan tek ırkın icadıdır. Onu kuramayan gündüz dünyasının köleleri için Bilge Serseri, 'Sen hiç çingene kıcı ellemedin mi?' diye, içinden geçirir.

Bir atık ateşti mangalda yanan. Sandan kırmızıya çevirdi demkeşlerin yüzünü ve ızgaradaki balıklarla birinci şişe Ateş, üç seferlik turla prostat oldu. Masadaki kılçıkları toplayıp, kediye vereceğim sırada Reis, "Boşuna zahmet etme, 'Beşiktaş' artıklara rağbet etmez. O canlı sever, işi farelerle, bayılır onlara. Burada bir tane bırakmadı," dedi.

Neşem kaçtı. Beşiktaş'a baktım. Yalanıyordu.

Deli Bey, "Haydi beyler koalisyona," dedi.

Herkes kendi payına düşeni verdi.

Ne güzel..! Para kazanıyordum ve onunla koalisyona katılıp içebiliyordum.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: Koalisyona girebilme ve paylaşma: 'Koskoca ateş bir kişinin sidiğiyle sönmez!' kuralı.

Bilge Serseri, maddi dünya varlıklarına değer vermediğinden, paraya da el ve cebinin kırı olarak bakar ve ona sahipse, günlük işeyi yandaşlarına sezdirmeden temin eder ve bu konuda asla konuşmaz. Eğer ortamda kıtlık ve açlık varsa ki, bilhassa kış aylarında, her şart ve konumda; yemek, içki ve aksesuarlarını temin etmek amacıyla, maddi durumu kısıtlı 'sermest'leri o anki mevcut varlıklarıyla koalisyona davet eder. Koalisyon ortamı yaratma, girme ve paylaşma; sınırlarını ortadan kaldırarak, piramitlerini düzlem haline getirmek istediği yeni bir dünya yaratma ve yeni bir dünya mümkün projesi için bir kültür-fizik, bir idman hareketidir.

Şişeler dolu geldi, boş gitti. Neşemiz Şıpırt'ın sarhoşlamasına kadar sürdü. Sazı her alışında masadaki herkesi esir ediyor, ortamda yalnız kendi varmışçasına tıngırdatıyordu. Ama ne tıngırdatma: Ortalıkta anlayamadığım bir vampir tangosu çalıyordu.

Zaman geldi masada kimse birbirini dinlemez oldu. Karşılıklı ve çarpazlama sarfedilen kelimeler, Çanakkale Savaşı'nda mevziden mevziye sıkılan mermiler gibi havada çarpışıyor, ortam boğucu bir kargaşaya sürükleniyordu.

Şıpırt bana dönmüş, peltek peltek bir şeyler anlatmaya çalışıyordu:

“İskelebaşında kalamar, karides, balık ayıklarım. Yaptığım işi beğenirler. Temiz yaparım, severim işimi. Şişeyi kaparım. Arada şişe var tabii. Şişesiz hiçbir şey olmaz hayatta kardeşim...”

Suskundum. Böyle bir ortamda hiçbir şekilde bana bir çift kelam etmek düşmezdi. Deli Bey'e baktım. Yüzü hiddetten yılbaşı hindisi gibi kızarmıştı.

Şıpırt, “Bir ay direndim içmedim aslanlar gibi. Sonra bir şişe kolonyayı diktim hırsımdan. Bir hafta komada yattım. İşte o zamandan bu yana kendimi bildim bileli içerim, ha babam içerim...”

“Akşamları mum bitince, kulübemde düşüncelere dalarım. Mevsim yazsa bülbül sesi dinlerim sabahın ilk ışıklarını görene dek. Bir de Kargam var, edepsiz mi edepsiz, şirret mi şirret..? Bir gün onun da hakkından geleceğim elbet... Kafam ayıkrsa, uyumam ve terlerim. Bunun sıhhat belirtisi olduğunu söylüyorlar, toksin öyle dermiş...” diye, devam etti.

Nasıl olduysa oldu, sustu ve bir yudum içti. Artık konuşmayacağını sandığımız sırada yeniden başladı:

“Hayvanları severim. Bir kedi ve iki köpeği zehirlenmiş ölmekteyken canlandırdım. Ağızlarından şırıngayla ilaç verdim ve yaşattım. Elimle ağızlarını açtım ve günde iki kez verdim antiyi..! Beni gördüklerinde kaçarlardı ama ben yakalayarak yaptım her daim tedavilerini...”

Konudan konuya konkurhipik atları gibi atlamaya devam ediyordu:

“Herkesin bir askerlik hatırası vardır, bir tane de ben anlatabilirim.”

Bu kez, “Eyvah!” dedim, “Askerlik..!”

“Eyvahı, meyvahı yok, dinleyeceğiz artık ne yapalım..?”

“İçki yok ve denizaltıdayız. Zaten nereye gittiğimiz de belli değil. Ama benim içkiye ihtiyacım var. Denizaltıda doksan derece torpido yakıtı ayyuka çıkmış. Ben ondan onbeş litre kadar çalışıyorum ve makinenin sintine yağ kapaklarının altına zulalıyorum. İhtiyacım olduğunda, yarım şişe gazozun içine karıştırıyorum. Zaten ahçıyım denizaltıda. Meyve suyu, et suyu, ne varsa yakıtı ekliyor, yapıyorum alaşımli içkimi. İki şişeyi bir kerede yuttum mu, oluyorum bir tayyare, bir denizaltı, bir şişe rakı serhoşluğunda...

“En fazla ben içerim. Ben, Rumelihisarlı'yım anla artık kardeşim...”

Şıpırt Asım'ın ‘En fazla ben içerim...’ cümlesi, karşılıklı konuşmalara neden oldu. İçkinin verdiği yayvanlık, ağız kaslarını yalamalaştırdığı sırada, bütün sesleri bastıran tiz bir ses duyuldu:

“Lütfen dedik ulan..! Mikrofonsuz konuşun ulan..!”

Sesin sahibi Deli Bey'di.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yanışma için standart kural: Ruh sağlığını koruma ve iyileştirme: Gevezeden uzak durma.

Bilge Serseri bildiklerini insanlara anlatmasının gerekliliği ve yaşama karşı saygısından, ruh sağlığına da saygı duyar.

Ruh sağlığının ve ömrü uzatmanın yolu kısa kurulan cümlelerden geçer... Bilge Serseri, bir gevezeye, "Vücudunu kullanmayı bilmiyorsan hareketsiz kal ve güzel fotoğraf ver. Eğer konuşmanın vecibelerini yerine getiremiyorsan sus, sadece sus ve ses çıkartma," der.

Ruh sağlığını koruma, gevezeden uzak durma, sokak çalgıcılarından kaçma, münasebetsizlere içki yerine deniz suyu içirerek ortamdan kovma, arızanın doruğunda ricat, karşı cins düşmanlara karşı münasebetlerde mesafe ve uydurma uyumsuzluk yaratmaktan geçer.

Bilge Serseri, bilgeliğini ortamdan ayrıldığında gösterir. O, o zaman yapay bir beceriksizlik numarasıyla topluluktan daha erken ayrılır. Her şeyin söylenmiş olduğu, ötekilerin maskelerini attığı ve kendileriyle başbaşa kaldıkları, gerçek yüzlerine yeniden kavuştukları anı geride bırakır, böylelikle kendi bilgeliğiyle başbaşa kalır.

Ortam sükuta erdi. Deli Bey, "En fazla o içermiş... Marifet sanki. Biz içtik de ne oldu? Ne oldu ha? Bugüne kadar toptasam üç tanker içki içmişimdir. Ne faydasını gördük sanki?" dedi.

Reis ve Garip, çocukluklarından tanıdıkları Deli Bey'den ilk kez işittikleri bu sözler karşısında, bakakaldılar. Onu şimdiye kadar içki konusunda böyle konuşur görmemişlerdi.

Reis, Deli Bey'in halinden pişman olmasıyla dalga geçercesi-ne bana dönerek sordu:

"Şair Bey, peki siz ne kadar içersiniz, rekorunuz ne kadar?"

Sesinde alay vardı. Sorusundaki ses tonu ve biçim, Deli Bey'inkiyle tıpatıp aynıydı.

"Bir şair olarak , bu konuda ne diyeceksiniz?"

Sakin ve kelimeleri tane tane kullanarak konuşmaya başladım:

"Bir gün bir meyhanede üç arkadaş oturup şişeyi açmıştık. İçkiler midemizde demini almıştı ki arkadaşlardan biri, 'İçimizde en güçlü olan benim,' dedi. 'Neden?' diye, sorduk baygın gözlerle. 'Çünkü,' dedi, 'bir şişe fare zehirini üçe bölüyor, her birini tek tek üç öğün içip zehirle dalgamı geçiyorum.' Karşımda oturan diğer arkadaşım hemen atıldı: 'Bu da bir şey mi kardeşlerim? Ben, fare kapanındaki peyniri aşırıp yiyor, sonra kapanla tok karnıma komparsitayla vals yapıyorum.' O ana kadar konuşmayan ben, 'Benim kalkıp gitmem gerekiyor arkadaşlar,' dedim, nezaketle.... Heyecanla, 'Nereye?' diye sordular. 'Evime,' dedim ve ardından sakın sakın kuyruğumu göstererek, 'evime gidiyorum, kendime sinkaf etmeye..."

Ortamdaki sessizlik, hikayenin anlaşılma süresi kadar sürdü. Şıprıt dışında herkes güldükçe güldü, arada gülmeyi kesen, hikaye aklına geldikçe gülmeye devam etti.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yanışma için standart kural: İçkiye dayanıklılık.

Bilge Serseri, Piyoano durumunda sendeler ama kesinlikle yı-

kılmaz. O, depreme dayanıklıdır ve malzemesinden çalınmamış bir bina gibidir. O, sallanmasını, gündelik yaşayan herhangi sarhoş bir serserinin dik durmasına yeğler. Çünkü o, yaşama karşı dürüsttür ve bundan ötürü sallanır ama yıkılmaz.

Bilge Serseri, içki ortamının belli etaplarında 'teşâşür'e gitme bahanesiyle yerinden kalkıp kenef yolunda düz bir çizgi belirler ve onun üzerinde yürümeye çalışarak, kendi imtihanını kendisi verir. Eger çizgi üzerinde yalpalyorsa, gecikmeden gerekli tedbiri alır.

Konuyu değiştirmek için, çoktandır aklımı kurcalayan soruyu attım ortaya:

"Şu meşhur Fatih Sultan Mehmet'in yumurta hikayesi de ne?" Bu konuda muhababım belliydi tabii ki...

Deli Bey, Her zamanki çelebiliğiyle, "Efendim, arkadaşlar arzu ve müsaade eder, konuşma sırası bendenize verilirse arz etmek isterim..."

Ortamda sessizlik oluştu..!

"Efendim. Rivayet o ki, zamanın Sultan'ı Mehmet, İstanbul adıyla maruf Konstantinopolis'i fethetmeden önce, Boğaz'ın güvenliğini sağlamak için bugünkü Aşıyan olan Hermanion Burun'daki Agii Michael Kilisesi'ni yıkıp yerine büyük bir kale yaptırma kararı almış."

Deli Bey, bir es vererek bana döndü, "Nasıl ama beyim, hikayenin girişi?" dedi.

"Şahanedir beyim, lütfen devam ediniz..."

Sözlerimdeki üslubun, kendininkine benzemesinden memnun, "Efendim, müsaade ederseniz hikayenin gelişme bölümüne gelelim şimdi.

“Kalenin yapımına başladıktan bir süre sonra komutanlar, kalede kullanılacak olan Horosan Harcı'na karıştırılan yumurtaların esrarengiz bir şekilde her geçen gün eksildiğini fark ederek önlem almaya çalışmışlar ama esrarı çözemeyip durumu Sultan'a korka korka bildirmek zorunda kalmışlar.

“Sahip olduğu geniş topraklı yurdunun her tarafından getirttiği yumurtaların çalındığını öğrenen Sultan bu işe, bu hırsızlığa çok kızmış. Hermanion Burnu'nun yanı başında kurulu Asomata Köyü'nün halkına hitaben, ‘Ben dinimi yaymak için önümdeki setlerden en büyüğü olan Konstantinopolis'i zapt etmeye çalışayım, bu uğurda bir kale yaptırmaya çalışayım, onlarsa benim yumurtalarımı çalsınlar... Allah'tan dilerim ki, inşallah iflah olmazlar,’ diyerek, Köy'ü lanetlemiş ve ardından bir yığın bedduarlarda bulunmuş...”

Sazı alan Deli Bey coşmuştu!

“Eee, sonra ne oldu?” diyecek oldum.

“Meraklanmayınız efendim, şimdi de hikayenin sonuç bölümüne itinaıyla geliyorum:

“O günden günümüze, bu yörenin insanları bir sürü tuhaflıklar sergiliyerek, devamlı içki içer halde hareketliliklerini yitirmişler ve...” diyerek, Şıpırt'ı gösterip, “İşte bu hıyaraleyhisselam gibi bednam ve müflis duruma düşmüşler..!”

Şıpırt sızmış, başı yana kaykılmıştı...

Deli Bey, “Haa hayt beyim..!” diye, meşhur narasını attıktan sonra güldü.

Ardından, “Şair..! Söyle bakalım hikaye nasıl ama..? Giriş, gelişme, sonuç, tekmili birden. Sanırsın ki, Ömer Seyfettin'i karşına almış muhabbet ediyorsun..!”

“Aynen öyle beyim. Edebiyattan sınıfı geçtiniz...”

Sustu, uzun ve kesik aralı kahkahasıyla yeniden güldü:

“Hahh... Hahh... Hahh...”

Tekrar sustu. Konuşmasını bekledik. Bunu sezmişçesine, “Ha, az daha bir noktayı unutuyordum. Bu rivayet, buraya yerleşip, kıçına deniz suyu bir kez olsun değenlere ve acı çeşmenin suyundan içenlere bir uyarı olarak peşinen anlatılır, ona göre..!” diye, konuştu.

“Evet,” dedim, “Kahveci Tevekkel ilk gün bana söylemişti.”

“Neyse,” dedi Deli Bey, “işin aslı astarı böyle işte...”

O ana kadar hiç konuşmayan Garip söze karıştı.

“Ben,” dedi, “bundan önceki yaşamımda, bu Köy’de, o zamanlardaydım. Köy’ün delisi yine bendim. Sultan’ın yumurtalarını ben çaldım, hepiniz benim yüzümden bu haldesiniz, efsunladım sizleri...” dedi.

Hem ağlayan, hem de gülen çocuklar gibiydi yüzü...

Sustuk. Belki de ilk kez böyle konuşuyordu. Deli Bey ve Reis, şaşkın daha neler söyleyecek diye bekliyorduk ki, o, iri ayalı elinin kalın parmaklarını gömleğinin düğmeleri arasına sokarak ıslıl ıslıl parıldayan bir reçel kavanozunu çıkarttı, masanın ortasına bıraktı. Merakla kavanoza baktım. İç i ateşböcekleriyle doluydu. Garip, yüzünü yalayan hafif esen denizin meltemiyle birlikte kayan balgam mavis i gözleriyle baktı.

“Yıldız biriktiriyorum da,” dedi, “evlerinde elektirik olmayan çocuklara ders çalışsınlar diye lamba yapıyorum geceleri... Buna böcek kandili derler.”

Gökyüzüne baktım. Yıldızlar daha parlak ve ışıltılı bir göz kırpma yarışındaydılar.

Reis, “Mezarlıktaydın gene değil mi?” diye, sordu.

“Evet,” dedi, “ateşböcekleriyle danstan geliyorum.”

Yüzüne tekrar baktım. O kadar doğaldı ki, sanki bakkala etmek almaya giden bir çocuk gibi...

“Ne güzel!” dedim, “Beni de götürsene bir gece o şölene...”

“Bir gece gideriz elbet. Günün kandili sönüp de, sisler Aşıyan’ın yüzünü yaladığında gideriz. Damsız almıyorlar mezarlığa ama bizimkiler hazır: Ateşböcekleri...”

Orhan Veli’yi de ziyaret ederiz. Mezarını görmek istiyorum.”

“Ben Orhan’ı, Veli’yi, falanı filanı anlamam kardeşim... Dansıma ve içkime bakarım!”

“Orhan Veli’de buralıymış, Urumelihisarlı!”

“Anlamam dedim ya kardeşim...”

Ne oldu, nasıl oldu, masadakilerin şaşkınlığı içinde, kavanozun yanında içinde mum bulunan şişe devrilip kırıldı. Şişe, belki kavanoza olan kıskançlığından, belki de, ılgıt yelden devrilmişti. Cam kırıklarına baktığımda, dibinin olmadığını gördüm. Bıçakla kesilmiş gibi çıkarılmıştı. Saflığıma şaşıtm. Bu kadar kalın bir mum, şişenin daracık ağzından içeri sokulup nasıl, içeri yerleştirilebilir ki? Kendime güldüm.

Garip, yerinden kalktı, şişe kırıklarını toplayarak, onları geldiği yere; denize attı ve boş şişelerden birini boğazına kadar deniz suyuyla doldurdu. Şişenin ağzını baş ve işaret parmakları arasına alıp, diğer elinin ayasının ortasıyla sertçe vurdu. Şişenin kalın dibi, içindeki suyla birlikte çökerek aktı.

Şişenin ağzına vurduğu an, aşırı kına yakılmış tetirli kara avucu aydınlandı. Tepemizde bir yerlerdeki ayın, ayasında hapşolduğunu sandım. Şaşkınlığım, onun bir işi yapıp da bitirdiğinde, yaşadığı mutluluğun kalbinden ellerine kadar yansıdığını düşündüğümde, geçti.

Yan yatmış, sönük mumu yakarak dikti ve dibsiz şişeyi üzerine rüzgardan koruyucu kılıf olarak geçirdi.

Reis, “Buna da ‘Ermeni Kandili’ derler!” dedi.

Mum, yeni lambasında, mutlu mutlu alevini titretiyordu.

BİLGE SERSERİ'NİN BECERİLERİ (SSS)

Yanışma için standart kural: Ermeni Kandili yapma.

Bilge Serseri, kıyıda otururken, kirli ve dağınık saçlarının arasından esen özgür rüzgarları sever. Kibardır ve bunun içindir ki, akşam olup da gün ağarınca mum yakar. Ermeni Kandili'yle mumun alevini rüzgarlardan korur. Bu kandili yapmak onun için çok kolay bir iştir.

Eğer bir içki meclisinde yamuk duran bir Ermeni Kandili görürseniz, onu yapanın acemi ve serseriliğe özenen normal bir insan olduğunu anlamanız gerekir. Yaptığı kandilin ağzından tütününü yakıp, derin bir nefes alan Bilge Serseri, eser yaratmışçasına zevk alır ve ruhunu boşaltarak rahatlar.

Yeni bir şişe Süt Ateş, koalisyonla masayı şenlendirdi! Kulübeden çıkan bayır turpu ve kavunla masadaki fırtına biraz daha arttı. Mangalın üzerindeki bakır bakraçtaki su kaynamış, üzeri köpük köpük olmuştu. Deli Bey yerinden kalktı, kulübeye girerek, bir avuç tuz ve sirke şişesiyle geri geldi, yerine oturdu. Yanında fokurdayan bakracın içine önce tuzu serpti, ardından şişenin ağzını başparmağıyla yarısına kadar kapatarak sirkeyi serpiştirdi ve bıçakla karıştırmaya başladı.

Pavuryalar pembeleşti...

Az sonra geniş bir tabak içinde tek ve yeşilliklerle süslenmiş iri pavurya masaya teşrif etti! Kitinine yapışmış, krater ağızlarını andıran kireç tabakaları temizlenmemişti. Pavurya, fanyaya girip yakalanmadan önce, belki de sülalesinin en yaşlı üyesiydi ve denizde birçok serüven geçirdiği herhalinden belliydi. Sir-

keyle kaynamış kitini pembeden tatlı kırmızıya dönüşmüştü. Sağ koluna nazaran inanılmaz derecede büyük olan sol kolunun kısıkaçları açık, çukura kaçmış gözleri donuktu. Yüzüne gözlerimi dikerek dalmıştım.

“Beni nasıl yiyeceğini düşünüyorsun değil mi?”

Kim konuştu?

Masadakilere baktım, çevremdekiler sessiz bir filmin oyuncularıydı sanki. Hiçbir şey duymuyordum. Hayale mi dalmıştım, yoksa gaipen sesler mi geliyordu yine kulağıma? Belki de Pavurya'yla denizin bilmem kaç kulaç dibine daldığımı gören masadakiler bana bir muziplik yapmışlardı. Başımı tabaktan kaldırdım, çekine çekine tekrar Garip, Deli Bey ve Reis'in suratına baktım. Oralı değillerdi. Ses onlardan gelmemiştir. Bana mı öyle gelmişti, yoksa içkiyi fazla mı kaçırmıştım? Evet, evet o konuşmuştu. Pavurya konuşmuştu! Hayretle ona baktım. Büyük sol kolunu tabağın kenarına vurarak, seri hareketlerle tıklatmaya başladı. Gözlerim tabağı da içine alarak buğulandı ve tekrar netleştiğinde, pavurya, yavaş yavaş bir el halini aldı. Uzamış tırnaklarının içi kir dolu kesik bir el... Suda çok kaldığı her halinden, özellikle renginden belliydi. Kesik bileğinin yüzeyi ve üzeri pamuk gibi beyazdı. Sınıfta öğrencilerini sükunete davet eden bir öğretmen edasıyla işaret parmağını sürekli tabağın kenarına tıklıyordu.

Şaşkın ve biraz da korku dolu gözlerle ona bakıyordum.

“Korkma,” dedi, sesi alaycı ve babacandı, “korkma... Gerçekte beni çok iyi tanıyorsun. Hatırlamıyor musun?”

Çekine çekine cevap verdim:

“Ne zaman ve nerede?”

“Tam kurtulmuştum, beni tekrar denize atmıştın. Hatırlamıyor musun?” dedi.

Az sustuktan sonra, "Hatırlasana. Reis'le, daha birkaç saat öncesinde denizden çekmiştiniz ya beni. Şıpırt Asım'da vardı sandalda, hatırlasana. Hafızan ne kadar da zayıfmış..."

Esrimiş ve yorgun beynimin içinden şimşeklerin çakıp gözlerimin içinden çıkması çok zaman almadı.

"Sen," dedi kesik el, "sen hiç düşündün mü?"

"Neyi?" dedim, saf bir çocuk edasıyla.

"Bilmemezlikten gelme... O zaman... O zaman, denizin dibine tekrar giderken halime şaşırmamış mıydın? Haydi itiraf et... Düşün bakalım."

Şaşkındım ve bu şaşkınlığın üzerine bir de haklılığı eklenince daha fazla dehşete düşmeye başladım. Evet doğruydı! Denizin karanlıklarında kayboluş şekline hayret etmişim. Zigzaglar çizip, parıltılar çıkararak gözden kaybolmuştu. 'Denize atılan taş dibe düz iner de, neden kesik bir el vals yaparak bilinmeye ne gider' diye, o an kendi kendime sormuştum...

Bir cevap bulamamışlığıma şaşarken, "Bulamazsın, bulamazsın..." dedi ve ardından ekledi, "Artık üçüncü bir karşılaşmamız olmayacak. Bu akşam hikayemi dinleyeceksin ve merakın sona erecek."

"Beni özgürlüğümden koparıp denizin yüzeyine çektiğin o günün yirmi gün öncesine kadar Amasra'da bir balıkçının gövdesinde tutsaktım. Sahibime kasabanın delisi derlerdi. Giyimi, sakalı, içişi, haksızlıklara anında tepkisiyle sivri bir insandı.

"Sabaha karşı gırgırdıydık. Denizin dibini tarıyor, ne varsa topluyorduk. Sular şiddetli ve kabarktı. Denizler tekneye bir vuruyor ardından bir daha vuruyordu. Gırgırın sahibi olan Koca Reis, son bir kez daha voli çevirmek için emrini verdi. Sahibim, denize koyuverecekleri yedek sandalın yanına yaslanmış, sabaha karşı kıyıda yudumlayacağını düşünürken, bir cigara

yakmış, denize seri akan mantarların tıkırtılarını ve küpeşteye sürten ağın sesini dinliyordu. Koca Reis'ten gelen sinyalle, yedek saç sandalı salacaktı, dalmıştı.

"Anlayamadım. Aniden, akan ağa doğru uzandığımı hatırlıyorum. Evet, hâlâ onun bu hareketini anlamış değilim. Neden beni uzatmıştı hızla denize akan ağa doğru? Yakalanmıştım. Denizin dibine doğru sahibimle gidiyordum ki, her zaman kıçta alesta bekleyen enli palayı gördüm. Önü ve arkası olmayan bir anda, tok bir sesle sahibimden ayrıldım. Ağın gözleriyle parmaklarımın arasından yukarıya sahibime baktığımda, dalgaların aynasında, şaşkınlık ve acının birbirine karıştığı yüzüyle kesik bağımdan denize fışkırarak karışan kan vardı sadece. Deniz çok büyük bir sıvıdır, bir insanın taşıdığı kansa küçük. Deniz her zaman mavisini korur. Bu yüzden denize değdiği anda hemen yok oluyordu kırmızının koyusu. Kırmızının maviyle savaşı çok kısa sürdü. Mavinin tuzu yaktı kavurdu kırmızıyı. Bağımın bende kalan kısmına baktım, bir sızıntı bile yoktu artık.

"Denizler ağı gerdi. Bilirsin! Palamut ağı iri gözlüdür. Serilmenin verdiği sarsıntıyla kurtuldum ve taze bir gelin gibi salına salına denizin dibine indim.

"O andan itibaren kesik olan ben özgürlüğüme kavuştum ve bir yerlerdeyim...

"Denizin dibine vals yaparak inmem özgürlüğüme kavuşmamdaki sevincimdendir.

"Evet, bir yerlerdeydim. Bir zamanlar, sen de dahil birçok şair ve yazar benle çok uğraştı. Aklına benimle ilgili takılan soruları bir türlü tamamlayamadı. Şüphenin yazan biri için ne kadar vahim ve insanı uyutmaz bir saplantı olduğunu, o zaman öğrendi beni yazmaya çalışanlar. 'Yazının şiiri oluşmadı' diye-

rek, odasında dolanıp durdu yazanın şüphelisi. Yazdı yırttı, yazdı yırttı.

“Sonunda, ‘insan olan şiirine küfretmez’ diyerek, mayalanmaya bıraktı yazıyı.

“Kesik olan ben, şu an bir falım ve bir tek seninleyim.

“Kesik olan ben, özgürüm, falım ve hâlâ bir yerlerdeyim.”

“Evet,” dedim, “şimdi hatırlıyorum... Hem de çok iyi hatırlıyorum.”

Gözlerimin nemlendiğini hissettim. Silmeye kalkışsam, onu kaybedebilirdim. Bıraktım yaşları öylesine.

Omzumun sarsılmasıyla kendime geldim. Karşımda oturan Reis, bir eliyle omuzumu tutarken, diğeriyle de pavurya tabağının yanındaki çekici işaret ediyordu. ‘Bu da ne’ dercesine yüzüne baktım.

“Sen istemedin mi?” dedi.

“Ne zaman, ne zaman istedim?” diye, karşılık verdim.

“Şarabın üstüne rakı seni biraz bozdu galiba... Biz ilerideyiz, sen geri kaldın. Hadi çak bakalım denizlerin şerefine..!”

“Rakı, ayrana benzemiyor ki..!” diyebildim.

Kadehten dolu dolu yudumladım, bardak kan ağladı!

Bir süre daha pavuryaya bakakaldım. Çekici elime aldım, tabağın kenarına yavaş yavaş ‘tık tık’ladım.

Denizler duymuş muydu acaba?

“Ben,” dedim, “bugün çok yorulдум. Yatmaya gidiyorum.”

Reis gülerek, “At bir tane daha, kalkmana içki karar verir. Hem, bir insanın yatağının içtiği yere yakın olması kadar hayatta güzel başka ne olabilir, değil mi?” dedi.

Hep beraber gülüştük.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: Masadan ayrılış.

Masa kutsaldır. Bilge Serseriler, masaya gelirken nasıl adabına göre davranıyorlarsa, kalkarken de saygı kuralları dahilinde davranmalıdırlar. Haber vermeden masadan ayrılan bir demkeşi, Bilge Serseri duyarlı olduğu için merak eder. Ortamdan kaybolan her demkeş, dünyayı değiştirme ve 'yeni bir yaşam mümkün'ün potansiyel mobil bir gücüdür.

Kulübeden, basamaklara dikkat ederek, caddeye çıktım. Az yürüdükten sonra tekrar aşağı inerek Zevrakçe'nin yanına geldim, içine girdim. Ceketimi yine başımın altına yastık yaptım. Asla uyumayan denizin çok değişken, her zaman işitilebilen sesini dinlemeye başladım. Sese, her zamanki gibi sabır, acı, öfke gibi pek çok şey atfedilmişti. Zevrakçe'nin aralık tahtaları arasından üfüren sesteki ısrarcılık çok etkileyiciydi.

Uyumayan denizin ısrarcı sesi...

"Faşş... Faşş... Faşş..."

Ne kadar garip? Dünya kurulalı beri, gece gündüz demeden inatla sesini duyuruyor.

Hırçın denizler geldi aklıma. Yüksek yalıyarları sabah akşam, gece gündüz öfkesiyle döven hırçın denizler ve onların sonsuza kadar sürecek, hiçbir zaman kaybolmayacak ısrarcı sesi...

Kulağa ne de hoş geliyor..!

"Faşş... Faşş... Faşş..."

Denizin sesi kesildi. Başka bir ses kulağımın dibinden, "Ne

o," dedi, "bakıyorum kesik el, pavurya, falan filan, haybeden külhan. Mutlusun, Allah sonuna erdirdin..?"

İşte, yine oydu konuşan, o, bir zamanlar denizlerin sevimli şeytan uçurtması, sandal Zevrakçe... Bir sevgili mendilinin içinde kuruyup gitmiş menekşe gibi solgundu ağzından dökülen kelimeler...

"Sana ne!" dedim, alaycı bir gülümsemeyle. Bu gece kimse beni sinirlendiremez. Burada, bu insanlarla artık mutluyum. Sen kendi derdine yan, bak her gün için için çürüyüp gidiyorsun. Kış, yaklaşıyor unutma. Yaz başını alıp gidecek. Soğuklar gelecek ve insanlara yakacak gerekecek. Biliyorsun değil mi?

"Artık uyumak istiyorum, beni rahat bırak.."

"Uyumanın yaşamla ne ilgisi var? Uyumanın başka bir âleme gitmek olduğunu bilmiyor musun..?"

"Evet biliyorum ama gene de emin değilim. Hem bunlardan sana ne? Artık burada uyumadığım zamanlarda da mutluyum. Sen kendine bak.. bu kış işin bitik, biliyorsun değil mi? Derdine çare olmak bir yana, seni artık ben bile kurtaramam.."

"Sen de şunu sakın unutma. Şu anda benim içimde yatıyorsun. Nankörlük etme. Gün gelir geriye döner, yaptığın bu nankörlüklerin hepsi senden bir bir çıkar."

Sesi kesildi ve Zevrakçe'nin araya girmesiyle öfkelenen deniz yeniden konuşmaya başladı:

"Faşş... Faşş... Faşş..."

Dalgaların sesine inat, dudaklarımdan, "Siz bir denizdiniz, ben bir kaya / Ayaklarımda ağlardınız..." mısraları döküldü.

Yazmak için, ceketimin cebinden ne kâğıt ne de kalem çıkartacak kadar gücüm vardı. Unutmamak için tekrarlayıp durdum. Dizeler, bir insanın uykusunu getirmek için saydığı kyunlar gibi, uçurumdan düşe düşe yok oldular.

Sarhoşluğun pusunda rüzgarlarım yatışmış, göğün sonsuzluğundan uzun bir sessizlik yayılmıştı bedenime. Çöken gündüzün yorgunluğu, gözkapaklarıma yansıdığına yavaşça kapanan aralığında son bir gayretle karanlık gökyüzüne bir nazar attım.

Uyuyan evlere azarlar gibi bakıyordu gecenin ayı...

Gelincik avı için iskelebaşında hazırдық.

Karpit lambasını yaktık, mis gibi koktu. Bu kokuyu, karpitli teneke patlattığımız çocukluk günlerimizden bu yana çok severim.

Karpitin pırıldayan titrek, aydınlık ışığı sandalın içine yayıldı.

Üzerini kaplayan gri sisin içinden kürek çekerek açıldığımız zifir denizde, sandalın baş ve kış üstüne istifli, yirmişerli üç voli sepet vardı. Sepetler, denize salıp, çekme sırasına göre istiflenmişti. Ayrıca üç çavela midye kırığı da yem olarak sandalın içinde bacaklarımızın arasındaydı. Reis ve ben, küçük sandalın aşırı doluluğundan kıpırdayamaz durumdaydık. Kürekleri çeken Garip'in kolları, durgun denizi yaran sandalın yoluna eşlik eden tek hareketlilikti.

Reis, "Gelincik hangi kanala yanladıysa, orada voli yapacağız," dedi.

Garip, "Boğaz'ı baştan sona gezebiliriz..."

"Evet," diye devam etti Reis, "apiko nerede balığı gösterir, biz de orada mayna..! Sırayla kürek çekeceğiz."

Baltalimanı Kemik Hastanesi koyuna geldik.

Sular yoktu, durgundu orada denizler...

Reis, apiko iki sepeti tahta kapaklarını açarak yemledi, içlerine irice iki ağırlık taş koyup ipini yavaş yavaş denize indirdi, ipin kalamasını aldı ve iskarmoza bağladı.

“Şimdi birer cigara içme zamanı, bekleyelim bakalım,” dedi.

Elini cebine attı, cigarayı çıkarttı. Kibriti aradı, onu üzerinde bulamadı. Başını kaldırarak çevresine bakındı. Kibrit, karpit lambası yakıldığında küpeştenin üzerinde unutulmuştu. İçinden aldığı bir çöpü kavına sürttü, kavda ıslak bir çizgi oluştu. Kimse bir şey konuşmuyordu. Reis, sessizliğini bozmadan kibrit kutuyu alıp muşambasının önünü açtı ve pantolonun ağına yerleştirdi.

“Biraz burada beklesin,” dedi.

Bir süre geçti, çıkarttığı kibrit kutusunun içini iteleyerek açtığı duman tüttü. Çöp, kavda çaktı, ateş parladı, Reis, sırayla üç tane cigarayı tek tek yakarak, önce Garip’e ardından bana uzattı. Derin derin içimize çekerek savurduğumuz dumanlar sese sarmalanarak flu bir dostluk kurdu.

BİLGE SERSERİ’NİN YAŞAMA YÖNELİK TAVSİYESİ (SSS)

Yanışma için standart kural: Islak kibrit yakma.

Bilge Serseriler, bağırlarında, normal insanların içlerinde taşıdıkları lav olgusundan daha fazlasını taşırlar. En ucuz ve en pratik ateş yakma nesnesinin kibrit olduğunu bilen Bilge Serseri onu tercih eder. Bütün inşa halinde binalardaki kalas ve limon sandığı, gazete, karton kutular onundur! Yanma materyalini her zaman temin eder ve ona karşı her zaman özen gösterir. Balğa çıktığında ya da herhangi bir densizin devirdiği içkiyle veya başka bir münasebetsizlikle kibriti ıslanmışsa, onu t.ş.k’larının arasına itinayla yerleştirir ve bekler. Beklemek onun şanındandır.

Apiko sepetleri boş çektik. Biraz daha yukarı, Baltalimanı deresinin ağzına kadar geldik.

Garip, "Hastane buraya çok çöp döküyor. Dip balığı gelincik buraya yanlayabilir. Keşke denk gelsek de dolaşmak zorunda kalmasak," diye konuştu, ellerini oğuşturdu, cigaralı ağzının kenarlarından buhar dalgası çıktı, içine çektiği cigara dumanını halka halka karanlığa üfördü.

Cigaralar bitti, apiko sepetler denize yeniden vira oldu. Az sonra içlerinden cılız iki dragonyayla üç tane yengeç çıktı. Reis, yengeçleri küpeştede yumruğuyla kırıp tekrar sepetlerin içine attı.

Garip, bana dönerek:

"Gelincik, çağanozlara bir bayılır ki, sorma!" dedi.

Reis, dragonyaları geldikleri yere salarak, "Burada da bir bok yok," dedi.

Garip, "Az beklettik apikoları, biraz daha bekletseydik," diye, kelimeleri ağzında geveledi.

Reis sakın, "Gelincik, midyenin kokusunu dragonyadan daha önce alır. Gelseydi gelirdi!" dedi.

Apiko yapa yapa İstinye'ye kadar gittik.

Nafile... Tek bir gelincik bile apikoyu ziyaret etmiyordu. Yeniköy'den Boğaz'ın ötegeçesine vardığımızda kürekleri teslim aldım. Sularla aşağı akmıştık. Karşımızda Rumelihisarı, bir Ortaçağ şatosu, sisler arasından görünüyordu! Kıyı yollu yukarı doğru kürek çekmeye başladım.

Reis, "İyice kıyıya gir. Burası 'Enayi Anaforu' bizi açığa atar, devamlı sağ küreği çek..." dedi.

Enayi anaforundan çıktığımızda kan ter içindeydim.

Kiremit renkli, ahşap payandalara dayandırdığı geniş cumbası denize uzanmış, tek katlı bir yalının önüne kadar geldik.

Boşta kalan sağ elimle, tarihe ve denize meydan okurcasına duran yapıyı göstererek, "Reis, bu yalının adı ne?" diye sordum.

Yanıt kısa ve net geldi:

"Amcazade..!"

İçinde kimsenin yaşamadığı her halinden belliydi. Ayakta kalan divanı, harap durumda denize doğru boynunu bükmüş, denizi özler duruyordu. Bıraksalar denizi kucaklayacaktı. Belli ki, büyük geçmişinin, yaşadığı eşsiz anılarına artık kimse özen göstermiyordu. Bahçede, bir köşede sıkışıp kalmış beyaz mermerden çeşmesi, ağaç ve yabanıl otlardan zar zor görünmekteydi. Eski bahçe, yavaş yavaş, sessiz sedasız, bakımsız iki yanı ağaçlı dar bir yola dönüşmüştü.

Yalının, desteksiz ve takviye görevi gören servi direkleri deniz suyundan çürüyüp incelmisti.

İçim 'cız' etti. İçimden 'köhne rıhtımının üzerinden denize bitkin ve yorgun sarkan bu yalının önünden her geçen, içindeki mistisizmi, eşsiz Doğu sanatını, nefis arkaik resimleri, ölgün renkleri, oymalı tavanları görebilmek için herhalde kayığını yavaşlatır' dedim ve hülyalara daldım.

Eski zamanlarda tek başıma denizde, balıktaydım. Bir anda hava karardı. Amcazade'nin bahçesinde ısıllı ısıllı, yüzlerce fener ve kalın mumlar yanarken, divan zifiri karanlığını koruyor, cariyeler, bahçede sağa sola koşuşturarak gelecek misafirler için son hazırlıkları yapıyordu.

Bayraklarla süslenmiş üç gemi yaklaştı. En büyüğünü üçerliden üçyüz forsa çekiyordu. Kürekçilerin zincir şıkırtılarına, çoşarak şarkı söyleyen onlarca sazende ve hanendenin sesi karışarak büyük bir gürültüye dönüşüyordu.

Yalının denize yansıyan şavkında arınadasına baktım. Kızıl

Sultan'ın altın suyuna batırılmış kabartma tuğrası, pırıl pırıldı. Gemilere uzun ve geniş sandallar yanaştı. Elleri arkadan bağlı, yirmiye yakın, her halinden öğrenci olduğu belli genç adam, prangaları ellerinde sandallara bindirildi. Davetliler, gemileri en son terketti. Gemiler açıkta demir attığında, akıntıda demirin taramasını önlemek amacıyla, kara yükü köleler kürek çekerek yardımcı oldu. Sandallara yalının rıhtımından iskele verildi. Tutsakları karanlık divana soktular.

Önce kemankeşler, pehlivanlar ve kılıç-kalkan oyunu üstatları bahçede becerilerini sundu. Köçekler, hokkabazlar ve Doğulu bir çengi ortalığa neşe kattıktan sonra; nefis, kuş sütünün bile eksik olmadığı görkemli sofraya geçildi.

Eğlence tüm hızıyla sürerken, divandan denize bir çuval atıldı. Ardından bir tane, bir tane daha... Dikkatli bakınca gözü karanlığa alıştı. Atılanlar çuval değil, prangalı öğrenci tutsaklardı. 'Sesleri çıkmaması için ağızları bağlanmış' diye, düşündüm.

Bir yanda eğlence alabildiğine devam ederken, Kızıl Sultan, öğrencileri tek tek Boğaz'ın derin, serin ve karanlık sularına gönderiyordu...

Bu öğrencilerin suçu neydi?

Geçen bir vapurun 'vuutt' sesi ve martıların çığlıklarıyla, kendime geldim. Ses, karaya vurup tekrar yüzümde yansıdığında, o devirde yaşamadığıma şükrettim!

Reis, "Ne o?" dedi, "titredin."

"Yok bir şey, gecenin ayazındandır."

"Suratın sülface gibi beyazladı gecenin içinde," diye, endişesinde ısrar etti.

"Yok bir şey, aklıma bir kitapta eskilere ait okuduğum bir

yazı geldi de.”

Dalgıç Okulu'na kadar geldik. Az ileride Paşabahçe ve Beykoz fabrikaları gece vardiyasında ıslıl ıslıldı.

İki sepet denize apiko, yine cigara, su ve ekmek molası...

Az sonra, çekilen sepetler küpeşteye yanladığında seri patır-tilarla çalmaya başladı. Reis'in gözlerine baktım, ıslıl ıslıldı şavkı. Şavk, Beykoz Kundura Fabrikası'na kadar uzayıp pencereden çıkan ışıklarla birleşti, tekrar geri döndü. Bir daha uzadı ve gerisin geriye Reis'in gözbebeklerinden içeri girerek yok oldu.

“Tamam,” dedi, “tamam, bu gecenin gelincik tarlası burası..!”

Neşeyle kolunu dirseğinden Garip'e doğru sallayarak, “Şunlara bak kol gibi... Haydi, kıştındaki sepetlerden başlayalım salmaya. Şair Bey, sen de kıçtan siya yap bakalım kürekleri kıyıya...”

Nazlı gelin gelincik balığının yüzünü nihayet görebilmişim. Koyukahverengi, yılanbalığını andıran ve kılçıksızmışçasına kıvrak bir balıktı. İri bir kafası ve Osmanlı levendi gibi burma pala bıyıkları vardı...

Rıhtımdaki boru korkuluklara birinci volinin baş ipini bağladık.

“Bak,” dedi Reis bana, “bak, kayığın burnunu Emirgan'a yönlendirerek kürekleri yavaş yavaş çekeceksin, kanal o yöne...”

Dediğini yapmaya başladığımda, Reis, mazalya taşını koyuverdi. Baş ipi bitti, sırayla denizin bağrına salınan sepetler bir süre suya direndikten sonra batmaya başladı. Her sepet suya alışılmadık ayrı bir sesle batıyordu. Sepetlerin ardından en son ayak taşı olarak kullanılan iri bir parke taşı denize mayna edildi.

Açıkta ne kadar bekledik bilmiyorum. İlk kez gördüğüm bu av şeklinin heyecanından, Boğaz'ın hızla akan suları gibi bekleme zamanı da çok çabuk geçmiş, sıra ilk volinin toplanmasına gelmişti.

Tekrar rıhtıma kürek çektim. Reis koltuk ipini yavaş yavaş çekmeye başlarken, ben de kürekleri denizdeki sepetlere doğru fazla hız vermeden siyaya başladım. İlk sepet ve sonrakiler, apiko sepetleri gibi trampet çala çala dağılan sisin bize bahsettiği ayışığında yakamozlarıyla çıkmaya başladı. Sandalın kıcından sepetlerle birlikte teneke bir müzik gelmeye başladı. Gelinciklerle birlikte sepetlerdeki midyeleri yemeye gelen çağanoz ve yengeçlerin tırmalamaları, içleri boşalan midye kabuklarının tı-kırtıları... Çocukluğumdaki şehir bandosunun en arkasında yürüyen Sıçan Niyazi'nin trampetinden çıkan sesleri hatırladım.

Çekilen her sepetin küçük kapakları açılıyor, önce gelincikler alınıp, sandalın livarına bırakılıyordu. Gelinciklere gösterilen bu ihtimamdan sonra, çağanozlar, kolayımıza neresi geliyorsa orada, küpeşte veya livarın sabit kapağının üzerinde bir yumruk darbesiyle kırılıyor, ellerin çağanozun sert kitinine gelerek kanamaları önemsenmeden, yem olarak tekrar tazelenen midyelerle birlikte sepetin içini boyluyordu. Sepet, ağzındaki ip sıkı ama kolay çözülecek şekilde kapatılarak, sandaldaki boş yerine sırasını beklemek üzere tekrar istifleniyordu.

Konuşmaya gerek yoktu, sadece hareket vardı ve bir de bu hareketleri süsleyen cigara dumanıyla ağız kenarlarından çıkan vücut ısısının verdiği tütüsü...

Ürünü bol tarlaya bir kere rastlamıştık ya, gerisinin önemi yoktu. Çalışma; arada su içme, cigara yakma, bir iki lokma kuru ekmekle ağız pasının alınmasıyla kesiliyordu.

Verilen molalar yalnız bunlarla da kalmıyor, bütün gece içilen alkol, bir doğa olayı olarak vucuttan atılması gerekip de işmeye sıra geldiğinde, şamşaklarda çıkan şırlama sesiyle çalışmaya ara veriliyordu. İçi sidik dolu sıcak teneke kutu şamşak denizde temizlenip yumruların arasında yerini aldığı anda bir ke-

religine sırasını savıyordu.

Kaç kere sepet indirdik denize ve kaç kere sepet çektik bağrından havaya..? Livar dolmuş, havanın rengi açılmaya başlamış, çekilen sepetler ara ara boş gelmeye ve çıkan balıklarda kancurlaşmaya başlamıştı. Son volide, av daha da kesatlaştı.

Reis, "Balık kesti, av bitti. Bu gecelik bu kadar. Yarın gece hayırlısıyla başka bir duvar dibi, başka bir yalının önü ve apiko..." dedi.

Gözlerinin içi gülüyordu, kürege kendi geçti. Bir şeyler mi söylüyordu, yoksa bir şarkı mı mırıldanıyordu, belirsiz bir dudak kıpırdamasıyla küreklere asıldı. Reis, belki de Anadolu denize teşekkürlerini sunuyordu bu gecelik, kimbilir..? Kürekler, güzel gökyüzüyle içli dışlı dilsiz bir genç kız hüznünde olan denize dik girip, yatay çıktığında, sandal; avını yakalamak için yuvasından yaylanan bir kartal gibi hamle yaptı; daha yeni yeni peydahlanmaya başlayan dalgalardan ilkinin yardı, ucu denize biraz daha gömüldü. Köy'ün yolunu çoktan tutmuştuk.

Köy'e yaklaştığımızda, araç trafiği, erken bir saat olmasına karşın yoğunlu. Aralıksız geçen taşıtların farından ortalık gün gibi ağarmıştı. Taşıtların homurtularından, onların büyük askeri araçlar oldukları anlaşılmaktaydı. Biraz daha yaklaştığımızda, yoğun trafikte jip, cemse gibi askeri araç konvoyunun süratle bir yerlere sürüldüklerini gördük.

Reis, "İhtilal," dedi, "ihtilal oldu herhalde."

Suyla kalenin önüne kadar akmıştık. Kıyı yollu kürek çeken Reis'in omzu üzerinden caddeye baktığımda seri geçen cemselerin içinden teçhizatlı askerleri görüyordum.

"Savaşa gitmeyeceğimize göre, bu savaş kendi içimizde. Bu kesin bir askeri müdahale," derken, içimden de, 'bunlar Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun Avcı Sürüleri... Acaba beni mi ta-

kip ediyorlar?’ diye, geçirdim.

İskelebaşında sandalı teknemize iskele yaptık, Garip’le ikisini birbirine bağlarken, Reis, aceleyle, sandaldan tekneye geçti ve koltuğu çekerek bir sıçrayışta rıhtıma çıktı. Çevrede hiç kimse gözükmiyordu. Tam o sırada tentesiz ve kapısız bir jip, sinyali sağa seri seri göz kırparak hızla geldi ve durdu. Önde oturan, Roosevelt postallı bir ayağı dışarıda bir teğmen, şarjörü yandan takılı elindeki bir Sten makineli tüfekle Reis’in yanına kadar geldi.

“Bana bak!” dedi, “Hemen buradan toz olup evinize gidin. Ordumuz, iktidarı devirip idareyi ele aldı. Bir saattir sokağa çıkma yasağı uygulanıyor. Tebliğ yapılmadan sakın sokağa çıkmayın, Sandaldaki arkadaşlarına da söyle ve hemen toz olun ortalıktan! Beş dakika sonra buradan geçeceğim. Eğer birinizi görürsem, içeri tıkar gözünüzün yaşına bakmam ona göre. Hadi bakalım şimdi marş, marş...”

Komutu alan Reis, hızla yanımıza kadar gelerek, “Duydunuz. Takımları, balıkları, ne varsa öyle bırakıp çıkın. Hemen benim kulübeye gidelim. Sokağa çıkma yasağı bitince çıkar, işlerimizi hallederiz. Nasıl olsa takım taklavata bir şey olmaz, etrafta in cin çift kale maç yapıyor,” dedi.

Hemen karaya çıktık, kulübeye doğru Atina’ya seğirttik! İçeri girdik. Aceleden karpit lambasını yanımıza almayı bile unuttuk. Reis, bir yerlerden birkaç tane mum çıkarttı. Değişik yerlere, küçük masanın köşesine, deniz ve çekçeke bakan pencerenin içine, önce altlarını kibritle eriterek yapıştırdı, yaktı, loş kulübe aydınlandı.

Kulübenin duvarında dergilerden, ucuz gazetelerden kesilmiş yarı çıplak kadın resimleri vardı. Onlara baktığımı gören Reis, “Bir kadın neye benzer? Unutmamak için asıyorum onları..

arada bir değiştiriyorum. Aslında hepsiyle nişanlıyım...” dedi.

Duvarı, yapıştırılıp koparılmaktan kalan parmak ucu kadar, kağıt parçaları vardı.

Kapının aralığında Reis'in kedisi Beşiktaş'ı gördüm. Sabit gözlerle, firavun mezarından çıkarılmış hemcinslerinin heykelleri gibi hareketsizdi. Ay ışığı altında gümüş tozuna batırılmış gibi pırl pırlıdı. Bıyıklarına patisiyle vurarak oynamaya başladı. Bir keman, bir kontrbas çalar gibiydi. Çok keskin gözleri vardı. Öyle ki, bu gözleri sayesinde karanlıktaki ruhları da görebilirdi.

Reis kapıyı kapadı, mum alevleri benim gibi titredi.

Garip, “Ne oluyor, neden kaçır gibiyiz?” dedi ve ardından ekledi, “Korku korkuyu doğurur ve onu alkol durdurur..! Şişe nerede kardeşim..?”

Yarı dolu Süt Ateş şişesi zuladan çıktığında, zokayı yediğinde havaya sıçrayan bir kılıçbalığı gibi gözümde parladı.

Az sonra Ateş, beyin ve yan ürünlerini tatlı bir mayışıklığa, hafif bir melankoliye iteledi. Gördüklerim, hissettiklerim, öfkelenmelerim, saldırganlaşmak isteyen duygularım ve en önemlisi takipteliğim bir fırtına sonrasına dönüşerek yatışmış, içimde isyan çıkaran asiler ordusunun en hızlı önde gelenleri birer birer köşelerine çekilmişlerdi.

Ateş, tüm bedenim en ücra köşelerine kadar yayılmıştı.

Artık uyumaktan başka bir şey düşünmüyordum. Uyumluydım. Ve uykumda, mutluluk kazanının derinliklerinde kemiklerim dahil tüm bedenim eriyip buharlaşmalı ve ortama yayılmalıydı.

Korkuyorum ve içimden hüznün ırmakları akıyor. Belki de bu ırmakların duru, alabalıkları mutlu eden soğuk suları beni ıslatıyor ve korkunun karanlık derin bağrına salıyor.

Kaçmış, bir delik bularak sığınmış, şimdilik Avcılar'dan korunmuşum.

Hareket halinde olan ben bilirim ki bir avımdır kovalanmam gerekir kediler tarafından bir fare gibi.

Kediden hızlı koşmam canımı kurtarmak için elzemdir ve kaçarken bir delik bulduğumda yaşama devam edebilirim, Avcı Sürüleri çevremi sararsa paniklerim, depremden kaçanlar gibi tek başıma...

Sabahı, yarı uykulu, yarı uyanık tavşan uykusuyla karşıladık. Yavaş sürülen jiplere binmiş subaylar ellerindeki megafonla; sokağa çıkma yasağının bittiğini, Başbakan'ın istifa ettiğini, Büyük Millet Meclisi'nin feshedildiğini, partilerin faaliyetlerinin yasaklandığını, Yurt'ta tam bir huzurun hüküm sürdüğünü, halkın bunun için endişelenmemesi gerektiğini kararlı boğuk bir sesle bildirdi.

Dışarı ilk çıkan bizlerdik. Az sonra tek tük, ellerinde bayrak ve Altıok flamalarını taşıyan kadınlı-erkekli gruplar ortaya çıkmaya başladı. İçinde asker dolu jip ve cemseler, muzafer edayla öne kurulmuş subayların eşliğinde sıra sıra geçiyor, sahilde öbeklenmiş insanlar alkış tutarak hep bir ağızdan, "Yaşa..! Varol..!" çekiyordu!

"Menderes, Kütahya yolunda yakalanmış, hemen Ankara'ya getirmişler, Koca Papaz daha istifa etmemiş. Yaşına güveniyor ama onun da sonu yakın..!"

"Ordu geç bile kaldı..."

"Maliye Vekili'ni de Harp Okulu'na tıkmışlar..."

Öylesine ortalıkta dolaşırken duyduklarımın birbirinden bir farkı yoktu. Herkes galibin yanındaydı şüphesiz.

Bunlar bir tip sürüdür ki, artarlar her daim kim kuvvetliyse ondan yana, birbirleriyle ilintili ve ilişkili sayıları daha fazla olsun diye birbirlerini bulur ve aynı kaba sıçarlar.

Çıglıkları, beraberlikleri, tempoları hayvan postlarına bürünmüş Kaz Dağı'ndaki şölen dansları gibi bir ritüeldir insanların çok fazla olduğu, kalabalık olduğu yerlerde bunlara rastlanır, tatminsizdirler, sayılarının artışından sıkıntı duyarlar, bu sıkıntı daha sonra eziyete dönüşür ve birbirlerine zarar vermeye başlarlar ama hep artmak isterler şehvetle, ummadıkları güçlü bir karşı-gücü görene kadar, karşı-güç gelir çıkar karşılarına, anında sus pus olurlar, sessizce karşı-gücün yanında mevzi alırlar...

Bir cemse hızla gelerek Arap Celal'in kahvesinin önünde durdu. Cemseden atlayan bir subay eşliğindeki erler, 'Vatan Cephesi' yazan tâkın altından hızla geçerek merdivenleri çıktı, kahvenin iğreti kapısına bir tekme atarak içeri girdi. Karşı kaldırımında bekleyenler olacakları merakla bekliyordu.

Askerler önlerine kattıkları başta kahveci olmak üzere süklüm püklüm beş kişiyi ite kaka cemseye bindirdi. Başları düşük, elleri önde kilitli, bön bakışlarına belirsizlik hakim Vatan Cephelilere süngülü Kırıkkale tüfekler çevriliydi; cemse homurtulu bir ara gazla ikiledi...

Kalabalıktan birisi, "Assınlar da kurtulalım. Bunlardan başka kurtuluş yolu yok..."

Başka biri, "Ayıp oluyor, aynı Köy'lü değil miyiz? Gün gelir yine yüz yüze geliriz, öyle değil mi?"

Söyleyenin sesi nedense cılızdı, ancak çevresindeki birkaç kişinin duyabileceği kadar çıkmıştı.

"Ne o?" dedi, beriki, "Sen de mi kaşınıyorsun?"

Tepkiyi veren bu kez bir şey söylemedi. Susup başını hafif yukarı kaldırarak yandan bir bakış fırlatmakla yetindi.

Idamcı çoşmuştu bir kere, "Bunlara gelene kadar daha ne başlar gidecek, ne başlar?!"

Adamın ağzından çıkan son çirkef sözler, çocukluğumda yaşadığım ve bugüne kadar unutmadığım bir olayı gözlerimin önüne getirdi:

Gün ağarmamış, burunlu bir otobüs dolusu insan, piknik yapmak için deniz kenarına gitmenin zevkini yaşıyorduk. Bilhassa biz çocuklar çok neşeli ve cıvıl cıvıldık. Bir gün öncesinden bütün hazırlıklar yapılmış. Sabahın kör saatlerinde aileler, evleri önünden birer birer toplanmış, deniz kenarına gitmek için ilerliyorduk.

Otobüs şehir merkezine geldiğinde, sabahın o saatinde alınılmadık bir kalabalıkla karşılaştık. Ellerindeki çaydanlıklarda yeni demlenmiş çayları, kahvaltı çıkınları ve sandalyeleriyle çoluk çocuk yeni gelenler, alanda toplanan kalabalığa karışmaktaydı.

Sabahın bu kör saatinde toplanan kalabalığa bir anlam veremeyen otobüstekiler gibi çocuk olan ben de, meydana heykelin hemen önüne kurulmuş darağacını ve beyaz kefeninin göğsüne yaftası asılı idamlığı gördüm. Yaşamımda ilk kez karşılaştığım ve bir anlam veremediğim ama korku barındırdığını hissettiğim bu olay karşısında arabanın içi buz kesti. Kalabalıktan ötürü yavaş ilerleyen otobüsün hırıltısı duyuluyordu bir tek. Çocuk gözlerimle sehpa daha dikkatli baktığımda, idamlığın yanında başı usturayla kazınmış çingene celladın –sonraları öğrendim, hep onlardan seçerlermiş– gururla sırtarak, göğsünü ileri çıkarmış durduğunu gördüm. O sıralar sinemalarda oynayan Simbad filminin afişlerindeki eli baltalı zenci deve

benziyordu. İdamlık bir süre anlamsız kalabalığa boş gözlerle baktı ve sonra ağzından şu kelimeler döküldü:

“Allah hepinizin belasını versin..!”

Bir an duraksayan otobüs, bulduğu bir boşluktan hız alarak yoluna devam etti.

SEMPOZYUM İÇİN BİLDİRİ SUNUMU NO: 2

Bilge Serseri ve Celladın titizliği

Bilge Serseri, kendisinin yargıcı, gardiyanı ve celladıdır. Hayatın ona hazırladığı doğal ve zorunlu tuzaklara karşı tavrı; Türk Dil Kurumu Sözlüğü’ümüzde her zaman cimri olarak atfedilen çingene cellada; huysuzluk, başıbozukluk ve titizlik bakımından şaşılacak bir benzerlik gösterir.

Bilge Serseri, bir işi en iyi yapan insan olduğundan, celladın da titizini sever. O ister ki, cellat onun ayakkabısına dikkat etsin. Çamurlu ayakkabıyla tabureye çıkmışsa, celladın uyarısını –ayakkabısını çıkartması doğrultusunda– bekler. Bilge Serseri, boynuna geçirilicek ipin kuru olmamasına dikkat eder. İp, yağlı olmalıdır. Eğer, yağ bulunamadıysa ip kesinlikle ıslatılmalıdır. Islatma ve yumuşatma Bilge Serseri’nin ipin boğazındaki sürtünmeden oluşacak olan yanmayı önler. Bilge Serseri’nin en son titiz müdahalesi idam sehпасını yapanlarıdır. Kurulacak olan sehpanın basamak sayısı kesinlikle “on üç”te kalmalıdır. Diğer sayılar ona uğursuzluk getirir.

“Biz işimize bakalım...”

Reis’in seslenmesiyle kendime geldim.

Hep birlikte tekneye, tekneden de sandala atladık. Reis, ön-

ce sandalın livar kapağını açtı. Ne kadar ölmüş gelincik varsa denize attı. Kıyıya bağlı büyük sepet livarı denizden çıkararak, küçük kepçeyle doldurmaya başladı. Bu işi yaparken sepet livarın yanısı suyun içindeydi. İş bitirdi. Livarın ağzını sıkıca bağladı, tekrar denizin dibine bıraktı. Sonra karaya çıktı ve gelincik sepetlerini tek tek kendisine atmamızı söyledi. Biz sepetleri ona atıyor, o da denize sokarak kendine çekiyordu. Sepetlerin kapağını açarak boş midye kabuklarını boşalttı ve büfenin süpürgesini alarak denize süpürdü. Sepetler bu geceki av için üzerine serili ıslak bezle hazırды.

Çevrede bir hengame bir harala gürele koptuğundan bizle ilgilenen yoktu ve bu bizim işimize geliyordu, kimse yaptığımız işle ilgilenip anlamsız sorular sormuyordu.

“Reis,” dedim, “ağlar ne oldu?”

“Hiç sorma!” dedi, “Perişan oldular, suda fazla kaldılar, hava da döndü. Boğaz’ın ne kadar pisliği, ilişkeni varsa hepsini toplamıştır. Yakalanan balıkları da zaten çağanozlar yemiştir. O ağ artık zor iflah olur. Bütün iş meramette, Şıpırt’ta...”

“Sahi, nerede o?” diye, sordum.

“Gelir birazdan merak etme. Ancak ayılmıştır. İhtilalden haberi yoktur. Bir şey değil geldiğinde bir sürü soru soracak, ona canım sıkılıyor.”

Çuvallardan çıkardığımız midyelerle, bir hafta daha sürecektir olan gelincik avının sadece bu geceliği için hazırlığa başladığımızda, Boğaz’ın kuğusu Hiawata, yanımızdan geçerken içi epey kalabalıktı. Sivillerin yanısıra apoletlerindeki yıldızları kalabalık birkaç subay dikkati çekiyordu. Kadehlerini şerefe kaldırdıklarında, onları kıyıda seyredenler alkışlamaya başladı.

Nedense, Hiawata’nın bu geçişinde peşi sıra onu kovalayan yelkovanlar yoktu.

13

Boğaz'da gelincik taraması hafta sonuna kadar devam etti. Bu süre içinde sandalda yatıp kalktım. Karaya bir tek yem hazırlamak için çıkıyordum ve her çıkışımda başım dönüyor, sallanıp duruyordum. Her gün denize nasıl atılırsa atılsın, kazıyıcı bıçağı denizin dibine hep dik gelen hacıyatmaz algarnayla kanaldan kazıyarak çıkarttığımız midyeleri yem olarak hazırladık. Yakaladığımız gelincikleri büyük sepet livarda biriktirdik. Ölmüşlerini, nedenini Reis'de bilmiyor, diğerlerini öldürmemesi için ayıkladık. Ve, Cumayı Cumartesiye bağlayan yeni yeni aydınlanmaya başlayan günün sabahında, bütün balıkları teknenin livarına aktararak, balıkhanenin yolunu, büyük bir kalıp buzla birlikte tuttuk.

Ortaköy önlerine geldiğimizde Reis, livarın deliklerini tapalanyla kapatarak suyunu boşalttı ve buzu keseriyle kırıp, oynayan canlı gelinciklerin üzerine serpti. Gelincikler son bir gayetle, sevişen yılanlar gibi birbirlerine dolanarak hareketlendi. Titreyip yaşamlarına veda ederlerken, koyu kahverengi pulsuz derileri yavaş yavaş rengini kaybedip, sütlü kahveden pembeye dönüştü. Balıklar az sonra kaskatı kesilmişlerdi.

Reis, tekneyi iki kademe yol vererek hızlandırdı. Acele ediyordu. Yüzüne baktım, "Vaktinde yetişmeliyiz. Mezatı kaçırırsak, balığı denize dökeriz," dedi.

Azap Paşa Cami duvarına bitişik balık haline yanaştık. Reis, sırtları limon sandıklarının içine gelecek şekilde gelincikleri dizdi, mezatçının taş tezgahına götürdü. Mezatçı, balıkları, temiz tezgaha boşaltarak boy boy ayırdı ve o kadar dikkat etmeme rağmen bir türlü anlayamadığım esrarengiz anlamlarını bir tek kendilerinin bildiği el, kol, mimiklerle balıkların tümünü, açık arttırmada, taş çatlasa beş dakika içinde sattı, Reis'i yazıhanesine çağırdı ve kendi payını aldıktan sonra parayı ödedi.

Tüm hafta durmadan geceli gündüzlü çalışmanın karşılığı birkaç kağıt parayla yanımıza gelen Reis, "Tamam," dedi, "bu iş de tamam. Payımızı teknede üleşiriz. Önce, şuradaki kurucu Adem'den bir kuru çekelim kendimize..." dedi.

Kurucu, el arabasında satıyordu fasulyeyi. Fiyatı neredeyse bedava, az salçalı suyunda bir iki sivri biberin yüzdüğü, pişmemiş kurufasulyeyi metal asker karavana tabaklarında iştahla yerken, Reis, "Kuru ancak midemizde pişer," dedi ve gülmeye başladı. Biz de güldük.

"Reis," dedim, "neden yangından mal kaçırır gibi, alelacele sattı gelincikleri mezatçı?"

"Çünkü," dedi, "öğlende Yahudilerin masalarını süsleyecek de ondan..."

Garip, lafa girdi:

"Pilakisini yaparlar, ekşi erikli..."

Reis, tekrar, "Bir tek Yahudiler bu mevsimde ailecek toplanırlar ve Cumartesi öğle yemeğinde yalnızca bu balığı yerler."

"Tıpkı bir ayın gibi, yemek ayını gibi..." dedim.

"Evet," dedi Reis, "tıpkı bir ayın."

Yanımızdaki balıkçı tabağına son kaşık darbelerini indiriyordu. Dibinde kalmış kurunun tirit suyunu, ağzını tabağının kenarına götürerek höpürdetti. Dudaklarını zevkle şapırdatarak yala-

dı. Belli ki mezatın sonunu getirmiş; bir gece, bir hafta, belki de bir aylık bir çalışmanın ürünü satmış, parası cebinde, elinde zembille zıpkın çekik gözlerinin yuvaları çökük, yüzü denizin zorundan, kahredeciliğinden kırış kırıştı.

Ortaya, "Haydi bana eyvallah!" diyerek, palamarını kopardı.

Balıkpazarı rıhtım kenarının ray demirlerinden yapılmış, bize en yakın elektirik direğinin tepesindeki birkaç martı, sanki bu sesten ürkmüşçesine kanat çırparak hareketlendi. Direk, tepesinde taşıdığı martılarla; yaşlı bir kokananın tüylü, dantelalı kadife şapkasındaki hayvan motifli bir iğne gibiydi...

Martılardan biri tuhaf öttü, kanatlarını aç aç. Böğürtüyle kahkaha arasındaydı sesi...

Giderken arkasından baktım balıkçının. Pantolonun kıcı ve zembili yamalıydı. Zembili de kendi gibi tuhaftı. Yırtıklarını değişik renkli, dört köşe Nazilli basma parçalarıyla yamamıştı. Her geçtiği ülkenin etiketi yapıştırılmış bir gezgin bavulu gibiydi zembil...

Haliç'ten küçük gemiler, balıkçı motorları, palamarlar, mavnalar geçtikçe dalgaları balıkhanenin denize yampiri yanlamış rıhtımına çıkıyor, rıhtım taşlarının arasındaki boşluk ve çatlaklardaki azot kokan yemyeşil yosunlar oynayıyordu.

"Luk... Luk... Luk..." diye, sesler çıkartıyordu deniz, aralıklardan.

Haliç pırıl pırıldı. Denizin dibindeki yosunların arasındaki taşlar, küçük bir çocuğun elini uzatıp da toplayabileceği kadar yakındı, netti. Çağanozlar, karides tohumları kımıl kımıldı.

Birkaç çocuk geldi kıyıya, belli ki Anadolulu, fukara.

Birbirleriyle, "Denizin bilmem nesi..?" gibisinden, onlara göre bu garip, garip olduğu kadar da tuhaf mahlukların adlarını tartıştılar.

Reis, güldü uzaktan onlara, belki de çocukluğunu hatırlayarak...

İleriye, rıhtımın biraz daha ilerisine başımı kaldırarak baktım. Eski bir gırgırın tayfaları neşeyle ilişken yosun dolu ıslak ağların gözlerine takılı kalmış ölü ama diri balıkların küçüklerini, seyredenlerin hemen önüne atıyor, kollarındaki sepetle alesta bekleyen hırpani kılıklı, kirli çıplak ayaklı çocuklar onları kapmak için sağa sola koşuşturuyordu; tıpkı, rakipleri kediler gibi, tıpkı, düğün salonlarında kaynana tarafından saçılan bozuk paraları kapmak için birbirlerinin üzerine kapanan çocuklar gibi...

Martılara baktım.

Seslerini kısmış, onlar da gülüyordu bu işe...

Tabakları bizde ağızımıza dayayarak kurunun suyunu içtik ve tekneye yollandık.

Köy'e dönerken, Reis, Ortaköy'e yanaştı. Motoru istop etti, demir atarak baştankara yaptı. Karaya çıktık. Balıkçılar Derneği'nin kahvesindeki arkadaşlarını selamladı, ayrı bir masaya oturduk. Reis, cebinden buruş buruş bir kağıtla küçük bir sabit kalem çıkardı, ucunu tükürükleyerek bir şeyler karaladı, "Bütün haftanın masrafı ondört lira seksenbeş kuruş, hasılat yüzyetmişiki lira onbeş kuruş..." dedi. Gereken hesabı yaptı, parayı üleştirdi.

Yan masalardan Reis'e, 'Haydi yine iyisin, iyi...' gibilerinden laf atıldılar.

Reis, oralı olmadı. Kendi payını bir kez daha sayarken, "Bütün gün kahvede pinekleyin, bir de ekmeği denizden yaratanların parasına göz dikin. Dikin bakalım, kimbilir sonunuz ne olacak tembel herifler..!" dedi.

Onlara doğru baktım, halleri vakitleri yerinde insanlara benziyorlardı.

Reis, "Arpayı kaptı, kendini kasıyor demesinler, şunlarla biraz laflayayım bari," dedi.

Sandalyesini kışında tutarak, yan masaya geçtiğinde, sandalın yanına giderek ipi çekip başüstüne sıçradım. Başaltından yan nemli velenseyi çıkartarak üstüme örtüp, kıvrıldım. Denizde dalga olmamasına rağmen sallanıp duruyordum. Az sonra Garip'te geldi ve kışüstüne üzerine bir şey almadan yattı.

İçime denizin iyodunu çeke çeke uyuya kalmışım.

Köy'e geldiğimizde uyandım. Reis, tekneyi bağlarken Garip'i gösterip, "Haydi, kulübeye gidip dinlenin. Yarın da izinlisiniz. Haftabaşı tekrar başlayacağız," dedi.

Garip'in kulübesine çıkarken, karoseri Türkiye'de uzatılmış Amerikan malı bir dolmuş araba geldi, kahvenin önünde durdu. İçinden perişan vaziyette Köy'ün Vatan Cephelileri süklüm püklüm, okuldan kaçıp da yakalanan ortaokul öğrencileri gibi sırayla indi ve her biri ayrı yöne, evlerine yöneldiler.

Garip, yere tükürerek, "Anlaşılan bunları iyi benzetmişler," dedi.

İçimden, 'Siyasetle uğraşmanın ne kadar tehlikeli bir şey olduğunu' geçiriyordum ki, Garip konuşmasını sürdürdü, "Bu gece Aşyan'a dansa gideceğiz."

Otobüs durağının arkasındaki arnavutkaldırımı döşeli dar patikayı tırmandık. Yolun kenarından uzatılmış enlice bir kalasın üzerinden bir cambaz çevikliğiyle geçerek, inşası yarım kalmış bir apartmanın üçüncü katındaki salonunda kalıp tahtalarıyla yapılmış kulübeye geldik. Kapısı açıktı. Ve, önünde iki tahta sandalyeyle bambu yuvarlak küçük bir masa duruyordu.

Yorgundum. Sandalyelerden birine çökerek iki cigara yaktım, birini Garip'e uzattım. Kara elleri titriyordu. İçeri girdi ve yarım şişe Şarabi Ateş'le çıka geldi, başına dikti, uzun uzun yudumla-

dı. Şişenin ağzını silerek uzattı. Bir iki gırtlak da ben vurdum.

Az sonra yerimden kalkarak kulübeye girdim. Loştu kulübenin içi ve tavanın ortasında bir idare lambası asılıydı. Üzeri yer yer çimentolu kalıp tahtasından yapılmış bir rafta bazı kitaplar göze çarpıyordu. Kitapların yanına ilâştirilmiş biri tam diğerleri belli yerlerine kadar eksilmiş birkaç mum kulübeyi aydınlatmak için hafif yan yatmış beklemedeydi! Limon sandıklarının üzerine serilmiş şiltelerden birine oturdum, önce ellerimle ardından kıcımla sağlamlığını yokladım.

Bacaklarım yerde, bedenimi şilteye bıraktım. Gözlerim kulübenin tavan tahtalarının aralarından görülen inşaatın beton tavanındaydı. Bir iki sinek vızıldayarak idare lambasının karpuzunun ucuna kondu, bir kelebek onları takiple kanat çırparak içeri girdi ve bir tur atıp döndükten sonra telaşla, geldiği gibi dışarı çıktı.

Uyuyamadım. Sağa sola debelenip durdum. Sürekli sallanıp duruyordum. Kara sallanmalarım denizdeki bir tekne gibiydi.

Yattığım yerden açık kapının fonundaki mavinin yavaş yavaş kararmasını yarı baygın, an be an izledim.

Ömrümün yarısını yabancı otellerde geçirdim, ortaokulu bitirene kadarki yaşantım dışında apoletli iblisler okulu, Tarla-başı'ndaki ev, Büyü(k) Ev ve arada sırada günûbirlik kaldıklarımın hepsi yabancı otel, yabancı otelde yabancı kapı, yabancı'nın ardından kapatıldığında odamda çarşafaların arasına sessiz ve meyus süzülürüm, gölgeler saklandıkları köşelerden bir bir ortaya çıkarak gelir ki yan odada kalan da benimle aynı dertten muzdariptir, gece süresince bir o yana, bir bu yana dönerken yatağımda yan odada kalanın da bir taraftan diğerine döndüğünü önce hisseder ardından dikkat kesilerek duyarım, öksü-

rûrüm bir hayat belirtisi olarak, nefesimi keser beklerim, kısa bir aradan sonra o da öksürür, ikinci küçük hayat belirtisidir bu ve onun da nefesini tuttuğunu kesinlikle bilirim, iki öksürük ortak duvarın içinde buluşur, birbirine göz kırpar, çok kısa hallerimizi söyler birbirlerine ve o yeniden öksürür sıranın bende olduğuna bakmadan ki bu bir minnet duygusudur, bir süre devam eder gider öksürükler, nihayet alacakaranlıkta uzak çiftliklerden belki de başka yabancı otellerin birinden öterek birbirini çağıran iki horoz hissine kapılarak uykuya dalarım...

Akşam olmuştu.

Yerimden doğrulduğumda Garip'in dışarıda cigara içtiğini gördüm. Masada iki şişe şarap vardı. Aşağıya inip, bu akşamki balo için içkilerimizi çoktan tedarik etmişti.

Garip, "Yüzünü yıka da kendine gel! Kapının arkasında ibrik var," dedi.

Cigarasından bir nefes çektikten sonra, "Az daha unutuyordum. Büyük abdest için caminin kenefini kullanacaksın," diye, ekledi.

"Biliyorum," dedim, "bugüne kadar zaten hep öyle yaptım..."

Yüzümü yıkadım ve sahile indik. Kıyıya uğramadan, kahvenin önünden, bellerimize sıkıştırılmış şişelerle, Aşiyân Mezarlığı'nın deniz tarafındaki büyük meşe palamutu ağacının tam karşısına gelen kapısından içeri girdik.

Bir kenara yığılmış sarıklı ve Tanzimat Fermanı devrinden kalma fesine destarce sarılmış mermer taşların yanından, mezarlara basmamak için sıçraya sıçraya yürüdük.

Nice sesleri yutmaktan sessizdi mezarlık, havada garip bir koku ve zifirilik...

Ağaçlara, zambaklara, çiçeklere velhasıl bir şekilde peydah-

lanmış yabani otlara bakıyordum karanlığa alışan gözlerimle.

Çiçeklere bir hal olmuştu bu Mayıs ayının son günlerinde. Her bahar geldiğinde de böyle mi oluyor?" diye, içimden geçir-dim. Tuhaftı ve çiçekler sanki çıldırmıştı. Hüzünlü servilerin do-ruklarını yakalamak ister gibiydiler, renk renk kahkahalar gibiy-diler, göçmüş güneşe dokunmak ister gibiydiler ölümler ülkesinin başkenti Aşyan'da.

Çiçekler, bu dünyadan göç edenlerin çığlıklarıydı sanki...

Onların bu durumu, toprağın altında yatanların öldüklerini unutup, baharda yeniden yaşama dönmeleri idi.

"Hayat... Bak işte, buradayız; baharda, biz de varız..." der gi-biydi, çiçekler...

Az daha yukarılara çıktığımızda kendimizi bir pırıltının, bir ışık cennetinin içinde bulduk. Ortalık cıvı cıvı pırıltı kaynıyordu, yanıp yanıp sönen. Bir ışık bataklığına batmıştık.

Ateşböcekleriyle dans başlamıştı...

Bellerimizden aşağısı, gökteki yıldızlardan fazla sarı noktalar-dan görünmüyordu. Garip, teni ve saçlarının sarısıyla, ateşbö-ceklerinin sarısının uyumu içinde, elindeki Ateş'le sarı salınma-lara çoktan başlamıştı. Ateşböcekleri, o, mezarlığa geldiğinde hareketlenir gibi geldi bana. Garip, elindeki şişeyle onları önce kutsadı, bir iki yudum içti ve şişesini kavalie olarak kabul edip, mezarlıkların en güzel polka dansını ölümlere, ardından da yıldız-lara sundu.

Ben, sadece seyrederek içtim... içtim.

BİLGE SERSERİ'NİN YAŞAMA YÖNELİK TAVSİYESİ (SSS)

Yanışma için standart kural: Mezarlıkta içki içme becerisi.

Bilge Serseri'ye göre mezarlar, yaşarken acizliklerini görme-yen insanogullarının kendilerini seyrettikleri sıfır kot altı karanlık odadır. İnsan bir kez hata yapar ve ölür! Bu hatanın affa uğramayan cezasıysa işte bu karanlık odadır.

Bilge Serseri der ki; "Bilgeler, öldüklerinde arkadaşları arasında, normal insanlarda mezar taşlarında anılırlar..."

Bilge Serseri, karanlık odalardaki insanlara kendini göstermek için geceleri her dine ait mezarlıkta dolaşır ve içer.

Güneşli bir bayram sabahı, Aşıyan Mezarlığı'nda ebedi uyularına yatmış yakınlarını ziyarete gelmiş şık giyimli genç erkek ve bayanların bir sonbahar akşamı yolu bir şekilde aynı mezarlığa düşerse, ansiklopedilerde okudukları, ateşböcekleri yumurtalarından çıkan uyarı sinyali ışıklarının, düşmanları olan fareleri kaçırtmak için olmadığını bilmeleri gerekir.

Yemyeşil tabiatın koyu gölgelere büründüğü gecelerde, çevrelerinden çok seyredenlerin gönüllerini aydınlatan minyatür fener ateşböcekleri, geçmişte bir Bilge Serseri'yle yaptığı mezarlık dansını hatırlayıp, kendilerine eşlik etmede eşlerini uyar-mak için bu tuhaf parlak sanı ışıkları yayarlar...

14

Şirin Boğaz Köyü'nün halkı, arkalarındaki tepeyi hiç aşmamış gibi kayıtsızdı. Sanki, öte tarafta, tepenin ardında kendilerini ilgilendiren hiçbir şey olmadığına, hiçbir canlının nefes bile alıp veremediğine inanmak gibi sağlam bir gerekçeleri vardı. O da önlerinden akan Boğaz'dı. İki denizi, Marmara'yla Karadeniz'i birbirlerine bağlayan, nefes almakta güçlük çeken yaşlı şehre hayat veren, can veren İstanbul Boğazı...

Mayıs ayının son günlerini, mis gibi ıtır kokan yazı karşılayarak yaşıyorum.

Kendi sıcaklığı içine hapsolmuş güneş, pervasız ışıklarını bir o yana bir bu yana savurup, kendisine bakanlara, eteklerini arada bir kapatarak bacaklarını gösteren mahallenin oynak, bir o kadar da zalim kızı gibi...

Ağaçların kuru dalları hüznü gerilerde bırakmış, yeşilin titremeleriyle bir cümbüş içersinde, sevgilileriyle buluşmanın alacasıyla kaynaşmakta.

'Acaba?' dedim içimden, "Acaba, yağmur yerine koku mu serpişti gökyüzünden?"

Sonra düşündüm:

Misbahar içine sindire sindire, aheste ateşte pişen kuru fasulye yemeği gibi çok geçlendi bu sene. Helmeleşti bahar. Mismey-

ve, işte bunun için böylesine iç açıcı, işte böylesine leziz ve güzel..!

Karşı yakada erguvanlar açmış, dekoru olan yeşillikleri süslemişti.

Erguvanlar, Zeus'un kıskanç karısı Hera'nın düveye çevirdiği zavallı lo'yu, Boğaz'ı süsleyerek bekliyor. Boğaz, erguvan gelinliğini nasıl olup da sessiz sedasız hazırlayarak giydiyse, bir aya kalmadan umutsuzluktan doğan kederle çıkararak, bir sonraki Mayıs ayını beklemeye koyulacak. Bu umarsız bekleyiş yıllar boyu böylesine sürececek.

Aklıma gelen mısralar dudaklarımdan dökülüyor:

Gözlerim açık Urumelihisarı'nı izliyorum,
Güzel bir sürgündeyim, kendimi gizliyorum.
Defterim yanımda,
Serserilerin bir an önce toplanmasını özlüyorum.

Garip, her zamanki tilki sessizliğiyle kalkıp gitmiş. Ne zaman kalktı ve bir tıkırtı çıkartmadan gitti? Benim gibi uykusu hafif ve en küçük 'tık'lamayla bile zıplayarak kalkan birini dahi uyandırmıyor, buna hayret ediyorum.

Defter için, her halinden inşaat bittiğinde banyo olacak yere küçük bir zula hazırladım.

Onu, balmumu kaplı bir beze sararak, Kuranıkerim gibi koruyup saklayacak, kesekağıdı parçalarına yazdıklarımı sabah erkenden kalkarak ayrıntılı olarak aktaracaktım.

Kulübeden Mavi Abi denizi seyrediyorum. Şairin dediği gibi, Boğaz'a doğru denizi gördüğümde artık şaşırmıyorum. Burada birçok iyiyi bir arada gördüğümünden, küçük hoşnutsuzluklarla

onları gölgelendirmemeye özen göstererek, yaşadıklarımı ileride iyi hatırlayacağıma inanıyorum.

Balkonun altındaki yeşilliklerin içinde, sahildeki içkili aşevinin otların bürüdüğü arka bahçesi, böğürtlen kümeleri, aylandız ve tohuma kaçmış yüksek ısırgan otlarından ibaret. Uzun aylandız piçleri, böğürtlen ve otları delerek, kadana atına binmiş süvari flama mızrakları gibi dik duruyor!

Kulübede geçirdiğim bu üçüncü günün sabahında, önümdeki masanın üzerindeki defter, kalem ve silgimle balkonda yalnız oturuyorum. Defter, bazı sayfalarının arasına koyduğum yanmış kibrit çöpleriyle işaretlenmiş duruyor. Bu sayfalarda, Sempozyum'da delegasyona sunacağım ikinci manifesto var. Bu, ilkinin devamı niteliğinde.

SEMPOZYUMA SUNULACAK MANİFESTO NO: 2

Dostlar...

Dünyada göstermiş olduğum çabanın bir emsali daha var mı? Bilmiyorum...

İçinde yaşadığım kuyuda ışığı yakalamak için yukarıya mı, yoksa aşağıya mı bakmak gerekiyor? Bunun cevabını kim verebilir? Belki de yaşamda tek iktisada gelmeyen zaman denilen olguyu durdurup, dünyanın dönüşünü seyretmeli, bir bedeli olsa da öyle yapmalı:

Zamanı durdurmalı...

Dostlar...

Herkes insanların ilerleyişini seyretmeli, bu durumda kendi kulesinden. Her şeyi sırayla ve seri olarak sermeli çevreye. Biri-kim, telaştan arındırılmalı, konuşmasına ve konuşlandırılması-

na izin verilmeli. Bu güzelliğin bedeli de çok değil aslına bakılırsa: İşini bırak! Aşını planlama! Kaşını kaldırma! Küçümseyen gözlerle aldırma! Hakire eğri bakma! Hepsi bu kadar...

Serseri olmak biraz zor gibi görünüyor değil mi?

Günümüzde toplum tarafından kısa yoldan serseri (seri başı, başı hoş, önde giden) olarak tanımlanan insanların 'apaş'larından (asla bir felsefesi olmayan ve ürettiği her türlü yıkıcılık içinde her ne olursa olsun ayakta kalmaya çalışan) ve toplumun zorla ürettiği, kendi içdinamisiyle üreyemeyen sahte sahne oyuncularıyla karıştırılmaması gerekir.

Dostlar...

Gerçek Bilge Serseşiler, tahta kılıçlı modern kahramanlardan değildir. Onlar, bireysel kahramandır. Çünkü, Bilge Serseşilik zor zanaattır. Anlık değildir ve tatlı suyu hiç kabul etmez! Akıl ister, mantık ister, matematik, deniz ve hatta süreç ister. Bu süreç; yaşam son bulduğunda sonu bilinmeyen yeşil çayır üzerinde oynanan neşeli oyun gibidir. Bu zor zanaat, hele hele serde bir de bilgelik varsa, daha da zordur. Çünkü, bu şirkette düşük ücret ödenmez ve kuyu suyu asla kullanılmaz..!

Dostlar...

Serseriliğin yaşı, cinsi ve mahluk tipi yoktur. Belki bir kara karga, bir köpek, Yunan adalarından herhangi birindeki bir papazın eşeği... Her biri bir Bilge Serseşi olabilir. Atılan yemleri güvercinlerden önce kapan gerilla serçelere ne demeli..?

Dostlar...

Üretim ilişkileri dışına çıkmış serseri yaşam biçimi kendi adabını da beraberinde oluşturur. Bunun temelinde madde bağımsızlığı vardır. Bu, ironik olarak ancak alkolle başarılabilen zor bir konumdur. Para, mal, unvan, nüfus kaygısını aşmak amiyane tabirle maça ister. Bunun için alkolün şefkati gerekir. Bu yüzden Bilge Serseşi'nin dünya malında ve işinde gözü yoktur.

Serseri, hiçbir darbe yemeden kendi tercih, karar ve cesare-

tiyle yokluğu sečen kadın/erkektir. Sersemi görünense, çoęu kez, hayattan yediği sille sonunda irtifa kaybederek, yokluğa mahkum olmuş, bu durumdan akıl ve hissiyle sıyrılamayan, “O anki durumun felsefesi”ni yapandır. Ben, bu insanlara sempatiyle bakıyorum ama saygı duyma durumunda da değilim elbette.

Dostlar...

Tercih edilen sersemilikle bu ikincisi arasındaki farkı çok iyi görmek gerekiyor. İçki masası çevrelerinde dolanma ve kısır muhabbetler, çok çelişik biçimde bitmez tükenmez para kavgalarının (paranın az olması alkolün olmamasını gerektirmiyor)yla bu insanlar ucuzdur ve büyük şehirlerin süsleridir, tıpkı kediler gibi.

Bilge Sersemi’ye gelince...

O başkadır. O, şiir gibidir ve asla kendi şiirine küfretmez. Çalıçırpı arasındaki gelincikçiçeği gibi hemen farkedilir lümpen dostları arasında. O bilir... Bildiğini gerektiği an verir ve bu dünyada çiçek gibi narin ve güzel yaşar. Kendine sığınan Bilge Sersemi deniz gibidir, lisanı yoktur, her dili ustalıkla az ve öz konuşur. Yaşamla bir sandal küreğinin denize olan sevgisi gibi aşk yaşar. Kirli ve dağınık saçlarının arasından esen özgür rüzgarları sever. Onun, karanlık ve aydınlık iki yüzü vardır. Karanlık yüzü, bağımsızlığında ısrar etmesi, aydınlık yüzüyse, bağımsızlık ruhunu korumasıdır. O bağımsızlığının bireysel kahramanıdır. Gerçek Bilge Sersemi bir efedir, dağlarında tek yaşar ve folklorunu tek oynar. Dirsek teması yapmaz. Bağımsızlığını ve itaatsizliğini kendi başına elde etmiştir. Bu yüzden ailesi ve düzenli yaşadığı bir evi yoktur. Ev ve düzenli yaşam ona bağımlılık getirir. Hayatın kendisine vereceğini bildiğinden istemez. O yüzden sakindir, panik yapmaz. Zaten akıllı insanlar, normal yaşantılarına paralel gečen bu yaşama saygı duydukları için Bilge Sersemi’yi muhtaç durumda bırakmazlar.

Dostlar...

Şimdi birisi bana, “Bu, oyun gibi Sempozyum ne işe yarayacak?” diye soracak olursa, ona vereceğim cevaptan önce kendi-

me, "Ölmeyi becerebilecek miyim?" diye sormam gerekecektir. Ve ardından sorana, "Dünyaya yeniden gelmek istiyorum ama, dünyayı daha iyi bir duruma getirmiş biri olarak," diyeceğim.

Dostlar...

Düzenleceğim Sempozyum'la ilgili yazacaklarım, denizin dibinde aynı ağa tutunmuş güzel hayaller bütünüdür.

Dostlar...

Çalışma ahlakına karşı öncü bir isyan hareketinin temellerini oluşturan bu sempozyumda; insanın materyalizmden arındırılması ve ucuz yemek yemenin yolları gibi konuları gündeme getirerek ele alınmasını sağlamaya çalışacağım.

Yaşasın Tüm Ülkelerin Serserileri...

Yaşasın yolların filozofları...

Tüm Ülkelerin Serserileri Birleşiniz...

Yaptığım, bir hayalin ötesi... Bir hayal yaratıyorum, sonra başka bir hayal ardından onu takip ediyor. Yeni bir hayat yaratma cesareti içinde ben neyim?

Bir hayal tecimeri mi..?

Rüyalarımın inandığım sürece gerçekleşecek olanları hayal olarak niteleyemem ama, düşleriyle yatağa girenlerin gerçeğe uyandığını da unutmamam gerekiyor.

Yaşasın biz gibi seyrek ve tek başına olanlar..!

Bugünlerde sabahlar bana uzak, Artık tan ağarmadan bülbül şakımalarıyla uyanıyorum. Boğaz'ın her iki yakasında sabah ezanından önce bir ötme yarışı başlıyor ki, ertesi günün sabahında, bir önceki güne nispetle, karşı yakadan daha erken yanıt geliyor. Kanlıca ve Kandilli bülbüllerinin ortak şakımalarına, Aşıyan'dan karşılık verilmesiyle başlayan bu gazel, bulunduğum kıyıdaکی yalıların arka taraflarına rastlayan Necip Bey Korusu'ndaki dut-

luklara kadar sürüyor. Orayı çok merak ediyorum, çünkü, bül-büllerin oradaki dutları yiyerek susuya çekildiğini sanıyorum.

Bülbülün neden öttüğüne hiç kimsenin akli ermezmiş. O, insanlar gibi bencil de değil. Yavrularından başka bir iz bırakmadan gözümüzün önünden silinip gider, sessizce. Yavruları da büyüyünce öyle, onların, onların yavruları da öyle...

Yarın hafta sonu. Necip Bey Korusu'na gayrimüslimler piknik yapmaya geleceklermiş, Deli Bey anlattı, ondan söz aldım, yarın beni oraya götürüp gezdirecek. Sempozyum'un bir bölümünü orada düzenleyebilirim.

İçimde, her şeye inat, coşkun bir yaşama sevinci var.

Akşama kadar defterdeki yazılarla uğraşarak zamanın nasıl akıp geçtiğini anlamayadım. Yazdıklarımı bitirdikten sonra, üzerine şarap dökülen Sempozyum'un amblemini yeniden ve yarışmacılara verilecek Köy sınırları içinde geçerli bir 'pasaport' ve 'arıza bildirim formu' taslaklarını çizdim.

Akşamüstüydü, sahile indim. Onarımı biten iskelenin üzerinde bir hareketlilik vardı. İş bitmiş şahmeran sökölüp parçalar halinde iskelenin önüne park etmiş burunlu Desoto marka bir kamyonu yükleniyordu. Kullanılan diğer araç ve gereçler aceleyle toplanırken, yaşlı bir kadın da elindeki zembile artık çam yongalarını doldurmaya çalışıyordu.

Az ötede Deli Bey, sandalın yanına Şıpırt Asım ve tanımadığım biriyle çilingiri çoktan kurmuştu. Yanlarına yaklaştım, "Onarım bitmiş herhalde," diye, tahta bir asker bavulu gibi meclisin ortasına düştüm.

Deli Bey, "Destur evladım, destur. Önce bir selam ver," dedi ve hemen ekledi, "Siz bir de edebiyatçı olacaksınız. Edebiyatçı kesimi edepli insandır..!"

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yanışma için standart kural: Masaya geliş, ortama saygı ve sığıntının sığıntısı.

Bilge Serseri, masa olarak kıyı banklarını tercih eder. Banklar onun işbaşı yaptığı işliğidir. Bundan ötürü, masaya ve ortamına saygı onun şanındandır. Masaya saygıda ilk şart olarak selamlamaya dikkat etmek gereklidir. Ardından oturma yerine ayaklarını basarak tünememeye özen gösterilir.

Bilge Serseriler, kendilerini hiçbir zaman tavuk olarak görmezler. Yağan bir yağmur sonrasında, banka adabıyla oturulur. Ortamda bulunanları selamlamak ve mevzuyu dinlemeden konuya 'pat' diye girmemek, Bilge Serseriler'in önemle dikkat ettikleri durumların başında gelir. Bu, onların susmaya karşı gösterdikleri saygıdan ötürüdür.

Bilge Serseri, yokluktan ötürü bir masaya sığınan başka bir serseriye tanıdığını bahane ederek o masaya kuyrukluyıldız olmaz ve yanlamaz. Yeni gelene, 'Sığıntının sığıntısı olmaz' kuralı çelebice anlatılır. Bu, Bilge Serseri için onur kırıcı ve incitici bir durumdur.

Kızardım mı bilmiyorum ama utanmıştım. Başımı öne eğdim.

Deli Bey kaldığı yerden konuşmasını sürdürdü.

Yanımıza bir adam yaklaştı. Briyantınle, belki de bolca limon sürülerek, parıldayan saçları üzerindeki kepekler, cilası dökük bir kemanın yay tellerinin tozları gibiydi. Ceketinin mendil cebinden sarkan işlemeli ipek mendili, ipek gömleğinin araba farları gibi pırıl pırıl parlayan altın manşetleri, forduna basılı yu-

murta topuk merdaneleri, beyaz ipek şantuk kruvaze takım elbisesi içinde sinek kaydı sakal traşıyla iki dirhem bir çekirdek göbekli bir adamdı. O kadar şişmandı ki, orkozda karaya vurmuş bir tombiği andırıyordu. Onu ilk kez gören bir insan, hayatın bütün sahneleri gibi gerçek ve bir o kadar da defolu olduğunu 'şıp' diye anlamakta gecikmezdi. Kartvizitinde, 'Hayat Paradır!' yazan çapaklı ve kaşınısın kaşınmasın kulağına anahtarını sokarak karıştırıp, kirini pantolonuna silen mütegalibe iş adamlarından biri olduğu şüphe götürmezdi.

"Arkadaşlar, sizleri tanımiyorum ama, her gün sizleri burada içerken görüyor ve imreniyordum. Ben de içerim. Kazıkları çakarken epey kafanızı şişirdim. Kusura bakmayın ve size oturma-nız için kalan kütüklerden birini dogradım. Iskelebaşında artık ayakta kalmazsınız," dedi.

Şıptı, fırsatı kaçırmadı ve hemen atıldı:

"Kütükler işi kurtarmaz ve beni avutmaz. Kaç gündür gürültüden, midye mi açtım, meramet mi yaptım, yoksa sopa mı yedim, bir Allah bilir, bir de ben. Kazıkları beynime çaktınız sanki. Bu işi ancak içki kurtarır," dedi.

Bunu duyan müteahhit, mahcubiyetini gizlemeye çalışarak, "Hay Allah..! Nasıl da unuttum?" derken, içilen şişelere yan gözle bakarak, koşar adım büfeye gitti.

Şıptı, ökseye bir kuş düşürmenin sevinciyle pis sakalını sıvazlarken, göz göze geldik, göz kırptı. Şişenin dibinde içki bırakmadan, başkasına içki aldıracağı için mutluydu.

Müteahhit, kucığında üç Şarabi Ateş şişesiyle demkeşlerin yanına döndü. Terlemişti.

"Arkadaşlar size afiyet, şeker, bal olsun. Ben de katılmak isterdim ama işçilerime sözüm var. Bugün işi hayırlısıyla, kazasız belasız bitirdik. Hep birlikte meyhaneye gideceğiz," dedi.

İşçilerin iskeleyi bir an önce terketmek için neden acele ettikleri belli olmuştu.

Demkeşler yarım ağızla, "Kalsaydınız mütayyit bey..!" çekti.

Masadan eksik bir gırtlak, içki sırasından yok olan bir gırtlaktı ve bu bir nimetti!

Müteahhit tekrar, "Afiyet olsun!" diyerek uzaklaşırken, o ana kadar hiç konuşmayan Deli Bey, sessiz ve derinden, "Uğurlar olsun!" çekti.

Müteahhit, cılız çıkan bu sesi duyar gibi oldu ve 'Bir şey mi dediniz?' gibisinden, yarım çark ettiğinde, Deli Bey, bir soruyla az önce ettiği lafı geçiştirdi.

"Elinize sağlık, seferler ne zaman başlayacak, bir haberiniz var mı acaba?"

Müteahhit, yarı düşük omuzları yılan görmüş bir kedinin sırtı gibi kabartarak, "İnşaallah yarın sabah ilk seferle başlayacak..!" dedi ve yarım kalan yürümesine devam etti.

Deli Bey, arkasından ağızlıklı elini bileğinden sallayarak, "Allah sizden razı olsun beyim..!" dedi.

Ardından bizlere dönerek, "Bu Mohini'nin adı Kazıkçı Kazım. Rizeli'dir. Babası da kazıkçıydı! Rüşvetle ihale alır. Yiye yiye şişti. Nerdeyse patlayacak..." dedi.

Bıyık altından gülüşmeler oldu ve bir anda suskunluk sardımaları. Herkes gelen içkiden ötürü rahatlamıştı. İçlerden, derinlerden gelen samimi "Oh..!"lar çekildi. Çünkü, az sonra harman kalıp harmandalı oynayacaklardı. Şimdi gün kurtarılmış ve yarın, yarın düşünülecekti! Şıpırt, burnunu her zaman yaptığı gibi elinin ayasıyla ovalayarak çektikten sonra, "Sevmem insanın sağlığını..." dedi.

Şıpırt'ın kadirbilmezliğini bilenler buna şaşırmadılar. Şişeye tam el atmıştı ki, Deli Bey ağır bir, "Höst beyim..!" çekti.

Yerinden doğrulurken Şıpırt'a ters ters bakarak, pahalı Ateş şişelerini, kalafatı yarım kalmış sandalın baş altından dürüm yapılı zembilini çıkararak, içine yerleştirdi. Büfeye doğru yürüdü. Zaman geçip, geri dönüş uzun sürdüğünde, buğulu kafalarda süpheler doğmaya başlamıştı. Deli Bey'in Ateş'leri ucuzlarıyla değiştirip, daha fazla şişeyle mekana dönmesi demkeşlerin içini rahatlatmıştı. Daralan ruhlara rıhtıma vuran dalgaların katreleri serpişirken, rahatlamamanın verdiği huzurla derinden gelen, "Oh..!"lar çekilip, yüreklere kova kova serin sular döküldü!

Demkeşleri rahatlatmanın rahatlığıyla rahatlayan Deli Bey, iskelebaşındaki yan yana dizili aynı boy kütüklere bakarak, parmağıyla işaret etti:

"Oranın adı artık Kütük olsun, Kütük... Evet, Kütük de fena yakışmadı hani..! Haydi oraya gidip açılışı yapalım," dedi.

Ve, limon sandığı masa bir anda iki kolu arasında havalandı, ellerinde şişe, bardak ve demkeşlerle ben peşisıra...

BİLGE SERSERİ'NİN BECERİLERİ

(SSS)

Yarışma için standart kural: Nankörlük ve kadirbilmezlik.

Bilge Serseri, yaşamına paralellik arzusu içindeki insanlara karşı nankörlük ve kadirbilmezlik becerilerini her fırsatta kullanır.

Maddi dünya nimetlerini taban seviyede kullanmaya çalışan Bilge Serseri'ye pahalı bir içki ikram edenler gündüz dünyasının kölesidir. Onlar, anlık serseri ruhunu tatmin etmek isteyen sıradan ve normal insanlardır. Bilinmelidir ki, Bilge Serseri, kendine sunulana en ucuz biçimiyle değiştirerek üretendir.

Limon sandığı masayı kütüklerden birinin üzerine yerleştirip, diğerlerini de altımıza çekerek çevresine dolandık. Mutlu ve neşeliydi gönenik Kütük mensupları, yeni mevzilerinde içkileriyle...

Aniden, "Eyvah!" dedi, Deli Bey, "Eyvah. Alarım, sarı alarım... Garip çaktı köşeden, geliyor..."

Garip sallanarak geldi, "Ooo beyler... Yeni meyhaneniz hayırlı olsun," dedi.

Elinde, dibi iki parmak kalmış Mor Ateş nane likörü şişesi vardı ve şişe sallanmaktan köpüklenmişti. Deli Bey'in telaşı yersizdi, Garip, ortamdakilerin içtiklerine bakmadı. Boş gözlerle oturacak bir yer aradı ama boş kütük yoktu. Başını kaldırdı ve bize en yakın banka, su almış sandal gibi yanlayarak gitti, kendini bıraktı. İri elli, kalın bilekli kolları iki yana açık bir süre öyle kalakaldı. Yanına gittim. Bakışları sabitti. Bir süre hareketsiz kaldıktan sonra, "Çok yorgunum, çok... Benim makine karıncalandı artık arkadaş... Gideceğim buralardan, gideceğim anasını satayım..!" dedi ve elindekini bir dikişte bitirdi.

Yorgunluğunun nedenini sormadım. Az çok anlıyor gibiydim.

"Nereye gideceksin ki?"

"Nereye mi gideceğim?"

"Evet, nereye gideceksin?"

Yüzünü bana döndü. Sırrını ilk kez açan bakire kızlar gibi gözlerini aç aça, "Hiç kimsenin olmadığı, keşfedilmemiş koyalardan birine yelken açacağım..."

Ona ne söyleyebilir, daha ne sorabilirdim ki...

"Boğazım yanıyor," dedi sakın. Elindeki şişeyi banka bırakarak, baygın bakan kanlı gözlerini karşı kaldırımındaki Fikret Hanım'ın eczanesine çevirdi. Yerinden kalktı ve hızla caddeyi geçerek, eczaneden içeri girdi.

Az sonra tekrar yanımdaydı. Eczacının verdiği açık kırmızı renkli şurubun kapağını açmaya çalışırken kalitesiz metal kapak parmağını kesti. Deriden azat olan kanı bir süre dudakları arasında emdi.

Çiziklerine girmiş kirin ve cevizin kararttığı parmağını emmeyi bıraktığında, kan vakit kaybetmeden çizikteki yerinde belirliyordu. Soğurmayla kanı durdurmayınca, bu kez cebinden çıkarttığı yamuk, uçlarındaki tütünü dökülmüş cigaradan medetlendi. Cigarayı ikiye böldü. Bir parçasını dudakları arasına alarak yandan yaktı. Diğerinin içini kanlı çizigin üzerine bastırarak bir süre bekledi. Tütünü kaldırdı.

Kan kesmişti!

Bir an için unuttuğu şurup hatırına geldi. Şişeyi göz hizasına getirerek salladı, gözlerini kısarak, cigarayı tükürdü ve şişenin ağzını dudaklarına götürüp bir dikişte dipleyerek bitirdi.

Çevredekilerin garipseyen bakışlarını önemsizlermişçesine görmezden geldi.

Garip, "Oh be, likör gibiymiş!" dedi, dudaklarını yalayarak.

Yanındaki boş likör şişesine son kez bakıp denize savurdu. Ardından boş şurup şişesi aynı akibete uğradı.

Bitişikteki banka oturmuş, gazetesini okuyan gözlüklü genç bir kız, son anda Garip'in şişeyi denize attığını burnunun ucuna inmiş gözlüklerinin üzerinden yakaladı. Elindeki gazeteyi dizlerinin üzerinde ikiye katlayarak, yanına aldı. Gözlüğünü çıkartıp, kutusuna koydu. Biraz bekledi, gazete ve gözlüğü yerleştirdiği çantayı omuzuna astı, ayağa kalkarak seri adımlarla yaklaştı, Garip'in önünde durdu.

"Şişeyi neden denize attın..?"

Belki o güne kadar böyle bir tepki almamış olan Garip, önce şaşırdı, sonra her halinden Kolej'in zıpır öğrencilerinden olduğu

belli olan kızı tepeden tırnağa süzdü.

“Neden atmayayım?”

“Denizi kirletiyorsun da ondan...”

Garip, denize döndü, kız da. Her ikisinin baktıkları yerde li-kör şişesiyle kahverengi şurup şişesi, kardeş kardeş, hacıyatmaz gibi bir aşağı bir yukarı inip çıkıyor, ara sıra sağa sola devrilerek dans ediyordu! Garip, utandı ve sarı teni pembeleşti, başı öne düştü! Bunu fırsat bilen beyaz keten lastik ayakkabılarına kadar uzun pileli, bol etekli kız, başını geriye atıp, atkuyruğu örülü saçını omuzunun ardından beline doğru sallandırarak, “Kim verdi sana denizi kirletme hakkını?” diye, şirretlendi.

“Ben,” dedi, Garip güçlkle, “ben denizi kirletmiyorum. Kö-tü bir niyetim yoktu, sadece küçük balıkları korumak için attım şişeyi denize. Bugüne kadar tüm boşalan şişeleri denize attım...”

Garip, çelebiliğini koruyordu.

Lolita, “Bu şekilde balıkları nasıl korursun ki?” diye, küçüm-seyen bir ses tonuyla tekrar sordu.

Garip, bu kez şaşkınlığını ve utangaçlığını çabuk attı, sesi gür çıktı:

“Küçük balık tohumlarını büyük balıklar yer. Şişeleri denize atıyorum ki, tohumlar büyüyene kadar onlara yuva olsun.”

Böyle bir cevap karşısında şaşırان kız, “Eh, şişe yine de deni-zi kirletiyor!” ısrarını sürdürdü.

“Senin hocan kim?”

Cevap, karşı soruyla yine şirretçeydi:

“Sana ne?”

“Hocan, şişenin kum olduğunu öğretmedi mi sana? Ben şişe-yi denize atarım, şişe barınak olur tohumlara, tohumlar büyür yavru olur, büyükler onları yiyemez, balık bollaşır.

“Şişeye gelince... O da geldiği yere gider, kum olur, kumdan

yine şişe olur, buna da tabiatla devri daim denir...”

Garip, hiçbir şey söylemeden önüne baktı, bir şeylerle uğraşır gibi yaptı. Elleri fazlalık gibiydi. Eğildi, doğruldu, bir şeyler diyecekti vazgeçti. Elini belinin arkasına attı. Kemerine sıkıştırdığı şişeyi çıkardı. Kapağını kanırtarak açtı. Kesmiş kan yeniden kanamaya başladı, orali olmadı. Şişenin ağzını elinin ayasıyla sil-di ve dikerek içti.

Gırtlığındaki gargaralı bir sesle, bir dikişte boğumuna kadar boşalan şişeyi göstererek, “Bu da bittiğinde denizdeki yerini alacak, senden n’aber abla..?” dedi.

Önce ben, ardından olayı izleyen Kütük’tekiler, sonra kendi de güldü.

Kız, şaşkın bakakaldı. Alelacele toparlandı. Arkasını dönerek, hızlı adımlarla karşı kaldırıma geçti. Kendini yokuşa vurarak, Kolej’in yolunu tuttu.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yanışma için standart kural: Denizle ilişkiler

Deniz ve ona sığınanları korumak: Bilge Serseri bilir ki, çevreyi ve denizi korumak, geleceği sağlıklı hazırlamak açısından çok önemlidir. Deniz onun için bir sığınma alanıdır. Yalnız onun bağrında rahata kavuşan Bilge, onu ve yaratıklarını elinden geldiğince korur. Ona göre, denize verilen zararın seneler sonra ortaya çıkartacağı vahim sonuçları, yattığı mezarında Adolf Hitler bile anlamıştır!

Gerçek Bilge Serseriler nerede masa kurarlarsa kursunlar, ortam mahalinden ayrırlırlarken kesinlikle mıntika temizliği ya-

parlar. Boş içki şişelerini toplayarak, satmaları için, amatör kümeye düşmüş, o anın felsefesini yapan serserilere saklarlar. Bilge Serseriler bilir ki, israf edilmeyen bu artıklar, kendilerine bir türlü geri dönecektir. Deniz kenarında kurulan masalarda, biten şişeler, ağızları açık olarak denize atılır. Bu hareketi denizi kirletmek olarak algılayan normal insanlar yüzünü buruştursa da, o, onlara aldırmaz, ağızlarından çıkan, çık.. çıkırları kaale almaz. Bilge Serseri bilir ki, denize ağızı açık atılan her boş şişe, onbeş gün içinde dip dalgaları ve oksijen yoğunluğuyla özüne dönerken, (silis kumu) büyük balıklardan korunan küçük balık tohumlarına barınak olacaktır.

Garip konuşmadı. Sadece denize bakıyordu. Benim de içimden konuşmak gelmedi. Sonra yerinden doğruldu ve şişeyi beline yerleştirerek, geldiği yöne, Atina Kıyıları'na doğru yürümeye başladı. Arkasından bakakaldım.

Ayı pençesi yelkenini açmış yelkenli küçük sandal, biraz daha su almıştı..!

Kütük'e dönerek yerimi aldım.

15

Nereden, nasıl, ne zaman sıfır kotun üzerine çıkacağı belli değildi. Dünyasına gözlerini açıp da yaşam mücadelesini verdiği günden bu yana tabiatın ona bahşettiği düşmanlarından kendini kollama güdüsüydü.

Zora kalmadıkça geceleri sıfır kotun üzerine çıkmazdı.

O, karanlığın içindeki diğer karanlıklara da alıştı.

Yaklaştıkça daha da belirginleşen aydınlığa doğru ayaklarının altındaki suda küçük şırıltılar çıkartıp eğlenerek ilerlemişti. Bu, küçüklüğünden bu yana en sevdiği, eğlendiği oyunlardandı:

Kanalizasyon suyunda özgürce zıplamak...

Karanlığın sonuna geldiğinde, kanalizasyonun yeryüzüne açılan ağız gri bir dolunay gibi parladı, yüzünü başka bir dünyanın havası yaladı. Bu, başka zamanlarda başka yerlerden her sıfır kota çıkışında doğanın onu hoş bir karşılama merasimiydi. Bugüne kadar varlığını bilmediği bu çıkış deliğini ilk kez kullanıyordu. Bilmeyişine kendi de şaşıtı...

İskelenin yolla birleştiği yerdeki küçük lağım deliğinin ucuna yaklaştığında denizin iyot ve yosun kokusuna karışmış kesif Şarabi Ateş kokusunu, düşmanlarına karşı kullandığı en gelişmiş yetisiyle duyumsadı. Bu yetiyi, o ana kadar, yaşamını bir şekilde sürdürmek için çeşitli biçimlerde kullanmıştı. Şimdi, duy-

duğu kokuyu önce garipsedi, sonra nedenini kendinin de anlamadığı bir hazla içine çekti, sevdi. 'Dışarıda güzel şeyler de varmış da, bundan haberim yokmuş' diye söylendi.

Başını biraz daha ileri uzattı. Şimdi gri dolunayın tam ortasındaydı. Arka ayakları üzerine kalktı. Hoşuna giden yeni kokuyu içine daha iyi sindirmek istercesine, elleriyle burnundaki kılları dövercesine sıvazladı.

Önce, tam önünde dört çift ayak gördü. Tanıdık, bildik insan ayaklarıydılar. Bir çifti lastik çizmeli, yanındakinin tabanı ince keten lastikti. Diğerrinin rengi deniz suyundan yer yer kepek dökerek solmuş, katı, kalçın kösele bir postaldı.

Ve öteki, çıplak; topukları yer yer çatlamış, tabanları kara, paçaları kıvrık pantolonun içinden bir martı kuşununki gibi cı-lız bacakların sahip olduğu, emsallerinden bir hayli büyük bir çift ayak...

Sonra, biraz daha ilerledi. Ayakların sahiplerini, morarmış nemli gözlerle çevreye ve birbirlerine boş bakan insanları gördü. Giysilerinden, maharetli ve yorgun ellerinden velhasıl her türlü hal ve hareketlerinden birbirlerine benzeyen insanlardı bunlar...

Oturdukları kısa kesilmiş kalın kütüklerin yanına şişelerini koymuşlar, aralarına aldıkları limon sandığı üzerinden bir şeyler atıştırarak, içkilerini yudumluyorlardı.

Tam karşısında tabanları lastik keten ayakkabılı olanı onu fark etti ve diğerlerini dürterek gösterdi. Biri dışında hepsinin yüzünde gülücükler, hafif tebessümler belirdi. Somurtgan olanı onu korkutmak için künt dok çıkması kösele ayakkabısını birkaç kez yere vurdu. O, buna pek aldırış etmedi ama içten içe biraz korktu. Somurtgan, onun cüssesiyle çelişen cesaretine hayret etmiş olacak ki, dudagını bükerek, 'cık... cık' çekti, sonra o da güldü.

Hepsinin gülmesi onda ferrahlık yarattı, az da olsa sıkışan kalbi biraz rahatladı. Tüm insanlar onun düşmanı değil miydi? Dünyasından onların dünyalarına her çıkışında mevcudiyetini gördüklerinde peşine takılıp onu yok etmek için, ellerine geçir-dikleri her şeyle atarak, kovalamıyorlar mıydı? İnsanlara göre tiksinti ve iğrençliğin kaynağıydı ve bu yüzden onların yaşadığı yeryüzüne, genelde geceleri çıkmayı tercih ediyordu.

Karşılaştığı bu insanlar kendisine güldüklerine göre, iyi insanlardı. Bir iki adım atarak, gri dolunayı delip dışarı çıktı. Şimdi bu dünyanın binbir çeşit alemlerinden biriyle karşı karşıyaydı. Burayı, 'neden daha önce ziyaret etmediğini' yinelediği sırada, önüne, ıslanmış bir şey düşerek yere peltemsi yapıştı. Kaçmadı. Çünkü korkmamıştı. İçgüdüsünden olacak, ikram edile-nin zararsız bir yiyecek parçası olduğunu anladı. Hemen kaparak dolunayın arka yüzüne, çıktığı yere döndü.

Onu ilk ben gördüm. Kütük'ün davetsiz misafiriydi. Iskele-nin köşesindeki küçük kanalizasyonun ağzından burnunu gösterip geri çekildiğinde varlığını kimse fark etmemişti. Bir iki ke-re denedikten sonra tombul vücuduyla ortama avdet buyurdu. Ortamdakilerin, 'nereden çıktı bu?' bakışlarıyla ayaklarımızın arasında yerini aldı. Şıpırt'ın ayaklarını yere vurmasına aldırış etmeden aramıza katıldı. Korkusuzdu...

Sevimliydi ve bir o kadar da meraklı görünüyordu. Bu merakın nedenini az sonra önüne attığım Şarabi Ateş'li ekmeğe olan sempatisinden anladık. Önüne attığımız her şaraplı ekmeği önce kokluyor, sonra hemen midesine indiriyordu. Bundan büyük bir haz duyduğu belliydi.

Önündekinden küçük bir parça kopararak hemen yedi. Yaşadığı ortamda, o kadar çeşit yiyeceklerle beslenmesine rağmen,

yediği bu lokmanın yaktığı kadar midesinde bir yanma duymamıştı. Yüzünü buruşturdu, bıyıklarını sıvazladı. 'Onlar yediklerine göre ben de yiyebilirim' diye, düşündü. Küçük bir parça daha yedi, ardından bir parça daha ve tümünü bitirdi.

Kaç kere gri dolunayı delerek dışarı çıktı, kaç kere ıslak lokmadan yedi? Sırt üstü yattığı karanlık delikte, esirmiş aklını zorlayarak düşündü. Bugüne kadar onu her gördükleri yerde kovalayan, yok etme güdüsüyle dolu insanlara benzemeyen, bilhassa ona sevgiyle bakan, gülen ve besleyen bu insanlara minnet duydu. Ve, midesine bir ateş topu gibi düşen, gözlerinde önce neme ardından bakışlarında flu bir mayhoşluğa neden olan yediğinin, dolayısıyla onu ısıtan sıvının cinsi hakkında kendi kendine sorduğu sorulara bir cevap bulamadı. Ardından, nedenini kendinin de bilmediği bir güven duygusuyla mayışık tatlı bir uykuya daldı.

Bir nehrin kenarına mı oturmuştuk? Tam tamına hatırlamıyordum. Çevresi ve görebildiklerim silik, rengi solmuş siyah beyaz bir fotoğraftı.

Tek hatırladığım yanımdakiyle kendimin de bilmediği bir nedenle yatana kadar, katıla katıla gülmemizdi.

Yok hayır..! Burası bir nehir ya da deniz kenarından çok, bir ark suyu kenarıydı. Nehirlerden tarlalara su taşıyan, üst üste bindirilmiş beton bloklardan oluşan bir ark... Çevreme kuşkuyla baktığımda arkın tam bir daire olarak keskinliğini kaybettiğini gördüm. Ark künke dönüşmüştü.

Şimdi bir künkün içinde yalnız ve şu gerçeği anladım:

Bu, o güne kadar rastlamadığım ve emsallerinden çok daha oylumlu bir kara lağım, karakanalizasyon künkü, bir kara delikti..!

Az önceki gülme, yerini yavaşça iç ürperten bir korkuya bıraktı. Kendi kendime:

‘Neredeyim? Yanımdaki kim? Zaman neydi?’ gibi sorular yönelttim. Ve sonra, bu soruları kendi kendine cevapladım: “Korkma! Buraları çok iyi biliyorsun, Beni takip edersen buradan hemen çıkarız.”

Kendi kendine bir şeyler daha söyledim ama ağzımdan kelimeler çıkmadı. Elimle, ötekininkini tuttum. Elini tutan diğer elimin parmaklarının sıska kuruluşundan, onun benimki olduğunu anladım. Oysa, iki elin parmakları ne kadar da birbirine benziyordu.

Yüzüme nedense bakmıyordu.

“Kimdi?”

“Ne zamandı?”

Künkün içinde yanımdakiyle yürüdüm. Künkün ucu, önce griye, ardından aydınlığa büründü, sonuna geldiğimizde eli hâlâ elimin içinde ve aydınlık, kesif bir sis bulutuyla örtülüydü.

Görülemeyen dışarısına yaklaştığımızda, sis, bir ayna gibi ikimizi de yansıtıyordu.

Aynada kendine baktım, kendine sordum:

“Bu ben miyim?” Yanımda bana benzeyen öteki ben kimdi? İkizim mi?

Gözlerini çevremde gezdirdiğimde, sistekiler de aynı anda, aynı yöne doğru oynuyordu. Öyleyse gördüğüm sendim. Ağzını açtım, sisteki de açtı. Gözlerini kırptırdım, o da aynısını yaptı. Bütün bu yaptıklarımı, sisin içindeki bana benzeyen ben de yaptı. Elimin eli içinde olması, onun varlığının tek kanıtıydı bende..

Benden önce davranıp, künkten bir adımda dışarıya çıktı ve benle göz göze geldi. Gülümsedi, onu hissettim.

O an, sis içinde olsa da yüzünde bir ifadesizlik olmadığına sevindim.

O an, onun bana, benim de ona vazifeli ve muhtaç olduğumu hissettim.

Deli Bey'in Kazıkçı'dan alarak, daha ucuz hemcinsleriyle değiştirdiği Ateş'ler çoktan tükenmiş, mekana hayırlı olsun gelen ökselere, şişenin dibi kuralı hatırlatılarak, hatırlı sayıda içki aldırılmıştı.

Gece, Kütük'e katılan diğer demkeşlerle hızını almış gidiyordu.

Bir an arkamdan gelen, "Rankuanta beyler. Rankuanta..." sözleriyle irkildim.

Kasketinin kısmen örttüğü kurlaşmış uzun saçları geriye taralıydı. Golf pantolonunun üzerine saldıgı desenli uzun gömleği içinde, başını hafif yana eğip, çekik gözleriyle gülümsedi. Göbekliydi ve yün çoraplarını üzerine kıvırdığı postallarıyla dik yürüyordu.

Demkeşler yarım ağızla, "Aynısından sana da ressam bey, sana da..." demekle yetindiler.

Gözlerimle takip ettim. Ressam, nıhtımda ilerledi ve Arap Celal'in kahvesinin tam karşısındaki denize inen merdivenlere bağdaş kurup kollarını kavuşturarak, Buda heykeli gibi oturdu. Hareketsizdi.

Deli Bey, "Deli Ressam..." dedi, sadece.

Herkes kendi âlemine dönmüştü ki, kulübeden bir kavanoz tuzlu balıkla Reis de ortama katıldı. Bir iki parça kayısı pestili, asma koruğu ve yalnız Şıpırt'ın rağbet ettiği çıkma bir pırasa sapının yanına yeni mezeyi de ekledik. Gelen yakışıklı meze diğerlerinin moralini az da olsa bozmuştu. Çünkü, eller hep tuzlu ba-

lığa uzandı. Daha önce masanın gülleri şimdi üvey evlat muamelesi görüyordu. Ne yapalım hayat buydu. İçimden, 'şu mezelerin dili olsa da bir konuşsa' diye geçirdim ve gülmeye başladım. Deli Bey, ters ters baktı yüzüme. Anlaşılan masada ikinci bir deli daha istemiyordu!

Tuzlu balıkların, demkeşlerin yumruk mezelerine ortak, alkolden yanan midelere inmesine, Deli Bey'in, "Höşt beyim. Sahura mı kalktınız. Meze yapacağız, mezelere bakılarak da doyulur..!" uyarısı engel oldu.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yanışma için standart kural: Mezeye saygı.

Bilge Serseri, kavını yeni değiştirmiş bir yılan açlığıyla mezelere saldıran falyanosa şöyle bir bakar ve eline vurup ikaz eder. Onun masasında 'mezeden ye, sevaba girersin!' gibisinden bir çalım, bir afi, bir olağanüstülük yoktur.

Karnınız ne kadar aç olursa olsun, gerçek bir Bilge Serseri'nin mezesine tebelleş olmamanız gerekir. Mezeye olan saygısızlık, elinize vurulan bir tokatla cezalandırılırken ardından, "Sahura mı kalktın?!" sorusu yapıştırılır. Bu densizleri az da olsun utandıracaktır!

Bir insanda racon ayarsızlığı olması, Bilge Serseri'nin canını sıkar.

Unutmamak gerekir ki, bir leblebiyi dörde bölerek katık yapan Bilge Serseri, mezeleri masaların gülü olarak addeder.

Fakir mezelerden tadımlık yiyen bir masa sakininin yudumladığı bir gırtlak içkiden sonra cebinden çıkarttığı ipek mendille ön dişlerini tek tek duralaması, onun mezeye olan saygısı olduğu unutulmamalıdır.

Bu arada içtiklerimden seğirmeye başlayan gözlerim devamlı Garip'i arıyordu. Birkaç saat öncesinde iskelenin köşesinden nasıl serseri bir martı, başıboş hayta bir sandal gibi çaktıysa bir daha öyle çakar mı diye gözlerim arayıp durdu ama Garip gelmedi. İçim burkuldu.

Deli Bey, dürttü ve Ressam'ı gösterdi. Uzun bir süre hareket-siz kalan Ressam, kasketini çıkartarak başının üzerinden bir şey aldı ve onu yemeğe başladı. Kulağıma eğilen Deli Bey, önemli bir ifşaatta bulunuyormuşçasına, "Deli, çiğ balık yiyo..." dedi.

Zaman, şişelerdeki sarhoş sıvılar gibi aktı. Şıpırt, kütüğünü tam karşıma çekmiş bir şeyler anlatmaya çalışıyordu. Her zaman olduğu gibi ortamı esir almıştı.

"Ayrıca bana Şıpırt Hafız denmesinin sebebi, zamanında ağzımda dişler tamken, en güzel şarkı ve gazelleri okumamdan ve denizi sevmemdendir... Yine söylerim, okurum da eskisi gibi olmaz. Mesela efendim, 'Boğaziçi Şen Gönüller Yatağı...' Şarkılar birbirinin ardından bülbül gibi şakımalarla gelirdi. Ah, o günler, ah... Nereelerde kaldılar?"

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: Şarkı ve şiir söyleme.

Bilge Serseri'nin bağı yanıktır. Bazı zamanlarda susmayı tercih eder. Detone olmuş kargaların, kafasını dinlemek isteyen durumundan ve halinden anlaması gerekir. Anlamsız şiir ve sloganlar, gerçek Bilge Serseri'yi rahatsız eder ve mevzi değiştirmesine sebep olur.

“Deniz dersen... Ha, önce ipten çok iyi anlayan gerekir ki, benim kadar anlayan bilen yoktur. Merametçiyimdir ben..! Hem meramet yapar, hem de insana ve hayvanlara merhametli davranırım. Anladınız mı? Bu işler benim için çocuk oyuncuğu, yırtık bir örümcek ağının tamiri bile elimden zor kurtulur...” diye, konuştu.

Başı öne düştü. Bir kibrit çöpünün cigara yakacak ömrü kadar bir zaman geçmişti ki, son bir silkinişle, “Adım Şıpırt Asım’dır benim, alırım içten yakıt. Acemi birliğim denizaltıydı,” diye, bağırdı.

Gevezelik inadı engin çıkmıştı.

Deli Bey, “Eyvah..!” dedi, “Şimdi yandık işte. Yine askerliğe girdi. Şıpırt Asım Bey, lütfen biraz susar mısınız? Uzun lafın lüzumundan alakadar mevzubahis teşkil etmez..!”

Deli Bey’in son sarfettiği cümleyle ne anlatmak istediğini Reis’in yüzüne bakarak öğrenmeye çalıştım ama o, oralı değildi.

“Yavuz gemisinde tam tamına yirmidört ay askerlik yaptım, cezasıyla birlikte. Sintinesinde yetişen lüferleri yakalamak için bir torba ekmek alır, yarısıyla fareleri besler, balığı yakaladıktan sonra, kâlan yarısını da dönerken farelere atar sintineden çıkardık...”

Asker anıları, Pompei’ye akan Vezüv’ün lavları gibi ortamı istila etti. Çevreye yayılan korkunç ısıyla küller saçılmaya başladığında konu aniden değişti!

“Gemiler... Gemiler... Gemiler... Mühim olan gemiler... Gemiler çoğalıyor ve buradan bir gemi geçsin, pervane gürültüsü denizin dibinde zelzele yapar, balığı kaçırır ve balık denizin üstüne çıkmaz. Balık, zamanına göre; ya aşağı gider ya da yukarı...”

Deli Bey, bu kez biraz sert ve kibarca, “Şıpırt Asım Bey, bi-

raz kalama veriniz... Lütfen kadehlere kahır akıtmayınız... Lütfen beş dakika susunuz... Bakınız saat tutuyorum, hakkınız geçmesin!”

Sessizlik oldu.

Reis, bu kez bir şeyle anlatacaktı ki, Şıpırt, hallaç osuruğu gibi araya girerek mevzunun ortasına, “Kardeşim hep siz mi konuşacaksınız? Bize hiç sıra gelmeyecek mi?” diye, düştü.

Deli Bey, “Ulan,” dedi, “bir stadyum dolusu deli doktoru gelse, seni tedavi edemez.”

Şıpırt duymadı, belki de öylesi işine geldi.

“Kulüberimde yalnız yaşarım. Soba filan yanmaz fakirhanemde. Kapı, her zaman yarı beline kadar açıktır ama iki tane bataniye, üç tane yorgan, bir de yatak, onların içinde kıvrılıp sızarım işte. Ama üşümem, alkol var tabii, içten yakıt. Ne zaman ayılıyorum, işte o zaman sabah oluyor. Bu da bana yetiyor...”

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yanışma için standart kural: İnatçılık (keçilik).

Bilen Bilge Serseri asla inatçı değildir. Mecliste bir konu tartışmaya açılmışsa, keçilikte ısrarın anlamsızlığı, yapana münasip bir dilde anlatılır. Herkes eşit söz söyleme hakkına sahiptir ve bu kurala uymayanlara çalar saat kurulur. Tartışmalar genelde inatçılık adabının ihlaliinden (bu ihlale karşı koyamazlar, ellerinden bir şey gelmez, akıllı ve zeki insanlardır.) yarım kalır. Bir sonuç alınamaz.

“Gençken tabii ki ben de âşık oldum. Olmaz mıyım? Hem de iki kere.”

Bu da nereden çıkmıştı şimdi..? Ona soran mı olmuştu. San-ki biri ona soruyor, o da cevaplıyordu.

“Adını unuttum. Bizim ev sahibinin kızıydı. Hiç ayrılmazdık. Okula el ele gider, gelirdik. Beyaz çorapları vardı, kar gibi beyaz. Hatırladığım, çoraplarının konçlarından sarkan ponponlardı, renk renktiler... Elele okula giderken onu çamurlu yolların kuru kenarlarına çekerdim, çorapları kirlenmesin diye. Sonunda bir gün geldi, yağmur bulaşık bir balgam gibiydi o gün, memleketlerine taşındılar. Evleri satıldı. Biz de başka yere kiraya çıktık. Geçti zaman haince her daim olduğu gibi ve zamanın odalarından birinde, evlendiğini duydum. Çocukları olmuş. İkisi de kızmış. Görenler derler ki, kızları kendine benzermiş ve hep ponponlu çoraplar giydirirmiş, benim hayalimdeki gibi... Bir ara beni görmeye geldi. O zamana kadar evli olduğunu bilmiyordum. Önce çok sevindim tabii. Sonra, baktım ki iyi bir ailesi var, mutluluklar diledim ve boynu bükük ilerledim. Ben, kanımca isterdim ki, biz evlenelim, çoluk, çocuk ve de çombalağa karışalım. Çocuklukta düşündüğün şeyler hayal oluyor nedense. Neden hep hayal? Gerçekte hayal var hep yaşamda. Öyle değil mi dostlar ha, öyle değil mi..?”

Güzel konuşması hoşuma gidiyordu. Diğer demkeşler onu dinlerken yüzleri buruşuk ya sabır çekiyorlardı. Susacak gibi değildi.

İşte o an Deli Bey ayağa kalkarak, Şıprıt'ın elinde tuttuğu şeyi kaparak aldı.

“Isıttın Moruk Selahattin,” dedi, “Hem sıra sende değil ki. Sıranı bil ve kafamın tasını attırma..!”

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: İçki sırasına riayet ve şişeyi ısıtmama.

Bilge Serseri, maddi dünya nimetlerine ters düştüğü için, bir tek içki tedarikinde koalisyon yapar. Bunun için, ortak alınan içkinin bir damlası bile çok önemlidir. İçki şişesi, ortamdaki Bilge Serseriler arasında, saat yelkovanının dönüş yolunda hareket eder. Gırtlığını atan, şişenin etiketini sıradakine çevirerek, sıranın ona geldiğini belirtir. Bu hareket, “etiket kime bakıyorsa” içki sırasının ona geldiğinin göstergesidir. Gerçek Bilge Demkeş, sıra kendine geldiğinde elindeki şişeyle gevezelik yapmaz. Şişenin veya bardağın dibinin yeri görmesi, yeri öpmesi onun için önemlidir.Çünkü, “Isıttın Moruk Selahattin..!” uyarısını duyması, onun için züldür ve bu onun moralini bozar. Gerçek Bilge Serseri, kırgın zamanlarda zar zor alınan içkinin yere dökülmesini, çalınmasına yeğler.

* Moruk Selahattin: Köy’ün namlı gevezesi. Konuşmaktan, sıradakileri unutarak, elindeki şişeyi ısıtan eskilerde yaşamış Hisarlı demkeş.

Deli Bey hızını alamadı:

“Rica ettik olmadı, efendim dedik olmadı, ulan dedik yine olmadı... Ulan geveze... Sen, ne şekil bir adamsın be... Bize çocukluk aşkından bahsedeceğine, karından bahsetsene. Kaçırdığın gül gibi karından... Şerbet’den, Şerbet Hanım’dan bahsetsene. Bahset bakalım da götünü görelim bayat aspirin deyyus..!”

Kütük’tekiler, yapma gibisinden, Deli Bey’e baktı.

Deli Bey, hiddetten kıpkırmızı, her zamanki gibi sinek kaydı yüzünü oğuşturarak, “Kendi istedi düzü...” dedi ve yerine oturdu.

Şıprıt'a baktım, olduğu yerde bir kedi kadar küçülmüş, gar-
dı düşmüş yenik bir boksör gibiydi!

Ağızından, "Sen kendi kanna bak. Herkes karısı kadar konuş-
sun..." kelimeleri çıktı.

Ortalık, yoklukta, densiz bir sakarın kırıdğı dolu bir şişe ra-
kısı sonrasının sessiz hükmüne büründü. Sadece, dalgaların rıhtı-
ma vuran sesi, uzaktan gelen ezik bir sanat musikisinin mırıltı-
ları ve alınan derin soluklar duyuluyordu.

Şıprıt, suskunluğu bağıarak bozdu.

"Kadının iyisi erkeğine çocuk vermelidir. Vermelidir ulan..."

Sonra yine sustu. Kütük'tekiler, az da olsa aradan geçen sus-
kun zamana şaştı. Şıprıt'ın, kelini kapayan yana kaykılmış kirli
yün beresinin açığından yarısı güneş yanığı alnı ve beyazı gözü-
küyordu. Öyle biraz daha suskun kaldı, beresini düzeltti, sonra
başını kaldırdı. Ağlıyordu. Yaşlı gözlerini gemici kabanının ko-
luyla sildi. Burnunu çekti ve elinin tersiyle yukarı doğru sıvazla-
dı. Bu hareket, arkadaşlarının da yaptığı ortak bir hareketti. On-
lara, kendini konuşturmadıkları için ne kadar kızsada da, yeri gel-
diğinde yapması gereken bu hareketi asla yapınamazlık edemez-
di. Bu hareket, burunlarını çekerken gösterdikleri bir birliktelik
ve yaşam alameti farikalarından sadece küçük bir parçaydı. Ya-
şarken bu küçük ayrıntıyı bile bile yapmamak, başkalarına göre
önemsiz, onlara göre bir ihanetti. O, olsun veya diğeri bir dem-
keş; onların lisanında asla masaya nimeti küfranlık yoktu. Ve,
bunu anlayan anlardı.

Kendi karısı da masaya meze olan Deli Bey, "Hayatı idare ede
ede, kandile döndük!" dedi.

Ondan, Şıprıt'a okkalı bir tepki bekleyenler şaşırdılar. Çün-
kü o, bu sözlerden sonra, sigarasız gelincik ağızlığını tutan elini
her zaman yaptığı gibi havada yarım bir daire gezdirerek umur-

samaz tavrıyla, yine her zamanki kelamını etti:

“Aman efendim kimin şeyinde..! Önemli olan şişeler. Onlar ağlamasın. Cam ağlayınca erir..!”

Bu sözler, olay bekleyenlerin daralan ruhlarına bahar yağmurları serpiştirdi.

Şıpırt, hiçbir şey söylemeden yerinden kalktı, zamkinosu çekmekten başka yapacak bir şeyi yoktu. Değil konuşacak, ayakta duracak mecali bile kalmamıştı. Zorlukla bir adım attı. Buna adım atmak denilemezdi, adeta sürüdü arnavutkaldırımı üzerinde tabanlarını. Biraz yürüdükten sonra, başını kaldırarak geri döndü ve Deli Bey'e sarmısaktan korkan bir vampir gibi baktı.

Ağzından, “Allah belanı versin, deli pezevenk!” kelimeleri döküldü.

Yürüdü...

Onu izledim. Büfenin orada durdu. Eliyle pantolonunun cebini zor buldu ve soktu. Büfenin koltuk teması çıkıntısına yaslanıp, buruşmuş bir beş lira çıkartarak, küçük penceresinden içeri uzattı. Yarım gazete kağıdına sarılı şişeyle paranın bozuk üstünü aldı. Bozukları cebine koyduktan sonra caddeyi geçti ve Kale'ye doğru kendini vurdu!

Onu izlediğimi gören Reis, anlatmaya başladı:

“Uzun zaman çocukları olmadı. Şıpırt efendi kısırlığın nede-nini hep kanya yükledi. Karısı da, bütün Köy'ün erkeklerinin gözünü ondan ayıramadığı bir dünya güzeli. Kadıncağız ne zaman bir doktora gidelim dese yedi sopayı oturdu aşağı. Ne zaman kadının yüzü gözü mor içinde, Köy'lü anlardı ki, Şıpırt'ın evde yine doktor muhabbeti geçmiş. Neyse, lafı uzatmayalım. Anasının, evladım yazık günahdır,/gel yapma etme götür şu kadını bir nisaiyeciyeye diye, sayısız kereler yaptığı yalvarmaların so-

nunda, ikna oluyor ve gidiyorlar doktora. Tahlil mahlil işin aslı astarı anlaşılıyor. Senin anlayacağın, kadın kısır değil, bizim aslanlar gibi Şıpırt kısır. Ama erkeklige bok sürdürmeyen Şıpırt, karısının kısır çıktığını yaydı Köy'de. Biz de inandık tabii ki buna, erkek değil miyiz? Şıpırt, çocukları çok severim filan falan diyor sağda solda. Bir gün yine öyle demişti de, balıkda... Dedim ki, 'Bana bak madem bu kadar çok çocuk seviyorsun, ver mahkemeye kanyı kısır diye, boşa evlen başkasıyla yap boy boy çocuk, bu senin erkeklik hakkın...'”

Reis, yüzünü benden diğerlerine çevirdi, söylediklerini onaylatmak istercesine...

“Ne yapayım Reis’ demişti, hiç unutmam, 'Sevdim onu zarar... Onu o kadar çok seviyorum ki...'”

“O zaman sağda solda konuşma deyyus, yazıktır kadına. Etin de sonu vardır ve bir gün bıçak kemiğe dayandığında görürsün Hanya'yı Konya'yı...” demiştim de, hiç unutmam, yüzündeki meraklı ifadeyle gülerek, 'Ne olacak ki Reis, bıçak kemiğe dayanırsa?' demişti. Sonra ne olacağını bir gün sabaha karşı balıktan döndüğünde evi tamtakır, kuru bakır boş gördüğünde anlamıştı hıyar herif...

“Şerbet Hanım, Dalgıç Okulu'nda bekar bir yüzbaşıyla kaçmış. Meğer yüzbaşının onda gözü olduğu gibi onun da yüzbaşında gözü varmış. Yüzbaşının tayini çıktığında, almış Şerbet'i, doğru İskenderun'a. Şıpırt, peşinden gitti bir iki kez ama nafiye.

“Kadın, bir deste iskambil kağıdı gibidir. Hangi erkek, bir deste iskambil kağıdını tek eliyle tutabilir ki..?”

“İşte, hikayenin aslı astarı bu...”

Yine suskunluk oldu. Yan gözlerle Deli Bey'e nazarlar fırlatıldı.

Deli Bey, kadın konusundaki kendi acizliğine başını eğdi ve Şıpırt'a karşı ipin ucunu biraz kaçırdığını, ileri gittiğini anladı ve

sıkıldı. Gelincik ağızlığına bir cigara yerleştirdi, yaktı, derin derin dumanı çekti, üfürdü. Boşta kalan elini dizine destek vererek yerinden doğruldu. Canı gerçekten sıkılmıştı. Bir şeyler söylemek istedi, bana dönerek, "Seninle Halim Paşa'ya çıkacaktık. Yarın bizim eve gel de çıkalım," dedi.

Kalafatı yarım sandalının yanına doğru yürüdü. 'Bu iş bitmiyecek, bu yazı bununla eğleşerek geçiririm' diye, düşündü. Küçük'teki gözler üzerindeydi. Bir şeyler yapma güdüsüyle sandalın macun attığı yerlerini avcuyla okşamaya başladı.

Boğaz insanının görmeğe alışık olmadığı nadir Tuna Nehri şileplerinden biri uskuru yarım su geçti. Ressam, şilebin yapacağı denizi fark etmiş olacak ki, oturduğu yerden kalktı, birkaç adım gerileyerek heykel gibi Boğaz'a karşı dikildi. Öylece hareketsiz dururken, ayın bedenine verdiği gölgesi de caddeye kadar uzanıyordu.

Denizler geldi...

Önce, iri bir kızgın dalga vurdu. Dalga ritimimin altındaki deniz oyuğunda yarı yarıya erirken, sözleşmişçesine onun üzerinden ikincisi milyonlarca yıllık görevinden birini yaparak karaya ulaştı. Deniz, Ressam'ı ıslatacaktı ama o hiç oralı olmadı. Dalga ayaklarının ucuna kadar geldi, geri çekildi. Arkadan gelen dalgalar, boyları kırıldığından Ressam'a ulaşamadılar.

BİLGE SERSERİ'NİN BECERİLERİ

(SSS)

Yarışma için standart kural: Deniz kenarında 'lambda' dalga boyunu fark etme.

Bilge Serseri bilime inanır ve bilir ki, fizik kurallarında Lambda

(L)= $1/F$ dir. (F= Frekans)

Serin bir yaz akşamında hafif bir meltem yüzleri yalarken, derin hülyalara dalmış Bilge Serseri, coşkunun dalgalarından sınıslıkmak istemez. O, denizin hırçın ve yaramaz bir çocuk olduğunu bilir. Denizin yorulup, uyumayacağını da bilir. Onun içindir ki Bilge Serseri, kıyıda her ne kadar ilgisiz ve derin iç dünyasına dalmış olarak görünse de, gelen denizleri çok iyi kollar. Dalganın kıyıya geliş açısını, dalga ve kıyı yüksekliğini anında irdeleyerek bileşkesini kurup tedbirini alır. Bilge Serseri kıyıya çıkacak dalganın ıslatma alanı geniş olsa bile normal insanlar gibi kaçmaz. Yerinde oturur, gözünün ucuyla lüzumsuz yere ricat edenlere bakarak sinsice gülümser. O bilir ki; mesela oturduğu rıhtımın altı deniz tarafından oyulmuştur ve bu oyuk denizi emecektir. Bilge Serseri, kıyıya çıkacak dalgayı anladığında, ancak, dalganın ıslatacağı yere kadar geriler. Dalganın çıkacağı yerden fazla uzağa kaçmak, ona göre; her santimi utanç ve esef olan, değiştirmeye çalıştığı dünyaya karşı verdiği ödündür.

Bir gün deniz kenarında oturduğunuzda; birinin, birisine "Bu dalga karaya çıkar mı?" sorusunu yönelttiğini duyarsanız, soruya muhattap olanın bir Bilge Serseri olduğunu hatırlamanız gerekir. Onun gözlerinin içinde, herhangi bir kişide o güne kadar görmek istediğiniz, ama göremediğiniz bilginin kuvvetini ve çekiciliğini görebileceğinizden emin olabilirsiniz.

Bilge Serseri, dalgalar kıyıya vururken durdurmayı hayal eder...

Bilge Serseri bilir ki, çoğul nitelikli olan deniz hareketlidir ve bir o kadar da yoğundur. Tabiatın dağlarla birlikte ikincil mucizesi olan denizin de bir iç tutumu vardır. İşte bu yüzden çoğulluğu sonsuz sayıdaki dalgalara dayanır. Bilge Serseri, dalga hareketleri aynılığının, boyutlarının farklılığına bir engel teşkil etmediğini de bilir, bilir ve dalgayla dalgasını geçer..! Dalgalar, ona göre, hiçbir zaman bütünüyle durağan değildir. Hareketle-

rini dışından esen özgür rüzgarlar belirler. Emri ondan alan dalgalar, özgürce şu yana veya bu yana çarpar, dağılır tekrar toparlanır ve tekrar çarparlar. İşte bu, böyle sürüp gider sonsuza dek...

Ne eksilen ne de çoğalan deniz vardır. Sadece dalgalar gelir gider. Âlem de bu dalgalar gibidir. Değil iki zaman, iki an bile durgun değildir.

Bilge Serseri, dalgaların birbirleriyle çok iyi dost olduklarını adı gibi bilir. O, bilir ki, hiçbir dalga birbiriyle kavga etmez. Hangi dalga birbirine değmiştir, kıyıya ulaşmanın dışında. Dalgalar yaslandırıcıdır birbirlerine, tıpkı akıntıya kapılmış insanlar gibi. Ölümün kaçınılmazlığı gibi aralarında hiçbir mutlak yokmuşçasına yaslanır dalgalar uyumlarından kaçamamanın çaresizliğiyle birbirlerine tutunmanın ve dayanışmanın özgül doğasını yaşayarak. Kıyı sondur, ölümdür dalga için ve dalga, bundan ötürüdür ki, kıyıyı sevmez.

Durağan suyun ifrit denilen yaratıkları barındırdığını Bilge Serseri bilir, bilir ki, durgun su kokar...

Ressam arkasını döndü, yürüdü ve Deli Bey'in yanına gelerek durdu. Bir şeyler konuştu. Tekrar yürümeye başladı, yanımızdan geçerken başını saygıyla eğip, "Rankuanta beyler..." dedi.

"Sana da..."

"Sana da..."

Verilen cevapların eşliğinde, iskelenin önünden seri adımlarla, geldiği gibi dik yürüyerek kayboldu.

Ressam'ın verdiği selamın ne anlama geldiğini düşünmeye başlamıştım ki, postallarına baktım. Kuruydu. Bir dirhem deniz suyu değmemişti.

16

Akşam çökmüştü.

Sesler alçalıyor, bir yerlerden akşamsefalarının kokuları yükseliyordu.

Dünyanın tüm siyah mürekkeplerinin görevini yaparak doldurduğu deniz öylesine durgundu. Elinde yarısı boşalmış Yeşil Ateş şişesiyle feleklerin üzerinde yan yana dizilmiş sandalların yanına kadar yalpalayarak geldi. Sarhoş halini uzaktan görenler, açık denizlerde ayıpençesi yelkenini pupa yapmış bir tekneye benzetirdi. Sallandı, yarım kalan şişeyi bir dikişte dipledı. Ağzını elinin tersiyle sildi. 'Atina kıyıları'nı süsleyen akşamsefalarının diplerine gündüzden zulaladığı şişelerden birini aradı ve buldu. İçinden zulasının patlatılmadığına sevindi. Şişenin kapağını çevirdiğinde, her zamanki kapağın yalamalığına küfretti ve onu iri ellerinin ayasıyla yukarıya doğru kanırtarak çevirdi. Bu kez başarılıydı. Şişeyi beline soktu.

Kaldırımından aşağıya, sandalların yanına indi. İki sandal arası, yol kalasının üzerine oturdu. Belindeki likör şişesini çıkartarak yanına koydu. Ayakkabılarını çıkarmadan ayaklarını denize soktu. Bir süre, ayaklarından üç numara büyük, deniz suyuna yabancı olmayan tirşe ayakkabılarının ağız ve fortunun içeri kıvrık kenarından giren suyun çıkarttığı hava kabarcıklarını seyret-

ti. Baloncuklar, bileğinin dibinden önce küçük, çok kısa bir an parçası sonrasındaysa, biraz daha büyüye büyüye denizin yüzeyine çıkıp, kısa sürede büyüyerek azat oluyorlardı. Karanlık sudan yeryüzüne ilk temasla denizin yüzeyinde bir metre gitmeden patlamaları kaçınılmazdı.

Garip, kendine garip gelen bu oyunu bir süre seyretti ve eğilip onlardan birkaçını yakalamak istediye de başarılı olamadı. Ölümlerine giden kabarcıkları yakalayamadı. Dengesi bozuldu ve kendini zor toparladı. Beceriksizliğine güldü.

Beyni uğulduyordu. Buğulanmış gözleriyle denize, onun karşı kıyıyla birleştiği yere sabit gözlerle baktı. Başını gökyüzüne çevirdi, gergin gırtlaklarına birkaç fiske vurarak, "Pişano... Pişano..." dedi.

Bu, onun sarhoş olduğunu gösterme biçimlerinden biriydi. Yanındaki şişeyi aldı ve bir vuruşta şişenin yarısını buldu. İri açılmış kanlı gözbebeklerini şişeye dikti. Yanında, içki sırasının kendisine gelmesini bekleyen birileri varmış gibi, çevresine bakındı, "Çaldın... Beş gırtlak birden attın," dedi.

Kendinden utandı.

Şişeyi altından tutarak başının üzerine koydu ve gündoğusu-na dönerek, kirli ve dağınık sarı saçlarının arasından esen özgür rüzgarla şişenin ağzından çıkan ıslık nağmelerinin ortak müziğini dinledi. Şişenin içindeki içkinin azalmasıyla daha da hüznle çıkan bu üfürtü müziğini eskiden beri çok severdi. Bir süre öyle kaldı. Sonra yarım kalan şişeyi bitirerek, her zamanki gibi, kapaksız denize attı. Ayağa kalktı. Baştan kara sandalın içinde sızmak için hareketlendi.

Sandalın yanına geldi, koltuk ipini çekti. Yaklaşan sandalın başüstüne doğru sıçradı, küpeşteye bastığında, kösele ayakkabısı kaydı, dengesi bozuldu. Toparlanmaya çalışırken, gelen dal-

ganın sandalı aşağı çekmesiyle kapaklandı, başını yumruya vurdu, denize düştü. Baygındı suyun içinde. Bir süre sonra aylıp kendine geldiğinde yosunların arasındaydı. Nerede olduğunu önce anlayamadı. Bedenini saran sıcaklıktan kendini yatağında sandı.

Yosunlar dip akıntısıyla dans ederek, yüzünü yalıyorlardı. Üzerine çöken sıcaklık ve rahatlık artmaya başlamıştı. Bunaldı. Nasıl bir insan, bir kaplıcanın katırterleteninden uzaklaşmak isterse, öylesine oradan kaçmak istedi. Denizin dibinde zorlukla çömeldi, köpek oturuşunu yaptı. Sonra yaylandı. Su yüzüne çıkmadı. Bunu, ayaklarından bir hayli büyük ayakkabılarının içine giren sulara bağladı. Tekrar tabana indiğinde onları çıkardı. Ayak parmaklarına baktı. Terden pamuk gibi beyazlamış parmaklarında tırnaklarını göremedi ama onların uzamış olduklarını bir gün öncesinden biliyordu. Çıplak ayaklarını üşütmemek için ayakkabılarının içine koyduğu kartonların ayak tabanlarına yapışan kısımlarını temizledi. Gücü tükenmeye başlamıştı. Bir daha deneyerek suyun yüzeyine çıktığında, küpeşteyi yakalamak için kollarını kaldırmak istedi ama nafile... Kolları, yaşamında, o ana kadar kendisine ihanet etmeyen kolları... İçinden onlara ve ellerine küfretti. Sonra ellerine baktı. Balık yüzgeçlerinin, çokça da iskorpit dikenlerinin açtığı küçük yaraları gördü. Onları ne kadar da hoyrat kullanmıştı. Daha da dikkatli baktı, güllerin de dikenleri olduğunu düşündü! Elleri bir şeyler söylemek ihtiyacını duydu, sonra vazgeçti... En fazla ihtiyaç duyduğu o an kendisini yalnız bırakmışlardı. Bir daha dipledı. Yanında, ona pek de uzak sayılmayan bir yerde, midyelerin üzerinde, yosunlar arasında, içinde birkaç camoka tohumu barındıran etiketsiz bir nane likörü şişesi gördü. Bu şişe belki de tükettiği şişelerden biriydi. Hayat ne tuhaftı. Denizin dibinde de buluşmuşlardı.

Camokalar, şişenin içinden şaşkın şaşkın ona bakıyorlardı. Belki de kendine öyle gelmişti. Benim gibi balığı ilk kez görüyorlardır, diye düşündü. Gülmek istedi ama gülemedi.

Şişe, salını salınıveriyordu bir beşik gibi, camokalara ninni söyler gibi denizin dibinden...

Etiketini sular almış olmalı, diye içinden geçirdiğinde şişenin içindeki camokaların haline acıyıp ağladıklarını ve gözyaşlarının menta renkli olabileceğini düşündü. Gülmeye başladı. Ağzından mı yoksa gözlerinden mi çıktığını anlayamadığı hava kabarcıklarını gördü, onları yakalamak istedi ama mecali yoktu, kollarını kaldıramıyordu ki... Bu kabarcıkların da, ayakkabılarının kenarından çıkanlar gibi olduğunu düşünse de, bunlar onlar değil, diye içinden geçirdi. Sonra bunların da kısa ömürlü olmasının onlarla benzerliğine hükmetti. Kendinin de anlamadığı kısa bir sevinç duydu.

Bugüne kadar sayısız kere denize düşmüş, her birinden ya kendi çabasıyla ya da şans eseri orada bulunan birinin yardımıyla karaya çıkmayı başarmıştı. Yılanlar şamanları ısırma neden cesaret edemezlerse, işte öylesine kutsal bir güçle korunmuştu ölümden. Ama şimdi, şimdi durum çok farklıydı. Çünkü, bol bol kullandığı şansı da yorulmuştu artık.

Bu ne biçim bir yaşamdı? Hayatta sadece iki kere ikiye çarpmaya çalışmıştı, o kadar...

Ağlamaya başladı. Gözyaşları tuzlu suya karıştı.

Kapakları iyice açılan gözlerinde yanmalar duydu, şimşekler çaktı derinlerinden.

Bir daha denedi. Bir hamle daha yaparken, bunun son olduğunu artık kendisi de çok iyi biliyordu. Sudan kafasını çıkardığında dişleriyle küpeştenin altındaki su/kesimi yumrusunu yaladı. Biraz nefeslendi. Kolları iki yanda 'hazır ol' konumunda,

çürük dişlerinin bu duruma ne kadar dayanacağını düşündü. Onların bakımı için bir türlü gidemediği diş tabibi Varujan'ın otobüs durağına asılı alınlığı hatırladı. "Diş Tabibi Varujan Asu-duroğlu, Mezarlık Sokak, No: 13." İçinden 'Ulan... Herif, hem Ermeni hem de Mezarlık Sokak'ta oturuyor. Üstelik kapı numarası da 13. Kim gelir sana dişlerini yaptırmaya... Sevmem insanın salağını..!' diye düşündü ve içinden gelen gülme güdüsüne karşı koyamadı, güldü.

'Ağlamak ve gülmek' kelimeleri ağızından döküldüğünde, boyaları yer yer dökülmüş gürgen yumruya kenetlediği dişleri çözüldü ve kendini denizin geniş bağrına bıraktı. Artık ne olacaksa olsun..!

Az sonra, ağızından hiç eksik etmediği ve her zaman gideceğini söylediği, keşfedilmemiş ıssız koylardan birindeydi. Uzak bir piyanodan çıkan ıslak notaların sesini duyar gibi oldu.

"Yoksa," dedi, "yoksa, balıklar beni piyano çalarak mı karşılıyorlar?"

Mavi bitip de, kara zindan gibi sıcak kanala doğru yavaş yavaş kayarken, ayın karanlık yüzünde keşfedilmemiş yerini çoktan ayırtmıştı..!

17

Kütük'te zaman, gece yarısını geçmişti. Ortama geçici olarak uğrayıp ayrılanların dışında, sakinler kendi âlemlerinde hasbihallerine devam ediyorlardı. Reis'e Şıprıt'ın kulübesinin yerini sordum. Kulübe, Kale yolu üzerinde Oduncu Paşa Yalısı'nın yanından içeriye giren keçi yolunun sonundaki büyük bir kayanın altındaydı.

Patikanın başını bulmam zor oldu. Karanlığın içinde iki yanını saran akşamsefalarının ortasında adeta kaybolmuştu. Ay ışığında patika yolu rengarenkti. Hafif esen bir yelle ortalık ıtır kokuyordu. Denize baktım, durgundu.

Başımı kaldırıp gökyüzüne baktım. Gökyüzü okyanusunda buluttan dalgalar yuvarlanmakta ve ay gemisi bir yıldız ormanı içinde tek başına yol almaktaydı. Eğer aya bir sap takılabilmiş olsaydı, süphesiz yelpazelerin en güzeli olabilirdi. Ayna yelpaze, parıltıyan yıldızları yelliyor, ta oralardan gelen yel, akşamsefalarının misini ortalığa yayıyordu. Çiçekler, gökyüzünden inmiş tül giysili melekler gibi salım salım salınıyorlardı.

Bu güzelliklere dalmışken bir inilti duydum çiçekler arasından. Çekinerek yürüdüğümde, cam kırıkları saçılmış patikaya akmış bir sıvının başında duran bir köpek gördüm. Biraz daha yaklaşıncı, kıcının üzerine oturmuş dili dışarıda sık sık nefes

alıp veren köpeğin Okumuş olduğunu anladım. İnilti ondan çıkmazdı. Kana benzeyen sıvının kaynağı kırk bir şarap şişesiydi. Akşamsefalannın arasından çıkmış bir el, dibi kırk, açılmış bir şarap şişesi tutuyordu. Kol, aralarına kara tohumların serpiştiği çiçeklerin arasından, Amerikan Özgürlük Anıtı'nınki gibi dimdik duruyordu. Aralarında tek fark, Amerika'dakinin özgürlük meşalesini, akşamsefaları anıtınınnsa, bir şarap şişesini tutmasıydı...

Eğildim. Şıpırt'tı. Kırk şişeden akan şaraba, yarılan kafasındaki berenin yanından sızan kan karşıyordu.

Omuzundan tutarak, "Asım Reis... Asım Reis..." diye, silkeledim.

İhıldadı, derinden bir oh çekti. Bir şeyler konuştu. Yüzükoyun olduğu için ne dediği anlaşılmıyordu. Bir iki kere daha silkeledim, elindeki kırk şişeyi ve parçalarını toplayarak dip tarafta bir yere bıraktım. Yanına tekrar gittiğimde anlaşılmaz konuşmalara devam ediyordu.

Tekrar, "Asım Reis..." dedim.

"Millet Cephelilerdi, beş kişiydiler, dövdüler," diye, inledi.

Tam anlayamamıştım, "Kim?" dedim, "Kimlerdi? Ne yaptılar sana?"

"Millet Cephe..." derken, yanım döndü ve göz göze geldik. Beni tanıdı, "Aaa, Şair'miş..." dedi, "Vallahi Vatan Cepheliydiler, on kişiydiler, kafamdan bıçakladılar..."

Bu kez biraz daha uzun inledi.

Gülerek, "Haydi bakalım, toparlan," dedim, "kulübene götürüyim seni."

Koluna girerek zorla kaldırdım ve üzerime yaslandı. Gavur ölüsü gibi ağırdı! İhlaya ihlaya kulübesinin kapısına kadar geldik. Kapının yanındaki küçük pencere içindeki mumu gösterdi.

Yaktım. Ceplerini karıştırarak asma kilidin anahtarını aramaya başladı, bulamadı. Bir ara kolundan çıktım, az daha yere kapaklanıyordu. Kalın gövdeli ceviz ağacının altında yeşil rengi solmuş ikili bir kanepa gözüme ilişti. Oturduğumda, kanepa kaydıldı. Bir bacağının kırık olduğunu düşündüm. Böyle bir kanepa de ona yakışırdı. İkisi de şu an aksaktı..!

“Sen iyi adamsın Şair. Beni böyle bırak, sızarım...” dedi.

“Olmaz,” dedim, “olmaz, kafan hâlâ kanıyor.”

“Kanarsa kanasın, siktir et! İçtiğim Tanrının kanı şaraplar öcünü böyle çıkarıyor, ne olacak ki..?” dedi.

Beresini çıkarttım.

“Su var mı yakında bir yerde?” diye, sordum.

“Su yok, şarap var,” diyerek, koltuğun altını gösterdi. Gülmeye başladım. O da zoraki güldü, ardından yine ıhıldadı.

Yarım şişe şarabı çıkardım ve avcuma dökerek, başındaki yağın üzerine serpiştirdim. Canı yanmasına karşın, “Aman..! Aman fazla ziyan etme...” diye, hayıflandı.

“Sen merak etme, kafanı da oynatma.”

Başını şarapla bir güzel yıkdıktan sonra, “Artık içmene de gerek kalmayacak, mis gibi koklaya koklaya uyursun,” dedim.

“Evet, bu böyle iyi oldu,” dedi.

Elimdeki şişeyi alarak bir gözünü kısıp, içindekinin seviyesini ölçmeden edemedi. Şişeyi alıp yere koydum. Başını koltuğun koluna gelecek şekilde yavaşça yatırdım.

Gözleri gökyüzünde konuşmaya başladı:

“O kadar mutluydum ki evlendiğimde, suda yüzen bir balığın duyduğu zevki duyuyordum, belki de bir çift balıktık biz, işte o kadar... Sevginin böylesine gaddar olacağını anlamam, sonradan acısını çıkartacağı o zamanlar mümkün değildi.

“O gittikten sonra aşkı bir daha solumamak için yemin billah

ettim ama nafile kardeşim nafile, iş işten geçmişti... Şimdi ne yapıyor acaba? Kahpe felek hamam taşı gibiymiş, dolaşır, hababam dolaşır, dolaşır da dolaşır cenabet ellerde...

“Ben zaten anamdan garip ve şanssız doğmuşum. Doğduğum gün zelzele olmuş, ilk kazandığım para kalp çıkmıştı da, başım derde girmişti karakolda... Mutlu mudur acaba, çocukları var mıdır? Vardır elbet, vardır tabii ki, bir iki velet...”

Bugulu gözleri kara gökyüzünde, Şerbet Hanım'ın gözlerini görür gibi yaşamından kesitler veriyordu. Yüzüne tekrar baktım. Gözbebeklerinin çevresini çeviren haleler, yaşadığı acıları hapseder gibiydi. Geçmişine dalıyor, onunla yaşadığı geçmişini, geniş ve ıssız bir sahilin kumuna atılmış bozuk bir para gibi görüyordu. Bir film seyrediyordu, başrolde güzel bir kadın... Kadın, her film karesine girdiğinde o, bulutlara çıkıyor ve yüzünde kendine özgü gülümsemeyle yeryüzüne bakıyordu.

“Aha,” dedi, “Şair, eğer bi yalanım varsa ölümü gör. Her gün önümüzden akan Boğaz'ın mavisi gibiydi gözleri... Her seferinde biraz daha fazla baksa gözlerime, bebeklerinden içeri girip, maviliklerinin derinliklerinde boğulacakmışım gibi gelirdi bana. Ve, her seferinde yemin ederdim kendi kendime, bir daha böylesine uzun bakmayacağım diye, ama sözünü tutan kim?”

Kısa, tıknaz bedeni ve ne kadar yüzü bir gorili andırıp, o denli büyük bir kafaya sahip olursa olsun, ömrünün yarısını geçirdiği denizler gibi kimi zaman durgun, kimi zaman da çöşku dolu duygusal bir yapıya sahipti. Kaçıp giden, avcundan bir yıldız gibi kayan sevgisine olan saygısı belki de bundandı. Denizler, zamanla kalbindeki çapakları törpülemişti ama geç kalmıştı. O da bunun farkındaydı.

“Yine de,” dedi, “yine de bir kadının kocasına çocuk vermesi gerekir. Vermesi gerekir değil mi Şair?”

"Bilmem ki nasıl oluyor o işler? Hem Tanrı kadını nasıl yaratmışsa öyledir!" dedim.

Gözlerini yumdu.

Sayıklar gibi ağzından, "Uzun paçalı donunun karnına yaptığı pembe izler, ah o pembe izler... Karnı, tıpkı bir çocuğunki gibi pembe, pespembe bir masumiyetteydi...

"Ahh... Burnunun o çapkınca yukarıya doğru kıvrılmışlığı yok muydu? Gözlerindeki parlaklığı nasıl da aydınlatıyordu onu. Gözlerinde bir dehşet vardı. Evet, bir dehşeti cengiz vardı ki, muhteşemdi gözleri, müthişti...

"Onu öptüğümde ağzıma, çocukluğumda süt içerkenki bardağın dibinde kalan şekerin tadı yayılırdı...

"Bir gün demiştim ki ona, 'Ellerin neden bu kadar soğuk?' 'Kış geldi,' demişti, 'kış geldi ve ruhuma karlar yağdı...' demişti de yine anlamamıştım...

"Yalıçapkını kaşlı Şerbet Hanım. Denizin içindeki güneşbahçesi gibi pırl pırlı yüzün..."

Acı içinde yüzünde gördüklerim, Şerbet Hanım'ı doğanın sanatı taklit etmesi olarak algılamama neden oldu.

Sonra sustu.

Şıpırt Asım, anlattıklarıyla, göreceği düşlere doğru yol almaya başladı.

Kulübesinin yanındaki ceviz ağacının tepe dallarının birinden geceyi yırtan bir gıklama sesiyle kulübeden uğurlandığımda, çocuklara sarılıp uyumanın, yaşamın hırpaladığı ezik ve sarhoş bir kocaya sarılmaktan çok daha güzel, çok daha anlamlı bir mutluluk olduğunu aklı başında tüm kadınlar gibi Şerbet Hanım'ın da bildiğini çok iyi anlıyordum.

Yalıçapkını Şerbet Hanım, Iskenderun'da, zamanının yarısını denizaltıda geçiren yeni kocasıyla mutlu muydu acaba?

Aşk bir anda doğar ve bir ömür sürecek gibi gelir insana, aşk öyle bir başarıdır ki, insan, onun uğruna her şeye kulak asmasa da olur, aşk, geceleri uykusuz geçirir insanlara zamanı ve sonsuzdur, ayrılırken bir sevgiliden tek umudu âşığın onu rüyalarında görmektir, sabır gerektir aşkta her daim kadın pervane ister, erkek çırtlakböceği gibi her acısını bağıra bağıra anlatırken, durgun su gibi seviyesiz, sessiz olmalıdır diğer zamanlarda.

Aşkın başlayışı delilik, sonu durgunluktur...

Sabaha karşı inşaata geldim. Garip yoktu. Kulübeye girdiğimde ortalık bıraktığım gibiydi. 'Nerede olabilir?' diye, düşündüm.

Manzara, Boğaz'ın sularını karalara bürümüş haliyle yine aynıydı. Sessizlik ve sersizlik çevreye hakimiyetini kurmuştu. İki mum yaktım masanın üzerinde ve önceden kalmış yarım Şarabi Ateş şişesini yanlarına koydum. Mum ışığının çevresinde bir pervane döndü, kapının gri tonlu perdesi önünden kırk şemsiye kanatlı kör bir yarasa her geceki umarsız telaşıyla geçti, uzaklardan bir puğu öttü, müzisyen kurbağalar vırakladı.

Yıldızlar yukarıda, uzak, pırl pırl ve sessiz; kurbağalar aşağıda, kara kara ve geveze...

Üst kata çıkıp, kırk kalıp tahtalarını topladım. Kulübeye inerek, çimento kağıtlarıyla tutuşturduğum gaz tenekesine bir iki tahta parçası attım. Bütün gün güneş görmüş kuru tahta parçaları harlayarak yandı, yandıkça ateşe takviye yaptım. Tahtalara yapışmış cimentolar, 'pıt pıt' diye döküldü. Kıvılcımlar, çıtırtı seslerine karıştı. Ateşin sesi, gökyüzünün gülümsemesiyle kırmızı, sarı motifli lale ve karanfiller siyah fonda, üzerine hat yazılacak bir ebru tavasını andırıyordu.

Ateşin çıkardığı gölgeleri seyre daldım. Gaz tenekesine hava alması için açılan deliklerden yere sızan gölgeler küçüktü. Varlıklar bazen küçük olmalarına rağmen, gölgeleri büyüktü ve deliklerden çıkan ateşin gölgeleri yerdeydi, ateş ayakta! Ateşin yalancı gölgesi bir emir eri gibi hemen yanı başındaydı.

Ateşin çıkardığı ışığın çizdiği gölge oyunları gerçekten bıkmış gönüllere neler neler anlatmazdı ki..?

Şimdi, gecenin son zamanları günün ağarmasına yakın. Ateş ve gölgesi... İkisi de; gece de olsun, gündüz de olsun yaşadığımız doğada ışık ve gölgesinin oynadığı oyunları ayrı ayrı gösteriyor.

Basit bir tenekeye hapsolmuş ateşin çıkardığı savaşçı renklerin gölgeleri bedenimi ısıtıp, gözümü alıyorsa ve koyu gölgeler baskın çıkıyorsa açıklara, daha ne isterim ki buradaki hoş yaşamımdan...

Şarabi Ateş'ten bir yudum aldım.

Ateş yükseldi. Az sonra bu yükseltinin yalnız ateşin harından olmadığını anladım. 'Bu kadar yükselme biraz tuhaf!' diye, içimden geçirdiğimde, karşı tepenin ardından kızılığını koruyarak yükselen ayı gördüm.

Ateş'ten derin bir yudum aldım.

Yaktığım ateş ve ay, şiirsel bir düşle trajik şekilde sarmalanmıştı.

Tüm hırçınlığına karşın yelkenlerini suya indiren Poseidon'un altın sarısı bukle saçları; sakın ve kara denizde, bir ay-nada yansıyormuşçasına tel tel ağlarını örüyordu. Bu; o an, o denizden geçen her denizci için er ya da geç yakalanacağı bir iletişim, bir ağıd. Çünkü, ateşti ve ayışığıydı.. şiirin arka fonuydu.. uzaklardan esintilerle gelen yanık klarnet nağmeleri idi...

Ateş'ten derin derin bir yudum daha aldım.

Son yudumda, tenekenin içinde geçmekte olan ateş ölümü,

aysa aşkı çağrıştırdı içimde. Ateşin, güneşten geldiğini bir kez daha düşündüm. Gün aşırı ölümlü güneşin oğlu değil mi ölümlü ateş..? Evet, ateş ölümdü. Ay'sa doğumun, dişiligin, dolayısıyla aşkın temsilcisi...

Ateş sönüp, güneşin sihri bittiğinde, ay, dişi parıltılarını daha da yukarı çekecek. İşte, bu kör andan itibaren, deniz biraz daha durulacak ve sevişmeye gelmeyecek. Artık geceler onun için aşk adına yaratılmaktan uzak, sadece gözyaşı adına, yıldızlar adına yaratılmış olacak.

SEMPOZYUM İÇİN BİLDİRİ SUNUMU NO:3

Bilge Serseri ve ateş.

Ateşi yakan Bilge Serseri, onun karşısında melankolidir ve melankoli, bir ateşçinin macerasını andırır. Melankoli usta ateşi korumayı bilecektir, ateşin içine doğduğu karanlığı, geceyi de bilecektir. Bilge Serseri, gündüzün değil gecelerin elçisi, efendisidir. Ve böylece, karanlığı bildiği için sonsuzluğu da bilir. Sonsuz kozmosdur ve onunla geceleri tanışır.

Ateş, içinde sonsuz sayıdaki parçacıkların büyük bir hızla birbirleriyle çarpıştıklarını, bu çarpışmalardan doğan enerjinin canını yaktığını hisseder. Ateşin kendi de yanar. Her şeyden sorumlu olan ateş; hayatın bütün ikiz değerli geçmişini, onu yakanın bilincine doğru sonsuz bir çağrışımlar zinciriyle dolarken kendisi de bu sahnede baş roldedir.

Bilge Serseri, ateşi bir şölen zarafetinde yakan ve evcilleştirmeye çalışan insandır. Çünkü ateş, ortamın haysiyetidir. Bilge Serseri, ateş yakmanın hüznünü geçmiş hayatında aradığı için, yanmanın ve yakılmanın bir girdap olduğunu bilir. Bu girdapta, geçmişin bilgisiyle dünü, bugünü ve yarını algılar.

Dün, ona göre soğuktur. Bilge Serseri'ye göre cehenneme

gitme yolunda, belki de yaratana aşırı bağılıktan kaynaklanan, kendi lavını bulmaktır. Yaratana inanan Bilge Serseri'yi ateş bir gün, Şaman Bilge Serseri'ye dönüştürecektir. (Şaman Bilge Serseri düne öyle bakmaz. Dün, tekrar yaşayacağının başlangıcıdır.)

Bugün ılıktır. Yaratana inanan Bilge Serseri'ye göre bugün cehennemden geçiştir. Yaratıcıya inanan Bilge Serseri, içindeki yanardağın lavında saklı metali ortaya çıkarma isteğinden kaynaklanan bu geçişte, 'yaratıcıtanımaz'la karşılaşır.

Yarın ona göre sıcaktır. Hem de çok sıcak... Bu cehennemden dönüştür, eriyikten katıya dönüş. Bilge Serseri, bir işi iyi yapan insanın, her işin özünü bildiğini bilir. Yaşamında, dünyayı değiştirmeyi çabaladığından, bazı bilimsel teorilere çok uzak olmasına karşın, hissederek inanır. O, hissedicidir ve hislerini anlamlı bulduğu yerlere taşır.

İşte tam bu noktada Yaradan'a inanmayan gerçek Bilge Serseri, termodinamiğe, entropi ve entropi kanunlarına aklı ve mantığıyla hissederek inanır. Varlığının sebebini kuramlaştırmasa da, buna bağlar.

Bilge Serseri, ateşi çalarak insanlığın ayakları dibine getirip hizmetine sunan ve bu yüzden gazaba uğrayarak sonsuz bir cezaya çarptırılan kahraman Prometheus'u kendine en yakın mitlerden biri olarak kabullenir. Ve o, günümüz kahramanının temel işlevi olarak da bu ilkeyi, yani ışığı getirmeyi seçer.

Bilge Serseri, Prometheus'un günümüzdeki yılmaz savaşçılarından biridir ve ona göre ateş, insanlık varolduğu sürece vazgeçilmez bir nardır.

Ağaçları, çiçekleri, çayırları, çimenleri değil; kuşları, böcekleri ve insanları canlandıran, doğaya damgasını vuran ilkbahar, bugünü de uzatmıştı. Uzun günlerden mutluluk duyuyorum,

geceleeri de uzun oluyor. İstiyorum ki, gün ağarmasın ve baharı bahar edeyim

Sabaha karşı bahar yağmuru öylesine bir boy göstermiş, ortalık tatlı bir serinlik içinde mis gibi toprak kokuyordu.

Telaşlı yağmur her ağacı, her çiçeği, her otu tertemiz yapmış, ortalığı pırl pırl yapacak güneşi bekliyor. Çevrede, en fonetik alfabeli dilde bile hangi harflerle anlatabileceğimizi kestiremeyeceğim bir ses var. Seste bir renk, bir garip yayılnacı uçuculuk var.

Bu, sonu gelen ilkbaharın dili...

Sarıyer'den kalkan Kalender, Boğaz'ın bütün iskelelerine yakadan yakaya uğrayarak geri dönerek, akıntı nedeniyle açıktan genişçe bir yarım daire çarkla, burnunu geldiği Karadeniz'e çevirerek yanaştı.

Güverteden yarı beline kadar sarkan kaptan, iskeleyi kollayıp, kış suyunu köpürterek, tıklım tıklım vapuru bir kerede iskele yaptı. Çımacı, atılan çımayı dirseğine kadar geçirerek yakaladı. Çımayı atan, kasaba panayırlarında cigara paketine tahta halkayı geçiren çiçeği burnunda bir tiryaki sevinciyle gülümse-di. Yanlayan vapur ahşap iskeleyi daralttı, ardından çifte atörgü keten halatı gererek, denize doğru çatırtılarla uzattı. Sürme köprü verilmeden iskele tarafına yığılarak vapuru eğen, vapurun şekülünü bozan, her işini zamanında yapmaya alışık sabırsızlar, halatın sürtünmeden kaynaklanan garip homurtusundan korkup geri adım attı. Kaptan güldü. Bu, her iskeleye yanaştığındaki olağan olaylardandı. Gerçi kaptanlığa başlandığından bu yana üç kez halat kopmuş, birkaç kişi ölüp, onlarcası hastanelik olmuştu ama, vapurun halatı germesi nedense insanlara hoş gelen, korkularınıdeşerek ortaya seren, bedava eğlendirici ve bir o kadar da komik bir kumardı!

Halatın kalaması alınıp yanyana iki babaya baklava geçiş sarıldı.

Vapura verilen sürme köprünün yukarı eğimi, insanlar teker teker boşaldıkça sıfırlanarak bir süre sonra normal durumunu aldı.

Son yolcu da indi, vapurun düdüğü aralıksız iki kez kısa öttü, halat çözüldü, sürme köprü vapura çekildi, çıma geri alındı, düdük bu kez bir kere uzun öttü ve Kalender geldiği gibi ters yönden akşam yolcularını almak için aynı şekilde geniş bir yarım daire çark ederek, Şehre doğru karadumanlarını üföre üföre yollandı.

Iskele önü bayram yerine dönmüştü.

Yeni ve temiz elbiseleri içinde insanlar, her kafadan seslerle bağıra bağıra konuşuyor, sağa sola koşuşan çocuklara uyarı avazları dükkanların camlarında yankılanıyordu. Şehir ve diğer Boğaz köylerinden Necip Bey'in Bağı'na piknik yapmak ve hayvanat bahçesini gezmeğe gelenlere Köy'ün gayrimüslim aileleri de katılmıştı. Direktör Kraydor, tatlıcibaşı Davit, hırsızlıktan kovulma Koço, berber Haçık, tesisatçı Sarkis, elektrikçi Mıgır, marangoz Agop ve çırağı çapur Ardaş, bir zamanlar babasının Türk bayrağı yaktığı iddia edilen Hristo, yanında karısı Eftimya, kızları Adrez ve Zoi vapurdan inenlerin arasına karışmış, birbirleriyle kucaklaşıyordu. Çoğu zaten akrabaydı.

Şehir'den gelenler, fazla yük taşımamak için yanlarına iâşe almadıkları için, Kemal beyin pastahanesine, babasını kahrından öldüren Hırsız Ahmet'in yoğurtçu dükkanına, Edip Çapa'nın bakkalına ve manav Petro'ya daldılar. Kasap Artin, ağzına kadar müşteriyle doldu. Onlar, aynı dini görüşe sahip birinden, bir Ermeni dükkanından alış veriş yaptıkları için mutluydu. Her Pazar günü olduğu gibi o günde, iskelenin tam karşısında olmasına

karşın, kulampara Fatin'in bakkal dükkanı nedense sinek avlıyor, kadınlar, önünden geçerken çocuklarının elini daha da sıkı tutarak, içeriği yan gözle kolağan ediyorlardı.

Eksikler giderildi. İnsanlar, boynuna astığı düdüğü uzunca öttüren aksaçlı Maryam'ın oğlu bilyeci Vahan ve hattat Zaven etrafına toplandı.

Ellerde file, torba, çıkın, zembil ve çoğu akordion olmak üzere çeşitli müzik aletleriyle, omuzlarda; halı, kilim velhasıl tam teşekküllü topluluk yola koyuldu.

Piknikçiler, üç sene öncesinde Demokrat Parti tarafından genişletilerek asfaltlanan yoldan bağı doğru, yeniden başlayan ahmakıslatanın çiselemesiyle akıyordu...

SEMPOZYUMA SUNULACAK MANİFESTO NO: 3

Modern insan ve onu bekleyen tehlike.

Dostlar..!

İnsan ruhu, kendini koruma konusunda çok güçlü, aynı zaman da çok hassasdır. Yaşadıklarından çok çabuk etkilenen insan ruhu, olayların ruhunun içinde zincirleme tepkimelere neden olur, tıpkı; ateşle karşılaşan benzin gibi... Küçük bir noktada başlayan tepkime, büyük bir enerji açığı çıkartır.

Modern insanın ruhunun içine de böyle bir kıvılcım düşmüş, yavaş yavaş bütün bünyesini sarmaya başlamıştır. Modern insan geçmişini nasıl geride bırakıp geleceğe adımlarını atacaktır? Bu soruyu sorarken, onun, geçmişten kopuşu en önemli sorunu olmaya başlamıştır. İnsanlığın kendi geçmişinden daha geniş bir geleceğe doğru yelken açtığımız şu sıralarda, evet, kişiler tek tek kendi geçmişlerinden daha geniş bir geleceğe yelken açtığı şu sıralarda, kendi geçmişlerinden bu gelecek için gerekli olan enerjiyi nasıl ortaya çıkaracaklardır?

Dostlar..!

Böyle bir teknoloji günümüzde var mıdır? Varsa böyle bir teknoloji nasıl gelişmiştir? İki atomik zerreyi hızlandırarak çarpıştırmak ya da maddeyi veyahut da gizli enerjiyi (suyu, bilhas-sa milyonlarca yıldır ha babam akan Boğaz suyunu) büyük bir haznede topladıktan sonra, yüksekte düşürüp, bu düşüşle on-daki gizli hareketi bir enerji tözü olan elektiriğe dönüştürmek gi-bi bir şeydir, kişinin geçmişten gelen ve ilerisine taşıyacağı ener-jiyi ortaya çıkarmak...

Dostlar..!

Sorun bir iç psişik teknikler sorunudur...

İnsanın kendi varlığında bu dönüşümleri gerçekleştirecek bir iç yapılanması gerekmektedir ve bu süreciyle gündeme gelecektir.

Dostlar..!

Modern dünyanın insanlara getirdiği ruhsal illet, büyük bir bireysel içaydınlanma hareketine yol açabilir. Bir izlenim olarak, koşullar çok fazla antik Helen ve Roma'yı andırıyor sanki. Belki de bu olgu bana öyle geliyor. Çünkü, İnsan, yaprak yemeği bırakıp ağaçtan inerek dört ayakta iki ayak üstünde durmayı bece-rebildiğinden bu yana, psişik genetiğinde çok önceleri, belki içe-rik olarak değil de, bir ruhsal deneyim olarak yaşanmışları yeni-den yaşıyor, ne dersiniz?

Dostlar..!

Değer duygusunu bütünüyle yitiriyor gibiyiz...

Yeryüzü değişik coğrafyalarında birbirlerinden bihaber yetiş-miş Bilgelerle birlikte, her yana ayrı ayrı mı düşünüyoruz? Ve, acele etmeliyiz, çünkü; zaman akıyor, kültürü oluşturan enerji bağları kopuyor ve her kopan yerden menşesiz enerji ortaya çıkıyor. Bu enerji bireyin ruhunda gitgide birikiyor, doneniyor ve dönenir-ken de kaotik bir yapı sergiliyor, biçime dönüşmeyi arzularak.

Hepinizi saygıyla selamlarken, her zaman olduğu gibi:

'Yaşasın Bilge Serseriler... Dünyanın tüm Bilge Serserileri bir-leşsiniz,' diyorum.

Deli Bey'in Halim Paşa Korusu'nun yakınındaki evine, verdiği tarife göre çıktım. İki katlı ahşap evin 'çingırakkapısı'nın zili- ni çevirdim. Temiz, beyaz yüzünü başörtüsüyle sarmalamış yaş- lı bir kadın kapıyı araladı. Elinde, şişi saplı bir tentene kukası vardı. Sakindi, konuşmadı, kapıyı aralık bırakarak geriye dön- dü, yürüdü. İçeriden sesler geldi, üst kat pencerelerinden biri yukarıya sıyrılarak çekildi. Kısa beyaz saçları dağınık bir baş, dı- şarıya uzanarak, "Bekle geliyorum," dedi.

Adres doğruydu, penceredeki Deli Bey'di. Onu ilk kez saçla- rı dağınık görmüştüm.

Eviden çıktığında iki dirhem, bir çekirdekti! Yürümeğe başla- dık. Ahşap evlerin sarkarak selam verdiği dar sokaklardan geçe- rek koruya geldik.

Burası çok geniş bir düzlüğün büyük kestane ve palamut ağaçlarıyla Necip Bey'in Bağı'na kadar uzanan geniş bir araziydi. Düzlük, kenarlarına sınır çizen böğürtlen ve sahile kadar parlak canlı yeşil çimenlerle Halim Paşa'nın Süngerli Köşkü'ne kadar uzanıyordu.

Yirmiye yakın setten kurulmuş, içinde çeşit çeşit meyve ağaç- ları, asma kütükleriyle süslü Necip Bey Bağı'nın güzelliğine, içindeki hayvanat bahçesi ve balık akvaryumu bir kat daha hay- ranlık katıyordu.

Hayvanat bahçesi ve koru, piknik yapanlarla dolmuş, çocuk- lar koşuşturuyor, bazıları ağaçlara tırmanıyor, bazılarıysa yüksek ağaçların kalın dallarına kurduğu salıncaklarda yelleniyordu. Şişko, siyahlara bürünmüş, başörtüleri arasından parıltı gibi ak saçları görünen kadınlar nevaleleri yavaş hareketlerle hazırlaya- rak, erkeklerin mangal yakmalarını bekliyordu. Bir köşeye çeki- lerek, yüksek bir kaya parçasına tünemiş, pis sakalına yer yer beyazların karıştığı bir adam da akordionu kucığında, körüğü-

nü açmadan tuşlarla oynayarak, akşamdan kalmanın parmaklarına verdiği uyuşukluğu açmaya çalışıyordu!

İnce bir ses duyuldu:

“Şen mınank – Şen kalalım

“Bayzar mınank – Aydın kalalım

“Ağkatnen mi mornank – Fakirleri unutmayalım”

Elinde büyükçe bir tabakla zayıf, karakuru bir adam mânisi-ni okuya okuya kalabalığın içinde dolaşmaya başladı.

Deli Bey, “Ulan bunlar işi azıttılar... Eskiden kilise kapılarında her Pazar, her vaftizde toplanlardı yardım parasını. Şimdi, eğlencelere kadar vardırıdılar...”

“Nedir bu? Kim bu adamlar?” dedim.

“Ermenilerin fakirler kolu...” dedi.

Bamya tarlasının ortasındaki dar patikadan geçerek, aralarına hura kiraz ağaçlarının serpiştiği dutluğa kadar geldik. İlerideki bir kiraz ağacında daldan dala bir kestanekargası zıplıyordu.

Öyle görülüyor ki, kestanekargası kurudal arıyordu baharlı kirazlardan...

Dut ağaçlarından en büyüğünün altında birileri toplanmış, ağaca bakıp konuşuyorlardı.

Yaklaştık.

Suratının kırmızısı postal burnuna da vurmuş, gömleğinin yakası göbeğine kadar açık bir adam Deli Bey'e, “Merhaba,” dedi, “nasılsın?”

“Valla iyiyim Vahan. Sen nasılsın?” diye, cevapladı.

“Bizden de iyilik işte...”

Arkasındaki ağacı eliyle işaret ederek, “Bu sene de en dolusunu kapattım,” dedi.

Dutun dalları yere kadar sarkıyordu. Deli Bey, ancak benim duyabileceğim yavaşlıkta, “İyi bok yaptın!” dedi.

Vahan, Deli Bey'in sözlerini duydu. Karşılık vermedi. Azınlık olmanın verdiği eziklikle duymaza geldi.

Ağacın altına yanyana iki hasır, onların üzerine de çarşaf serilmiş, değneklerle ağacın dallarına vura vura dutları silkelemeye başladılar. Başparmağını büyüklüğünde iki tanesini yerden alıp ağzına attığımda, dutlar ağzımı doldurmaya yetti. Bal gibi tatlıydılar.

Dutluktan ayrılıp, yukarı doğru yürümeye başladık.

Deli Bey, "Bunlar tekne kazıntıları. 6-7 Eylül'den sonra kalanlar... Mesela bu Vahan. Perşembe Pazarı'nda bilyecilik yapar. Hırsızın önde gideni. Ucuz bilyelerin markasını tornada siler, pahalı bilyelerin adını kazır ve millete kakalar. Kendi de bilye gibidir," diyerek, baş ve işaret parmağını birleştirip yuvarladığı elini, başıyla işaret ederek gösterdi.

"Yaz geldi mi burada her Pazar eğlenirler. Aralarına Allah'ın kulu bir müslümanı da almazlar ha..! 6-7 Eylül sonrası akrabalarının çoğu kaçtı gitti; Fransa, Kanada, kimi de Atina'da."

Yüzüne baktım. Yüzümdeki ifadeyi görmüş olacak ki, sesi biraz yumuşadı.

"Gittiler de iyi mi oldu diyeceksin? Bana kalırsa iyi olmadı. Zanaatkarlık can çekişmeden kalp krizi geçirerek öldü, benim için en kötüsü meyhanecilik adabı. Can çekişiyor, o da yakında ölecek. Vals yaparak masalara servis yapan garsonlar nerede? Çeşni nerede? Şimdilerde bir meyhaneye gidiyorsun, garsona kibar davranıp, ricalı micalı konuşuyorsun. Yüzüne tuhaf tuhaf bakıyor. Herif, para vermeden kaçacak, kibarlığı bundan herhalde, diye düşünüyor.

"Onların zamanında garsonlar hesap pusulasını getirirken kolları aşağı sarkmazdı!

"Mozaik taşları birbirine benzemez ama hepsi bir araya geldi-

ğinde bir sanat eseri ortaya çıkar. İşte 6-7 Eylül, İstanbul'un o güzelim mozağini parçaladı, parçalamak ne kelime paramparça, tuz buz etti. Yani anlayacağın İstanbul'un bekareti bozuldu, so-kağa düştü İstanbul! Orospu oldu..! İstanbul'un çehresi zaman-la çok daha değişecek, yaşarsak göreceğiz efendim."

Yürümeye devam ediyorduk. Kolunu tüm ufku kapsayacak şekilde göz hizasında gezdirerek, "Yaşlı orospu seni..! Yaşlı ke-vaşe seni..!" diye, anlatmak istediklerini daha da pekiştirmek istercesine, öncekilerden daha yavaş konuştu.

"Haklısın," dedim, "bu da işin başka yönü. İnsanoğlu, yaptıklarıyla bir kazanç sağladığını sansa da, başka bir yönden de kay-bediyor. Bu, nedense onun doğasında var."

Deli Bey, "Bu arada olan tabii ki komünistlere oldu. Rezilli-ğin, talanın nedeni onların üzerine kaldı. Onlara yüklediler, her zaman olduğu gibi onları topladılar."

"Neden?"

"Neden olacak? Bir taşla iki kuş vurdular. Hem gayrimüs-lümleri kaçırdılar, hem de koministleri aradan çıkardılar."

"Alla..! alla..!"

"Allası, mallası yok. Bak sana bu konuyla ilgili bir hikaye an-latayım da dinle..."

"O zamanlar Kürt lakaplı, Mehmet adında bir arkadaşım var-dı. İlkokulu birlikte okumuştuk Emirgan'da. Beraber büyüdük, ergenliğin ilk adımını beraber yaşadık Çanakkaleli Melahat'ın kârhanesinde. Liseyi Kabataş'da tam altı senede bitirdik. Ben, İş Bankası'na girdim, iş sıkıcı geldi, hemen ayrıldım ve işi serseri-liğe vurdum. Karşı kıyıya sandalla adam taşımaya başladım. Günde en az oniki kere kürekle gider gelirdim. O, evlendi ve Ci-bali Tütün Fabrikası'na işçi olarak işbaşı yaptı. Ben, vur patlasın, çal oynasın güya gençliğimin tadını çıkarıyorum, o ise, sabahın

köründe elinde sefertasıyla ilk vapura yetişiyor, akşamüstü de üzerine sinmiş ağır tütün kokusuyla yokuşun yolunu bize takılmadan tutuyordu. Hafta sonları kıyıda kurduğumuz içki masasına Kürt Mehmet'in geldiği, ortalığa yayılan kesif tütün kokusundan anlaşıldı. Sonraki günler Kürt'e bir şeyler oldu. Konuşması değişti, Kürt, Türkçe konuşuyordu ama ben bir şey anlamıyordum. İşçi hakları, sendikalizm, sömürü, mömürü gibi laflar işte... Bu, bir ara ortalıktan yok oldu. Annesi, staj görsün diye, başka bir şehire gönderdiler filan dedi, ama Bebek'te oturan ve aynı fabrikada çalışan birinin kahve de, ne stajı kardeşim, iki sivil fabrikadan alıp götürdü demesiyle, işin aslı astarı anlaşıldı. Velhasıl bizim Kürt, komünist olmuş. Köy'de herkes uzak durdu ondan, cüzzamlı misali bakıyordu insanlar uzaktan. Hatta bazıları, bunun kuyruğu varmış demeğe de işi vardırdı. Ben de kahvede yanına gitmez, uzaktan işaretledim.

"Geceleri Halim Paşa korusuna çıkar, çimlere uzanıp yıldızları seyrederken, o, hep güzel günlerden, gelecekten bahsederdi. Saatlerce tartışırdık. Söylediklerinin hepsi bana doğru gelirdi ama, sen ister korkudan de, ister onun yaşadıklarına katlanamayacağımdan, beni komünist yapamadı. Zaten bizim sülale evvelahir toptan İsmetçi'dir... Babam, onun komutasında Birinci İnönü'de savaşmış, İkinci İnönü'nün sonunu görememiş, şehit düşmüş."

"Köy'e ilk geldiğim gün görmüştüm. Vatan Cephelilerin kahvesine doğru bağırıydın zaten," dedim.

Deli Bey, duraladı. Ben bir iki adım ilerisinde kaldım. Gerisin geriye döndüm.

"Orasını karıştıрма. Komünist olmadıksa, Demirkırat'a da karşı değilizdir demedik..."

"İlla," dedim, "illa bir şeye karşı olmak zorunda mısın?"

“Lafı boğma! Ve, münafıklık etme... Neyse, lafı biraz macunlayıp uzattıysak kusura bakma. Lafımızı kısa keselim.

“Yağma talan başlayınca bizim Kürt hemen evine gidip, ‘Karı, hemen zembili hazırla. Pijama, fanile, yün kazağı da sakın unutma... Bize yine Müteferrika’nın yolu gözüktü,’ demiş. Tabii ki, Kürt biliyor her boktan olayın sonunda kabağın başlarında patlayacağını...

“Bu hikayeyi Halas’la Eminönü’ne giderken vapurun kıçında çayımızı içip, cigaralarımızı tüttürürken anlatmıştı da, bir gülmüş, bir gülmüştük ki, kıçta oturan herkes bize bakmıştı.

“Ha... Az daha unutuyordum. O gün vapurun kıçında Kürt’ün yanında esmer, yakışıklı, takım elbiseli, potinleri gıcır gıcır boyalı, gözlerinin içi her daim gülen bir adam vardı. Kürt tanıştırmıştı. Adı neydi bakayım...? Ha, evet. Barikat mıydı ne? O da şairmiş, belki bilirsin...”

“Bilirim. Barikat Arif... Arif Barikat... Namlıdır. Ama tanımam..!”

“Neden?”

“Onlara, Toplumsal Gerçekçi diyorlar da ondan...”

“Toplumsalsa toplumsal, ne olacak yani? Sen de şair, o da şair. Ne olacak ki?”

“Biz, Garip’iz...”

Bu kez şaşıрма sırası Deli Bey’deydi.

“Alla..! alla..! Şu memleketin haline bak..! Vatan dedik, millet dedik memleket ikiye bölündü. Ya hu, şu işe bak! Memleketin şairleri de bölünmüş. Bu işte bir gariplik var ya neyse...”

‘Evet’, diye geçirdim içimden, ‘bu işte bir gariplik var.’

“Sönmeyen umutlu gözleriyle çevresine bakıyordu şu senin Barikat.”

Artık lafı değiştirmenin zamanı gelmişti. Karşımızdaki beyaz

boyalı, tek katlı binayı göstererek, "Beyim, şu bina ne?"

"Mandıra!" dedi.

Binanın önüne geldiğimizde mis gibi kokan hava değişti, dayanılmaz kötü bir koku sardı. Burnumu sıkarak kapattım.

"Domuzlar," dedi, "Hacik ve Davit'in domuzları..."

Mandıranın kapısı açıldı, ayağındaki yüksek konçlu postalları yarıya kadar samanla karışık domuz bokuna bulaşmış bir adam, arkası dönük, içi dolu tahta tavayı dışarıya çekmek için çabalıyordu.

Deli Bey, "Bulgar Ilya... Gübrelik tezek çıkarıyor, Kolej'in çiçekleri için," dedi.

Gün ışığı hüzmelerini yavaş yavaş kesmeye başlarken, ileri bir yerlerden müezzinin sesi duyuldu:

"Allahü ekber..."

Deli Bey, "Allah büyük ama sandal küçük. Ne yapmamız gerekiyor şimdi..?" diye, müezzine gülerek cevabını yetiştirdi!

Ufuk, hoş bir renk cümbüşünün ortasına düşerken bir düştü, pir düştü; sarı, kırmızı, yeşil...

Esmer bir yeşillik koyu bir laciverte eliyle uzanıyordu...

Bu fon üzerinde yapıştırılmış gibi duran bulut parçaları çocukken oynadığımız kaleidoskop içindeki rengarenk mika parçaları gibi şekilden şekile girdi...

Sonra, tepelerin ardında kaybolmaya başlayan güneşin kenarlarına tek bir renk olarak bir kızıl zırh geçirdi bulutlar...

Müezzin ezanı uzattıkça uzatıyor:

"Laaa ilaheee illallahhh..."

Geriye dönüp, Kolej'in arkasındaki tepelere baktım. Tepede, yıllar boyu Boğaz'ın rüzgarını yemekle yana kaykılmış mahzun duran bir servi ağacı upuzun tek başınaydı benim gibi. Hayli kalın gövdesi Amerika'da Virginia Eyaleti'ndeki tütün tarlalarında

çalıştırılan Afrikalı zenci kölelerinkine benziyordu. Üzerinde, aşağı doğru aykırı geniş bir dalı vardı ve bu dal, antik Mısır firavununu serinletmeye çalışan kölenin elindeki yelpaze gibiydi.

Yakın evlerin bahçelerinden ıhlamurla karışık bayıltıcı bir hanımeli kokusu yayılarak, çimen kokusuna karışırken, tepelerin arasında bir üçgenin içine sıkışmış denizde, bir martı gibi süzülen küçük bir vapur, lacivert bir kadifeyi kesen bir tecimer terzinin ağır makası gibi ilerliyordu.

Mandıranın önünden hızla geçip, korunun çevresinde bir tur daha attıktan sonra, sahile inmeye karar verdik. Gezdiğim koru, Sempozyum Programı'nın bir kısmını uygulamak için o kadar elverişli ki...

Sahile doğru inmeye başladık. Ana yokuştaki karakolun yanbaşıdan sapan seğirdim yolun başına kadar geldik. Köy'ün diğer yolları gibi burası da arnavutkaldırımı döşeli ve biraz dik olduğundan dökme demirden trabzanları arasına borudan dayanmalıklarla birleştirilen dar yol, iki katlı ahşap evlerin arasında ısırgan ve erkek incir piçleriyle adeta gizlenmişti.

Deli Bey, soluklanmak için durdu. Sahilin iki camisinden Karadeniz yönündekinin şerefesi tam önümüzde, Boğaz'ı güzel bir açıdan seyre daldık.

"Buraya," dedi, "arada bir gelir, parlatırım. İçmek için iyidir de, bir de yokuş olmasa. Bu yüzden pek rağbet görmez sahildekiler tarafından, bu da benim işime gelir, yalnız içerim," dedi.

Ceketini yandan sıyrarak beline sıkıştırdığı sulandırılmış bir şişe yetmişlik Süt Ateş şişesini çıkarttı.

"Ben de şiir yazarım, hem de şiirin hasını. Alaşımını yaparım en hassas tarafından. Kim yapar şiirin sulandırılmışını böyle! Haydi, söyle bakalım."

Sonra sustu. Yalnız kendinin duyayabileceği bir sesteki ardın-

dan söylediği, ama duymuştum

“Benim şiirim de bu, ne yapayım beyim?”

Söylediklerini anlamış mıydım ? Evet, anlamıştım. Belki...

İzlenme korkusuyla çevreme bakındım. Tam arkamızda bir yatır vardı. Mezarın yanındaki taş evin kenarına “Karakoyun So-kağı” yazılı bir alınlık asılmıştı.

Başımla arkamı işaret edip gülerek, “Yalnız değiliz, sakın çarpılmayalım..!” dedim.

“Bir şey olmaz, çarpsaydı bugüne kadar yüz kere çarpardı. Sen keyfine bak...” dedi. Şişeyi uzatırken, cebinden çıkarttığı kağıda sarılı kayısı pestilinden bir parça kopardı.

Vurdum! Ve, şişeyi ona uzatırken pestili aldım, ağzıma attım.

BİLGE SERSERİ’NİN YAŞAMA YÖNELİK TAVSİYESİ (SSS)

Yarışma için standart kural: Sağlığını koruma ve iyileştirme.

Bilge Serseri bildiklerini insanlara anlatmasının gerekliliği ve yaşama olan saygısından, sağlığına da çok önem verir. Aldığı alkolün bedenine vereceği tahribatları minumuma indirgemesi ve ruh sağlığını koruması babından kendisine yönelik bazı kür ve yöntemler uygular. Bunlardan biri de karaciğerini ıslah etmesi için kayısı pestili, sarmısak, haşlanmış enginar ve çiğ pırasayı içkisine meze yapmasıdır.

Aklım nedense yatırdıydı. İki tane saplama inşaat demirinin koruduğu kararmış mum yakma yeri ve yanı başındaki mumlanmış para yapıştırma taşının dışında koyu yeşile boyanmış türbeye baktığımı gören Deli Bey, “Karakoyun Dede’nin mezarı...” dedi.

Seğirdim yolu süsleyen erkek incir piçleri Karakoyun De-
de'nin yükseğe kurulu mezar tepesini de süslemişti.

"Biliyor musun?" diye sordu.

"Neyi?"

"Bu yatır yüzünden Sultan Mehmet İstanbul'u fethetmiş..."

"Yok ya!" diyerek, güldüm.

Deli Bey, "Gülme, işte şimdi çarpılırsın..! Şuraya çökelim de sana anlatayım," dedi ve türbenin yanıbaşındaki taş binayla arasına sıkışan dar yerden iki tane sandık çıkarttı.

"Otur bakalım."

Zaman öğleyi çoktan geçmiş, ikindiye dayanmıştı.

"Anlatacağım hikaye gerçekte bir bahaneye dayanıyor. Hani bir adamı döveceksindir de, bir bahane ararsın ya, işte öyle. Adama 'Adın ne?' diye sorarsın ; diyelim ki, 'Ahmet,' dedi. 'Ulan, böyle ad mı olur?' diye, indirirsin yumruğu. Aynen işte böyle beyim..."

"Efendim, lafı fazla uzatmayalım. Bu bizim Fatih adıyla maruf Sultan Mehmet, Kostantaniye'ye göz dikip de, Kale'yi yaptırmadan önce çevrede ne kadar köy varsa almış ve buralara kadar gelmiş. Tabii gevur telaş içinde..."

Sultan'ın damadı İsfendiyar Bey'in de koyun sürüleri var, orduya karavana... İşte bu sürülerden biri de bizim Kale'nin bulunduğu yerde bulunduğu rivayet olunan kilisenin arkasındaki geniş otlağa yayılmış."

Ona nispet, "Memleket fazla laftan battı, fazla uzatmayalım efendim!" dedim.

Deli Bey, kızar gibi oldu.

"Sen de lafa turp sıkma. Anlatıyoruz işte..."

"Sürü yayılıyor ve bostanlara giriyor. Çobanlar oralı değil, sürü bostanları talan ediyor. Bostan sahibi silahlı adamlarıyla geli-

yor, başlıyor kavga. İşe bir de nereden çıktıkları belli olmayan sarhoş güruhu da olaya karışınca ortalık büyük bir hengameyle ana baba gününe dönüyor... Toz toprak ve kan. Birbirlerini boğazlayarak parçalıyorlar.”

Anlatıyı kesti. Şişeyi tekrar çıkartarak, kapağını kibarca açtı, gözlerimin içine bakarak, “Köle miyiz, beyim..?” diyerek, dikti. Yumruğuyla ağzını sildi.

Şişeyi uzatırken, “Nefasetli vur!” diye, ikaz etti.

İçki vücuttan aldığı enerjiyle Deli Bey’in belinde ısınmıştı. Buna karşın likiti biraz fazla yutmuşum ki, “Hop beyim!” dedi, “sahura mı kalktım?”

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: Gırtlak sayımı.

Bu adab, içki sırasına riayet adabıyla iç-içedir. Bilge Serseri olmak isteyen, içkiyi diktğinde, diğerlerinin gırtlakının kaç kez inip çıktığına baktığını bilmelidir. Şişe dönmeden önce, iki gırtlak kuralı konmuşsa, iki gırtlak istikak alınmalıdır. Bu kurala uymayıp ikiden fazla gırtlak sayılmışsa, “çalma!” uyarısı yapılır. Her çalınan tek gırtlak, 3 cc. demektir. Çalma durumunda, çalandan ikinci turda es geçilir.

Güldüm, o gülmedi, ters ters baktı.

“Neyse baba,” dedim, “hikaye hoş, devam edelim lütfen...”

“Efendim... İşte bu Karakoyun Dede denilen zat sürünün çobanbaşımı. Sultan bu olayı duyunca, harp kararı almış. Kral şehrin kapılarını kapamış. Böylece İstanbul’un zaptı gerçekleş-

miş. Anladın mı şimdi bahanenin daniskasını?” dedi ve ardından meşhur narasını patlatarak, gevrek gevrek gülmeye başladı.

Çevreme çekinerek baktım, pencerelerde in, cin yakan top oynuyordu.

Zaman; aklımı meşgul eden Yatır, Sultan, Kale, koyunlar, kavga ve o zamanların Yaşlı Kent’ini gözümün önüne getirmeye çalışarak aktı.

Rivayet ne kadar doğrudu bilmiyorum ama bildiğim tek gerçek, yetmişliğin içindeki Ateş, şişenin dibine doğru azaldığında havanın da düşmek üzere olduğuydu. Gökyüzü, bir hastanın başucuna asılan serum şişesinin içindeki sıvı gibi yavaş yavaş tükenmişti. Denizin griye çalan rengi, karşı kıyının üzerinde yükselen havanın rengiyle birleşti ve yoğunlaşmaya başlayan sisle, bıkmadan usanmadan her gün çıkarttığı davetiyeyi geceye kibarca sundu.

Böylesi atmosferde gündoğusundan esen rüzgarla birlikte ortalığa nereden geldiği belirsiz tezek kokusunun keskinliği yayıldı. Burnumu bir iki kere çekerek, bakındım.

“Yukarıdaki mandıradan mı geliyor bu koku? Yoksa Bulgar, tezeği buraya mı çekti?” dedim.

“Hayır!” dedi, Deli Bey, “Koyun gemisi geçiyor, Köstence’den, Arabistan’a mal çekiyor.”

Denize baktım. Beyaza boyanmış olmasına rağmen, bakımsız olduğu her halinden belli koyun yüklü bir gemi, Kanlıca önünden Anadoluhisarı’na doğru akıyordu.

Acı çalmaya başlayan sirenler, başlamakta olan gecenin sessizliğini bozmanın dışında insanların soludukları tatlı sert tezek kokulu havaya da saygısızlık ediyordu.

Deli Bey, heyecanlanarak ayağa kalktı.

“Koyun gemisi ters yönde. Kaza olacak...” dedi ve yerine oturdu.

Koyun gemisi, Karadenize çıkmakta, normal yolunda seyretmekte olan büyük bir geminin rotasına girmişti. Sürekli S.O.S sinyali veren sirenler kaçınılmaz sonu durduramadı.

Sert ve metalik bir sesin ardından, oturduğumuz yerde sallandık. Büyük gemi, kendinden hayli küçük koyun gemisini burnuna alarak, Anadolu yakasından Avrupa yakasına doğru sürüklemeye başladı.

Deli Bey, "Büyük olan yük gemisi," dedi, heyecanla yaktığı sigarasından bir duman alarak.

"Sığ bir yer bulana kadar burnundan bir yere bırakmaz!" diye, devam etti.

Yük gemisi, suya gire çıka, kıyıda, hemen altımızdaki Başımar konağının açığına geldi ve tornistan yaparak, burnundakini azat etti.

"Eyvah!" dedi Deli Bey, "Orayı sığ sandı, gemi batacak..!"

Koyun gemisi akıntıyla biraz sürüklendi ve baş kısmı, yalılarından birinin iskelesini yıkarak kıyıya paralel konuşlandı. Ardından yavaş yavaş yan yatmaya başladı.

Bir iki dakika içinde gelişen olayı, bir Roma arenasının en üst sırasından bir gladyatörün ölümünü izler gibiydik.

Üzerinde kalan beş-altı denizcinin kıyıdaakilere, kıyıdaükilerin de onlara bağırışları gemideki hayvanların meleyişlerine karışıyor, dolayısıyla bu gürültü arasında gemideükilerin ne dedikleri anlaşılamıyordu. Gemi iyice yanladığında, güverteye çıkmış olan denizciler suya atladı. Onlar kıyıya alınırken, denizdeki büyük kaynama; önce saman balyaları ve birkaç hayvanın, ardından bidonlarla sünger yatakların su yüzeyine çıkmasına sebep oldu. İki adet boş kurtarma sandalı, suda meydana gelen vakum nedeniyle denizin derinliklerine indi.

Deli Bey hışımla yerinden kalktı. Şişenin dibinde kalan Ateş'i

bir dikişte bitirdi, şişeyi yandaki evin bahçesine yuvarladı, sandığı yerden aldı, "Kalk!" dedi.

Kalktım. Altımdaki sandığı da kaparak, çıkardığı yere koydu. "Cümbüş başlıyor, hemen aşağıya inelim."

Koşar adımlarla aşağıya indik, Sahil panayır yerinden farksızdı. Vapurlarını bekleyen Necip Bey'in Bağı'ndan dönenlerle, Köy'ün yerlileri ve çevreden gelenler sahili doldurmuştu. Tekneye koştum.

Reis, koltuğu çekerek, "Hemen atla..." dedi.

Bir sıçrayışta küpeşteden tekneye indim. Enli palamut bıçağını yerinden aldı, çözülmemiş iki koltuğu hemen keserek zaman harcamadı.

Kıydan bizi izleyen Deli Bey, "Reis evladım, sakın beni unutma!" dedi.

Ne istediğini anlamadım.

Reis, ona ters ters baktı, "Adama bak..! Koyun ısmarlıyor bize denizden..." dedi.

Rölantideki motoru tornistan yaptıktan sonra, ileri verdi ve sisin içine girdik. Durgun denizin içinde az ilerledikten sonra motoru tekrar rölantiye aldık. Koyunlar yardım istemişçesine meliyorlardı.

Reis, "Haydi gelin bakayım... Haydi yavrularım... Canlanım haydi gelin..." diyerek, küçük bir çocuğu çağırırçasına, sisin içine bağırmaya başladı.

İçimden, 'Ne yapıyor bu adam?' diye geçirdiğimde, yüzen kapkara bir şey gözüktü. Yaklaştığında, boynuzlarından onun bir koç olduğunu anladım. Ağır sintine yağına bulaşmıştı. Ardından bir daha, bir daha... Teknenin çevresi meleşen koyunlarla doldu. Sisin içinde sesi duyan hayvan, can havliyle bize doğru geliyordu.

Koyunları tekneye almak o kadar güçlü ki, nerelerinden tutmaya kalksam kayıyordu. Reis'e baktım.

“Önce boynuzluları, boynuzlarından yakala, sonra belinin altından kavrayarak kendine çek, içeri yuvarla...”

Reis, birini içeri aldı. Aynısı yaptım, bu kez becerdim. Üzerimiz, teknenin içi, her yan ağır sintine yağından vıcık vıcık oldu. Boynuzlular tekneyi ağzına kadar doldurdu. Boynuzsuzları kendi kaderlerine terkederek, Anadoluhisarı'na doğru yol verdik. Reis, Koyunların üzerine, ağları koruduğumuz brandayı serdi, Göksu'ya girdik.

Reis, derenin iki yanından gelen, “Gemi kazası mı oldu? Koyun gemisiymiş, doğru mu?” gibi sorulara cevap vermeden, içere içere doğru girdi. Halat Fabrikası'nı az geçip, küçük bir iskelenin önünde motoru durdurdu. Tekneyi bağladık.

Reis, “Sakın buradan bir yere ayrılma, ben hemen geliyorum,” dedi.

Az sonra, bir adamla geldi ve brandayı kaldırarak koyunları gösterdi. Adam, “Vay be!” diyerek hayretini gösterdi, “Besili kesim hayvanı bunlar, hem de kıvrıcık,” dedi, tekneye indi, iner inmez ayağı kaydı ve kış üstü oturdu, hep beraber güldük.

Adam, koyunlardan birinin karnına elini attı ve sıktı. Bileklerine kadar yağlandı ama memnuniyetinden hiçbir şey demedi.

Reis, “İşe yararlar değil mi?” diye, sordu.

“Yararlar ama hemen kesmek gerekiyor, ne olur ne olmaz,” diye, cevap verdi.

“Kaç para eder?” diye, tekrar sordu Reis.

“Yaparız bir şeyler, sen merak etme, yeter ki çocukları toplayalım da kesime bir an önce başlayalım. Kahveye kadar gitmem gerek. Bu iş sabaha kadar sürer,” dedi.

Adam tekneden dışarı çıktı ve ellerini çimenlere, ağaç gövde-

si ve yapraklara sile sile gözden kayboldu.

Reis, “Şu ilerideki koyun mandırasının sahibi. Aynı zamanda celep. Dürüst adamdır. Yapılacak başka bir şey yok, bunları köyde nereye koyup besleyebiliriz ki. Belki de bulaşan yağdan ölecekler. Bari mundar olmasınlar,” diye, açıklama zorunluluğu hissetti.

Adamlar geldi. Bugüne kadar bu işi yapmalarına ve az sonra onları keseceklerine rağmen hayvanların durumu onları üzdü. Hayvanları aynı zorlukla tekneden kıyıya aldılar. Kıyıya çıkan her koyun, yeşil çayıra doğru yürüyüp, ön bacaklarının dizleri üzerine çöktü.

Celep, “Yorgunlukta bitap düşmüş zavallılar,” dedi.

Tekneden yirmidört tane koyunu sayarak çıkardılar. Adamlar koyunları boynuzlarından tutup mandıranın kesimhanesine sürüklerlerken, Celep, Reis’i yanına çağırdı, bir şeyler konuştu, Reis, ‘tamam’ anlamında yana eğik başını salladı. Celep, cebinden çıkardığı bir tomar paranın bir kısmını sayarak verdi, yağlı eller tokalaşarak helalleşti.

Köye döndüğümüzde hengame sürüyordu. Kıyının içkici, sarhoş, duygusal insanları karaya tek tük vuran canlı koyunları kurtarıyor, ayık olanlarsa onları himayelerine alıyorlardı! Koyunları kurtarmak için epey uğraşıldı. Çevreden yetişen motor ve sandallar, ağır sintine yağı ve mazottan kirlenmelerine aldırmadan, kendilerine doğru büyük bir şaşkınlık ve korku ile yüzerek gelmeye çalışan koyunları kurtarmaya giriştiler.

Yalı ışıklarının denizde çıkardığı parlamada bıçaklar, seri ve işinin ehli hareketlerle inip kalkıyor, postları yağlı koyunlar arabaların bagajlarına yüklenerek oradan uzaklaştırılıyordu.

Kurtarılan hayvanlar Köy’ün belli yerlerine çıkarıldı. Yuttukları deniz suyundan karnı şişenler yardımsever vatandaşlar tarafın-

dan yere yatırılıp, karınlarına basılmak suretiyle hayata döndürüldü! Burunlarını tıkayan ağır yağlar, rahat nefes alabilmeleri için, gençler tarafından hiçbir iğrenme ve tikslenme gösterilmeden emildi. Onları izleyen yaşlılar hayret 'cık cık'ları yapmakla yetinirken küçük çocukların hıçkırıkları bu 'cık cık'lara karışıyordu.

Yorgun koyunlar, keskin bıçakların altında kurtuluşlarına doğru yol almaya başlamışlardı. Kıyıda, kesif bir kan-mazot kokusu karışımı hüküm sürmekteydi.

Keskin soğuk demirden kurtulanlara 'Yaşar' adı takıldı. Sahilde postları sandan şiyaha dönmüş Yaşar'lar şaşkın bekleyerek dolaşıyordu.

Başlarında bir teğmen ve bir gedikliyle iki cemse dolusu asker geldi. Askerler silahlarını cemselerin içinde bırakarak çevrede gördükleri ne kadar canlı ve kurban edilmiş koyun varsa toplamaya başladıklarında, koyunların gayriresmi sahipleri bir gık bile çıkartamadı.

Yaşını başını almış kır saçlı gedikli gevrek gevrek, "Siz alacağınızı almışsınızdır zaten," diye, sırtıttı.

"Kes" dedi, teğmen, "kes ve işine bak..."

Çocuğu yaşındaki üstünden her gün azar işiten pişkin gedikli sırtınıasını sürdürüp, erlere emir yağdırdı.

Karaya çıkartılarak kurtarılmış koyunlar da, denizin dibindekilerle aynı sessizliği paylaşıyorlardı artık.

İskelenin kenarına köpek oturuşunda sırtımızı vermiş olanları seyrediyorduk. İyicene büzülmüş, küçülmüştüm.

"Ne yapacağız Reis?" dedim.

Elini ağzına götürerek, 'sus' işareti yaptı, bir cigara yakıp bana verdi, ardından da kendisi yaktı. Cam kırmış suçlu çocukların mahcubiyetiyle, kağıdı yağlı cigaraları tüttüre tüttüre çevreyi seyrettik.

Cigaralar bitti, Reis;

“Ben, tekmeden gazyağı alıp geliyorum. Ortalık yatışınca yukan, acıçeşmeye çıkıp temizlenelim, üzerimizdekini atıp, giyineyim. Tekneyi de sabah temizleriz,” dedi.

Tekneye indi. Bir şişe gazyağı ve arapsabunuyla çıktı. Tekrar köpekoturuşu yaptık.

Aklıma geldi:

“Reis! Biz hani gelincik için hazırlık yapacaktık?”

“Siktir et şimdi gelinciği melinciği... Deniz bize bu sefer koyun verdi! Koyun yakaladık. O da nimet, bu da nimet...” dedi.

Az sonra cebinden, dünyada eşi benzeri pek görülmemiş bir kara hayvanı türünün deniz avı hasılatını çıkardı. Paralara her zaman uyguladığı ütüleme faslını bu kez avcuyla dizi arasında yaptı. Ütülemenin yeterliliğine kanaat getirdikten sonra saydı, yarısını uzattı. Balık payına benzemeyen başka bir üleş olan bu pay, beni uzun süre idare edecek kadar çoktu. Sintine yağına bulaşmış paraları alıp yağlı pantolonumun cebine yerleştirdiğimde sevinmiştim ama cebimde ağır bir deve diken yumağı vardı!

Iskele ve çevresindeki karnaval sürerken, sessizliğimiz arka arkaya içtiğimiz cigara ve yeni açtığımız Şarabi Ateş’le sürüyordu.

Reis, gazyağı ve arapsabununu göstererek, “Sen bunları bekle. Ben kulübeye kadar gidip, üzerimize giyecek bir şeyler getireyim” dedi.

Olur anlamında başımı salladım.

Kaza yüzünden Kanlıca’da iskele yapıp geç kalan vapur geldi. Piknikçiler bu geç kalmaktan hiç de şikayetçi değillerdi. Kaptanın bağırıp çağırıp itiraz etmesine karşın bazılarının koyunlarla birlikte akordion çala çala, vapurdaki diğer yolcuların hayret dolu bakışları arasında neşeyle vapura bindiler. Vapur, geldiği

yönün aksine yine yarım daire çarkederek, sisin yerini yeni bıraktığı karanlığın içine bir Beyoğlu gece martısı gibi süzüldü.

Acıçeşme, Kolej yolundaydı. Yalağı ve musluk kenarından sı-zan suyun olduğu kısımlar yosun tutmuş, kitabesindeki yazı okunmayacak kadar silikti. Suyu az akıyordu. Reis, Köy'de birçok çeşme olmasına rağmen bu çeşmeyi seçmesinin sebebini, bulunduğu yerin ıssız olmasından kaynaklandığını söyledi.

Soyunduk. Uzun donlarımıza kadar yağ sızmıştı. Önce kol-larımızdan başladık ve vücudumuzun yağlanmış tüm kısımlarını gazyaağıyla ovduk, arapsabunu sürdük. Ardından suyla yıka-dık. Reis'in getirdiğı eski ama temiz ekose bir masa örtüsüyle kurlandık. Arapsabunu kâr etmemişti. Az önce sintine yağı ko-kan biz, şimdi gazyaağı kokuyorduk. Kolumu kokladım. Bu ha-reketimi gören Reis gülmeye başladı. Ben de güldüm.

Reis, "Al bakalım çıkmalarını," derken, hâlâ gülüyordu.

Çıkmalara baktım. Tiril tiril bir gömlek, pantolon, kışlık ka-lın bir ceket ve bir çift gıslavet ayakkabı... Pantolonu giydim, epey bol geldi.

"Reis," dedim, "bu pantolon çok bol..!"

"Bol, mol idare edeceksin," diyerek, kirli pantolonunun ce-binden bir mekik ağ ipi çıkardı ve bir parçasını çakısıyla kese-rek uzattı.

"Düğmelere en yakın sağlı sollu kemer köprülerinden geçirip sıkıca bağla ve gömleği içine sokma, üzerine bırak..." dedi.

Söylediğı gibi yaptım. Pantolon şimdi tam üzerime göreydi. Elimde gıslavetler, "Reis, çorap yok mu?" diye, gülerek sordu-ğumda, "Bokunu çıkartma, bunları buldun da bunama!" dedi. O da gülmeye başladı.

Ardından, "Rahmetli titiz adammış, iyi bakmış çıkmalara!" dedi.

Onu onaylarcasına, “Evet,” dedim, “rahmetli hakikaten iyi bakmış çıkmalara...” diyerek, tekrarlardım ve ceplerimi boşalttım.

BİLGE SERSERİ ADABI MUAŞERET KURALLARI (SSS)

Yarışma için standart kural: Çıkmacılık adabı.

Bilge Serseri, çıkmanın kendi vücuduna göre, büyüğü/küçüğü, iyisi/kötüsü olur mevhumunu hiçe sayar. Temiz olması, yırtık olmaması onun için düsturdur. Çıkma ayakkabılarda numara toleransı (+)(-) 3'tür. O, bu toleranstaki ayakkabıları kendine uydurmada mahirdir. Bol çıkma pantolonu, önündeki kemer yerinden geçirdiği iple sıkarak kullanır. Bilge Serseri duygusal olduğu için, gömleğini pantolonunun içine sokmayarak olumsuz görüntüyü saklar. Çıkmacılık, Bilge Serseri'nin şanındandır. Bundan ötürü, normal insanların diyalektik olmasını sabır ve sebatla bekler.

Kirli elbiseleri dertop edip yakınlardaki bir böğürtlen kümesinin içine sokuşturduk. Hamamdan yeni çıkmış hammalların rehaveti içinde sahile indik. Geride, kanla karışık sintine yağına bulanmış katranlı rıhtım ve cadde kalmıştı. Köy'ün insanı her nedense evlerine erken çekilmiş ortalık durulmuş, süt liman olmuştu..!

Bir tek askeri cipler ve cemseler içleri Düşkarcı Misyonerlerle dolanımdaydı ve onları gören ben, hâlâ o meşum ürknelerimdeyim...

Reis'in kulübesine çekildiğimizde, yusuvarlak ay, yeni dövülmüş bir bakır sini gibi kızıldı, karşı kıyının tepelerinin ardından doğduğu zaman...

Yükseldikçe rengi açıldı, aklaştı, aklaştı, aklaştı...

Bir sevişme süresi kadarlık bir zaman sonra, bir kalaycı vardı sanki tepelerin ardında. Ve, görünmez O ki, ne yaparsa yap-sın güneşi aydan daha büyük yaratmış. Ve O, maşasıyla tuttuğu yeni kalayladığı siniyi yukarıya doğru kaldırıp göğe çoktan as-mıştı.

Şimdi ay, çingen kalaycının körüklü kömür ocağından yeni çıkmış bir sini gibi ve bilinmez bir daveti bekleyen bir ayna gibi pırl pırlıdı...

18

Yaz, günleri yaklaşıyor. Ağaçlarda ve çiçeklerde ilkbaharın izleri, artık gitsem mi, gitmesem mi diye, düşünmeye başladı. Yaz gelecek ve her şeye bir durgunluk çökecek. Hele yaz öğleleri... Yeşilligine alıştığımız yapraklar, hafif hafif sararmaya başlayacak son günlerinin ardından. Olgun meyvelerin sıcaklığını duyumsayacağız, biçilen çayır-çimen gözlerimize yeknesak gelen tablolar sunacak ve ben yazın sıcaklığından bir dağ tapınağının balkonunda, kulübemde serinlemeğe çalışacağım.

Kulübe Garip'siz boş... Yatağına bakıyorum, öylece duruyor, yokluğundan bu yana nedense onu düzeltmek içimden gelmiyor. İnanmak istemesem de, içimden gelen bir ses, belki de hain bir his, onun artık dönmeyeceğini söylüyor.

Canım sıkıldı. Kulübeden çıkıp balkona kadar yürüdüm. Deniz ve gökyüzü mavi, ortalık sessizdi. Varlığını önce hissettirmeyen sessizlik, az sonra ürpertti, bunu esen gündoğusuna verdim.

Bazı rüzgarlar akıllıdır, kuzeyden eser...

Kulübeye geri döndüm. Defteri, zulasından çıkartarak, kıyı insanlarını ve sahnenin sahte oyuncularını anlattığım yazıyı düzeltmeye başladım. Bir süre sonra, dinlemek için yazdıklarımı okudum.

SEMPOZYUMA SUNULACAK MANİFESTO NO: 4

Sahte sahne oyuncularını.

Dostlar...

Sahte sahne oyuncularını sadece yüzlerini gizlemek ister. De-ve kuşu gibidirler. Maskelerini çıkardıklarında hiçbir anlamın kalmadığı mat beyaz yüzlü figüran oyuncu topluluğu her gün-kü gibi güneş düştükten sonra oyundaki yerlerini alır. Yaşadıkları geceleri bir gün öncesini anımsamamakla değerlendirirler. Az içerlerse anımsanır akşamlar, anımsama, onları biten piyesin sabahında mutsuzluk girdabına çeker. Güneşin daha düşmediği saatlerde, duvarın dibinde, Pisagor'un meşhur 'Eşek Teoremi'ni ispatlarcasına sürünerek giderlerken yan gözle kıyıyı süzmeyi de eksik etmezler. Meşum bakışlı, gerçek olma sevdalı figüranlar, ancak güneş mevcut tepelerin ardına çekildiğinde, aydınlık ışıklarını karalara bırakırken, belirli yerlerde ateşler çatırtılarla yandığında, ateşin çekiciliğinden güç alıp, saklandıkları deliklerden kakaraklar gibi koparak deniz kenarına inerler. Ateş nardır, kırmızıdır, kandır ve onda bilinmeyen çok şeyler gizlidir. Çekiciliği ondandır. Sahilde bank vardır, bank kıyıdır ve ona her seferinde vurmaktan yüksünmeyen, durmaksızın sonsuz kereler gidip, gelen dalgalar vardır.

Ateş, sokak kanapesi ve dalgalar...

Denizin asi çocukları dalgalar...

Deniz kenarında yaşayanlarla yolun karşı kaldırımında dolaşan insanlar.

Sahnenin daimi oyuncularıyla, mevsimlik, ucuz ve gelip geçici figüranlar...

Daimi oyuncular, geçici figüranlar için güven kaynağı ve anlık tutku ve tatminlerinin sübabıdır. Çünkü, onlar her gün orada ve memurdur. Sokak kanapesi ve kıyıya kurdukları içki masaları çalıştıkları bürolardır. Onlar, dünyanın en zor şartla-

ında kart basarak çalışan ağır işçilerdir. Onlara göre meslekleri dünyanın en zor işidir ve bunun bilincindedirler. Bu asil işlerini herhangi bir şekilde aksattıklarında bunu gurur kırıcı adeder, o gün daha fazla içer ve mezelerinden daha az yerler. Yumruklarının tersiyle ağızlarını silip meze yapmakla yetinmenin ve alçak gönüllülüğün doruk noktasındadırlar. Yumruk mezesi onlar için bir nimettir. Kıyı kaldırımını yaşama değil, oturma ve eğlenme alanı olarak görmekten başka ortak yanları olmayan ve bir araya geldiklerinde farklı mozaik desenleri oluşturan geçici figüran topluluğuysa birçok şeyi paylaştıklarını sansa da, gerçekte paylaştıkları bir hiçtir.

Geçici figüran takımının yaşamdan bir nebze alamayacağı dersler vardır. Eksikleri, hayat oyununu kendilerine zorla ezberlettiği senaristlerin sonradan yazdıkları senoryaları acemi oynamalarındandır. Yaşadıklarının kalıcı ve uzun süreli olduğunu sanarak, anlık serseri olmalarıdır. Onların anlayamadıkları ve hiçbir zaman öğrenemeyecekleri her daim söylediğim gibi en zor zanaatin serserilik olduğudur...

Dostlar...

Beni avutan; daha çok gelecekteki yaşamdan hiçbir şey beklemeyen kıyı insanlarını doyasıya seyretmektir... Gelecek beni nasıl aldatacaksa, bir şekilde onları da aldatacaktır. Kuruntu denizine girerek, geleceğe karşı duyduğum şüpheler, geçmişime bir sünger çekerek yeniden başladığım yaşamımı anlamaya ve bu yaşamın karışıklıklarını çözmeme yardımcı olacaktır.

Dostlar...

Kıyı insanları için her türlü değer yargılarının üzerinde bir anlam taşıyan kulübeleri, sandalları, içki sofraları ve en önemlisi sığındıkları denizdir. Nasıl bir erkek bir kadına, bir kadın da bir erkeğe sığınır, işte öylesine sığınılan bir limandır deniz... Bütün bunlar, bir barış ve en önemlisi bir insanın kendiyi uzlaşma barınağıdır. Denizden yaşamlarının sürekliliğini sağlamak için elde ettikleri nimet, lerzan solgun ışıkla aydınlatılmış çilin-

gir sofraları, onları bir ertesi güne hazırlayan itici bir güçtür.

Dostlar...

Bir ömrün, bir gözün açılıp kapanması kadar kısa sürdüğü çağımızda zenginlik, fakirlik başımıza gelecek meşum sonu(ölüm) değıştirmez. Ömür dediğimiz meşe ateşi kadar tez geçer. Dünya bir elem ve keder dünyasıdır ama çiçekler o fikirde değıldir. Bakın yine açmaya başladılar. Öyleyse dünyada iyi, kötü diye bir şey yoktur. Yaratanın değışmez düzeninde yaşama felsefesi yapmadan sürdürelim zamanları ve bundan mutluluk duyalım...

Dostlar...

Şimdi artık her şey bana çok yakın, hemen önümde duruyor ve yeni yaşayacaklarımnın bağrında yatıyor. Artık körelmiş bıçağımızı tekrar tekrar bilemekten vazgeçip, gelecekte kalan zamana sığınmamız gerekiyor.

Tüm ülkelerin Sersemileri birleşiniz..!

Yaşasın tüm ülkelerin Sersemileri..!"

Defteri zulasına koyup, ilk başlarda korkudan zor geçtiğim tah-ta köprüden hemen geçtim.

Yokuştan basamakları seke seke indim, caddeyi geçerek, yol bo-yu uzanan şimşirlerin bir adam geçebileceğı aralığından, Reis'e yö-neldim. Teknede tanımadığım birkaç kişi daha vardı. Başları önde, helada cigara içerken yakalanmış öğrenciler gibi mahcuptular. Tek-ne çalışır bekliyordu, kıynın sessiz tuhaflığı tekneye de hakimdi.

Koltuk ipini çektim, kış küpeşteye basarak indim. Reis, tekne-dekilerin Yeniköy'lü olduklarını söyledikten sonra, "Nerelerde-ydin?" dedi, sitemli.

"Dolaşıyordum..."

"Dolaşıyor muydun? Nerelerde..?"

Zoraki gülümseyerek, "Bulutların üzerinde!"

Reis ciddi, "O halde yeryüzü gerçeğine hoşgeldin..." dedi.

Suskunluk oldu. Reis'e ve arkadaşlarına baktım. Biri sulandırılmış Süt Ateş şişesini ağzına götürüp dikti ve yanındakine uzattı. Reis, ben daha bir şey sormadan, Ateş şişesini aldığı arkadaşını göstererek, "Garip'ten haber getirmişler. Ev arkadaşın nihayet döndü..." dedi.

Anladım, anlamamazlığa geldim. Boğuk çıktı ses boğazımdan. Onu arar gibi çevreme, kıyıya ve denize bakındım.

"Ne güzel...! Nerelerdeymiş...? Şimdi nerede..?"

"Balıkları ziyarete gitmiş... Şimdi İstinye Devlet'in morgunda istirahat çekili, çok yorulmuş da..!"

"Kaç gün geçti Reis?" diyebilirdim sadece.

"Onaltı... Tersaneye bağlı Hulki Onaran çeki gemisinin halatlarına yanlamış. Kolları yana açık köpek oturuşunda, öylece çıkmışlar. Biri, 'bu Hisar'lı, Onu Garip diye çağırırlar' demiş, sonra karakol filan falan haybeden külhan..."

Gözleri yaşardı, yüzünü denize çevirerek, "Onaltı gün," dedi ve üç kez tekrarladı.

Ne kadar da çok seveni varmış..?

Cenazesi kalabalıktı. Hisarlılar, Köy'ün dışından onu bu kadar çok tanıyanın varlığına şaşırdı.

Musalla taşının üzerindeki şebboylar kaldırılarak, yere, iki yana sıralandı. Serili örtü katlanarak kahveye kondu. Musalla besmeleyle ıslak bir bezle silinerek temizlendi. Cenaze geldi. Tabutu da kendi gibi naif Garip'i içinde düşünmek ne kadar tuhaftı? Musalla taşında son yalnızlığının çaresizliği içerisinde uyuyordu! O güne kadar görmediğim, akrabası olduğu her halinden belli, sarı saçlı bir delikanlı tabutun başında dikilmeye başladı. Bu arada ibrikçi bir testi su getirerek ayakucuna koydu.

Bir ara tabutun başında kimsenin olmadığını gördüm. Yanına gittim. Ayak ucundaki yeşil çuhanın kenara gelen kısmı yarıya kadar kıvrılmıştı, düzelttim. Akrabası geldi, helaya gittiğini söyledi, başsağlığı diledim.

Cami dışında herkes beynamazdı...

Caddenin deniz kenarındaki kaldırımında Reis'in yanına gittim. Her gelenin Reis'e selam verdiği bir grup oluştu.

"Bunlar da kim?" diye, sordum.

Reis, saymaya başladı:

"Kartal'dan Abi Nihat, Arnavutköy'den Melaikem Ali, Mehmet Amca, Sirkeci'den Dede, Sarıyer'den Paşa Mahmut, Menekşe'den Arap Özcan, Kumkapı'dan Japon, Ortaköy'den Oltacı İstephan, Nizam, Marangoz Çetin, Feti, Kireçburnun'dan Paşa Alaattin."

Ortaköylüleri, gelincik mezatından dönüşte görmüştüm. Reis, durmaksızın tanıtıyordu:

"Anadoluhisarı'ndan Saim Reis, Boksör Hasan, Erdoğan Reis, Kılıç, Lastik Hasan. Bunlar da bizim Köy'den Deli Aptullah, Mavişim Tayyar, Cici..." diye, saymaya başladığında sözünü kestim.

SEMPOZYUM İÇİN BİLDİRİ SUNUMU NO: 4

Bilge Serseri'nin kardeşliği:

İnsanlık, bilgenin bilgeliginden, delinin bilgeligine bilinçli olarak geri dönüş aşamasında –gerçek bir içe dönüşü yaşamalarıyla– üzerlerine çöken zamanın tinini (ruhunu-hayaletini) üzerlerinden atamazlarsa Kayıp Kıta'ya asla ulaşamaz. Kayıp Kıta'yı hedefleme ve keşfetme aşamalarında, mutlu yaşam için, onun binasında bir tuğla olabilmekten ve yaşamı bilgelige adanmışlıktan geçer.

“Onu tanıyorum. Pezevenk Cici... Karısını Sivas Kerhanesi’ne satmış, doğru mu?”

“Eyet doğru... Gençken yakışıklıydı. Köyde çok evli barklı kadının kanına girdi. Beyni apışarasına kaymış, pantolonunun ağ düğmeleriyle düşünen bir adam. En son Beşiktaş’ta bir kızı düşürmeye kalktı ki, bereket versin kızın abisi polis çıktı. Bu iti, bacağından vurdu. Ulu manitunun ilahi adaletine bak ki, bu pezevenk yarasını ihmal etti. Bacak kangren oldu, kestiler. Gün gelir ötekini de keserler, hayat bu, intikamını acı alır...”

“Bir zamanlar paltosundan fırlayacakmış gibi palyoş omuzlarını artık taşıyamaz hale gelmesine rağmen yine de erkekliğe bok sürdürmeyip, hiçbir şey olmamış gibi, normal şartlar altında bir insan gibi ortalıkta dolaşıyor. Şaptan hiç şeker olur mu?”

Reis, saymaya devam etti:

“Manav Papaz Rafet, Kaya Baba, Kapkin Süreyya, Algarna Mıgır, Hayri Kaptan, Zeyno, Zenneci, Tevekkel... Tevekkel’i zaten benden önce tanımışsın. Ben sevmem! Denizin ortasında birinin motoru bozulsa, yanından geçerken dönüp bakmaz... Kanayan yaraya işemez. Aşıyan’da onun mezarını buna, bunun mezarını ona, Agop’un şapkası gibi kafadan kafaya değiştirir durur, arpayı da cebe indirir..!

“Rahmi Dayı, Reis, Polonyalı, Manyatçı Nusrat Reis, Şapka Mehmet...”

Biri ayık değildi.

“Reis,” dedim, “burası nasıl bir Köy?”

Gözlerimin içine baktı. Mavi gözbebekleri, benimkilerle çakıştı. Bir şey söylemedi, sadece omuzlarını silkmekle yetindi. Alamadığım yanıtı karşı, “Başka yerlerde mi böyle, Boğaz’da?” diye, sordum.

Yanıt yine omuzunu silkerek geldi. Anlaşılan Reis, denizi bil-

diği kadar, karayı pek tanımıyordu..!

Bir grup beynamaz da Arap Celal'in ve cami altındaki kahvede çaylarını yudumlayarak cenaze namazının bitimini gözlüyordu.

Tabutun yanına tekrar gittim. Çuha yine sıyrılmış, soluk sarı tahta görünüyordu. Düzeltmeye çalışırken arkamdan tanıdık bir ses, "Boşuna uğraşma, o bir nişan!" dedi.

Döndüm. Kahvenin kapı kenarına tahta iskemlesine bir bacağına kıcının altına alarak oturmuş Deli Bey'di. Şaşkın bakışım-
dan olacak, "Evladım," dedi, tane tane.

"Bu bir nişan... Ve ölenin, ismi gibi garip olduğunun işareti-
dir. 'Mefta fakir, fukara takımındandır, kimi kimsesi yoktur, var-
sa da arka çıkmıyorlar, bahşişi yok, işi fazla uzatmadan hemen
defnedin' diyor, bu işaretiyle nişancı mezarlıktaki büzüктаşları-
na..!" diye, açıklamada bulundu.

Sonra, "Paran varsa olurum kulun,

Paran yoksa Kimsesizler Mezarlığı'dır yolun..." diye söylenir-
ken, yüzündeki tebessüm, 'anla işte' der gibiydi. Çuhayı yine de
düzelterek, kıyıdağıkların yanına seğırtiğimde iki elin parmakla-
rını geçmiyecek sayıda cemaat camiden çıktı ve tabutun arkasın-
da saf tuttu, hoca geldi, bir şeyler söyledi, saftakiler en son "İyi
bilirdik!" diye, bağırıp tabuta hamle yaptı. Kıyıdaki ve camiden
çıkanları gören kahvedeki zevat koşuşturdu. Bu saldırı karşısın-
da, camiden çıkan cemaat ürktü ve kenara çekilirlerken kokmuş
peynire bakar gibi yüzlerini ekşitip bizi süzüyorlardı.

Lanet Reis'in kardeşlerinden Balıkçı Nusrat, "Garip evladım
sayılır, bana da tayfalık yapmıştı," diyerek, ağabeyinin; eskilerde
Köy'ün en geçimsiz, huysuz ve lanet balıkçısının mezarını ona
açmış. Yine de, istemiye istemiye, "Orayı kendime ayırmıştım.
Ne yapalım, beni de anneminkine koyarlar," derken, herhalde
sağlığında hiçbir günü kavgasız gürültüsüz geçirmedeği ağabe-

yiyle, öldüğünde de, aynı mezarda hır gür edeceğini sanarak, öbür dünyadaki yeni yaşamını rahat ve huzur içinde geçirmeyeceğini düşünmüştü.

Tabutu omuzlandı. Caminin köşesini döndüğümüzde, müminlerden aramızda kimse yoktu.

Zaman şimdi beynamazların zamanıydı...

Garip, omuzlarda, kıyı yollu Aşîyan'a doğru yola çıktık. Ne garipti, ölülerimizle iç içe yaşamamız. Mezarlıkları düşündüm o an, hepsi Şehr'in içinde...

Yoldan geçeriz, mezarlıklar yanda...

Reis'le tabutun arkasıdaydım. Bir şekilde yine kaldırılmış çuhayı gösterdiğimde, "Haklıymışsın, bunca yıldır gariban cenezesine katıldım, böyle bir şey görmedim," dedi ve boşta kalan eliyle çuhayı çekerek son kez düzeltti.

Kalenin köşe kulesini geçtiğimizde tabutun başı denize dönmeye başladı. Önde kol atanlar ne kadar çabalarsa çabalasın küçük geminin orkoz akıntısına yakalanmış rotasını düzeltmedi ve imamın küçük kayığı denize hafif yanlayarak, mezarlığın kapısına kadar yoluna devam etti.

Keşfedilmemiş koylar hâlâ onu tabutuyla bile çağırıyordu...

Lanet Reis'in mezarı açılmış, kemikleri bir kenara toplanmıştı. Garip'in mezarı hazırды. Deli Bey, "Benden başka biri daha gerek Garip'i mezara yerleştirmek için," dedi.

Reis, bana dönerek, "Mezara sen gir, son ev arkadaşı sendin, seninle iyi anlaşıyordu," dedi.

Reis'in yüzüne şüpheyle baktım. İlk kez böyle bir iş yapacaktım. Reis, elimden tuttu ve mezarın diğer ucuna basarak, içindeki kemiklere dikkat ederek girdim. Ne tuhaftı? Az önce aynı seviyede olduğum insanların ancak ayaklarını görüyordum ve top-
rak, bugüne kadar kokusunu aldığımdan daha başka kokuyordu.

Aynı şekilde Deli Bey'i de indirdiler ve Garip'in ayaklarındaki bez tutamaktan ben, baş kısmındakinden de Deli Bey tuttu. Deli Bey, aynı anda bir eliyle de başının altından tutuyordu. Yavaşça, ıslak toprağın kucasına Garip'i bıraktık.

Tepesindeki kefenin kopçasını açıp, kefeni başından sıyırdım.

Zambaklarla çevrilmiş bir buğday tarlası gibiydi yüzü ve avcumu gezdirerek bu yüzü sevdim.

Reis, fırsatı kaçırmadı:

"Nusrat abi, bunlar sakın orada didişmesinler?"

Nemli gözlerde küçük, küçük olduğu kadar da derin tebesümler belirdi.

Hoca, "Sizin işiniz bitti, hadi çıkın," dedi ve mezarlık görevlilerine işaret etti.

O sırada, Garip'in kulağından bozuk kırmızı bir renkte sıvı akarak kefeni ıslattı. Nereden çıktığı belli olmayan iri yeşil bir sinek hızla geldi ve oraya kondu. Sivaslı Karınca kadar hamarat sinek kovalandı, geldi yine kondu. Gene kovalandı, gene kondu. Bu inatla konma ve kovalanmalar birçok kez sürdü. Sonunda, arkalardan Deli Bey'in gür sesi duyuldu:

"Bırakın be..!" dedi, "bırakın... O da, Garip'le gömülmeli, çünkü, yumurtalarını çoktan bıraktı..."

Toprağın altı solucan, üstü çıyan dolu ki, Garip toprağa sahip olamamaktan ve hatta bütünüyle sahip olamamaktan güçsüzlük duyacaktır şüphesiz altında yatarken, belki de bir kadının hayalini kurdu da bu hayalini bir türlü gerçekleştirmedi yaşamında büyüktü toprak hem de çok büyük mağmaya doğru diklemesine giden dipsiz bir kara lağım gibi kara bir değirmen taşı arasına aldıklarını un ufak eden ki kara sinekler ona yardım-

cı olur kurtçuklar alesta, değiştiriyorlar bedenleri sıfır kotun altında derinliklerden usareler akıyor yeryüzüne bir çatlak arasından hain bir hafriyatla bir tatlı su kaynağı gibi billur bir istekle bir ağacın uç dallarında uç yapraklarında klorofillerle iç içe kaynaşma ve tohumlarını vermedir, aynı zamanda meyvelerin rengini de belirlemektir hamı olgunlaştıran Tanrının gözünde, toprak değirmen taşıdır sonsuzluğa kadar dibe dipten de dibe tüm kendine ait derinliklere uzanan yerkürenin merkezine ulaştığında yeryüzüne karşı öteki yarım küredeki Garip'in piramidini de yükseltmeye başlayan...

Sivaslı gerilla sinek, böylece yeni bir dönüşümde yer almak için verdiği uğraşın karşılığını almış oldu. Sıra Hoca'daydı. Bir şeyler okumaya başladığında, ferfere okuyan gözleriyle hepimizi izledi ve az sonra okumayı oğluna bıraktı, kenara çekildi. Anlaşılan canı çabuk sıkılmıştı!

Paranoya iblisi yine faaliyetine başlamıştı...

Seyrek de olsa ne zaman bir mezarlığa gitsem, önce, hafif bir telkin geçerim kendime:

"Bak..! Geçen seferki saçma sapan düşüncelerin esiri olmaya caksın değil mi? Eğer düşünürsen yine mutsuzluğa gark olacaksın, bunu bilmen gerekir..."

Ardından, bir yerlerden koparak gelen bazı sorular beynimin bir köşesine yapışır, düşlerimi kaçırır, en mutlu zamanım olan uykularda bile...

Her uyanışım, düşlerimin serbest kalma akışı içinde bir aşamadan başka bir şey olmadığını anlamamdır, kendi gündüzünün başkasının gecesindeki başka bir şey olmadığını, iki gözünün başkası için tek bir göze eşdeğer olduğunu anlayacak olan, düştten

çıkarmak gibi kendi gerçeğinden çıkmasına, insanın gerçek içinde olduğundan daha uyanık olduğu bir durumu tanımasına olanak veren gerçek uyanışı sağlayan gündüzün yolunu izleyecektir.

Ben, sonunda; iki gözü olanların yanında bir şaşkınlık ve uyanıkların ortasında bir kör olduğumu bir kez daha anlayacağım. Bu, benim için bir mutluluk, bir sevinç kaynağı ve bir o kadar da esef verici...

Kefenin başını sıyrıp da Garip'in yüzünü son kez gördüğümüzde, alnında bir morluk vardı. Balıkların yediği tek gözünün çukuru boş, diğeri donuk mat ve yarı yarıya dışarı çıkık, sarı yüzü bembeyazdı. Dudakları bir mermerinki kadar ak, bir buz kadar da soğuk görünüyordu.

O, bu haliyle ölüydü.

Üzerine toprak atılmaya başlanan Garip'e yeniden baktım ve dudaklarımla arasından, "Boşver be kabuksuz ateşböceği.. gelirken de çıplagızdır giderken de..." kelimeleri süzülüyordu.

Gerçek bir şüpheye düştüm, şüphe daha da ileri giderek bu matrak olayın, ölümün ve ardından gömülmenin kendi başıma geldiğini düşünmek bedenimin titremesine ve düşüncelerimin bir an da olsa donmasına neden oldu. Ola ki, ölü numarası yaptım ve ölmeden gömdüler. Üzerime çöken ağırlığı, gerçek toprak kokusundan bir hayli uzak ölü kokan toprağın ağırlığını, gerçek ölümüne kadar nasıl taşıyacaktım? Üç deliğimi kapatan pamuk parçalarının dışında soğuk kefenin sarmaladığı çıplak vücudum oldukça nemli toprağın dar mezardaki basıncıyla, başarılı ve işini gayet iyi bilen börtü böceklerin, solucanların, yılanların ve farelerin sadece kefenin sarmaladığı bedenime ilk temasına kadar zorlanacak ve ardından tırtıklanmaların verdiği gevşemeyle sonsuz rahatlamanın içine girecekti. İşin komik, ko-

mikten de öte matrak yanı, mezarın dışında temiz giysileri içinde, temiz oksijeni, iyodu içine çekip dua edenlerin mezarın içindekinin yaşadığından bihaber olmaları. Benim gibi böyle bir olayın olasılığını düşünenlerin her ölü gömülüşünde acı duymalarnya, bu durumun kendi başlarına geldiğini düşünmeleri. Bu da işin diğer bir matrak yanı...

Peki, burada yatanların hepsi öldü de mi gömüldüler ve neler hissedirdi öldüğü sanılıp da, canlı canlı mezara giren bir insan?

Bu nasıl bir şüpheydi ki, düşlerimde gerçek korku girdaplarıyla içine alıyordu beni...

Canlı gömülenin, mezarında, canlı kahkahalar atmaktan başka yapacağı yoktur herhalde..!

Her şeyim olan hayal kurma, bu kez beni korkuttu. Yaşarken, bundan daha fazla acı vererek, cehennemde bile bundan daha fazla işkencenin olamayacağı korkuların hayalini kurmak ne kadar da dehşet verici...

Gömü töreni beklenenden daha hızlı oldu. Kaya Baba, Reis'e, Reis'de bana göz kırparak, başıyla patikanın sonunu işaret etti. Yavaşça mezarın başından koparak, sıyrıldık. İki küçük servinin arasında, geniş bir mezar taşının ardına çöktüğümüzde, Kaya Baba, ceketinin cebinden içi kırmızı bir sıvı dolu bir şişe çıkartıp, "Rus Votkası... Kendi elimle sıktım bahçedeki narları... Nar suyuyla alaşımlandırılmış halitalı Rus Votkası... Rahmetli de pek severdi hani! Haydi onun ruhuna içelim ve yad edelim, ruhu şad olsun!" dedi ve şişeyi bana uzatarak, "Senden başlayalım, vur bakalım," diye, sırayı belirledi.

Vurdum. Mezarlığın kendine has sıcaklığında soğuk nar sulu votka iyi geldi. İçimden, 'Garip ölmese sanki içilmiyecekmiş gibi...' diye, geçirdim. Şişeyi Reis'e uzatacağım sırada, ancak bi-

zim duyabileceğimiz kinayeli bir ses, “Zındıklar!” dedi.

Hoca’ydı, arkamızdan sırtıyordu.

Reis gülerek, “Sıra ben de değil, ondaymış,” dedi.

Hoca çöktü, şişeyi ona uzattım. Çölde vahaya sığınmış bir be-devinin susuzluğu misali, büyük bir aşkla şişeye sarıldı ve dikti. Üçümüzün de gözü Hoca’nın seri inip çıkan gırtlığındaydı.

Kaya Baba dayanamayarak, “Hop...” dedi, “hop kardeşim hop..! Sahura mı kalktın?” diyerek, şişeyi elinden kaptı. Seviyesine baktı.

Nar sulu Rus votkasının sırasını bekleyenlere göre önemli bir kısmı alabora olmuştu!

Falyanos Hoca’dan kurtulmanın yolu, iri yutmaktı. Öyle oldu. Şişe bir tur atıp sıra kendine geldiğinde, dipte kalan bir parmak rengi açık kırmızılık yüzünün ekşimesine yol açtı.

“Ne yapalım buna da şükür,” dedi.

SEMPOZYUM İÇİN BİLDİRİ SUNUMU NO: 5

En iyi içki reklamı film sinopsisi: Mıhlara Birendi

Oto Sanayi çarşısında, içi talaş parçaları, dağınık, küçük bir torna atölyesi... Atölyede makine olarak göze çarpan sadece küçük bir torna tezgahı ve bir matkap var. Dükkanın içi kesif metal ve yağ kokusu içinde; bir insan elini nereye koyarsa koysun, siyaha çalması kaçınılmaz...

Usta, tozlu küçük masasında çayını yudumlayıp, günün atarışı bülteniyle dersini çalışırken, daha yeni buluşa ermiş çırağı, mide şeklinde keşilmiş beş santimetre kalınlığındaki saç platinayı matkabın tablasına yerleştirmektedir.

Çırak, platina midayı işkencelerle bankoya tutturduktan sonra, otuzbeşlik matkap ucunu dükkanın kolonuna sabit taş-

da önce kabasını, sonra incisini alarak bile di ve önündeki küçük su kutusuna sokarak soğuttu. Matkabın yanına giderek, mandireline ucu yerleştirdi, elinin ayasıyla mandireli boşluğunu aldıktan sonra anahtarıyla sıktı. Midenin üzerinde deleceği yeri cebinden çıkarttığı kirli bir tebeşirle karaladıktan sonra, diğer cebinden çıkarttığı ucu elmaslı noktasına bir iki kez çekiçle vurarak işaretledi. Matkabın devrini ayarladı, yıldız üçgen anahtarını çevirerek motoru çalıştırdı.

Orta devirdeki matkabın ucu mideye yaklaştı, noktaya temas etti. Çırak, matkabın kolunu aşağıya doğru indirdikçe zorlandı, biraz daha asıldı, daha da zorlandı. Uç, patinaya saplanacağı yerde, mandirelinde, kendi ekseninde dönmeye başladı. Matkap bir çentik talaş kaldıramamıştı. Çırak motoru durdurdu. Matkabın ucunu mandirelinden çıkarttı. Bileme taşına tekrar giderek, ucuna biraz daha geniş aç verdi, suya soktu, soğuttu. İkinci kez denemesi de başarısızdı. Ustasına baktı. Beceriksizliği çıraklığını zedeleyebilirdi. Çıraklığın şanı, problem getirmeden problemi çözmek değil miydi? O da öyle yaptı ama ustasının gözlükleri üzerinden onu izlediğinden de bihaberdi. Öğretici bir usta, çırağını önce serbest bırakır, işin sonu sarpasınca müdahalesini ederdi. Ustası da öyle yaptı.

Problemi başka bir yöntemle çözmek isteyen çırak, önce motorun devrini düşürdü. Olmadı... Yükseltti, yine olmadı... Matkabı darbeye aldı, yine olmadı. Son çare olarak matkabın ucuna boryağı dökerek denedi, sonuç yine olumsuzdu...

İşte tam bu an, ustanın müdahale anıydı.

Usta, elindeki bülteni yavaşça masanın üzerine bıraktı, gözlüklerini çıkarıp, cebine yerleştirdi ve çırağın yanına gitti. Ensesine canını yakmayacak şekilde bir şaplak indirdi. Yüzünde, 'biz de çocuktuk ve bu çıraklık yollarından geçtik'in alçakgönüllü ifadesi vardı.

"Sana," dedi, "sana kaç kere söyledim. Neden beni dinlemiyorsun, aklın nerede?" diye hafif yollu bir azardan sonra, tezga-

hın yanında duvara asılı dolaptan bir şişe çıkarttı, kapağını açtı.

–Bu arada kamera zum yapar, şişenin etiketinde MIHLARA BIRENDİ yazmaktadır–

Usta matkabı darbeye alır ve kolu yavaşça aşağıya doğru indirirken, ucun platinaya temas ettiği yere şişeden içindekini dökmeye başlar. Matkabın ucu platinaya gömülürken, çıkan dumanların arasından helezoni çapaklar görünmeye başlar. Matkabın çelik ucundan tatlı bir hışırtıyla çıkan talaşlar uzar, uzar ve platina mide delinir.

Usta, ustalığının onuruyla mağrur, çıraksa mahcupdur.

–Sahne üç saniye kararır–

Sahne aydınlandığında, ortam Rumelihisan sahilidir ve sahil, ellerinde Mıhlara şişeleriyle yerlerde sürünen, banklarda sızmış insanlarla doludur. Manzara, 1920’ler Meksika’sı gibidir. Uykusu kaçan bir binbaşının yapacağı ihtilal öncesi, toz duma-na bürümüş sessizlikteki bir kasabayı andırmaktadır sahil...

İşte tam o sırada, yüksek sesle Beethoveen’in 5. Senfonisi çalmaya başlar ve perdeyi tamamen kaplayan, etiketi seyircilere dönük bir şişe Mıhlara Birendi şişesi tutan bir el kareye girer. Elin sahibi matiz, sesi davudidir:

“Mihhh... laraaa... Bir end idi...” der ve şişeli el küçülerek devrilirken, altına koyu ve büyük harflerle:

MIHLARA BIRENDİ yazar.

–Perde tamamen kararır ve ışıklar yanar–

Mezarın başına döndüğümüzde, kenarına taşlar diziliyordu. Hoca, oğlunu kenara iteledi, geçirdi ve aldığı içten yakıtla o kadar içten, gür ve manalı okudu ki, oradakiler hayret içinde birbirlerine bakakaldı.

Cenaze töreni bitti.

Cemaat dağıldı...

Reis, Garip'e son görevimizi yapacağımız için dağılmamızı söyledi.

Mezarın başında toplandık. Nereden çıktığı belli olmayan Mor Ateş şişesinin ağzı komşu mezarın mermerinde kırıldı ve Garip'in baş ucuna diklemesine, toprağa yarısına kadar gömüldü.

Hoş bir koku ki, bir iç gıcıklayan harmani, bir tarifsiz ve anlamsız morluktu yayılan ortalığa...

"İç ulan iç... Doya doya iç" dedi, biri.

"Yarasın ulan hergele..!" diye, konuştu başka bir diğeri.

Son söz Reis'den geldi:

"Doya doya iç sevgili kardeşim. Gittiğin yerde bunu bok bulursun..!"

Ateş, şişenin dibinde bir kıpırdadı, dışarıdakilerin duyamadığı bir 'guluk'lamayla yarım parmak seviyesini bir alçaltıp bir yükselterek, ancak keskin bir gözün farkedeceği azalmayla, ek-silttiği seviyesini Garip'e içirmeye başladı.

Son görev, son yemek gibi, her ayının bitimi gibi sona erdi..! Mezarlığın orta kapısına doğru yürümeye başladık.

Ellerimi ceplerime soktum. Avcuma toprak ve küçük taş parçaları geldi. Elimi çıkarıp baktım. Parçalar ıslaklığını koruyordu. Mezarın içinde eğilip, Garip'i yerleştirirken, kenardakilerin ayakları altından sıyrılan toprak parçalarıydı. Pantolonumun geniş ağızlı cebine akmışlardı. Avcumun içinde ufaladım. Bir kısmı terime yapıştı. Onları denize atmaya karar verdim.

"Aşyan çift çağırır mış..!"

"Sıra sende!"

“Yok ulan, ben kolay ölmem sıra sende...”

Herkes birbirine bu şakayı yaptı cenazenin ardından...

Sonbaharda yaprak dökümüyle baş edilemezmiş ama sonbahara daha gelmedik ki... Dönüşsüz yolun gezgin heybesi gibi derin düşüncelere dalarken, bir yağmur tanesi düştü tepeme. Sonra bir tane, ardından birkaç tane daha... Yağmur yavaş yavaş hızlandı, sağındı. Koşarak iskele başına, saçak altına sığındık.

En yakındaki akasya ağacına gözüm takıldı.

Yağmur, akasyanın taze yeşil yapraklarını, kendinden kaçarcasına nasıl da aceleyle dövüyordu? Tabiatın tozlu topraklı yüzünü bir güzel yıkayıp pakladığı için kollarını açıp onu kucaklamak, ama öylesine bir kucaklamak istedim ki, görenler önce bir şaşırırsın, bir şaşırırsın ki, tam şaşırırsın.

Sonra öpesim geldi onu, bir öpesim ki ıslak...

19

Yaza elveda deyip, gözü selamlamaya az kaldı.

Zaman, türleri içinde, en son tomurcuklanan ama yapraklarını ilk döken dişbudak ağacı gibi. Koskoca yaz nasıl da geldi geçti? Yaprak dökücü sonbaharın kapıya dayandığı kokusundan anlaşılıyor.

Sıcak ve hoş kokularla dolu sonbahar, iek açan yaza, 'elveda' iletileri gönderiyor.

Yaz çiçeklerini göğsümün altına saklıyarak yeni mevsimlere taşıyacağım çaresiz.

Sonra, bir gün gelecek pencerenin öbür yanına, gördüklerimiz sadece bir resim olmadığı yere geçtiğimde, eski ilkbaharlar göğsümü korumaya başlayacak. Belki de bir ilkbahar, ilk kez iek açtı bende ve içimi ısıtıyor. Zaman, yavaş yavaş içini dolduruyor.

Tabiat pastoral şiir okumaya başladı.

İnsan kalbinden sayısız dil yaprakları gibi fışkıran şiir bir tohum gibi toprağın rahmidir bir kelime bulmaya ve bu kelimeyi kırmaya uğraş verir ki, işte böylece insan kalbi çiçeklerinin erişilmez güzelliği karşısındaki sevincini, kuşların türküleri karşısındaki hayranlığını, sabah iylerine duyduğu o melal dolu sevgi ve-

ya kırları yıkayan sisleri karşılayışındaki hassas yumuşaklığı ifade ve anlatma yolunu buldu şair ve gerçek oldu şair, ağaçlar çiçek açtı, sağanakları beyaz yaptı yeşilleri bunu gördü şair ve yine gördü ki sonbahar akşamlarında dökülen yaprakların hışırtısını duydu elemli aynalarda izledi tahribatını kendinde, titrediydi şair ve şiir kendini yeniden okumaya başladı doğanın içinden...

Garip'in ölümünden sonra kıyı arkadaşlarımda tat tuz kalmadı! Bir araya gelindiğinde garip bir durağanlık oluşuyor, sessizlik hükmünü sürdürürken başlar öne düşüyor, yüzler sadece ayak uçlarını görüyordu. Kimse konuşmaz olmuştu. İnsanlar, karada ve mavi atlasın üzerinde sepsessiz artık.

Bağbozumundan sonra, insan bozumu yaşıyordu sahil...

Koyunlardan payıma düşen para bir türlü bitmek bilmezken, etli yemekler de bir türlü tükenmiyordu. Nereye, kimin kulübesine gidersem gideyim, masaya içkinin yanına meze olarak bir tabak kavurma kaçınılmazdı.

Kütük'e imece çıkma büyük bir lenger alınmış, kalaylatılmış ve altında yanan gaz ocağıyla gün aşırı kavurma pişiyor, yoldan geçip de ortamdan çekinmeyenler dahil, herkes tadına bakıyordu.

Köy'de bolluk vardı. İçkiden yeteri kadar protein alan demkeşler, bu kadar et yemekle gut hastalığına yakalanabilirlerdi! Gerçi, sirozun yanında gutun esamesi okunmazdı ya..! Eşref satlarından birinde, Reis'e bu konuyu açtığımda, "İnanır mısın Şair?" demişti, "bu Köy'deki serserilerden hiçbiri nedense sirozdan ölmedi. Bir kısmı denizde kayboldu, bir kısmı da kulübesinde teşhisi belli olmayan bir yığın hastalıktan. Savcılar hep 'kalp krizi' diye, işin kolayına kaçarak, ölümü genelleştirdi..."

Koyun gemisi battıktan sonra, Karakoyun Dede'nin mezarının önünden ne zaman geçsem, mum dikip dua eden bir iki ba-

şörtülü kadına rastlıyordum. İşin garip yanı, gördüğüm kadınlardan bazılarının gayrimüslim olduğuydu. Köylüler, batan geminin ardından Karakoyun Dede'nin kabrini bir gün olsun mumsuz bırakmadı. Normal insanlar, onun batan geminin içinde dolaştığı, koyunları adak aldığı ve geminin bu yüzden o noktada battığını günlerce kulaktan kulağa fısıltılarla anlatıp durdu. Akşam gidilen komşu ziyaretlerinde rivayetlere rivayet katıldığı, kabre yalılan mumların artışı ve mezar taşına yapıştırılan bozuk paralardan o kadar iyi anlaşılıyordu ki.

Para yapıştırma işi, her ne kadar 'Çarpılırsınız!' uyarıları yapılsa da mahallenin çocuklarının işine yaradı.

En son oradan geçtiğimde, Deli Bey'le geminin battığı gün içki içtiğimiz köşede iki adam durmuş, ayaküstü denizi işaret ederek konuşuyordu:

"Ne kadar da net gözüküyor..?"

Denize baktım. Koyun gemisi bir kurban gibi yan yatmış, parlak denizin dibinden silüetini güneşe sunuyordu. Gördüğüm manzarayı Deli Bey'e anlattığımda, "Tabii," demişti, "ne olacak ki? Karakoyun Dede, tam önünde, yüzyıllar önce telef olan koyunların intikamını böyle aldı. O gemi, oradan çıkarılmadığı müddetçe o ona, o da ona karşılıklı bakıp duracak..."

Deli Bey'in bu sözleri, geminin adını hatırlamama neden oldu. Adı "Rab Union"du. Yani, Allah'ın, Tanrının Birliği... Arap ülkelerinden birine koyun götürüyordu. Adil Tanrı, her zaman olduğu gibi yüzyıllar sonra geciken adaleti sağlamış, herkesin hakkına düşeni dağıtarak, Karakoyun Dede de, yüzyıllar önce tarih sahnesinde canı pahasına kaybettiği koyunlarını, kendisine kurban olarak fazlasıyla almıştı!

Zaman geldi, tükenmez kavurmalar azaldı, azaldı ve sonunda bitti.

Tabiat, Anadolu gibi dolu doluydu. Birini verdiğinde insanoğlu onu çarcabuk tüketiyor, o, usanmadan yenisini ardından hemen tazeliyordu.

Corumlar başladı.

Corumlarla birlikte Köy'de hummalı bir çalışma da başladı. Akasya ağaçlarına gerilen misinaları bezle sıyrılarak gamı alınıyordu. Küçük ilaç şişelerinde korunan cıvalarla sıyırtmalar parlatılıyor, ardından köpek uyluk kemikleriyle perdahlanıyordu. Bir köşede gaz ocağının üzerine yerleştirilmiş bakır cezvenin içinde, pik döküm veya malta taşı zoka kalıpların içine dökülmek için kurşun eritiliyordu. Boy boydu zokalar kalıpların içinde; sarımsaktan, torik'e dek boy boy... Zokalı yemi kuyruğundan kapıp kaçmasın diye çelik tel bedenlerle canavarlar için hırsızlar hazırlanıyor, kepçelerin torları merametleniyordu. Parası biraz çok olanlar, Mahmutpaşa'dan alıp ham ipekten yaptıkları rengarenk torik sıyırtmalarını hasetlere caka yapmak için göster-göstere takımlıyorlardı.

Camialtı balıkçı kahvesinde herkes yanında takımlarını alesta tutarken, "Corum var..! Sürüyor..." narası patlıyor, içilen kahveler, çaylar yarım bırakılıyor, oynadıkları oyunun kimde kalacağı umurunda olmayan oyunbazlar, kağıt ve domino taşlarını masanın üzerine savurarak, içtimaya çıkan bir manga asker gibi takımlarını kapıp kahveyi boşaltıyordu. Sahilde bir omuzluk yer bulabilmek için itiş kakışlar çıksa da, herkese bir dirsek temaslık yer bulunabiliyordu. Misinaları mantarından çözülmüş zoka, sıyırtma ve kepçeler hazır alesta insanlar balığın sürmesini bekliyorlardı...

Çaça, gümüş, aterina, çamuka, kefal, istavrit, kıraca, zargana sürülerinin önce tohumları kıyılara kadar girerek hareketleniyor, Boğaz'ın sert ve acımasız kanal ve kıyı akıntılarına karşı inanılmaz bir enerji harcayıp kıyıları yalarcasına yol alarak, bir sü-

re bunları tekir, çinekop sürüleri takip ediyordu. Bu olay, balık sürülerinin Karadeniz'e çıkmalarıydı ve balıkçılar arasında 'anavaşya' diye, adlandırılıyordu.

Şimdi corum zamanıydı... Sonbaharın başıydı, yazın sonu.

Corum zamanı, balık sürülerinin yumurtlaya yumurtlaya Karadenize anavaşya yapıp, kalan yumurtalarını Karadenizin bağ-
rına bırakarak, planktonlarla beslenip yağlanıp, tekrar Boğaz yo-
luyla Marmara'ya inmeleri idi... Baş, palamutların ardından lü-
fer ve şürekasının çektiği bu binlerce, yüzbinlerce yıl süren ita-
atsız iniş göç geleneğiye balıkçılar 'katavaşya' diyorlardı.

Corum zamanı, Boğaz'ın yeşilimsi mavi suyunun bir anda griye dönüşerek, büyük balıkların küçüklerini kovalayıp, yem-
lendikleri zamandı, ancak taş çatlasa beş altı dakika süren...
Yüzbinlerce balık, arkalarından gelen canavardan kurtulmak is-
tercesine sanki karaya çıkmak için can atıyordu. Bir tek kuyruk-
ları denizin içinde, gövdeleri dışarda dalgalanarak kabardıkla-
rında, işte bu söz, "Corum var..! Oynak var..! Sürüyor, balık sü-
rüyor..!" Bağırışları duyuluyordu.

Herkes, oltasını fazla değil, hemen önüne bıraktığında, kana-
lın sıcak suyunda mayışmış kofanalar, akyalar, laryalar, sivri ve
zindandelenler istavritleri kıyıya öyle bir sıkıştırıyordu ki, zoka
ve sıyırtmalar kabaran corumdan denize, büyük balıklara zor-
lukla iniyordu.

İşte o anda, kıyıda arabalarıyla geçen, otobüslerle işlerinden
dönenler dünyanın bu en büyük akvaryumunu görme şansına
sahiptiler.

Kimi corumda; mumlu, gamı alınmamış misinalarla avlanma-
ya gelen acemiler oltaları karıştırdıkları gibi, kimi zaman da, köse-
le ayakkabılarıyla yanlarındakilerin misinalarını zedeliyor ve ikin-
ci atışta kopan oltalar yüzünden kaçınılmaz 'hır gür'ler çıkıyordu.

İşte, böylesine bir curcuna, böylesine bir karnaval, böylesine bir bereketli anavaşya, katavaşya corumları...

Ne kadar balık yakaladığımı hatırlamıyorum, en fazla on gün kadar süren bu corum bereketinde... Deniz durulunca, kendime yetecek kadarını ayırıp, büyük bir tekneyle gelen madrabaz gümüşçüye çiftini bir liradan satmıştım lüferleri. Torik ve zindandelenler ikibuçuk lira ediyordu. Küçük balıkların yüzüne bakan bile yoktu.

Zamanı geldi, her şeyin sonu olduğu gibi corumlar da kesti.

Kesilen corumların ardından denizana bu kez köpekbalığı bahşetti.

Sarıyer'de bir Fransız şirketinin talebi üzerine büyük küçük teknesi olan herkes, köpekbalığı avına başladı. Reis, Şıprıt'la beni tayfa almış, Marmara'ya açılıyorduk. Teknemiz üç ton kadar köpekbalığı taşıyabiliyordu. İki takım baraketamız ikiyüz iğneliydi. Kumburgaz'da yirmibeş kulaçta kedi, Kız Kulesi önünde dikensiz camgöz, mahmuzsuz ve beyaz köpekbalığı yakaladık, tonlarca.

"Allah selamet versin, rüzgar kolayına gelsin..." dedi balıkçılar birbirlerine denize açılırken.

Reis, herkes Karadeniz'e giderken, Marmara'yı tercih ediyordu. Bu kararında haklı olduğunu, bazı günler, bizden başka kimse Sarıyer'e balık indiremediğinde anlamıştım. Ve sonunda diğer balıkçılar da Marmara'ya akın ettiler. Bu kez biz Karadeniz'e çıktık. Çünkü, Marmara köpeği kesmişti..!

Sayırsız köpekbalığı avına çıkışlarımızdan birinde, koltuk ipini çözmüş, kıydan yeni ayrılmıştık ki, az ileride yüzen bir top gördüm. Dümendeki Reis'e, denizde bir topun yüzdüğünü, bir tur atarsa kepçeyle onu alabileceğimi söyledim.

Akşamdan kalma lanet Reis, "O top değil..!" dedi.

Az uzaklaşmış topa tekrar baktığımda, bıyıklarının ve gözlerinin olduğunu fark ederek, "Fok!" diye bağırdım.

Reis, kıs kıs gülerken fok, "Haydi bana eyvallah..!" dercesine, iri süzmeli gözleriyle öylesine bakıyordu.

Bir kere daldı, çıktı ve gitti. Sabahın köründe onu bizden başka gören var mıydı ve bir daha gören olacak mıydı?

Reis, "Merak etme, balıkta sana onları anlatırım..." dedi.

Karadeniz'de o ilk gün, yaklaşık iki saat denizin üzerinde dolaşarak, apiko yaptık. İki iğneli apikoyu indire indire, Şile açıklarında köpeğe rastladık. Geniş seleye istifli baraketayı istavritle yemleye yemleye ağır yollu saldı. Kakiç ve zıpkınımız hazır beklerken, denizler çalkantılıydı ve durmaksızın sallanıyorduk. Zamanı geldi, baraketayı toplamaya başladık. O gün ilk gelen birbuçuk metre boyunda bir camgözdü ve zıpkın, kakiç derken onu tekneye zar zor aldık. Birer birer köpekbalıkları baraketanın bedeninde aralıklarla göründü.

Onların tutsaklığı baraketaya çoktan yazılmıştı...

Reis'e fokları anlatacağını hatırlattığımda, bareketayı teknenin küpeştesine sağlı sollu geriyordu. Şıpırt, eski Şıpırt değildi. Nedense sesi soluğu kesilmişti köpekbalığı avı sırasında. Ağzını bıçak açmıyordu.

"Boğaz'da..." dedi Reis, "Boğaz'da, her iskelenin altında bir fok balığı ailesi yaşırdı."

Bir cigara yaktı, birer tane de bize uzattı.

"Ben onlara, foklara yetiştim. Çocuktum. Onlar, iskelesi olan her Boğaz Köyü'nün maskotu gibiydi. Herkes tarafından sevilirdi. En çok da çocuklar onları seyretmeye doyamazdı. Foklar iskelenin altında devamlı avlanırlardı. Çünkü, iskelenin altı gölgelik olduğundan en çok balık oraya yanlardı. O zamanlar zaten balık bol. Hayvan avlanırken arada bir iskelenin altındaki demir-

lere sıkıştırdı. Burada hiç kimseyle geçinemiyen boktan bir adam vardı. İşte, bu sıkışmalardan birinde, bu falyonos balıkçı elindeki kakıçla sıkışan hayvanın başına vurarak öldürmeye kalkıştı. Birkaç darbe vurduğunda çevreden insanlar koşuştular ve adamın elinden ucu kancalı kakıç aldılar. Herif, ağların yırtılmasının sebebini ona bağıyor ve bundan ötürü ölmesi gerektiğini söylüyordu. Esasında herif inatçıydı ve keçilikte, öleceğini bilse gene aynı ilişkinin üzerine ağlarını bırakırdı. Neyse lafı uzatmayalım, elinden kakıç alındı ve evine süklüm püklüm yollandı. Balıkçılıkla uğraşan Ermeni bir çocuk vardı. Adını şimdi hatırlayamayacağım. Soyundu ve dalarak foku sıkıştığı yerden kurtardı.

“Küçük çocuk gözlerimle olayları merakla takip ediyordum. Bir gün sonra fokun başına kakıçla vurarak öldürmek isteyen reis, gelincik sepetlerini toplamaktan erken döndü. Hiçbir şey söylemeden evine çıkarken, kıyıdaşiler, en az otuz metreye bırakılmış sepetlerin tamamının paramparça oluş nedeni için ahkam kesiyorlardı. Beden ipi kopmamış sepetlerin parçalanması, tabii ki ilişkin yüzünden olamazdı. Bunun sebebini sepetlerin sahibi çok iyi biliyordu.

“Sabah olduğunda sahile erkenden inen balıkçılar, Ermeni çocuğun deniz kenarındaki feleklerin üzerine çekili sandalının içinde yeni bırakılmış, eşkina, istranguloz, karagöz, mercan gibi bir yığın balık buldular. Ben bunları gözlerimle gördüm ve yaşadım.

“Fok ailesi, bir süre daha iskelenin altında kaldı. Zaman geçtikçe, köye yabancılar taşınmaya başladı. Hayvanları rahatsız ettiler. Foklar, bir süre kalenin yanındaki eski yahıların temellerinden doğal havuz olan sığıklarda yaşadı ve sonunda göç etti. Sözleşmiş gibi, bütün boğaz iskelelerinin altındaki fok aileleri sırra kadem bastı. Bu anlattıklarım çok eskilerde değil kırklı yılların sonlarında...”

Reis bu hikayeyi anlatırken bir yerlere gittim. Gözümün önüne yine lo geldi. Zeus'tan kıskanan Hera'nın düveye çevirdiği, bağrında kan emici sineğiyle umarsızca kıtaları dolaşan ve boynuzlarıyla yararak Boğaz'ı yaratan lo... O, boynuzlarıyla Boğaz'ı yaratırken herhalde balıklarla birlikte fokları da getirmişti peşisıra. Şimdilerde, bir daha geçip hepsini götürdü de, biz mi görmedik acaba?

Uzun bir uğraştan sonra sonuncu köpekbalığını da tekneye çektiğimizde, on iki tane saydım. Teknenin içi bir anda ana baba gününe dönmüştü. Çırpınan, kendisini oraya, buraya atan, savuran balıklar bir yılan gibi kıvrılıp bükülmeye başladılar. Kuyruklarını faş tahtalarına vurduklarında çıkardıkları sesler sert rüzgarın sesine karşıyordu. Köpekbalıkları ölüme karşı direnişin estetiğini gösteriyorlardı. Onlara daha yakından bakmak için yaklaştığımda Reis, temkinli olmamı söyledi:

“Kuyrukları, bir katırınki kadar sert teper...”

Oradan ayrılıp başka bir yere gittiğimizde artan fırtınada tek-nemiz bir oraya bir buraya savruluyordu. Görüş uzaklığımız neredeyse sifıra yaklaşmıştı. Düşmemek için teknenin başındaki iplere sarılıyordum. Dolaşmıştık bata çıka ama o günün kısmeti sadece oniki tane köpekbalığıydı...

Reis, tekneyi Sarıyer'e çevirirken, “Bu işin de boku çıktı. Köpekler anladı katledildiklerini. Azak kıyılarına yanlamışlardır artık. Bunları satıp paramızı alalım ve üleşelim. Köpek işi rosto, evet beyler rosto...” dedi.

Reis'e baktım. Nasıl yosun denizde saklıysa, deniz de onun gözlerinde saklıydı.

Deniz göğe sığınmış, onunla gök arasındaki boşlukta, sonsuz maviliğin bağrında cırlıçıplaktı. Horatdeniz, başlangıç ve sonu

temsil eden ufukla çepeçevrilmişti.

Köy'ün yolunu tutarken, kirli elbiselerimizi bir ipe bağlayarak yollu teknenin uskurunun ardından fokurdayan suyuna saldık. Yarım saat olmamıştı ki, temizlenmişlerdi. Karşılıklı ters yöne döndürerek sıkışığımız elbiseleri nemli giymiş, piri pak olmuştuk!

Reis'in önerisi olan bu çamaşır yıkama yöntemine şaşkın, esen tatlı meltemin zaman zaman vücuduma saldıgı ürpertilerle, her yorucu balık avı sonu gibi yine uyuyarak, tan kızılığı karmaşası altında Köy'e dönmüştüm.

Kulübemin balkonunda oturmuş, denize ve gökyüzüne bakıyorum. Hemen aşağıdaki içkili aşevi ve yanındaki iki katlı binaların arkasında, yapraklarını dökmüş kavak ve aylandız ağaçlarının dalları arasından kıyı şeridi olduğu gibi açığa çıkmış durumda.

İnsanlar ortalıktan el etek çekmiş gibi...

Reis ve Deli Bey de sırra kadem bastı...!

Rüzgar biraz daha serin, yağmurlar biraz daha soğuk gibi... Dökülen yapraklar, ağaçlarının diplerini doldurmak üzre birikiyor. Yapraklar sonsuz bir zenginlik gibi, biteceğe benzemiyorlar. Sahil, kavak ve akasya ağaçlarının arkadaş yaprakların işgali altında, üstlerinde gezinen güvercin, martı ve serçeler ayaklarıyla senede bir kez çalınabilen dünyanın en kibar müziğini tekrar besteleme yarışı içindeler. Rüzgar, her şeyi bozan hoyrat rüzgar, yaprakları önüne katmış bir bu yana, bir o yana sürükleyip bir araya toplayarak öbek yapıyor...

Tek görünüşlü sonbahar her şeyi sarartmış, çevrede sarı sesler uçuşmakta...

Ortama kışa gebe bir tenhalık hakim...

Mendirek kuşları, aralıklı sürüler halinde Marmara'ya doğru 'V' harfi gibi öncülerini nezarinde uçuyorlar. Onların dizi dizi göç ettikleri puslu gökyüzü, ince hastalığa tutulmuş aşk müptelasının soluk bir mürekkeple yazdığı bir aşkmektubu gibi...

Düşünüyorum da, günler ne de çabuk geçti... Yazın bu son günlerinde kulübeden dışarıya çıkmayarak, zamanımın çoğunu balkonda yalnız geçirdim. Yağmurlar arada bir çiselediğinde içeri girip, yatağıma uzanarak, kimi zaman dışarıda biteviye ve hin yağan yağmurun ıslattığı manzarayı seyrettim, kimi zaman da defteri zulasından çıkararak yazmaya çabaladım. Nedense içimden öylesine tutkulu yazmalar gelmedi. Tükenen bir yılın unuttuğu günleri gibi, anılarımda yitirdiğim günleri tek tek hatırlamanın imkansızlığı içindeyim. Hareketli geçen yıl gibi ben de günlerimi unuttum. Zaman, insanı çocuklarına karşı yabancılaştırıyor nedense..!

Sessizlik bende de hükmünü sürdürüyor.

Düşünerek kuruntu yapmak istemiyorum...

Nedenini bilmediğim, belli bir sebebi yokken üzerime yavaş yavaş bir uyuşukluk, bir yarı baygınlık hali çöküyor. Bedeminde hiçbir yer ağrımazken, başımın içinde zaman zaman duyumsadığım uğuldamalar da yok oluyor. Mutluyum ama bu durumlarda yerimden kıpırdayamaz, hiçbir şey düşünemez oluyorum. Bu, bir çeşit nöbet niteliğini bir türlü anlayamadım. Bu nöbetten kurtulup, duygularımı, hislerimi kazanıncaya kadar pelte durumuna gelmiş vücudumla yalnız sönük, pörsümüş, kof bir bilinçle yaşıyorum. Kimi zamanlarda bu hain uyuşukluk, bir sara nöbeti gibi ansızın geliyor. Bedenim üşümeye, başım dönmeye başlıyor, kusacak gibi oluyorum. Yerimden kalkmak istiyor, bunu beceremeyip, yere yüzükoyun seriliveriyorum. Bu ekşi zamanlarda sadece yatağımanın kenarına kadar gelen, şimdilerde tek

dostum farenin varlığını hissedip, onunla ilgilenebiliyorum.

Ne tuhaf? İnsan, hayvanları tam görebilmek için gözleri hizasında tutmak zorunda. İlk önceleri ben de öyle yapıyordum. Ben de onun gibi her şeye merakla yaklaşan biri değil miydim, buradaki ilk zamanlarımda? O da kulübemi ilk ziyareti ve sonrakilerinde merakla yaklaşmıştı gördüklerine. İşte bu ilk yaklaşmalarından birinde onu yakalamak için hamlemi yaptığımda kaçmamıştı. Uysallığına şaşırmış, onu incitmemek için sıkmadığım avcumu yavaşca açıp göz hizama getirerek seyretmiştim. Avcumun içinde kulübenin duvarına kadar gitmiş, boş elimle aynamı kış cebimden çıkartmış, yüzünü kendine seyrettirmiştim de, buna hiç şaşırmamıştı. O, kendini aynada gördüğünde, ben de onu göz hizama getirdiğimde tam olarak görebilmiştim. O zaman onun en çarpıcı, benim bilmediğim ama kendi için en olağanüstü özelliği olan yanını gördüm. Vücuduna oranla büyük, ayası biraz çukurca, uçları sivri pençeleriydi, bu yan. Uysallığına tezat bu yapısını gördüğümde ürktüm ve avcumu biraz sıktım. Kazmaya çok uygun pençelerini sanki son savaşını veriyormuşçasına, görünüşüne aykırı kaçan bir tutumla gerdi. O an pençelerine daha dikkatli baktım, avcumun sıkılığını bozmadan; insana doğru uzanmış küçük elleri andırıyordu. Avcumu biraz daha sıktım. Elleri biraz daha yalvardı. Kalbinin atışlarını duyar gibi oldum, çünkü, ben de heyecanlanmışım ve bu heyecan hoşuma da gitmişti. Ama sıkmanın dozunu biraz daha arttırdığımda, bağırdı. 'Kıyk... kıyk...' diye, sesler çıkartmaya başladı.

Fareyi sıkan elimdi ve ben, o elin efendisiydim. Bir medet için beni takip ederek kulübeme kadar gelen farenin gözlerinin önünde elim vardı ve o, yalnızca ondan korkmaktaydı. Bağınışı, pençelerini açarak parmaklarını girmesi hep onun içindi, duyuları ona açıktı. O an ayakta duran kocamanlığım ve bana bir

zarar vermeyecek olan elimle bunca üstün meziyetlere sahip olan ben, farenin çaresiz ve sonuç getirmeyen hareketleri karşısında önce gülmüştüm. İşte o an fare, benden yardım istemeyi sezemedi ve çığlığını attı. Bu, belki de onun dua etme biçimiydi, ne bileyim? Öyle öğrenmişti belki dua etmeyi ve yapabileceği tek şey olarak, küçük çığlıklarla dile getirmişti son anlarını. O da biliyordu, yaradanı etkilemenin bu çığlıklar olduğunu. Yaradana yalvaran yakaran son çığlıklar, belki de son çığlıklarıydı. Çünkü, kulübede onunla başbaşa olan, karşılıklı göz göze olan, avcunda olan, en yüce olan, gücün doruğunda olan ben, burada yaradandım ve burada cisimleşmiştim. O, sıkı hain avcumun sıcaklığını çok iyi hissediyordu. 'Kıyk... kıyk...' diye, bağınyordu ve bu bağırışlar, kolumla bana bağlı olan elin sahibi izleyici olan beni bir fareye dönüştürürken, kölem olan elimden korkmama gerek kalmaksızın, o olmanın ne demek olduğunu duyumsamanın hazzını yaşıyordum.

Daha fazla canını yakmadan onu yere bıraktım. Sudan çıkan köpekler gibi silkelendi. Bana doğru döndü. Kaçacağını sandım ama kaçmadı. Bir şeyler bekliyor gibiydi. Döşemenin küçük bir oyuğuna şarap döktüğümde çoktan yalamaya başlamıştı.

İşte, arada bir geçirdiğim hezeyanlarımda kulübenin tabanına uzanarak onunla göz göze gelebiliyordum. Böylece onu yükseltme, kendimi alçaltma yoluyla eşit düzeye geliyorduk. Yere doğru eğilmem, ona bu davranışımı sunma, onu, küçük sayılan fareyi yerden kaldırıp kendi hizama getirme, göz seviyemde tutma ve bendeki küçük hayvanları büyütme eğilimi, onun için neşeli bir olaydı.

Küçükken mahallemizde her çocuğun olduğu gibi benim de bir yeşilbaşım, bir kertenkelem, bir yılanım ve çırtlakböceğim vardı. Çırtlakböceği dışında diğerlerini bir şeker kutusu içinde beslerdim. Arada bir onları kutusundan çıkarıp göğsüme, omzu-

ma koyar gezdirirdim. Elime aldığım bir ayva ağacı piçiyle asker talimi yaptırır, sırayla kutuya sokar, gerekli olduklarında yine çıkarırdım. Bana alışmışlardı ve hiçbir zararları yoktu.

Çırtlakböceğine gelince:

Onunla konuşarak anlaşıyordum. Çünkü, ne zaman bir yerime bir sivrisinek konsa onu ürkütmez, davul kadar şişene, kıpkırmızı olana dek kanımı içirtir ve sonra yakalardım. İşte bu bilerek kanımı bahşettiğim şişkin sivrisinekler çırtlakböceğimin besin kaynaklarıydı. Çırtlak, öyle bir neşeyle yerd ki sivrileri, neşe dolu şarkı sözlerini ışıtırdım. Kankardeşi olduğum çırtlakböceği, işte bu yüzden çok kısa sürede benimle dost olmuş, ne zaman “Öt!” desem itirazsız, itaatkar çırtlamaya başlıyordu.

Gerek o, gerekse diğer sürüngeçenlerimi ne zaman göz hizama getirsem, gözlerinin pırl pırl parladığını görürdüm. Bu, kuşkusuz onlara verdiğim değerden, onları büyültme eğilimimden kaynaklanıyordu. Onları büyültme eğilimim aslında kendimi küçüğe dönüştürmeydi, onların katkısıyla. Onlar büyüdüklerinde somut ve daha inandırıcı bir nitelik kazandıklarından beni seviyor ve bana saygı duyuyorlardı.

Şimdi de aynı sevgiyi, zemine yanağımı dayayarak, aynı boya geldiğim faremin gözlerinde görüyorum.

Başımı inşaatın şap atılmaya fırsatı kalmamış soğuk tabanından kaldırmayıp, saatler boyu ıssızlığın içindeki serin karanlıklara gömülürken, tüm evrenin de hiçliğe gömüldüğünü sanıyordum. O anda, evet o anda aynamı çıkartıp ona bakmayı o kadar çok arzu ediyordum ki... Ama heyhat! Cebimden onu çıkartacak kadar bir güce sahip olamıyordum, ne yazık ki... Kollarımı kaldıramıyordum. Ona, o zamanlarımda bir bakabilseydim, bir güvercine yavaş yavaş yaklaşan hain bir kedi gibi, mutlak yok oluşun bundan öte bir şey olmadığını kendime ıspatlamış olacaktım.

Son günlerde çok daha sık geçirdiğim bu nöbetlerden kurtulup çıkışım, nöbete girişim gibi –beni bir kolaçan etme, belki de bir ziyaret– zamanımı alıyordu şüphesiz.

Yavaş yavaş kendime geliyordum.

Nasıl mı oluyordu bu kendime gelme?

Uzun ve karanlık kış gecelerinin birinde; ıssız ve soğuk gri sokakları tek başına arşınlayan evsiz, barksız bir çokpaltolu için tan yeri nasıl ağarıyorsa, ruhumun derinlerinden gelen kendime geliş ışığını, belki de enerjisini işte öylesine aheste, öylesine salım selale yellim yelale, öylesine umarsız, öylesine bitkin ama neşe dolu şen bir dönüşle...

Son günlerde edindiğim huylardan biri de yemek yiyemem... Ara ara aklıma, yemek yemeği hakedebiliyor muyum, diye soruyorum. Bu duygu, kendimi bir av olarak görme ve Düşkırıncı Misyonerler Ordusu tarafından takiplerde olan benin 'o an' geldiğinde tuzaga düşme korkusundan kaynaklanıyor.

Yemek görünce ya da bir yerlerden, aşağıdaki içkili aşevinin mutfağından gelen kavruk soğan kokusunu duyumsadığımda, yemeği hakketmediğimi düşünüyorum. Bunun nedeni kendimi yenmiş olarak hissetmemde. Yemek yemek için kendimi her zorlayışım, ağzım kendime dönüyor; bu, ağdan yeni çıkmış, öldürülmeye çalışılan ahtapotun kafasını içten dışa almak gibi bir şey. Sanki bir ayna tutuluyor bedenime, ağzımı görüyorum önce, bir şeyin yenmiş olduğunu görüyorum. Yenen bir şeyin kendim olduğu o kadar açık ve net ki aynanın parlak sırtı üzerinde... Sonra yenmiş olmanın benliğime verdiği ağır yük, bir ceza olarak ani ve kaçınılmaz biçimde öne çıkıyor, yenen bir şeye dönüşüm bütün kaçıışı sona erdiren, noktalayan son dönüşümüm olacak. Son dönüşüm, hangi şekli alırsa alsın, yaşadıklarımın benliğimden ayrılmasını önleyecek.

Artık kovalamacanın benim için bittiğini, çoktan ele geçirildiğimi hissediyorum. Bu, herkes için geçerli olduğu gibi benim için de kaçınılmaz son. Kaçamıyorum. Metaforlarımı da tükettim. Girişiminde bulunduğum her şeyin boş çıktığını duyumsuyorum. Sersemi Standartları Sempozyumu'nun da bir hayal olduğunu anlamaya başladım. İçimde bir şüphe var. Bu, kaderime razı olmamı zorluyor.

Şimdiye kadar; tüm güçlerin kaybolduğu şu ana kadar anlamadığım, belki de hesaplamada güçlük çektiğim çok önemli bir şey vardı:

Tanrıların içindeki Büyük Tanrının bana karşı kullandığı çok fazla silahın olması... Bunu kim bilebilir? Belki de peşimden hiç ayrılmayan Düşkırııcı Misyonerler Ordusu'nun komutanı oydu. O, fazla haklı ve gerçekte çok güçlü. Şu an, onun bütün yetilerine karşın onun tarafından ne bağışlanmak, ne de af dilemek için huzura kabul edilmek istemiyorum. Şu an, ancak kendime yetecek olanı, mütevazı olanı, çok fazla olmayan bir şeyi istiyorum: Bir bardak berrak su..! Hayret! İçki değil de su..! İçinde bulunduğum durumun dışındaki normal bir insan ne isteyebilir ki Büyük Tanrıdan? Ruh ve beden ortalama ölçülerine sahip mazlum bir kadın, sorunsuz bir ev sahibine ait kalabileceği kiralık bir ev, hayatının devamını sağlayabilecek kadar bir para, içiyorsa içki, yemek, merakı varsa özel bir araba, mümkün olduğunca az dış ağrısı, migren ve geçirme ve en önemlisi ölene dek onu uzun süre hastalıklardan uzak tutan bir şans...

Çok az korkum var nedense ve galiba ölüm hiçbir şey ifade etmiyor benim için. Çünkü, ölüm; hayasız şakalar silsilesinin son şakası, zincirin son baklası...

Kendimi bir av olarak gören ben, artık kuşatmanın sonunda olduğumuda hissediyorum. Çember daraldı..! Belirsiz anlarda

surları yıkarak, kalın kapıları kırarak zaptedecekler benliğimi. Artık yenilmek üzereyim.

Bir hiçim artık ve bir hiç olarak haykırmak istiyorum:

Önce bir av olarak, sonra yemek olarak ve son olarak da birleş ya da dışkı olarak bir hiçim ben..!

Hayret! Hayallerin en büyüğü, hayatın kendisiymiş...

Ve yine hayret ki, bir insan sonunda öleceğini bile bile, yine de yaşamak için çabalıyor.

Bu sabah da öyle oldu. Son zamanlarda benliğimi saran tüm umutsuzluklara karşın, yine erken kalktım. Yerli ve yabancı yarışmacılar için yazdığım programı bir daha gözden geçirdim. Taslak program hiç de fena olmadı, ama eksikleri var.

YERLİ VE YABANCI YARIŞMACILAR İÇİN PROGRAM (SSS)

Bu programın bir kısmı, önce mahalli yarışmacılar için düzenlenmiş olup, elemelerden sonra yabancı delegelerle ortak olarak tam bir hafta boyunca kullanılacaktır. Bu, taslak bir programdır.

1. GÜN

SABAH ETKİNLİKLERİ

Tanışma, çevreyi tanıtım ve Boğaz turu

Sağlık kontrolü ve sayım

Serseri pasaport-kimlik kartları'nın ve arıza bildirim formları'nın dağıtılması

ÖĞLEDEN SONRA ETKİNLİKLERİ

Bildirilerin ve önerilerin sunulması

Seçici kurulların tespiti ve seçici kurulların tespitinin kutlanması

Sağlık kontrolü ve sayım

2. GÜN

SABAH ETKİNLİKLERİ

Hamam, aklanma-paklanma

Mekan seçimi ve içki seçimi

Yarışmaların tespiti

ÖĞLEDEN SONRA ETKİNLİKLERİ

Yarışmalar

Yarışmalar iki etapta yapılacaktır. Her yarışmada ilk etap aynıdır: İçkiye Dayanıklılık. Bir hafta sürecek Sempozyum süresi boyunca beş kez devam edecek olan yarışmaların ilk etabında: 48 saat boyunca (24 saatlik aralarda 2 saat mola verilmek şartıyla) ülkelerden gönüllü katılımcılarla yapılacaktır. İlk 24 saatte Mıhlara Begendik ve Yeşil Ateş nane likörü eşit zaman sürelerinde verilen periyotlarda içilecektir. İkinci 24 saatlik yarışma dilimindeyse, vitrinde güneş görmüş, etiketi solmuş Begendik Likörü içilecektir. Bitirilen her şişe arasında 50 gr. Kayısı pestilinden başka destekleyici verilmeyecektir. Her yudum, kesinlikle iki gırtlak(2 cc.)tır. Bu atışlar sırasında 'Etiket Kime Bakıyorsa' sırasına riayet kesinlikle mecburi ve elzemdir. İki yudum arası duruş 6 saniyedir.

Günün Yarışması: Maddi Dünya Nimetleri Yaratma. Bu yarışmada delegelerde aranan eleme kriterleri aşağıdadır:

- 1- Ökseyi tespit yeteneği
- 2- İçki aldırma (Şişe dibinde bir parmak içkiyi rakipte bırakma) yeteneği. (Unutulmamalıdır ki; şişe, saat yönünde ve 'etiket kime bakıyorsa' kuralına riayetle döner.)
- 3- İçki satanlarla sempatik ve sevimli ilişki kurabilme yeteneği
- 4- Acındırma yeteneği

5- Nankörlük ve kadirbilmezlik yeteneği

6- Yeni tanıştığı delegelerden para koparabilme yeteneği
(Sinyalcilik yeteneği)

7- Koalisyonu girebilme ve paylaşma yeteneği

8- Falyanozluk yeteneği

9- İçki ıslahı yeteneği

10- Tekneye adam gibi atlama yeteneği

Sağlık kontrolü ve sayım

3. GÜN

SABAH ETKİNLİKLERİ

Din adamlarının tespiti

Din adamları ve yarışma tespitinin kutlanması

Sağlık kontrolü ve sayım

ÖĞLEDEN SONRA ETKİNLİKLERİ

Yarışmaların devamı

İlk etap: İçkiye dayanıklılık.

Günün Yarışması: Serseri Adabı'nın Ölçümü. Bu yarışmada delegelerde aranan eleme kriterleri aşağıdadır:

1- Oturma grubuna geliş

2- Selamlama

3- Susma

4- Mevzuyu dinleme

5- Mezeye saygı

6- Bardağın dibini yer görsün, kuralına uyum

7- İçki sırasına riayet

8- Gırtlak sayımı

9- Şarkı ve şiir söyleme

10- Diğer oturma gurublarıyla münasebetler

11- Bankların adilane paylaşımı

12- Çıkmacılık adabı

13- Sevimli dedikodu adabı

- 14- İnatçılık(keçilik) adabı
 - 15- Sığınının sığıntısı olmaz, kuralına uyum
 - 16- Oturma gurubundan ayrılış
- Sağlık kontrolü ve sayım

4. GÜN

SABAH ETKİNLİKLERİ

Yarışmaların devamı

İlk etap: İçkiye dayanıklılık.

Günün İlk Yarışması: Maddi Dünya Nimetlerine Alternatif Serseri Pratikliğinin Ölçümü. Bu yarışmada delegelerde aranan eleme kriterleri aşağıdadır:

- 1- Mantarlı şişeyi aletsiz açma
 - 2- Cam şişeden bardak yapma
 - 3- Ermeni Kandili yapma
 - 4- Islak kibritle ateş yakma
 - 5- Çingene damı inşa etme
 - 6- İnşaatlardan ve manavlardan ateş hammaddesi tespit ve temini
 - 7- Denizden sağlam çıkma
 - 8- Oturma birimi yaratma
 - 9- Soğuk ve sıcaktan korunma
 - 10- Apaşlara karşı kendini koruma mekanizması kurma
 - 11- Tunç topun içinde yatma
 - 11- Yokuş yukarı zigzak çıkabilme
 - 12- Alaşımli içki ismi bulma
 - 13- Deniz ortasında, kamarasız ve tentesiz teknede gölge yaratma
 - 14- Rüzgarlı havada denize işeme
 - 15- En güzel hayali görebilme
 - 16- Denize usturuplu kova atma becerisi
 - 17- Deniz suyunda çamaşır yıkama becerisi
- Sağlık kontrolü ve sayım

ÖĞLEDEN SONRA ETKİNLİKLERİ

Günün ikinci yarışması: En iyi içki tanıtım kısa film sinopsis yarışması

Ölülerin gömü töreni

Gömü töreni anma faaliyetleri

Sağlık kontrolü ve sayım

5. GÜN

TÜM GÜN ETKİNLİKLERİ

Yarışmaların devamı

İlk Etap: İçkiye dayanıklılık.

Günün Yarışması: Diğer Serserilerle ilişkiler. Bu yarışmada delegelerde aranan eleme kriterleri aşağıdadır:

1- Deniz suyu içirebilme

2- Kısa devre yaratma

3- Anzayı alevlendirme

4- Provokasyon

4- Anzanın doruğunda ricat

5- Adli mercileri zorlamayacak raddede kafada şişe patlatma yeteneği

6- Karşı cins serserilerle münasebetler

7- Yeni serseri neslin eğitimi

Sağlık kontrolü ve sayım

6. GÜN

SABAH ETKİNLİKLERİ:

Yarışmaların devamı

İlk Etap: İçkiye dayanıklılık

Günün Yarışması: Kendini iyileştirme. Bu yarışmada delegelerde aranan eleme kriterleri aşağıdadır:

1- Sarmısak kürü

2- Çiğ pırasa ve kayısı pestili kullanma

3- Güneşin altında erken ayılma

4- Her türlü mekanda uyuma

5- Kafayı darbelerden koruma (Çeşitli materyellerden baret yapabilme)

6- Gevezeden uzak durma, ruh sağlığını koruma

7- Lambda dalga boyunu iyi tespit ve gerektiğinde ricat

Sağlık kontrolü ve sayım

Öğleden sonra etkinlikleri

Ödül töreni

Ödül töreni anma faaliyetleri

Sağlık kontrolü ve sayım

7. GÜN

Gömü töreni

Dilek ve temenniler

Delegelerin mevcutlu olarak ilgili konsolosluklara teslimi

Sağ kalan yerli delegelerle kapanış törenleri

Sağlık kontrolü ve sayım

Havanın çok rüzgarlı, yağmurlu ve denizin hırçınlığından bu gece hiç uyumadım. Şiltenin üzerinde dönüp durdum, zamanın tükenmesini bekledim ve beyaz karanlık yeni güne merhaba dedi yavaşça.

Balkona çıktım. Düşüncelerim, önümdeki Boğaz'dan akan gri su gibi.. su gibi genişleyerek, puslu ama sonsuz görünüşüyle bir yerlerden çavlanına ulaşacak gibi..

Düşüncelerimi saran şey'leri düşünüyorum sabahın melteminin ürpertilerinde ve bu şey'ler arasındaki bağlarla kavramların saçmalığına inanıyorum. Aklıma Garip geliyor yeniden, bir insan kadar maddi varlığının yokluğunu taşıyan kulübe arkada-

şım acaba intihar mı etti? İntihar nedir? Özgürlük mü? Özgürlüğe giden yolda özgürce seçilmiş bir ölüm mü, Yoksa yaşama da-ir basit ve komik bir şey'in tesadüfle hayata geçmesi mi? Hiç kimse özgür olmadan ölebilir mi? Garip, belli kereler özgürlüğü seçmeye çalışmış, hep bir yerlere gideceğini, keşfedilmemiş koy-ları keşfedeceğini söylememiş miydi? O, zayıf değildi korkuya karşı... Zaten korkuya giden yoldaki zayıflığın tanımını yapacak kadar ayrımlarla uğraşan bir insan da değildi. Bodoslamadan, dümdüz yaşamın içine adeta kayarak giren bir insandı. Böylece yaşamdan vazgeçmiş, kendinle anlaşıp ve ardından kendini ölüme sunmuştu belki.

Bazı insanlar, ölmezse çıldırabilir. Garip de onlardan biriydi, bunu kim bilebilir ki..?

Yağmur daha da sertleşti. Soğuk gürültülü yağmur, kara tı-kırtılarla yağıyor. Bulutlar beyaz uçuştalar... Yağmurun denizin üzerinden çıkarttığı başak boylarını buradan görebiliyorum ve deniz adeta gürlüyor. Cebimden çıkarttığım aynaya baktım. Gözlerim buğulandı, maviliğe öylesine bir daldım. Aynanın sır-nı ardında karanlık, yağmur ve yarım kalmış apartmanın bu ka-tındaki kulübe sis içinden yarım yamalak göründü ve birkaç ay-dır Köy'de yaşadığım bütün her şey, denizin köpükleriyle dev-iyerek yakınımaya kadar gelmeye başladı.

Defteri zulasına götürdüm. Aynayı ve paralarını yanına yer-leştirdim.

Geri döndüm ve kendimi yatağa bırakarak, gözlerimi tavana diktim. Tavan yavaşça alçalmaya başladı.

20

Şıpırt Asım, yalnız olmanın verdiği can sıkıntısıyla, kanalizasyondan yeni çıkmış fareyi karşısına almış, eski maceralarını anlatmanın ana başlığı olan “Sen beni gençliğimde gemici olarak görecektin,” cümlesiyle konuşmaya başlayacağı anda, caddenin sahil kaldırımı tarafından sunturlu bir küfür duydu. Fare, gerisin geriye kanalizasyona kaçtı. Kısa bir süre sonra akasya ağaçlarının yanından paytak yaylı tarnbur yürüyen biri gözüktü. Şıpırt başını yukarıya kaldırdığında gözlerinde içtiği bir yığın sülfatlı şarabın verdiği bulanıklık vardı. Boğaz’ın karşı yakasında henüz yalı lambalarının ışıkları yeni yeni yanmaya başlamıştı.

Karşısında sadece bir silüet görülebiliyordu. Az sonra küfrederek yaklaşmakta olan bu paytak yürüyüşün sahibinin kumpanyanın başka bir karakteri olduğunu anladı.

Şıpırt, mor katmerli gözaltlarını yumruğunun tersiyle oğuşturdu. Gözleri her zamanki gibi nemliydi. Bir kez daha yumruğunun tersi ile gözlerini silip yüzünü oğuşturduktan sonra, sağ elinin işaret parmağını, Nakkaş Turan’a uzatarak, “Hart ulan sana,” dedi.

“Hurt,” olarak karşılık geldi.

Nakkaş, o gün yeni takım elbisesini giymiş, her gün eve sarhoş gelmesinden bıkip evi terk eden karısını ‘Belki tekrar eve

döndürürüm' diye düşünerek, kaledeki Karagöz oyununa götürmüştü. Oyuna gidene kadar zor dayanmış, eli, karşısında duran şişelere bir gidip bir gelmişti.

Hayatında daha önce hiç gitmediği kalabalık ortamı sevmemişti. Orada harcayacağı sürede içki içmenin kendisi için daha önemli olduğunu bildiğinden, iki şişe şarabı bekçisini tanıdığı Kale'nin tuvaletine zulalamıştı. Arada bir yerinden kalkıyor, "Ben bir su dökeyim," diyerek tuvalete gidiyor, arkasından biri kovalıyormuşçasına şarabını yudumlayıp, karısının yanına döndüğünde, yaşamında hiçbir zaman anlayamadığı karagöz oyununun konusunu anlamaya çalışıyor, o da herkes gibi Karagöz'ün Hacivat'la amiyane atışmalarına gülüyor, az sonra aklı zuladaki şarapta, tekrar tuvaletin yolunu tutuyordu.

Tuvalete gitme bahaneleriyle yerinden kalkmalar, karısının 'Bu herif, benim görmediğim süre içinde herhalde sistit olmuş!' diye, aklından geçmesiyle basılmasına sebep olmuştu. Yeniden başladığında öncekinden hiçbir farkı olmayacak birliktelik, arada çocuklar olmasına karşın çabuk bitmişti. Ne kadar zor ve sıkıcı gelse de, Nakkaş'ın toplum içine bir kadınla girmenin benliğine verdiği ferahlığa ve mutluluğa, hiçbir zaman vazgeçmeyeceği içme tutkusu galebe çalmıştı. Bundan ötürü canı anlayamayacağı bir biçimde çok sikkindi. Evlendiğinden bu yana kendisine dayatılan: Ya içki, ya karısı idi... Ne güzel olurdu içkisiyle beraber karısının da yanında olması? O, ikisini de ne kadar çok seviyordu?

Nakkaş, geldi ve Şıpırt'ın karşısına köpek oturuşu yaparak sırtını büfenin deposuna yasladı. Yarım yamalak seyrettiği oyunun aklında kalanları dili döndüğünce anlatmaya koyuldu. Karısından ve olanlardan hiç söz açmadı. Şıpırt, Nakkaş'a baktığında kendini gördüğünden susuyordu. O, durduk yerde böyle gi-

yinmez ve bu saate kadar çoktan sarhoş olurdu. İş yerine geç kalmıştı! Mesai kartları çoktan muhasebeye gitmişti! Şıpırt, Nakkaş'ın anlattıklarının hiçbirini dinlemedi. Başını iki yana salladı ve gülümsemekle yetindi. Kendinde bir eksiklik sezen Nakkaş, muhasebeye gitmesi gerektiğini anladı! Koşar adımlarla büfeye gitti. Bir şişe Şarabi Ateş ve bir torba fındıkla geri döndü. Fındık torbasını dişleriyle yırtarak, içindekileri ceketinin cebine boşalttı. Şarabın mantarını çıkısının kemik sapıyla içeri iteledi. Bir süre şişeyi kaldırıp içinde yüzen mantarı seyretti. Şişenin ağzını ceketinin eteğiyle silerek bir iki yudum aldı.

Ortama sessizlik hakimdi. Denizin üzerindeki aynalar kendi çevrelerinde dönerek dans edip, artlarında parıltılar bırakarak bir yerlere akıp gidiyordu.

Nakkaş'ın aldığı şarap, Şıpırt'ı heyecanlandırdı. Şişesindeki yarım şarap ertesi günün mayasıydı. Şişesini Nakkaş'a hissettirmeden bacaklarının arasına aldı, bol çımacı ceketinin derin cebine soktu. Eski çağlarda kadınlar gözyaşlarını ince belli narin şişelerde itinayla nasıl saklamışlarsa, Şıpırt'ta böyle durumlarda yarım kalan şarabını aynı hassasiyetle zulalardı. Belki yatmadan önce ondan bir iki yudum uyku ilacı niyetine alabilirdi.

Şimdi gözü Kütük'e gelen taze şişedeydi. Başka bir ortak gırtlak masaya gelmeden yeni şişenin yarısını götürmeliydi. Bunları düşündüğünde gevrek gevrek güldü. Ne zordu enayinin malını yemek..!

Bu heyecan o an öylesine önemliydi ki, Şıpırt'ın fareyi unutmasına neden olmuştu. O, kanalizasyondan yeniden çıkmış, her zamanki besini olan şaraba batırılmış ekmeğini bekliyordu. Fare varlığını belli etmek için sağa sola seğirtiyor, arka ayaklarının üzerinde kalkıyor ve burnunu ön ayaklarının arasına alarak, tiz sesler çıkartıyordu. Bu ilgi çekme hareketleri deliğe girip çıkma-

larla bir süre devam etti. Sonra geldi ve Nakkaş'ın ayakları arasında yerini aldı.

Nakkaş, Şıpırt'ın aklından geçenleri çok iyi biliyordu. Ne de olsa senelerdir aynı kumpanyanın oyuncularındılar! İçinden, 'Anlaşılan, Şıpırt beni yiyecek bu akşam' diye, geçirdi.

Şıpırt'ın, "Etiket bana bakıyor, sıra bende," uyarısıyla, şişeyi istemsiz uzattı.

"Sadece iki gırtlak," dedi ve birden eskilere, çocukluğuna gitti. İki tane on, bir tane beş kuruş verip aldığı bir külâh limonlu-sade dondurmaya hatırladı. Üç arkadaş, dondurmaya sırayla yalarken nasıl da yutkunarak dillerini dudaklarında gezdirmişlerdi.

Şimdi, eski bugündü. Dondurma külâhı yerini Ateş şişesine bırakmıştı. Değişen sadece buydu. Aynı Köy'ün çocuklarıydılar. Ancak üç yıl dayanabildikleri okula Şıpırt'la birlikte başlamış, aynı sırada üç kişi oturmuşlardı. Serpilip büyüdüler ve bilinmeyen bir güçle bir yerlere savrularak tekrar bir araya geldiler. Şimdi, dudaklarda eskilerden kalan tatlı dondurma tadının yerini kekremsi köpeköldürenin tadı almıştı. Onları savuran sonra bir araya getiren deniz ve içki miydi?

Çocukken, "Büyüdüğünde bu halde olacaksın!" diye, şimdi onun gibi birini ona gösterecekler, inanmazdı. Kendine küfretti.

Sonra yine de kendine kıyamadı, "Hayat yaşamaya değer be kardeşim," diye mırıldandı.

Şıpırt bunu duymuş olacak ki, boş ve kaygan gözlerini ona çevirdi.

Nakkaş, 'yok bir şey' dercesine omzunu silkti. Bir kere kal-kan omuz, bir daha kalkmadı ve bedeni eskisinden biraz daha küçüldü. Küçüldüğünü hissetti. Bir daha denedi, daha da küçüldü gibi geldi ona. Bu oyun nedense hoşuna gitti. Omuzları lodos yemiş sandal gibi inip kalkmaya başladı. Lodos kesti. Deniz

duruldu, kaymak tutmuş süt gibi hareketsizleşti.

Şıptı, racona uydu. Elinin tersini yumruk mezesi yaptı. Sıra Nakkaş'a geldiğinde, cebinden çıkarttığı fındıkları ağzına atarken bir ikisini de yere düşürdü.

Fare yere düşen fındıkları hemen kaptı ve yedi. Sonra yeri koklayarak, başka fındık aradı ama bulamadı. Nakkaş'ın ceketini dışarıdan koklamaya başladı. Çıkarttığı ikinci tiz sesi de arkadaşlarına duyuramadı. İçkisiz ve yemeksiz kalmanın verdiği şaşkınlık ve sallapatilikle ne yaptıysa ilgi çekemedi. Dolu bir şişe şarabın varlığı ve karşılıklı iki demkeşin 'Nasıl olur da karşımdakinden daha fazla atarım?' kollama ve kaygısının hakimiyeti vardı. Ceketin altına girdi. İçinde fındık olan cebin astarını tırtıklamaya başladı. Bu işte ustaydı. Hiç zorlanmadan ve hissettirmeden işine devam etti. Daha önceden önüne konan Ateş'li ekmekleri nasıl rahat ve kaygısız yiyiyorsa, aynı şekilde rengi solmuş pötikareli ceket de afiyetle kemirip yemeğe devam etti. Şişenin saat yönünde ikinci tura geçmesi çok zaman almadı.

Nakkaş, elini ceketinin cebine daldırdığında korkuyla ayağa fırladı. İçkiden morarmış yüzünün rengi aniden beyaza çalmıştı. Çömeldiği yerden ayağa fırladığında, onunla aynı derecede korkup aşağı düşen fareyi gördüler.

Fare sendeledi. Bağırış ve küfürlerin aşırılıklarından yaptığı işin kötü bir şey olduğunu anladı. İçki arkadaşlarını böylesine sinirli görmediğinden ürktü ve korkarak kanalizasyona kaçtığında deliğin ağzına tekme darbeleri indi.

Nakkaş, ceketini çıkartıp ters yüz ettiğinde sunturlu bir küfür salladı. Başka takım elbisesi yoktu. O an aklına, bir ay önce usulsüz kredi vermekle suçlanmayı hazmedemeyip intihar eden banka müdürü geldi. Rahmetli ne kadar da temiz bakmıştı, ölü çıkması takım elbiseye...

Titreyen sesi boğazından zor çıktı, "Onu her gün beslemedik mi? Şaraplamadık mı? Yaptığına bak. Cezalandırmak gerekli," dediğinde, üzüntüsünden neredeyse ağlayacaktı.

Derin derin nefes aldıktan sonra, "Onun için Eczacı Fikret Hanım'dan bir şişe zehir alacağım," dedi.

Bu cümle Şıprıt'ın sinirlenmesine neden oldu. Dudaklarının arasından önce sunturlu bir gamato çıktıktan sonra, "Hastir lan..!" dedi, "o parayla iki şişe köpek alırız."

Ardından, "Ona hart yapmak benim işim!" diye, söylendi.

Son kelimeleri ağzından daha sakın çıktı. Sendeleyerek yerinden kalktı.

O, sığıntılığa ihanet etmiş, kuralları çiğnemişti. Cezasını çekecekti. Burnunu cebinden çıkarttığı buruşuk bez parçasına sildikten sonra, denize tükürerek tahta perdenin arkasından sinti-nesini boşalttı.

Fare delikten yeryüzüne çıkmadan, az önce yaptığından ötürü arkadaşlarının öfkesinin artık geçmiş olması gerektiğini düşünüyordu. Onlarla dost, arkadaş değil miydi? Yolsuz geçen günlerinde Şarabi Ateş'lerini, az paralı zamanlarında Yeşil Ateş'lerini paylaşmamışlar mıydı? Kendisini unutmuşlar, o da hakkına düşeni almaya çalışmıştı. Bunda ne kötülük vardı?

Kafasını delikten dışarıya uzatıp, Şıprıt'ın gülün yüzünü gördü. Yerde arka arkaya sıralanmış, şaraba batırılmış ekmek parçaları vardı. Az önce olanları anında unuttu. Arkadaşları onu gene düşünmüş, Ateş'li yemeğini hazırlamışlardı. Bıyıklarını iki kolu arasında sıvazladığında, Şıprıt, hâlâ kendisine bakıp gülümsemekteydi. Gövdesini kıpırdatarak, o gün kendisine sunulan nafakasına doğru hamle yaptı. Ekmek parçaları ne de güzel mis gibi kokuyordu. ☉ an, arkadaşlarına yaratıcısından duacı oldu!

İki parça ekmeği midesine indirip mola verdiğinde, iskelenin tahta tabanının altına sıkışmış yabani bir mantar gördü. O güne kadar sapından koparılmadığına hayret ettiği sırada, Şıprıt'ın postal tabanının yere basılı halinden çok daha büyük olduğunu fark etti. Bir insan ayağı nasıl olur da bu kadar büyük olabilirdi?

Kalçın postal üzerine doğru büyüyerek geldi.

Aldığı ağır darbeye boylu boyunca uzandığı arnavutkaldırım taşları üzerinde yalnız bir kere zıpladı ve yığıldı. Ayaklarında tatlı bir sıcaklık peydahlandı. Isı, yukarılara doğru yavaş yavaş yayılmaya başladı.

Ateş kokan ekmeğ kokusunun yerine deniz suyundan yer yer beyazlaşarak katılaşmış postalın sertleşmiş ekşimik tadını duydu. Gözlerini karşı kaldırımındaki lokantanın ışıklarına çevirdi. Işıklar çok uzaktaydı. Lokantalarda yiyip içen insanları düşünerek, Kütük'teki arkadaşlarıyla küçük bir karşılaştırma yaptı. İnsanların farklılığına bir anlam veremedi. Eskilerde lokantaların birinin helasından çıkıp işeyen bir kadını korkuttuğunu hatırladı. Kadının avaz avaz bağırmasıyla bütün insanlar nasıl da düşmüşlerdi peşine? Gülmeye çalıştı ama midesinden boğazına kadar gelen yanma buna izin vermedi. Tombul bedenini tatlı bir sıcaklık sardı. Denizlerin kıyıya vuran dalga seslerini, martıların attıkları çığlıkları, insanların lokantalarda attıkları kahkahaları duyamaz olduğunda, her şeye sessizlik hakimdi.

Kendisinde en küçük bir acıya yer kalmamış gibiyken, parmakları seğirdi, son bir çırpınışla parmakları ikinci kez öldü! Bu, bedeninin ilk ölen parçalarıydı...

Balkona çıktım.

İskelebaşında, bir hareketlilik vardı. Biraz daha dikkatli bakınca, Şıprıt'ı gördüm. Can çekişen bir fareyi ayağının ucuyla

caddeye doğru iteliyordu. Fareyi kaldırımının kenarına kadar getirdi ve ayaklarını kaldırdı.

Bir av olasılığı oluşmuşsa avcı sürüleri gereklidir ki, avın olabildiğince çoğunu ele geçirmek için bütün gücüyle öldürmek istediği canlıya doğru hareket ederler, sonu daima öldürme eylemidir.

Avın ansızın karşısına çıkmak, çevresinde dolanmak, izlemek onu sona götüren araçlardır ki bazen bir büyük avın peşinden gittiği gibi bazen de birlikte kaçan pek çok büyük avın peşinden de gider. Kovalanan Ben'in varlığı, Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun varlığının koşuludur, heyecan ve hezeyanları, haykırışları doruklarda susuzluklarıyla...

Can çekişen fareye son darbeyi indirmesini önlemeliydim.

Tahta iskeleyi nasıl geçtiğimi, merdivenleri nasıl indiğimi hatırlamıyorum. Hatırladığım, karşı kaldırımındaki elleri belinde, yerde hareketsiz fareye bakan Şıpırtı.

"Ne yaptın?" diye, bağırarak kendimi caddeye attığımda, başını ağır ağır kaldırarak bana baktı.

O an, üzerimde kocaman sert bir ağırlık hissettim. Kalın ve hayli çaplı bir araba lastiğinin asfalta sürtünmesinden çıkan yanık ve acı kokusuyla bir ağırlık bedenime çarptı.

Bedeni içinden oyularak çıkarılan can, boşlukta yüzen bir noktaya doğru hareketlendi ve geride kirli hamurdan yapılma kabuğu, yani beden kaldı. Canı yükselirken bedeni orada, asfaltın üzerindeydi.

Önce şekiller gördüm. Yuvarlak değil, köşeli şekiller, sanki süslü dokuma ya da halı gibi rengarenk. Ardından şekiller, sütunlarla bezenmiş görkemli avluları, altın oniks ve abanoz gibi

parlak renkli duvarlara sahip, tümüyle uyum içinde, ustaca düşünülmüş, göz eriminin ötesine uzanan ihtişamlı yapılara dönüştü.

Bir ayağımın çıplak olduğunu hissettim.

Asfaltta başucuma doğru koşuşan tok ayak seslerini duydum, postal olmalıydılar. Bir sürü şüpheli gürültü yaklaştı. Yanıma kadar geldiler. Gözucuyla onları görüyordum. Uzun konçlu postallar boyalı, gıcır gıcırdı. Sonra ağır ağır yürüyen bir çift postal daha geldi, diğerleri kenara çekildiler. Bu, Düşkırıncılar'ın başı olmalıydı. Ayağımdan çıkmış tek gıslaveti hırsla tekmeledi. Ayak-kabı karşı kaldırıma çarptı, ters döndü. Bir şeyler konuştu, yeni gelen postalların içindeki. Sesi boğuk çıkıyordu, devri düşük taşplak çalan gramofon gibi. Sonra, yine sesler kesildi, uğultu başladı.

Özgür kalan canı, güneşten ısınan, ateşten üst göksel tabaka içine sürüklendiği, Tanrısal esintilerin onu okşadığı ve düşüncenin kanatlarıyla her yere gidebilen bir devingenliği içine aldığını duyumsuyordu.

Tiz bir ses duydum.

Çok uzaklarda bir yerde Roman vatandaşın biri klarnetini ustalıklı üflüyordu: Bu, yazdığım ve bir türlü dergilerde yayınlamadığım şiirlerinden birinin muhteşem arka fonuydu... 'Aman Allahım, bu nasıl da tatlı bir balat...' diye, içimden geçirdim. Ağır nağmeler kulaklarımda bir süre dans etti ve sonra solak bir baterist, en çılgın solosunu, hayatında gördüğü en kalabalık seyircisinin önünde attı...

Sesler kesildi, uğultu başladı, ışık söndü, teneke orkestra sustu ve düğün salonu boşaldı..!

Batmakta olan güneş... Ezilen bir fare... Asfalta bulaşmış kan ve çevresine yayılan damlaları... Bir an geriye, geçmişe gidiş... Cuk cuk kırakhathanesinin kirli pencere camından içeriye bir nazar... Orospular hâlâ orada ve arka masalarda bir o kadar inatçı evde kalmış şairler... Onlara çevresi morarmış gözlerle bakan ibrik kafalı kahveci... Victor ve keskin sidik kokan şarabı... Kalenin dibindeki top ve içinin eskilerde kalmış barut kokusu... Ağlar: Kör balıkların rüyalarına giren hain ağlar... Zoka: Balıkların metalik tadı... Koço... Serseri arkadaşlarım, sandal Zevrakçe, soba Nektar, denizin serseri çocukları martılar... Deniz aynalarına yakanmış çöpler... Kulübelerde ve denizin dibinde tuzdan saç ve sakalları beyazlaşmış balık bilgeler... Birbirine karışmış leş, afyon, bakırsülfatlı sidik, yosun ve iyot kokusu... Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun son bakımsız kedi yavrusu ve annesinin ağzında onun yarısı... Annenin ölüm karşısındaki aczi ve kaçıışı... Kaçarken diğer Düşkırıncılar'ın onu kovalaması... Yavrunun yarım kalışı... Postalın ekşimik deniz suyu karışık, manda derisi tadı... Çıkan tok ses... Midede bir yanma... Gıslavet tek ayakkabı... Rüzgarın çıkışı ve yellerini hafif hafif akasya yapraklarının arasında gezdirmesi... Çok uzaklardan gelen bir klarnet sesi ve bunu bir piyano tuşlarından çıkan akortsuz nağmelerin bastırması...

Bütün bunlar; uzayıp kısalan, kızıl dilleriyle duvarları yalayan meşalelerin altında, dikdörtgen, kocaman bir son yemek masasının çevresine toplanmış, benim için son hazırlıklarını yapıyorlar.

Duraktaki Diş Tabibi Varujan Asuduroğlu'nun alınlık borusuna yaslanmış bir adam ikimize bakıp, sessiz ve pis pis sırıtıyor.

Alınlıkta:

'Mezarlık Sokak, No 13' yazıyor.

“Bu, sandığım anlama mı geliyor?” sorusu, ancak kendinin duyabileceği bir yumuşaklıkta ağzımdan çıktı. Yaşam geçmişinden yere inmişti. ‘Neler oluyor bana? Neler oluyor? Acaba içimdeki ötekiyi dışarı mı veriyorum?’ diye, düşündüm.

Oynadığı oyunun böyle sonlanmasını hiç istemezdim. Son bana göre daha görkemli olmalıydı. Başlayamadığım iş yarım mı kalacaktı? Nasıl olurdu, tam da Sempozyumu tanıtacakken, ölmeyi becerebilmek? Bu, nasıl garip bir talih, ne matrak oyundu? Ve bir oyun, çevresindeki insanlar tarafından ancak bu kadar kayıtsız ve kaygısız izlenebilirdi. Oyun, çocuksu ve olgunlaşmamış bir ölümle yitiyordu.

Yerde ezik bir fare leşi...

Yaşadığı zamanlarda ölmenin ne kadar güç bir iş olduğunu iyi bildiğinden ve bu işi gereğinden çabuk bitirebilmek, son arzusu oldu canı bedenini terketmeden önce. Çünkü, birinci ölümlüyle ikincisi arasında zamanın en haşarı oğlu an kadar bir ışıma, bir yıldızın göz kırpması kadar darlık vardı. Zamanın en küçük parçaları anlık katre katre düğümler, teker teker çoktan çözülmeye başlamıştı. Yaşadığı geniş zamanlarda, nasıl hep aceleci davrandıysa, şimdi de öyleydi. Yattığı asfaltta bedeni hâlâ sıcaklığını korurken, yaşadığı yıllarda bedeninin en ücra köşelerine sinmiş ve zamanında yaptığı bütün hatalar kendiliğinden peşpeşe sıralanıp fışkırarak hızla kaçıp kurtulmak istercesine şimdi yeni bir yer arıyordu.

Gözlerinden alacakaranlıkta arada bir çakan şerarelere eşlik eden, her zamankinden çok daha fazla gözyaşı seli, yanaklarından burnuna, burnundan asfalta yayılarak ilerlemeye başladı. Kendine yol arar gibiydi şerareli gözyaşları... Donuk gözbebeklerine sabitlenmiş, asfaltla kaldırım arasına sıkışık bir fare ölüsü

vardı, bir karayılanın ölü gözleri misali...

Ortalık, o güne kadar hiç böylesine kararmamıştı. Her şey çok kara oldu, tıpkı kurumuş kan gibi. Bir tek sokak lambaları uyanıktılar. Ve, içkili aşevinin pencerelerinden çıkan ışıklar daha da solgundu. Renk renk altıgen şekiller geldi gözlerimin önüne.. arada bir iç içe girebilen... Yukarıdaki korudan uçurtmak istediğim uçurtmalardı bunlar.

Uçurtmalar...

Gökyüzünün çiçeği uçurtmalar... Yanından geçen martılara kafa sallayarak selamını veren, eskiye dayanan dostluğumu unutmayan uçurtmalar... Gözlerimle her birini taradım ve içlerinden gazete kağıdından yapılmış olanı, en irisini seçtim. Renk renk emsalleri arasında vakur, oturaklı ve en ağırbaşlı olanıydı benimki. Başka uçurtmaları yanına yaklaştırmamak için kuyruğuna asılı Pall marka jiletler, arada vuran güneş ışığıyla gözlerimi kamaştırıyordu. Aklıma yazdığım şiirler geldi. Bugüne kadar hiçbir yerde yayınlamadığım şiirler... 'Bari' diye, içimden geçirdim, 'bari şunlardan birkaçını, çocukluğumda yaptığım gibi kırnapına geçirsem de uçurtmaya mektup olarak gönderebilsem.'

Şimdi, yüksek bir servi ağacına dolanmış rengarenk uçurtmalar görüyorum ve içimden, 'Savrulup çarpma servi ağacına güz keleş' diye, geçiriyorum.

Son bir güçle kendini toparladı ama yapamadı, en küçük uuzunu hareket ettiremedi. İstiyordu ama yapamıyordu. İçinden, 'Bu nasıl bir iştir?' diye, geçirdi. İsteddiği, ama bütün bunları nedense bir türlü yerine getiremediklerine küfretti, küfrünü kendi de duyamadı.

Ne kadar zaman geçti? Ona göre bir an, bir yıl, belki de bir ömür. Az sonra, gözlerinin önünde iki kanatlı, geniş ve kunt bir kapı belirdi. Yavaşça aralanan kanatlarının arasındaki yabancı karanlığın ardından, Bir elinde, kenarları dökme sarı pirinç işlemeli, cıvası yer yer dökük yuvarlak bir ayna ve diğer elinde kalın bir mumla, daha önce rüyasında gördüğü yağmurun altındaki adamı yeniden gördü. Adam yaklaştı ve gideceği yeni dünyanın yolunu, öne eğik kafasını kaldırıp eliyle aynayı işaret etti.

“Buradan geçeceksin, yalnız parolayı söylemen gerekiyor,” dedi.

“Ne parolası, parola artık kalkmadı mı?”

“Ya, öyle mi? Peki biz neden bilmiyoruz?”

“Bilin, bilmeyin... Kalktı diyorsam kalkmıştır.”

“Peki,” dedi, ağırbaşlılıkla.

Sustu.

“Sen kimsin? Nereden geliyorsun?” diye sordum.

“Öteki alemle ilgili maverailerdenim. Maveranın kenarlarında erkek incir ağacı piçlerinin bittiği mor kaldırım taşlı abbarelardan geçerek buraya geldim.”

“Ya, öyle mi? Ben korkuyorum, biliyor musun?”

“Biliyorum. Ben de aynı yollardan geçtim ama korkmayınız Farelin Bey..!”

“Adımı nereden biliyorsunuz?”

“Biz biliriz.”

“Siz... Yoksa siz de takiptekilerden misiniz?”

“Hayır..! Onlardan olmadığımı bilmeli ve bana güvenmelisin...

Karanlık yüzüyle konuşmasına devam etti:

“Onlar,” dedi, “onlar, ne kadar çalışırlarsa çalışsın, ne kadar çabalarlarsa çabalasın artık kifayetsizdir. Çünkü, sen artık kollanacağın yer olan mazlumların yanına geliyorsun.”

“Nereden çıkarıyorsun bunları ve bunun önlemini nasıl anlıyorsun?”

Korkudan titrek çıkan sesimle, “Her gün takiplerdeyim. Kedi kılığına girip karşımda pis pis sırtanlar, karga kisvesiyle tepemden bakanlar, bakkalın kekeme çırağı, konuşmayan insanlar ve hatta, evet hatta balıklar... Bütün bunlar, bütün bu Düşkırıncılar nasıl olur da hâlâ verimsiz bir çalışma, sonuç getirmeyen bir çabalama içersinde olabilir? Bunu anlamak çok zor.”

Kızdı. Sesi sert çıktı:

“Faretin Bey..! Faretin Bey..! Sen, bir buğday küpünün içine kolayca girip yiyebildiği kadar buğdayı yedikten sonra, oradan çıkamayan cılız farenin bu olaydan sonra çıkarttığı kıssadan hisseyi bilmiyorsun herhalde. Anlatayım hele bir yol dinle:

“Küpden doymuş halde çıkamazsın. Ancak girmiş olduğun gibi aç halinle çıkabilirsin.

“Bu durum senin Düşkırıncılar’ın içinde geçerlidir. Onlar açken, düş ve gerçek arasındaki dar çatlaktan zahmetsiz içeri girer, orada avlanır, meyveleri toplar ve düşlerle doymuş olarak bir daha geri dönmeyebilir. Çünkü, gündüz denilen dar çatlaktan girildiği gibi çıkılabilir. İşte bu nedenle o, yedeğindeki avını bırakmak zorundadır. Yoksa kendi kuyusunda sonsuza kadar, her zaman elde etmek için yanıp tutuştuğu, deli divane olduğu düşleri içinde boğulup kalacaktır.

“İşte böyle Faretin Bey, hiçbir ölüm kendi yüzünü gösterecek aynayı bulamamıştır...

“Biliyorum,” dedim, “ben de bir çatlaktan sızmıştım, yarı iblisken...”

“Madem her şeyi biliyorsun, bunu da bilmen gerekir..! Haydi geç bakalım. Zaman kaybetmeden geç ve yerini al bakalım...”

Sıcak bir su üzerinde mi, yoksa bir buz üzerinde mi kayıyordum?

Sustu ve sessizlik oldu.

Aramızdan bir melek mi geçti ne..?

Ölüyorum galiba. Kirlerimden arınma zamanı geldi. Ölen için sorun değildir ölüm, bir filmidir, siyah beyaz.. renkli olsa da fark etmez; fark etme, yalnız ölenin yakınları içindir ki, benim yakınım yok. Şanslıdır yakınlar, yakınları olmayanlar yüzünden. Benim yaşam olarak bir çokpaltolunun yaşama biçimini yakalamak isteyen ben gibi bir berduş adayı için esaretten kurtulmak değil midir ölüm..? Herkes gibi meteliksiz ayrılmak maharetini göstermek çok önemli değil midir ayrıca hayatta..? Sanatçının ölümü farklı mı olmalı? Sanatçının ölümünden sonra; kimilerinin 'ölümsüzlük' diye, tanımladığı bir korku kalmaz mı geride miras olarak..? Belki de başedilemez bir 'koku' kalır ki ondan geriye, ona bulaşanlar kurtaramazlar kendilerini ölene dek. Koku, insanlara siner de siner; renk, ses, yazı, yontu ve diğer biçimlerde. Ölen sanatçı, ölümün ardında kalanların, yaşayanların hatasıdır. Yaşadıkları için –ölümsüzlük– sarılırlar bu 'koku'ya ve ona tapınırlar. Sanatçı buna güler, sıfır kotun altından sinsice. Çünkü, o bu 'koku'ya tapınmada suçlu değildir ve sanatçı bilir ki, 'ölümsüzlük'ü hayata dair olduğundan daha ait olmadığını, kayıtsız olduğunu...

Şimdi sıra bende, sıramı savacağım, bunu biliyorum, diğerleri de denesinler şansını...

'Öteki'yi tanımak için son bir çaba sarfetse de, tanıyamadı. Aynayı tanıdı. Sünnetini yapan berberin dükkanındakiydi. Cıvasının dökük yerlerdeki sınn sırnının içine girerek, en gizli uç noktasına kadar gitmeyi denedi. Başaracaktı ama bedenini bir hareket ettirebilseydi. Bir an balıklar aklına geldi. 'Belki de' diye,

geçirdi içinden, 'belki de, balıkları düşlerimde evcilleştirebilirim.' Sürü sürü, akın akın sürüyen, canavar geldiğinde corum yaparak kabaran ve her daim yenilen ama hiçbir zaman yenilgiye doymayan balık orduları gözlerinin önünden bir nova gibi önce çıktı, sonra akıp gitti. Onların gittiklere yere, kendisinden önce gidenin gitmiş olduğundan daha da derine gitmeyi arzuladı. Çünkü, orada bir yaradan vardı ve her düşün derinliklerinde o yatardı. O, geride bırakacağı dünyasına son bir kez daha baktı ve yavaşca ilerledi. Kirpikleri sayısız kereler birbirini öpüp kapandığında, yüzü, mermer bir heykelin kaba yontu durumunu aldı.

O an içinden bir sıvı aktı ve içi boşalana kadar bütün geçmişini terk ederek tükendi.

Milyonlarca yıldır akan Boğaz, akıntısını durdurup, denizini kestiğinde gökyüzüne doğru kaymaya başladı. Bu, belki de, ötekiyle çakışan bir tesadüfün sonucuydu. Tüyleri dökülürken, ötekinin elindeki mum titredi ve söndü. O, şimdi, nöbeti teslim edecek zamanı bekliyordu ama kum saatinin kumu çoktan tükenmiş ve zamana tövbe eden ölüm, balatı sona erdirmişti.

Babamı özlüyorum... Yok yok hayır, onu özlemiyor, doğuruyorum..! Doğan baba, pişmanlık duyguları ve pişmanlık gözyaşları içinde köle ruhunu yıkıyor, arıtıyor, sonunda her zaman kaçtığı cehennemine iniyor, ama meleşini de taşıyor omzunda tıpkı Eros gibi. Oysa ben omzunda yeşil yüzü tıpkı bana benzeyen bir marmoset maymunu görüyorum, edepsiz. Hain maymun sivri dişlerini çıkartarak pis pis sırtıyor. Gözyaşları gözlerimin önündeki buğuyu siliyor ve ben artık görüyorum. Zaman kısıtlı ve bu yüzden her şeyi doymazcasına yeniden yaşamak istiyorum.

Tanrım! Dünya ne kadar de zenginmiş. Hemen ölmek istiyorum doğaya...

Ama biliyorum ki, bu ölüm o kadar kolay olmayacak. Çünkü, ölmek zorunda olduğum o kadar çok şey var ki... Kendi çaresizliğimi görüyorum aynamda ve bu çaresizlik daha şimdiden mezarımın üzerini örten toprağı hafif hafif yerinden oynatmaya başladı zelzele titreşimleriyle...

Yaralı bir hayvan misali asfaltta boylu boyunca yatan ben, şimdi ruhumun karanlık ve şeytanın soluğunun uğuldadığı labirentlerinden çıkmaya çabalıyorum ama nafile bir uğraşın içinde olduğumu da o kadar iyi biliyorum ki...

Avcıların doymak bilmeyen bakışlarını görüyorum av aletleri mızrakları ucundan bakan. Hayın bakışların uzantıları oklar ve mızrakları üzerine doğru, hedeflerine ulaştılar, bana ulaştılar, amaçlarının keskinliğinden eminler, netliğine ulaştıkları eminliğin verdiği hazla Düşkırıncı Misyonerler Ordusu'nun avcı sürüsü durağanlaştı ve ani bir kararla değişime uğradı. Uğuldayan kulaklarımda sesleri bir bir kesildi. Postalların asfaltta çıkarttığı tok sesler de duyulmuyor artık. Sığ bir sağırlık hakim ortama. İş gerçekleştirmenin, hayata geçirmenin garantisi içindeler. Çünkü, sürünün öfkesi yatışmış gibi, sessizliklerinden gelen... Çevremi sarıyor bu sessiz çekilmiş siyah beyaz film gibi, nedense elleri boş donuk yüzleri ifadesiz birbirlerine sonra yere boylu boyunca uzanmış kurban bana bakıyorlar...

Bir şeylerin uğuldadığını hissediyorum göğsümün içinde. Ellerim titriyor, gözlerim tekrar tekrar yaşıyor. Yumuşak ve ince bir ışık geçiyor gözlerimin önündeki karmaşanın içinden ve Karadeniz'e doğru oklanarak yok oluyor. Ve artık ben ötekini görüyorum, kalçın postalın ağırlığını yemiş, bağırsakları dışarıda yaralı hayvanın kuyruğunun bir oraya bir buraya vurduğunu gö-

rüyorum. Arada bir sakinleşiyor, derin derin soluyor.

Sevgi heykelim olan incecik narin bedenimi düşünüyorum, inceliyorum ve geçmişime, o gencecik ötekime yol alıyorum. İçimi bir sevinç dalgası kaplıyor: Umut, sevgi, heyecan dolu bir çift gözün ışıltısını görüyorum az ötemde, titrek ve hep hatırında kalan... Ruhumu teslim etmenin arzusunu şiddetle duyuyorum, yoğun bir heyecan duyuyorum, Karadeniz'den geri dönen ışıkla aniden yükseliyor, yükseliyorum.

Zoraki gökyüzüne baktım. İki direk arası gerili, hafif meyil vermiş elektrik kabloşuna tünemiş Karga'nın altından, siyah ön-lükleri içinde beyaz kolalı yakalıklarıyla elele tutuşmuş iki ilkokul öğrencisi geçti. Üzerinden bulutlar kayarken, Karga havalandı.

Asaf!

Ölüm hastalığına tutuldum. Böyle bir teşhis, muammalı olduğu kadar, cazibeli de biliyorsun. Sanki sırrını sadece kendi içinde tutuyor, saklıyor gibi. Yalın bir teşhis: Ölüm hastalığı... Yalın bir teşhis olduğu gibi yalın bir aşırılık da var onda Asaf. Bu, belki de kötülükten kaynaklanan bir aşırılık. Biliyorum Asaf, kötülük; her zaman ölçüsüzdür, sınırsızdır, katlanılmazlıktır. İşte bundandır ki Asaf, ölüm hastalığındaki ölçüsüzlük, kötülük bir ben ile sınırlandırılmaz. Öncelikle ve ivedilikle ötekini de içerir. Ve öteki veya ötekisi masum bir çocuksudur, iniltisi iştirilmeyen cın cın bir çığlıktır hasta olan bir ben için ben-den içeri! Çünkü Asaf, bu sert asfalt üzerinde gücüm olmadığı halde beynimden geçenlere cevap vermek zorundayım ve bütün bunları yaparken, beni buna prangalarla mahkum eden anlayış gücümü kat be kat aşıyor...

Ben ve öteki Asaf... Sonu olan benle veya ölümlü ya da ölüm için bir varlık olmanın bilincindeki benle olan ilişkim değil, ölerек

uzaklaşan, içimden çıkan ötekiyle olan varlık olma sebebidir.

Biliyorsun Asaf, ölerek uzaklaşır öteki. Onun yanında mevcutlu olmam, ötekinin ölümünü beni ilgilendireni ölümümüş gibi üstlenmem, buna zorunlu bir vazifeli olarak kendimi vakfetmem beni kendi dışıma bırakır ki, ondan sıyrılmama neden olur, bir ruh olarak bedenimden ayrılır ayrıksı otlar misali, onun öldüğünü görmemle varlığımı onun varlığının dışına vicdanen sürüklerim.

Ölen ötekiye bir dost eli uzatmam, onunla ara sıra sürdürdüğüm, kelimelerden yoksun sessiz muhabbeti sadece ve sadece ölmesine yardım etmemden geçer Asaf... Bu, onunla yalnızlığını paylaşmam içindir. Evet Asaf, ölüm hakikatin doğrusudur, ötekinin dışı çıkımıdır, dışı vurumudur. Ölüm; yalnızlıkları, paylaşıları paylaşılan, uzakta kalınmayan, mevcutlu, zahmetleri aşan kolay bir uzlaşma olan bir titremenin titremleridir vesselam.

Bana cevap ver Asaf:

“Ben ölürken seni yanılsamada...”

Adım gibi biliyorum vereceğin cevabı, sen sus Asaf, ben konuşayım:

“Sen ölürken seni öldüren yanılsamada...”

Nasıl da derdin, ‘öteye adım’ın Frenkçesini:

“Le pas au-delà.

Şair, bembeyaz kamelyayı kapkaranlık kuyuya düşürüyor, evin birinde bir kadın hıçkırıyor ponponlu çocukluk çoraplarını koklayarak, dışarıda davullar çalınıyor, pırl pırl ayın altından kapkara cübbesiyle bir ayazma papazı geçiyor bir yanda bu laşık suyu, bir yanda renk renk Ateş’ler, bir yanda ağaçlar çiçek açmış, bir yerlerden kesif bir sidik kokusu yükseliyor, bir yandan kırağı kokusu.

İşte Karga... Akasyanın dallarından birine tünemiş. Ateşle kar, gülmekle ağlamak, güzelle çirkin, sıcakla soğuk şimdi yan-yana...

Çırtlakböceği yorgun ve suskun. Kilisenin çanına konmuş artık sızmak üzere. Çan çok sert, çırtlak çok yumuşak; çan çok büyük, çırtlak küçük; çan gürültücü, eski çırtlak şimdi uykusu gibi yumuşak sessizlikte...

Ve, sonunda yabancılaştığı bu Dünya'dan, ruhu bedeninden rengarenk kare kağıtlar birbirine yapıştırılmış altıköşe bir uçurtmanın havada salına salına uçması gibi ayrıldı.

Karşı-kaldırımından geçen bir çift, caddenin kaldırım kenarıyla birleştiği yere itelenmiş iri bir farenin leşini didiklemeye çalışan bir kargayı gördüklerinde şaşırarak duraksadılar. Kara karga, yoldan geçen arabaları kolluyor, fareye bir-iki gaga atıyor, sonra, kaldırımındaki akasya ağacına uçup, bir tehlike olmadığını anladığında tekrar aşağıya süzülerek işine yarım kaldığı yerden devam ediyordu.

Genç çift, Karga'nın akıllı davranışını bir süre seyrettikten sonra, yüzlerindeki gülümsemeyle yollarına devam ettiler.

Çaresiz ölümler kimin umurunda...

Şıpırt, oturduğu kütüğün-üzerinden ağır ağır doğruldu. Nakkaş'a baktı. Kayıtsızdı. Sanki, orada hiçbir şey olmamışçasına şişesini avuçları arasında sıvazlayıp duruyordu. Farenin yarım kalmış vücudunun daha yarım saat öncesinde yaşıyor olmasına üzüldü ve içi burkuldu. Yaşamla ölümün bu denli iç içeliğine, hayatı o kadar tanımasına ve bilmesine karşın şaşırdı. Morali bozulmuştu.

Başı öne eğik, “Tek başıma kulübede içeceğim efkarına karar verdim. Haydi bana eyvallah,” dedi. Hırsını zulaladığı yarım şişe Ateş’ten çıkartmak için ağır ve isteksiz adımlarla yürümeye başladı.

Tanıdık bir ses uzaklardan, “Yep, yep... Yepyp yep... Yep, yep... Yepyp yep...” nidalarıyla, nalların her zaman ki asfalttaki tok seslerine karışan çingiraklarla içkili aşevine yaklaştı, geldi. Yolun ortasında zoraki durduğunda, Boğaz’ın beyazkuğusu ‘Hi-awata’, peşi sıra yelkovanlarla sessiz süzülerek caminin köşesinden çıktı ve köpükleriyle Karadeniz’e aktı, gitti...

Yelkovanlarda sevimli bir telaş, bir telaş. Kanatları denize değercesine yüzeyden uçarlarken, Boğaz’da çöpler, martıların birlikte büyük bir hızla, aynaların üzerinde akıp gidiyor, martıların keskin çığlıkları yaşlı Şehrin kahkahalarına karşıyordu.

Aşıyan yine yanılmamış, çift çağırmıştı.

VECDİ ÇIRACIOĞLU SERSERİ STANDARTLARI SEMPOZYUMU

Edebiyat yapma üslubunun ve edebi dilin iyice yavanlaştığı, tekdüze ve tek sesli hale geldiği günümüzde, umarız, çoksesliliği ve çokdilliliğiyle bir yeni yol, yeni damar açar *Serseri Standartları Sempozyumu*... Kurgunun alt-metinlerle çatallandığı ve zenginleştiği, dilin bir söylem taşıyıcısı olarak sürekli bir çatışma ve gerilimle mükemmelleştiği bu güçlü yapıt, hem dili hem kurgusu hem de temasıyla klasikleşmeye aday... Bahtin'in deyimiyle tam bir karnaval!

Ütopyaların öteden beri elitist bir tonu olmuştur, Platon'dan Campanella'ya, Owen'a dek tüm ütopya yazarlarının sergilediği bu elitizm *Serseri Standartları Sempozyumu*'nda tersyüz edilmektedir. Bu kitap, kendi 'yokülke'sinin peşinde koşan ve yaratan insanların öyküsü ve tabii ki "öteki"nin..!

